

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΗ΄ - Τεύχος 8 - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας κ. Κύριλλος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Βασίλειος Τζέροπος, Δρ Θ.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. Κάλτζιας, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἀνακοινώσεων καὶ εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	484
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Συγκρότησις τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου 151ης Συνοδικῆς Περιόδου	485
ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	489
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ	
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> Ἐπιστολή Συμπαραστάσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου	491
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου,</i> Εὐχαριστήριος Ἐπιστολή	492
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> Ἐπὶ τῇ τεσσαρακοναετηρίδι τῆς Πατριαρχίας τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Σόφιας καὶ Πατριάρχου πάσης Βουλγαρίας κ. Μαξίμου	493
ΕΚΔΗΜΙΑΙ	
Ἐκοιμήθη ὁ Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κυρὸς Διονύσιος (Μπαϊρακτάρης)	495
ΟΜΙΛΙΑΙ	
<i>Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου Τιμοθέου Ἄνθη</i> Ἄπόστολος τῆς Ἀγάπης	499
<i>Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἀδαμαντίου Αὐγουστίδη</i> Ὁμιλία στὸν Συνοδικὸ Ἑσπερινὸ τοῦ Ἁγ. Παύλου στὸν Ἄρειο Πάγο	503
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντίνου,</i> Εἰσαγωγικὲς σκέψεις	508
<i>Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Βασιλείου Θερμοῦ</i> Οὐσία τῆς πνευματικῆς ζωῆς: μία ἢ πολλὲς πνευματικότητες;	510
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	534
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	564
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	566
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	574

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ Αύγουστου-Σεπτεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ δημοσιεύει, ὅπως κάθε χρόνο, τή σύνθεση τῆς νέας Διαρκoῦς Ἱεραῖς Συνόδου, τοὺς Συνοδικoὺς Συνδέσμους καί τὰ μέλη τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων Ὑπηρεσιακῶν Συμβουλίωv.

Δημοσιεύουμε ἐπίσης τὴν ἐπιστολή συμπαραστάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου γιά τό τραγικό ἀτύχημα στή Ναυτική Βάση στό Μαρί, καθώς καί τή σχετική ἀπάντηση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου.

Στή στήλη τῶν Μηνυμάτων δημοσιεύουμε τό μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου γιά τή συμπλήρωση 40 ἐτῶν Πατριαρχίας τοῦ Πατριάρχου Σόφιας καί πάσης Βουλγαρίας κ. Μαξίμου.

Στὴν ἐνότητα «Ἐκδημῖαι» δημοσιεύουμε τό βιογραφικό τοῦ ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κυροῦ Διονυσίου καί τόν Ἐπικήδειο Λόγο, τόν ὁποῖο ἐξεφώνησε ὁ Ἀρχιεραματεὺς τῆς Ἱεραῖς Συνόδου Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Μᾶρκος Βασιλάκης.

Θά διαβάσετε ἐξ ἄλλου τίς ὁμιλίες πού πραγματοποιήσαν ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Τιμόθεος Ἄνθης καί ὁ Πρωτοπρ. κ. Ἀδαμάντιος Αὐγουσιδῆς κατά τόν Συνοδικό Ἑορτασμό τῆς Ἑορτῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στήν Ἀθήνα.

Στή στήλη τῶν Συνοδικῶν Ἀναλέκτων δημοσιεύουμε τὴν εἰσαγωγική ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντίνου στήν Ἡμερίδα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου (Πεντέλη, 16.6.2011) καθώς καί τὴν ὁμιλία τοῦ Πρεσβ. κ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου στήν ἴδια Ἡμερίδα.

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρῶνεται μέ τὰ ὑπηρεσιακά κείμενα τοῦ Πίνακος Ὑποψηφίωv πρὸς Ἀρχιερατεῖαν, τῶν Κανονισμῶν καί τῶν Προκηρύξεωv, καθώς καί μέ τίς εἰδησεογραφικές στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καί τῶν Διορθοδόξωv-Διαχριστιανικῶν.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Συγκροτήσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου
Συνοδική Περίοδος 155η
(1.9.2011 - 31.8.2012)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος
κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

† Ὁ Κερκύρας καί Παξῶν Νεκτάριος
† Ὁ Γλυφάδας Παῦλος
† Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων Ἐπιφάνιος
† Ὁ Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς Νικόλαος
† Ὁ Πατρῶν Χρυσόστομος
† Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

ΕΚ ΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμοπίας Ἰωήλ
† Ὁ Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου Ἱερόθεος
† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Χρυσόστομος
† Ὁ Σερβίων καί Κοζάνης Παῦλος
† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἄνθιμος
† Ὁ Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως Βαρνάβας

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ

155ης Συνοδικής Περιόδου

1) *Συνοδική Έπιτροπή επί τής Αρχιγραμματείας: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνών και Νευροκοπίου κ. Ίερόθεος.*

2) *Συνοδική Έπιτροπή Έκκλησιαστικής Τέχνης και Μουσικής: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Έλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος.*

3) *Συνοδική Έπιτροπή Θείας Λατρείας και Ποιμαντικού Έργου: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θήρας, Άμοργου και Νήσων κ. Έπιφάνιος.*

4) *Συνοδική Έπιτροπή Δογματικών και Νομοκανονικών Ζητημάτων: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ. Χρυσόστομος.*

5) *Συνοδική Έπιτροπή επί του Μοναχικού Βίου: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παύλος.*

6) *Συνοδική Έπιτροπή Χριστιανικής Άγωγής τής Νεότητος: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Άλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμος.*

7) *Συνοδική Έπιτροπή Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικόλαος.*

8) *Συνοδική Έπιτροπή Έκκλησιαστικής Έκπαιδεύσεως και Έπιμορφώσεως Έφημεριακού Κλήρου: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας και Παξών κ. Νεκτάριος.*

9) *Συνοδική Έπιτροπή Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας κ. Ίωήλ.*

10) *Συνοδική Έπιτροπή επί τών Αίρέσεων: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Σεραφείμ.*

11) *Συνοδική Έπιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας και Ευποιίας: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κ. Παύλος.*

12) *Συνοδική Έπιτροπή επί τών Οικονομικών: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας.*

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

1. Α.Υ.Σ.Ε.

1. Άρθρον 42 παράγρ. 5 του Νόμου 590/1977.

2. Άρθρον 2 παράγρ. 1 του Κανονισμού 3/1977.

3. Άρθρον 5 του Κανονισμού 5/1978.

4. Άρθρα 2 και 3 του Κανονισμού 6/1979.

5. Άρθρον 1 του Κανονισμού 38/1988.

6. Άρθρον 1 του υπ' αριθμ. 167/2005 Κανονισμού, ως άντεκατεστάθη διά του άρθρου 1 του υπ' αριθμ. 182/2008 Κανονισμού.

7. Άρθρον 14 παρ. 2 του Ν. 3149/2003 έν συνδυασμῶ πρός τό άρθρον 2 παρ. 2 του Ν. 2993/2002

Πρόεδρος: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας και Παξών κ. Νεκτάριος.

Άναπληρωτής: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παύλος.

Μέλη: 1. Πανοσιολ. Αρχιμ. κ. Μάρκος Βασιλάκης, Αρχιγραμματεύς τής Έρεάς Συνόδου. 2. Θεοφ. Επίσκοπος Φαναρίου κ. Άγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τής Άποστολικής Διακονίας τής Έκκλησίας τής Έλλάδος. 3. κ. Δημήτριος Καπετσώνης, Επίτιμος Έφέτης. 4. Πανσο. Αρχιμ. κ. Άντώνιος Άβραμιώτης, Γενικός Διευθυντής Ε.Κ.Υ.Ο. 5. Αίδεσ. Πρωτοπρ. κ. Ηλίας Μαρκαντώνης, Ύπάλληλος Έρεάς Συνόδου, Α' Βαθμοῦ. 6. κ. Χρήστος Παπακώστας, Ύπάλληλος Έρεάς Αρχιεπισκοπής Άθηνών.

Άναπληρωταί: 1. Πανοσιολ. Αρχιμ. κ. Κλήμης Κοτσομύτης, Α' Γραμματεύς τής Έρεάς Συνόδου. 2. Πανοσιολ. Αρχιμ. κ. Κάλιστος Ροδόπουλος, Διευθυντής παρά τη Γενική Διευθύνσει τής Άποστολικής Διακονίας. 3. Έντιμ. κ. Χαράλαμπος Κότσιφας, Επίτ. Πρόεδρος Έφετών. 4. κ. Διονύσιος Σταθουλόπουλος, Διευθυντής Δ/σεως Ε.Κ.Υ.Ο. 5. κ. Κωνσταντίνος Καζάκος, Ύπάλληλος Έρεάς Συνόδου. 6. κ. Ίωάννης Ρεπάσος, Ύπάλληλος Έρεάς Αρχιεπισκοπής Άθηνών.

Γραμματεύς: κ. Βασίλειος Τζέρπος, Ύπάλληλος Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

Άναπληρωτής Γραμματεύς: κ. Γεώργιος Τσοῦτσος, Ύπάλληλος Έρεάς Συνόδου.

2. ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΥΠΑΓΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΚΩΔΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
(Κ.Ε.Υ.)

ΗΤΟΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

(Διορίζεται προσωρινῶς και μέχρι τής συγκροτήσεως Ύπηρεσιακοῦ Συμβουλίου κατά τάς κειμένας διατάξεις).

1. Άρθρα 2, 3, 4 του Κανονισμού 5/1978.

2. Άρθρον 1 παράγρ. 2, 3 του Κανονισμού 23/1982.

Πρόεδρος: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνών και Νευροκοπίου κ. Ίερόθεος.

Άναπληρωτής: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Έλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος.

Μέλη: 1. Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Λεωνίδης Ψαριανός, Ύπάλληλος Άποστολικής Διακονίας. 2. κ. Εὐαγγελία Χατζηφώτη, Ύπάλληλος τῆς Ίεράς Συνόδου.

Άναπληρωταί: 1. κ. Σεβαστιανός Κουσουτής, Ύπάλληλος Ίεράς Συνόδου. 2. κ. Παναγιώτης Γιαννόπουλος, Ύπάλληλος Ίεράς Συνόδου.

Γραμματεὺς: Πανος. Άρχιμ. κ. Χερουβείμ Βελέτζας, Γραμματεὺς Ίεράς Συνόδου.

Άναπληρωτής Γραμματεὺς: κ. Γεώργιος Σώρρας, Ύπάλληλος Ίεράς Συνόδου.

3. ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

(Διορίζεται προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς συγκροτήσεως Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις).

1. Άρθρα 2, 3, 4 του Κανονισμού 5/1978.

2. Άρθρον 2 του Κανονισμού 23/1982.

Πρόεδρος: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος.

Άναπληρωτής: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Σεραφεΐμ.

Μέλη: 1. κ. Δημήτριος Τίκας, Ύπάλληλος Ε.Κ.Υ.Ο. 2. κ. Ἰωάννης Τσέλιος, Ύπάλληλος τῆς Ἱ.Μ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.

Άναπληρωταί: 1. κ. Ἀντώνιος Κουσαθανᾶς, Ύπάλληλος Ἱ. Μ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς. 2. κ. Ἰωάννης Βιδάλης, Ύπάλληλος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Γραμματεὺς: Πανος. Άρχιμ. κ. Σπυρίδων Κατραμάδος, Γραμματεὺς Ίεράς Συνόδου.

Άναπληρωτής Γραμματεὺς: κ. Βασίλειος Σώρρας, Ύπάλληλος τῆς Ίεράς Συνόδου.

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΠΤΥΧΩΝ (2012) ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Πρόεδρος: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἄλωπιᾶς κ. Ἰωήλ.

Άναπληρωτής: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος.

Μέλη: 1. Πανος. Άρχιμ. κ. Βαρνάβας Θεοχάρης. 2. Πανος. Άρχιμ. κ. Μάξιμος Ματθαίου. 3. Ἐλλογιμ. κ. Γρηγόριος Στάθης. 4. κ. Εὐάγγελος Καρακοβούνης.

Ἐπιμεληταί “ΔΙΠΤΥΧΩΝ”: Πανος. Άρχιμ. κ. Πλάτων Κοικρῆς (Γραμματεὺς). κ. Διονύσιος Μπιλάλης (γεν. ἐπιμέλεια).

ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

Άρθρον 2 του Κανονισμού 31/1971.

Πρόεδρος: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος

Μέλη: 1. Πανοσιολ. Άρχιμ. κ. Μᾶρκος Βασιλάκης, Άρχιγραμματεὺς τῆς Ίεράς Συνόδου. 2. Πανος. Άρχιμ. κ. Κλήμης Κοτσομύτης, Α΄ Γραμματεὺς τῆς Ίεράς Συνόδου. 3. Ἀξιότ. κ. Σεβαστιανός Ἀνδρεάδης 4. Ἐντιμ. κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου

Εισηγητής: κ. Ἐμμανουήλ Μελινός.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

(Διορίζονται 2 Συνοδικοὶ ἐπὶ ἐνιαυσία θητεία, μετ' ἰσαριθμῶν Ἀναπληρωματικῶν Μελῶν).

Άρθρον 4 παραγρ. 1 του Ν. 976/46 (Φ.Ε.Κ. 58 τευχος Α΄ 21.2.1996).

Τακτικά Μέλη: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παῦλος.

Άναπληρωματικά Μέλη: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος.

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας.

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος.

Μόνιμα Τακτικά Μέλη: Ἐλλογιμ. Καθηγητής κ. Βλάσιος Φειδᾶς. Ἐλλογιμ. Καθηγητής κ. Ἐμμανουήλ Κωνσταντινίδης.

Άναπληρωματικά Μέλη: Ἐλλογιμ. Καθηγητής κ. Ἠλίας Μουτσούλας. Ἐλλογιμ. Καθηγητής κ. Γεώργιος Πατρῶνος.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

διά Προσβυτέρους, Διακόνους και Μοναχούς.

Συνοδική Περίοδος 155η
(από 1.9.2011 έως 31.8.2012)

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ

Συνοδικόν Δικαστήριον

Πρόεδρος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας καί Παξῶν κ. Νεκτάριος.

Τακτικά Μέλη: 1. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἄλμωπίας κ. Ἰωήλ.

2. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἰερόθεος.

3. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας.

4. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ.

Ἀναπληρωματικό Μέλος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος.

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ

Συνοδικόν Δικαστήριον.

Πρόεδρος: Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος.

Τακτικά Μέλη:

1. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παῦλος.

2. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων κ. Ἐπιφάνιος.

3. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐλευθεροπόλεως κ. Χρυσόστομος.

4. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καί Κοζάνης κ. Παῦλος.

5. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος.

6. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος.

Ἀναπληρωματικόν Μέλος: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Τελικός Πίναξ Ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατείαν

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 4896
Ἀριθμ. Διεκπ. 2123
Ἀθήνησι 22α Αὐγούστου 2011

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 224/129/17.1.2011 καὶ 1557/867/16.3.2011 Συνοδικῶν Ἐγγράφων δημοσιευθέντας «Προκαταρκτικὸν Πίνακα» καὶ «Συμπληρωματικὸν Πίνακα» τῶν ὑποψηφίων Κληρικῶν πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 17.8.2011, Τελικὸν «Πίνακα τῶν Ὑποψηφίων Κληρικῶν», τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα διὰ τὴν ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων.

ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἐφραίμ Ἀβραμίδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης.
2. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰωακείμ Βενιανάκης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας.
3. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀντώνιος Βοῦλκος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.

4. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κυπριανὸς Γλαρούδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
5. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Ἐμμανουήλ, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
6. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Δημήτριος Ζελιαναῖος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος.
7. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χριστοφόρος Καλόγηρος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας.
8. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Παντελεήμων Καραλάζος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας.
9. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰωακείμ Μούκανος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.
10. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σωτήριος Ντάφης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Τυρνάβου.
11. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Παπανικολάου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλασσῶνος.
12. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γαβριήλ Παπανικολάου, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
13. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σωσίπατρος Πιτούλιας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης.
14. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεολόγος Σαμαρᾶς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ.
15. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀλέξιος Σάπικας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως.
16. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντῖνος Σκαρτούλης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
17. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Παῦλος Σταματᾶς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης.
18. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χριστόδουλος Ταμπάκοπουλος, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
19. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαρίτων Τούμπας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλασσῶνος.
20. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰουστῖνος Τσαγκούρης,

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας.

21. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰσαάκ Τσαπόγλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδά, Λητῆς καί Ρεντίνης.

22. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σωφρόνιος Φάκας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καί Ναούσης.

23. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ναθαναήλ Φίλιος, τῆς

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας.

24. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Διονύσιος Χατζηαντωνίου, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἐπιστολή Συμπαράστασεως πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 4243

Ἀθήνησι, 12ῃ Ἰουλίου 2011

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Χρυσόστομε, τὴν Ἑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Μετ' ὀδύνης βαθυτάτης καὶ ἐν ἰσχυρᾷ συνοχῇ καρδίας πληροφορηθέντες τὸ μετὰ πλήθους θυμάτων καὶ τραυματιῶν ὀλέθριον συμβάν εἰς τὴν ναυτικὴν βάσιν τῆς Κυπριακῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς «Ἀντιστράτηγος Εὐάγγελος Φλωράκης», ἐκφράζομεν πρὸς τὴν Ἑμετέραν λίαν πεφιλημένην ἡμῶν Μακαριότητα, καὶ δι' Αὐτῆς πρὸς τὰς δοκιμαζόμενας οἰκογενείας καὶ ἅπαντα τὸν κατὰ τὰς δυσκόλους ταύτας στιγμὰς χειμαζόμενον Κυπριακὸν Ἑλληνισμόν, τὴν ὀλόψυχον ἡμετέραν συμπαράστασιν καὶ συμπάθειαν ἐπὶ τῇ φοβερᾷ ἐπισυμβάσῃ αὐτῷ αἱματηρᾷ καὶ φονικῇ δοκιμασίᾳ.

Διερμηνεύοντες τὰ αἰσθήματα τοῦ περὶ ἡμᾶς Σεπτοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου Αὐτῆς καὶ τοῦ εὐσε-

βοῦς ἡμῶν ποιμνίου τοῦ μητροπολιτικοῦ Ἑλληνισμοῦ, συμπάσχομεν οὖν Ἑμῖν ὀλοθύμως ἐπὶ τῇ τραγικῇ ταύτῃ ἀπωλείᾳ στελεχῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, πεσόντων εἰς τὸ καθήκον τῆς ἐνιαίας ἐθνικῆς ἀμύνης τοῦ Γένους ἡμῶν. Ἀποδυρόμενοι δὲ τὸ μέγεθος καὶ τὴν σφοδρότητα τῆς καταστροφῆς καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς βαρείας ψυχικὰς καὶ ἠθικὰς ζημίας, καταδύνῳ πνεύματι συμμετέχομεν εἰς τὸ ἄλγος καὶ τὸ πένθος Ἑμῶν, εὐρισκόμενοι ὅλως ἀλληλέγγυοι τῇ Ἑμετέρᾳ Μακαριότητι, τῷ δοκιμαζόμενῳ ποιμνίῳ Αὐτῆς καὶ τῷ προσφιλεῖ, ἑλληωνύμῳ τε καὶ ὁμαίμονι καὶ ὁμοδόξῳ κυπριακῷ λαῷ, καὶ ἐντεινόμεν τὰς προσευχὰς καὶ δεήσεις ἡμῶν ὑπὲρ αὐτοῦ δι' ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν τῶν θυμάτων καὶ, τῇ πανσθενουργῷ Χάριτι τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀνακούφισιν τῶν ὀδυνῶν, παραμυθίαν καὶ ἐξ ὕψους ἐνίσχυσιν, πρὸς ταχεῖαν παρέλευσιν τῶν δεινῶν, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀπερισπάστου αὐτοῦ προόδου.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν Ἑμετέραν θεοτίμητον καὶ προσφιλεστάτην Μακαριότητα φιλήματι ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν διατελοῦμεν,

Ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός,

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος

Εὐχαριστήριος Ἐπιστολή

τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, λίαν ἡμῖν ἀγαπητέ καί περισπούδαστε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ, κύριε Ἰερώνυμε, τήν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Θερμότατα εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρα γερασμία Μακαριότητι ἐπί τοῖς προφρόνως καί ἀδελφικῶς ἀπευθυνθεῖσι ἡμῖν συλλυπητηρίοις Αὐτῆς διά τήν πλήξασαν τήν νῆσον καί τόν λαόν ἡμῶν φοβεράν καί πολυαίμακτον τραγωδίαν, καθ' ἣν ἀδίκως καί ἀδοκίμως ἀπώλεσαν τήν ζωὴν αὐτῶν τοσοῦτοι πολλοί ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί ἡμῶν.

Αἱ συλλυπητήριοι εὐχαί τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς Μακαριότητος προσφέρουσι πολύτιμον

παραμυθίαν καί ἐνίσχυσιν τοῖς συγγενέσι τῶν μεταστάντων ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐν τῷ πένθει καί τῇ ὀδύνῃ αὐτῶν, καί παντί ἐν γένει τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν λαῷ.

Ἐπί δέ τούτοις, ἀπονέμοντες καί αὐθις τῇ Ὑμετέρα γερασμία Μακαριότητι τόν ἐν Χριστῷ ἀδελφικόν ἡμῶν ἀσπασμόν, αἰτούμεθα παρὰ Θεοῦ τά ἔτη Αὐτῆς ὡς πλεῖστα καί ὑγιεινά καί διατελοῦμεν

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
τῇ 13ῃ Ἰουλίου 2011,

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Κύπρου Χρυσόστομος

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἐπί τῆ τεσσαρακονταετηρίδι τῆς Πατριαρχίας τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Σόφιας καί Πατριάρχου πάσης Βουλγαρίας κ. Μαξίμου

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(3.7.2011)

Μεθ' ἱερᾶς εὐφροσύνης καί χαρᾶς ὡς πλείστης ἐδέχθημεν τό χαρμόσυνον μήνυμα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς τεσσαρακονταετηρίδος τῆς Ἑμετέρας σεπτῆς καί γερασμίας Μακαριότητος εἰς τόν Πατριαρχικόν Θρόνον τῆς Ἀγιωτάτης ἐν Βουλγαρίᾳ Ὁρθοδόξου του Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί ἀσμένως ἀνταπεκρίθημεν εἰς τήν πρόσκλησιν συμμετοχῆς εἰς τάς εὐσήμους Αὐτῆς ἐκδηλώσεις, ἵνα ἐκφράσωμεν τό ἐποφειλόμενον σέβας καί τήν βαθυτάτην ἐκτίμησιν ἡμῶν καί τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου πρός τό σεπτόν πρόσωπον τῆς Ἑμετέρας πεφιλημένης Μακαριότητος.

Ἑορτάζοντες οὖν καί συνευφραϊνόμενοι ἐν ἀγάπῃ καί κοινωνίᾳ ἀδελφικῇ, ἤκομεν ἐν ἀγαλλιάσει καρδίας, ἵνα γενώμεθα συνδαιτυμόνες εἰς τό πνευματικόν συμπόσιον τῆς Ἑμετέρας εὐφροσύνης ἐπί τῆ φωταυγῆ ταύτῃ ἐπετείῳ, καθ' ἣν ἡ Ἑμετέρα πεπνυμένη καί πανσεβασμία Μακαριότης Χάριτι Θεῆα συμπληροῖ τεσσαρακονταετηρίδα πολυσχιδοῦς, μακρᾶς καί τετιμημένης πρωθιερατικῆς διακονίας ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Ὁ Πανάγιος Θεός ἠξίωσεν Ἑμᾶς, Μακαριώτατε, μακροημερεύσεως καί πολυχρονιωτάτης πατριαρχικῆς προσφορᾶς. Τήν τοιαύτην τῆς ἡμετέρας γερασμίας Μακαριότητος ἐνζήλον καί τιμίαν διακονίαν τιμᾶ, σὺν ὄλῃ τῇ γεγηθυῖα ἡμῶν καρδίᾳ, ἡ ἱστορική, Παύλειος καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διά πάνθ' ὅσα ἡ Ἑμετέρα Μακαριότης ἐμόγησε κατά τόν μακρόν Αὐτῆς ποιμαντορικόν δόλιχον ὑπέρ τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἀποδίδομεν οὖν σήμερον, κατά τήν εὐσημον ταύτην καί ἐόρτιον στιγμήν, τόν προσήκοντα σεβασμόν πρός τόν ἰκανώτατον πλοηγόν τῆς νοητῆς ὁλκάδος τῆς κατά Βουλγαρίαν συνεκλεκτῆς,

ὄστις, μετά δεξιότητος οὐ τῆς τυχούσης, πηδαιλουχεῖ Αὐτήν ἐφ' ὀλόκληρον τεσσαρακονταετίαν, ἀναδεικνύων Αὐτήν ἀσάλευτον ὑπό δυσμενῶν ἀνέμων καί ὑπερτέραν τῶν σκοπέλων καί συμπληγάδων, ἐν μέσῳ τῶν ἰσχυρῶν κλυδωνισμῶν, οὓς ἤγειρε κατά καιρούς ὁ ἀλάστωρ ἐν ἡμέραις χαλεπαῖς καί δεινοῖς καιροῖς διά τήν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιτυχῶν τήν ὁμόνοιαν καί τήν καταλλαγὴν ἐν Αὐτῇ, εἰς τόν ὑπέρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης καί ἐνότητος πολύμοχθον ἱερόν ἀγῶνα.

Τιμῶμεν σήμερον ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Συνάξει τόν Πατριάρχην Βουλγαρίας, τόν καί παλαιότερον Προκαθήμενον πασῶν τῶν ἀνά τόν κόσμον Ἐκκλησιῶν, ὄστις ἀποτελεῖ διά τοὺς λοιπούς Προκαθιμένους πρόσωπον σεβάσμιον καί ὄλως αἰδέσιμον, οὐ μόνον διά τό πρεσβεῖον τῆς ἡλικίας, ἀλλὰ καί διά τόν πλοῦτον τῶν χαρισμάτων, ἅτινα περικοσμοῦν τήν προσωπικότητα Αὐτοῦ.

Ἐν τῷ προσώπῳ Αὐτοῦ ἔγνωμεν ἀποτετυπωμένην τήν δημιουργικὴν καί εὐδοκμοῦσαν πατριαρχίαν, τόν δραστηριώτατον Ποιμενάρχην τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀπλανῆ ὁδηγόν καί πρότυπον τοῦ εὐαγοῦς Κλήρου καί τῆς σεβασμίας χορείας τῶν μοναχικῶν ταγμάτων τῆς ἀγιότοκου αὐτῆς χώρας, τῆς ὁποίας ὁ εὐσεβὴς λαός ἀνεγνώρισε ὡς τόν περιπόθητον Πατέρα καί ὑψηλόν ἐμνευστήν του.

Συγχαίρομεν ὅθεν Ἑμῖν ἀπὸ κέντρου ψυχῆς, ἀγαπητέ καί σεβασμιοπόθητε ἅγιε ἀδελφέ, ἐπί τῇ εὐφροσύνῳ Ἑμῶν τεσσαρακονταετηρίδι, συνεορτάζοντες μεθ' Ἑμῶν καί διαβιβάζοντες Ἑμῖν τάς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὁ μέγας Δωροεδότης Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός χαρίζεται τῇ Ἑμετέρᾳ πεφιλημένῃ Μακαριότητι πα-

τριαρχίαν ἔτι μακροτέραν, γαληνῶσαν, ἐν ὑγιείᾳ ἀμφιλαφεῖ καί σωτηριωδεστάτην, πρὸς συνέχισιν ἐφ' ὅ,τι μήκιστον τῆς λαμπρᾶς Ὑμετέρας συνετῆς καί στιβαρᾶς οἰακοστροφίας τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἁγιοτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς συνδεόμεθα διὰ μακραιώνων καί ἀρρήκτων δεσμῶν ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καί φιλίας, ἐρειδομένων ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως τῶν ὁμοδόξων λαῶν ἡμῶν.

Διερωμενέοντες δέ ἔτι τὰ αἰσθήματα τοῦ περὶ ἡμᾶς Σεπτοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἁγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου Αὐτῆς καί τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ποιμνίου, εὐχόμεθα πάντοτε ἰδεῖν τὴν ἐμπειπιστευμένην εἰς τὴν πνευματικὴν πλοήγησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

νοητὴν Ναῦν τῆς κατ' Αὐτὴν Ἁγιοτάτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀσφαλῶς διαπλέειν τὸν πολυκύμαντον ὠκεανὸν τοῦ κόσμου, ἵνα ἀξιοθῆτε τοῦ εὐδαίμονος, εὐδίου καί γαληνοτάτου τοῦ Χριστοῦ λιμένος, πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἁγίου Ὀνόματος Αὐτοῦ, εἰς δαψίλειαν ἡμερῶν εὐλογημένων καί ἀλύπων, πρὸς ὀλβίαν, εὐκλεᾶ καί στεφανηφόρον συνέχισιν τῆς τιμίας πρωθιεραρχικῆς Ὑμῶν διακονίας ἕως πανηγυρίσεως τοῦ χρυσοῦ αὐτῆς Ἰωβηλαίου, καί ἐπ' εὐσταθείᾳ καί κανχήσει τοῦ καθ' Ὑμᾶς Θεοφρουρήτου καί Ἁγιοτάτου Θρόνου «εἰς γενεάν καί γενεάν καί ἕως τοῦ αἰῶνος» (Ψαλμ. 105, 31).

Ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος, Πρόεδρος

Ἐκοιμήθη ὁ Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν
κυρός Διονύσιος (Μπαϊρακτάρης)

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μέ βαθειά συγκίνηση ἀναγγέλλει τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν, κυροῦ Διονυσίου. Ὁ ἐκλιπὼν Ἱεράρχης ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, σέ ἡλικία 84 ἐτῶν στίς 17.7.2011.

Ὁ Μακαριστός Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν γεννήθηκε στοὺς Καλημεριάνους Εὐβοίας τὸ 1927. Ἀπεφοίτησε ἀπὸ τῆ Θεολογικῆ Σχολῆ τὸ 1956, καί στή συνέχεια παρακολούθησε Νομικά. Χειροτονήθηκε Διάκονος τὸ 1952 καί Πρεσβύτερος τὸ 1960. Ὑπηρέτησε στίς τάξεις τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, ὅπου καί δίδαξε στίς Παραγωγικῆς Σχολῆς αὐτοῦ. Στή συνέχεια κατέλαβε τὴ θέση τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Θρησκευτικοῦ Ἐνόπλων Δυνάμεων. Μητροπολίτης Χίου ἐξελέγη τὸ 1979. Διετέλεσε Τοποτηρητὴς τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καί Πλωμαρίου, καί Σάμου καί Ἱκαρίας.

Ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν ἐτελέσθη στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Χίου τὴν Τρίτη 19 Ἰουλίου καί ὥρα 12.00 προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

**Λόγος Ἐπικήδειος
εἰς τὸν αἰοίδιμον Μητροπολίτην Χίου,
Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν
κυρόν Διονύσιον (Μπαϊρακτάρην)**

*Ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου
κ. Μάρκου Ἀγ. Βασιλάκη, Ἀρχιεραγματεῶς τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

«Ἐμελλες ἄρα, Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Διονύσιε, ἀφοῦ μοῦ ἔδωσες πολλές πολλῶν λόγων ὑποθέσεις καί ἀφορμάς, ἔμελλες τέλος νά κινήσης

τὴν ἀσθενῆ μου γλῶσσαν καί εἰς τὸν ἐπιτάφιον λόγον σου! Καί πρώην μέν, ἐνδεδυμένος ἐπὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ σου θρόνου πᾶσαν τὴν λαμπρότητα τῆς ἀξίας σου, μ' ἐγκαρδίωνες νά εὐαγγελίζωμαι τῆς θείας δικαιοσύνης τούς λόγους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· ἀλλὰ τώρα, προκείμενος νεκρός, γίνεσαι σύ αὐτός ὑπόθεσις λυπηρᾶς ἀκροάσεως εἰς τούς συνελθόντας· καί ἀντὶ νά ἐμψυχώνης, μαραίνεις ἐξ ἐναντίας καί συγκόπτεις τὴν φωνήν μου, ἣτις ἐφυλάσσετο καθὼς φαίνεται διὰ τὸ πολυδάκρυτον τοῦτο ὑπόρρημα: Φωνὴ θρηνοῦντος ἠκούσθη περὶ Σέ καί φωνὴ ὀδυνωμένου ἀνήγγειλε τὸν ἔπαιμόν σου...!».

Ἰσχυροφωνεῖ καί ὑποστέλλεται ἡ γλῶσσα, οὐκ ἀξίως ἔχουσα τὸ λέγειν, ἐνώπιον τοῦ φρικτοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου, συσχεθεῖσα ὡς σύμπασα ἡ κτίσις ἔστη σκοτισθεῖσα ἐπὶ τῷ θεῷ πάθει. Ὅντως ὑπερφυῆς καί ὑπέρογον τὸ μυστήριον τῆς κατὰ σῶμα καί ψυχὴν διαζεύξεως, ἀλλὰ καί τῆς μυστικῆς συζυγίας «τῶν δύο κόσμων, τοῦ τε παρόντος καί οὐχ ἔστωτος, καί τοῦ νοουμένου καί μένοντος», κατὰ τούς λόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (Ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα, παρόντος Βασιλείου). Τὴν πορείαν ταύτην, ἐκ τῶν ἐπιγείων πρὸς τὰ ἐπουράνια, ἐκ τῶν προσκαιρῶν πρὸς τὰ αἰώνια, ἐκ τῶν φθαρτῶν πρὸς τὰ ἀφθαρτα, ὀδεύει σήμερον ὁ ἐν Κυρίῳ κοιμηθεὶς σεπτὸς καί πανσεβάσμιος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν κυρός Διονύσιος, «πλήρης ἡμερῶν τε ὁμοῦ καί φρονήσεως, καί τῷ τῆς καυχήσεως γήρα στεφανούμενος», παλλινοστῶν καί μετατιθέμενος εἰς τὴν Μητρόπολιν τῶν οὐρανίων μονῶν, ἀποιχόμενος ἀμφὶ θανόντων εἰς δόμον εὐσεβῶν, καί ὀρμίζων εἰς τὸν ἐλεύθερον πάσης ταραχῆς καί συγχύσεως, σωτήριον, γαληνότατον, εὐδιδον, εὐσταθῆ καί πάγιον, θεοειδῆ λιμένα τῆς εὐδαίμονος ἐν οὐρανοῖς πατρίδος.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κυρὸς Διονύσιος ὁ Μπαϊρακτάρης ἐγεννήθη εἰς Γραμματικιάνους (Κύμης) Εὐβοίας τὸ ἔτος 1927. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους του σπουδὰς, τὰς ὁποίας ἐπεράτωσεν εἰς Κύμην, ἐσυνέχισεν εἰς τὸ Ἀνώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον τῆς Ριζαρείου Σχολῆς εἰς Ἀθήνας, ὅπου μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν αὐτοῦ ἐσπούδασε τὴν ἱεράν Ἐπιστήμην εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ παρηκολούθησε μαθήματα εἰς τὴν Νομικὴν Σχολήν.

Ἀφοῦ ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις, ἐχειροτονήθη διάκονος τὸ 1952 τοποθετηθεὶς εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱερόν Ναόν τῶν Ἀθηνῶν ἕως τὸ 1960. Μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ εἰς Πρεσβύτερον καὶ χειροθεσίαν αὐτοῦ εἰς Ἀρχιμανδρίτην, κατετάγη εἰς τὸ Πολεμικὸν Ναυτικόν, ὅπου ὑπηρετήσε ἕως τοῦ ἔτους 1978 εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας αὐτοῦ, διδάξας παραλλήλως εἰς τὰς παραγωγικὰς Σχολὰς Ὑπαξιωματικῶν Πόρου καὶ Ναυστάθμου Σαλαμίνας. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1978 προήχθη καὶ ἐτοποθετήθη ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς Θρησκευτικοῦ τοῦ Σώματος Ἐνόπλων Δυνάμεων. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1979 ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν.

Ἱερά καὶ εὐλογημένη ἡ ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς χειροτονίας καὶ τῆς ἀνόδου τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου μας εἰς τὸν μαρτυρικὸν καὶ ἱερόν Θρόνον τῆς ἀγιολόκου καὶ θεοσώστου Ἐπαρχίας του, τοῦ μὴ ἀπέχοντος μακρὰν τῶν αἰωνοβίων πλατάνων τοῦ Βουνακίου. Ἱερός καὶ εὐλογημένος ὁ ἐρχομὸς αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Βερίτη, τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου καὶ τῆς Ἁγίας Μαρκέλλης, τοῦ Ἁγίου Μακαρίου καὶ τῶν Ὁσίων Νικηφόρου καὶ Ἀνθίμου τῶν μαστιχοφόρων σκίνων καὶ τῆς πρυτανευούσης ναυτιλίας, τοῦ Κωνσταντῆ Κανάρη καὶ τοῦ Πλάτωνος Φραγκιάδη, τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Συκουτρή. Ἦλθεν ὁ Ἱεράρχης τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος εἰς τὴν Νῆσον τῶν Τεσσαράκοντα καὶ πλέον Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, ὁ θρησκευτικὸς ταγὸς τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων εἰς τὰ ὄρια τῆς πατρίδος γῆς, ὁ ἱερουργὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ κάλλους εἰς τὴν συνεκλεκτὴν τῆς λειτουργικῆς ἀρχοντιᾶς, ὁ Καλὸς Σαμαρείτης τῆς φιλανθρωπίας εἰς τὴν κοιτίδα τῆς εὐποίας, ὁ πρωτοπόρος τῆς ποιμαντικῆς εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς

προόδου, ὁ πατὴρ εἰς τὰ τέκνα του, ὁ ἰατρός εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, ὁ κυβερνήτης εἰς τοὺς ταξιδιώτας, ὁ διδάσκαλος εἰς τοὺς μαθητέοντας, ἡ παραμυθία εἰς τοὺς θλιβομένους, ὁ ἔπαινος εἰς τοὺς ἐπιτυχημένους, ὁ μακρόθυμος εἰς τοὺς πταίσαντας, ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του. Ἄπαντες ἡμεῖς οἱ σχόντες τὸ προνόμιον τοῦ παρ' αὐτῷ ζῆν καὶ τοῦ ὑπὸ τὴν ἡγετικὴν πνοὴν αὐτοῦ ἐργάζεσθαι, αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην ἵνα καταθέσωμεν τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ὅτι ὁ μεταστάς ἐχάραττε καὶ ἐπορεύετο πρῶτος, πολλάκις δέ καὶ μόνος, μίαν ἀνηφορικὴν πορείαν μόχθου καὶ ἀγάπης, πόνου καὶ θυσίας, ἵνα γεωργῇ ἐν τῇ φλογί τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἕνα ὁλόκληρον λαόν εἰς τὴν Χίον, εἰς τὰ Ψαρά, εἰς τὰς Οἰνούσσας, δροσιζῶν ψυχὰς εἰς τὸν ἀλμυρὸν ἀνχμὸν τῆς παρουσίας ἐποχῆς. Ἐπίστατο, κατ' ἐπιστήμην, ἵνα χαράττη καὶ κεντᾶ τοὺς σκίνους τῶν καρδιῶν ἡμῶν, ἵνα σταλάζη καθαρὸν, διάφανον, εὐωδιαστὸν, μοσχοβόλον, αὐθεντικὸν τὸ ἔνδακρυ μαστίχιον τῆς πίστεως ἡμῶν. Ἐγίνωσκε καλῶς ἵνα πηγνύη τὰ ἰστία τῆς προσευχῆς, ἵνα πτύσῃ τὰ ἰστία τῆς ἐλεημοσύνης κρατῶν σταθρῶς εἰς τὰς ἐντίμους χεῖρας αὐτοῦ, τοὺς οἶακας τῆς νοητῆς νηὸς τῆς Χιωτικῆς Χριστιανοσύνης, πηδαλιουχῶν ταύτην εἰς τὸν εὐδιον, τὸν γαλίνιον, τὸν ὑπήνεμον λιμένα τῆς πολυποθήτου βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐγίνωσκεν ἵνα ἐκδηλώνηται χρηστός πρὸς τὸν φίλον, ἥπιος πρὸς τὸν οἰκέτην, ἀνεξίκακος πρὸς τοὺς θρασεῖς, φιλόανθρωπος πρὸς τοὺς ταπεινοὺς, παρηγορῶν κακουμένους, ἐπισκεπτόμενος τοὺς ἐν ὀδύναις, μηδένα καθάπαξ ὑπερορῶν, γλυκὺς ἐν προσηγορίᾳ, φαιδρὸς ἐν ἀποκρίσει, δεξιὸς, εὐπρόσιτος ἅπασιν (Μ. Βασίλειος). Νικητὴς ἀνεδεικνύετο τὴν πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα, προσφέρων ὁλοκληρωτικῶς τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς τὸν λαόν τοῦτον, καθ' ἃ διετύπωσε τοῦτο εἰς μίαν ἀνυπέροβλητον καὶ ὑπαρξιακὴν κατάθεσιν, ὡς στίχον αἰσχυλείου παιᾶνος, πινδαρικῆς ὠδῆς, ρωμανικοῦ κοντακίου, βυζαντινοῦ κατευθυνθήτω, ΕΓΩ ΑΝΗΚΩ ΠΙΑ ΣΤΗ ΧΙΟ. Δικός μας! Ὁλος δικός μας! Καὶ ἔμεις δικοί του! Ἐψηλάφει τὸν ἡμέτερον παλμόν, ἠεροῦτο τὰς ἡμετέρας ἀγωνίας, ὑπεστασιοποιεῖ τὰ ἡμέτερα ὄραματα, παρά τὰς ἀμετρήτους περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ ἄκανθαι ἐπήγγυντο εἰς τὸ μέτωπον, οἱ ἥλιοι προσηλοῦντο εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὄξος ἐδροσίζεε τὰ χεῖλη αὐτοῦ. Ἐκεῖνος ὑπῆρχεν ἐστολισμένος τὴν

ἀγγελολόγητον ἀρετὴν τῆς διακρίσεως, τὴν παύλειον προτροπὴν τῆς καταλλαγῆς, τὴν ἀποστολικὴν ἐντολὴν τῆς ἀνοχῆς, τὴν ἀγιομίμητον ἀσκησιν τῆς μακροθυμίας, τὴν θεϊκὴν δρᾶσιν τῆς συγγνώμης. Ἠγάπα καὶ συνεχῶρει. Ἡ ἀγάπη ἦτο ἡ ἀναπνοή του. Ἡ ἀγάπη ἦτο ἡ καρδιά του. Ποῖον δὲν ἠγάπα ἡ καρδιά τοῦ Ἐπισκόπου ἡμῶν; Ποῖον δὲν ἐχώρει ἡ μεγάλη αὐτῆ καρδιά; Ὑμνωδὸς ἄριστος, τέλειος, ὑποδειγματικὸς τῶν θαυμασιῶν τοῦ Θεοῦ, ἐπολλαπλασίασε τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου δοθέντα τάλαντα ἵνα δοξάζηται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά Του! Ὁ ἐκ τοῦ γλυκυφθόγγου στόματός του ἀντίλαλος ἠκούετο ἀπὸ τὸ Ἅγιον Γάλας ἕως τὰ Μεστά καὶ ἐκ τῆς «ὀλόμαυρης ράχης» τῶν Ψαρῶν ἕως τὰ αἰγνουσιώτικα ἀκρογιάλια. Ἐσαγίνευε ψυχάς, ἐσελάγιζε συνειδήσεις. Ἐχοροστάτει καὶ κατενύσσοντο πιστοί, προσήνετο καὶ ἐτέρποντο ἄγγελοι, ἐλειτούργει καὶ ἠνεύγοντο οὐρανοί. Ὁ ἐπὶ ὀκταετίαν ὄλην καλλιφωνότατος Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὸν ὁποῖον εἰς πᾶσαν Συνοδικὴν Λειτουργίαν ἐδίδοτο ἵνα ἀναπέμψῃ τὸ «Ἅγιος ὁ Θεός» τοῦ Βήματος, ὁ Ἱεράρχης ὅστις ἐπύργωνε τὴν προσευχὴν τῶν Θεσσαλονικέων εἰς τὸν Ἅγιον Δημήτριον μέλπων τὸ «Θεοτόκε Παρθένε...», ὁ μυροφόρος προσκνητῆς ὁ ψάλλον τὸ «εἰς τὸ μνήμα σέ ἐπεξήτησε...» παρὰ τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωοδόχῳ Τάφῳ, ὁμίλει μετὰ τοῦ Θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος ὡς λαλεῖ φίλος τῷ φίλῳ αὐτοῦ, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» τοῦ Ἀρχιερέως μας, παιὰν νίκης, τὸ «τῆ Ὑπερμάχῳ» θούριος θριάμβου, ὁ ἀρχαγγελικὸς χαιρετισμὸς, υἱκὸς σεβασμὸς, τὸ «Φῶς ἰλαρόν...» παραδεισένιος διάλογος. Συντηρητικὸς εἰς τὰς ἀξίας του καὶ προοδευτικὸς εἰς τὰς ἀρχάς του, διετήρει τὴν παράδοσιν τοῦ παρελθόντος, κατενόει καὶ υἱοθέτει τὰς ἀνάγκας του παρόντος καὶ ἐσχεδιάζε τὴν προοπτικὴν τοῦ μέλλοντος εἰς τὸ πλαίσιον τῆς χριστολογίας τῆς ἀγιογραφικῆς ρήσεως «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ Αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Εὐρὺ πνεῦμα, ὀξύ, πρωτοπόρον καὶ διορατικὸν ἐν πλήρει καὶ βαθεῖα συναισθήσει τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν ἀναγκῶν, προσέφερε τὴν χεῖρα του εἰς πάντα τοπικὸν παράγοντα, διὰ τὰ οἰκοδομήσῃ μετ' αὐτοῦ μίαν πολύτιμον, ἀποδοτικὴν, πανελλαδικῶς ὑποδειγματικὴν σχέσιν Ἐκκλησίας καὶ Τοπικῶν Ἀρχόντων. Ἡ

ἐπικρατοῦσα ἀτμόσφαιρα καὶ τὸ κλίμα συνεργασίας διηυκόλυνε τὸν Ἐπίσκοπόν μας ἵνα ἀνοίγῃ διάπλατα τὰς πύλας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, δεικνύων τὸν πλοῦτον τοῦ Χριστιανικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ δικαιοῶνων ἐν τῇ πράξει τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ἥτινα μετ' ἀπολύτου συνεπείας ὑπηρετεῖ. Σχολεῖα, παιδικοὶ σταθμοί, ἀθλητικοὶ χώροι, ἐργατικαὶ κατοικίαι, ἰδρύματα καὶ πολιτιστικά κέντρα καὶ ἄλλα ἀνηγέρθησαν ἢ λειτουργοῦν εἰς χώρους ἐκκλησιαστικῆς ἢ μοναστηριακῆς ιδιοκτησίας, οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν προτροπὴν τοῦ ἡμετέρου Ἐπισκόπου παρεχωρήθησαν δωρεάν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἀκόμη καὶ ἡ διάνοξις ὁδῶν, ἡ δημιουργία πλατειῶν, ἔχει γίνεαι εἰς ἐκκλησιαστικούς χώρους τῇ προτροπῇ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου μας πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν καὶ ἐν γένει τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. **Ἰδοῦ, πῶς ἀξιοποιεῖ ἡ Ἐκκλησία τὴν περιουσίαν τῆς!** Ἰκανὸς εἰς τὸ νὰ ἀνταποκρίνηται θαρραλέως μετ' ἀξιεπαινοῦς πρωτοβουλίας εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου, τοῦ ἀφανίζοντος τὰ παιδιά μας, ἐναντίον τῆς θανατηφόρου διαδόσεως τῶν τεχνητῶν παραδεισῶν, τοὺς ὁποίους οἱ ἔμποροι τοῦ θανάτου τῶν ναρκωτικῶν σπεύρου εἰς τὴν νεολαίαν. Εὐαίσθητος εἰς τὰς ἀδυναμίας καὶ τὸν πόνον τοῦ ἀνθρώπου, διεχειρίζετο μετὰ διαφανείας, ἐντιμότητος καὶ νομιμότητος τὴν περιουσίαν τοῦ Λωβοκομείου Χίου προκειμένου ἵνα ἰδρῦσῃ τὸν Οἶκον Ἀγάπης καὶ καταστήσῃ τοῦτον κιβωτὸν τοῦ διακριτικοῦ, ἀλλ' ἀνυστάκτου ἐνδιαφέροντός του, καὶ ἵνα παραχωρήσῃ μέρος τοῦ ἔργου πρὸς φιλοξενίαν παιδιῶν μετ' εἰδικὰ προβλήματα (Διονυσίου Οἰκοτροφείου). Γεμάτος ἀγωνίαν διὰ τὴν νεότητα, τὴν χρυσὴν ἐλπίδα τοῦ αὔριου, ἐνέπνευσε καὶ ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Βορείου Αἰγαίου, τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ ἐς αἰεὶ τὸ ὄνομά του ὡς διακήρυξιν τῶν ὁραμάτων του. Γνώστης τῆς φιλοχρίστου ἀρετῆς, συντηρήσῃ καὶ ἡξιοποίησε τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀποκλειστικότητα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διακονίας, τὸ προϊόν τοῦ ὁποῖου ἐνεπλούτιζε διαρκῶς διὰ τῶν προσωπικῶν αὐτοῦ ἀποδοχῶν, τὰς ὁποίας προσέφευρεν εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις μετ' ἀξιοπρεπείας ἐπλησίαζε καὶ ἐζήτηι ἐμπιστευτικῶς τὴν πατρικὴν βοήθειαν αὐτοῦ. Ὁρθὸς, ἀταλάντευτος, ἀκλόνητος εἰς τὰ

ιδανικά του Γένους, **Ἑλλην Ὁρθόδοξος Ἐπίσκοπος**, δέν παρέλειπεν ἵνα ὑπενθυμίξη καί τονίξη διαρκῶς τά ἐθνικά ιδανικά. Αἱ τετιμημένοι σελίδες τῆς ἱστορίας ἡμῶν ἦσαν ὁ πυρῆν τῶν ἀναφορῶν του, αἱ ἐθνικοί ἡμῶν ἐπέτειοι προσκλητήριον, εἰς τό ὁποῖον ἔδιδε πάντα τό παρῶν, τά ἰδεώδη τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἢ πληρότης τῆς ὑπάρξεώς του. Ἦτο ὄντως, ὁ Φάρος, ὁ ὁποῖος θά φωτίξη τούς ἐν σκότει ἐπιβουλευτάς τῆς πατρίδος μας καί ὁ πρῶτος μεταξύ τῶν πρώτων», ὅπως τοῦ ἐπεσήμανε ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ κατὰ τήν ἡμέραν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας του.

Πληρώσας τόν χρόνον τῆς ἐπί γῆς παροικίας αὐτοῦ, ἐκλήθη «θεαρχικῶ νεύματι» ἵνα ἀποθέσῃ εἰς τήν γῆν τό χοϊκόν σκῆνός του, σαββατίζων τῇ σαρκί, καί εἰλκύνθη τῇ αὐτῇ ζωαρχικῇ παλάμη τοῦ Κυρίου καί Σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα προαχθῇ εἰς τό ὑπερουράνιον θυσιαστήριον καί τάς μονάς τῶν δικαίων καί φιλοθέων ψυχῶν, τῶν ἐντεῦθεν ἀποσωμένων πρὸς τήν ζώην τήν ὑπεραιώνιον καί μακαρίαν, τῶν ἐν τῇ βιοτῇ αὐτῶν ἐσαεὶ ἀφωσιωμένων τά ἄνω ζητεῖν, τόν ἀνακαινισμόν ἐν Χριστῶ καί τήν τελείωσιν κατὰ μίμησιν τοῦ Δεσπότη, τῶν διερχομένων τήν στενήν καί τεθλιμμένην ὁδόν τήν ἄγουσαν ἀσφαλέςτατα καί ἀπλανῶς εἰς τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

«Πρὸς Ὅν ἀπηθυνόμεθα βλέποντες, ἄνωθεν ἡμῖν τήν σωτηρίαν πυρσεύοντα», «ποιμνιον ἠπορημένον καί καταβεβλημένον, γέμον ἀθυμίας καί κατηφείας» ἐπί τῇ στερήσει τοῦ πολυφιλήτου καί φιλοστοργωτάτου πατρός καί θεοτιμήτου Ποιμέναρχου αὐτοῦ, ὃν ἢ πληθύς τῶν Ἐπισκόπων, ὁ εὐαγῆς Κλήρος, ὁ φιλόθεος μοναχισμός, οἱ ἐντιμότατοι ἄρχοντες καί ὁ χριστεπώνυμος πενθηφόρος λαός, μετά πάσης εὐταξίας προπέμπουσιν εἰς τήν ἄδυτον, ἀγήρω, ἄφθιτον καί ὀλβίαν μακαριότητα. «Οὐδέ νῦν ἡμᾶς ἀπολέλοιπεν ὁ Ποιμὴν ὁ καλός· ἀλλά καί πάρεστι, καί ποιμαίνει, καί ὀδηγεῖ, καί γινώσκει τά ἴδια, καί γινώσκεται ὑπὸ τῶν ἰδίων, πνευματικῶς δέ συγγινόμενος», «δῶς καί μᾶλλον ἐγγίξει Θεῶ, τάς σωματικὰς πέδας ἀποσεισάμενος, καί τῆς ἐπιθολούσης τόν νοῦν ἰλύος ἀπηλλαγμένος», ληφθεὶς εἰς χώραν ζώντων καί μεταφυτευθεὶς κατάκαρπος εἰς τήν ἀειθαλή καί μακαρίαν γῆν, «ἐν ᾧ πάντες οἱ ἐπί γῆς διαλάμπαντες ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, ἀπολαύοντες τῆς τοῦ Θεοῦ Χάριτος καί τῆς θείας καί νοητῆς τερπνότητος,

διαιτῶνται οἱ πεφυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου καί ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ ἔξανθοῦντες» (Γρηγορίου Νύσσης, Ὁμιλία εἰς τόν Παράδεισον).

Ἀφ' οὗ ὁ Κύριος καί πλαστοουργός ἡμῶν τόν προπάτορα Ἀδάμ ἐκ πυθμένος τοῦ ἄδου ὡς τόν Ἰωνᾶν ἐκ τοῦ κήτους ἀνήγαγεν, καί τό γαιῶδες ἤνωσεν ἐαυτῶ, τόν ἄνθρωπον οἰκήτορα οὐρανοῦ κατέστησε καί οὐρανοπολίτην ἀνέδειξεν. «Ἐξ ἐκείνου πύλαι ἄδου ἐκλείσθησαν· καί πύλαι οὐρανοῦ ἀνεώχθησαν, ἀκάλυτον τοῖς μετά πίστεως ἀνιούσιν παραχωροῦσαι τήν εἴσοδον». Τό κατεφθαρμένον τῷ ἀφθάρτῳ συνδιεσώθη, καί δέν ἐνδαπανᾶται ἢ ζωὴ τῷ θανάτῳ, οὐδέ ἐναμαυροῦται τῷ ζόφῳ ὁ ἥλιος. Ἐν τῇ ὑπερουρανίῳ καί τῇ θείᾳ δόξῃ ὀλολαμπεῖ ὑποδοχῇ τῆς ἡγνισμένης ψυχῆς του, ὁ ἄξιος πρωτοστάτης ἡμῶν καί πνευματέμφορος λειτουργός τοῦ Ὑψίστου Ἀρχιερέως, «κατέλιπε τό τῆς σαρκός παραπέτασμα, ἀπέθετο τούς δερματίνους χιτῶνας· οὐδέ γάρ ἐστι χρεία τοῖς ἐν παραδείσῳ διάγουσι τῶν τοιούτων χιτῶνων· ἀλλ' ἔχει ἐνδύματα, ἃ τῇ καθαρότητι τοῦ βίου ἐαυτῶ ἐξυφίνας ἐπεκομίσατο».

Καθὼς σέ συνοδεύουσι σήμερον, ἐν Ἐκκλησίᾳ πληθούσῃ, πάσης τῆς θεολέκτου συνεκλεκτῆς Κλήρου καί λαοῦ αἱ ὀλόφυχοι εὐχαί, πορεύου ἐν εἰρήνῃ, πολυσέβαστε Γέροντα, τήν οὐρανίαν καί αἰωνοχαρῆ ὁδόν, τῷ καλοῦντι σε Ἀρχιποίμενι Χριστῶ καί Σωτῆρι ἡμῶν, ἐλευθέρως ἐπόμενος διὰ τῆς θύρας τῶν προβάτων, δι' ἧς «ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καί εἰσελεύσεται, καί ἐξελεύσεται, καί νομὴν εὐρήσει», σπεύδων πρὸς πηγὴν ἀθανασίας καί ἀρχὴν ζωῆς ἀτελευτήτου καί ἀνεκλείπτου, ὑπὲρ τῆς τοῦ ζωοπαρόχου τάφου τιμῆς καί τοῦ ζωειρηνεύτου μνήματος, ἀφ' οὗ τήν ἄβατον ἔξοδον βάσιμον Αὐτός εἰργάσατο, διὰ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ σιλβῶσας τόν ἀθάνατον μαργαρίτην ἐν τῇ κυματοκλύστῳ, ἀλλά καί νῦν διαυγεστάτη τοῦ βίου θαλάσση, κατὰ τήν ἐγκόσμιον, ἐνάρετον, ἀξιόθεον, χριστοφιλή καί λαοσωτήριον, ἄδολον, χριστόγονον, ἀγιομίμητον καί θεόφρονα, μακροχρόνιον καί τιμίαν, εὐκλεᾶ καί στεφανηφόρον ἀρχιερατικὴν διακονίαν σου, πρὸς ὕμνον διηνεκῆ Θεοῦ καί ἐπί κανχήσει τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, εἰς τό δοθῆναι σοι «φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ», καθ' ἣν στιγμὴν ἀσπάζεται τήν πάντιμόν σου δεξιάν ἢ ἐν Χίῳ συνεκλεκτῇ καί Μᾶρκος ὁ υἱός σου.

‘Ο Απόστολος τῆς Ἀγάπης

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Τιμοθέου Ἄνθη

(Ὁμιλία κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Συνοδικοῦ Ἑσπερινοῦ, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, ὁδοῦ Ψαρωῶν Ἀθηνῶν, Τρίτη 28 Ἰουνίου 2011)

Ἡ ἔνσαρκη παρουσία τοῦ Χριστοῦ στήν γῆ ἐσήμανε καί τήν ἐμφάνιση καί ἐγκαθίδρυση τῆς Ἐκκλησίας Του ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους. Ὅλες οἱ ἐπί μέρους σωτηριώδεις ἐνέργειες τοῦ Κυρίου, ἀπό τήν ὑπερφυσική του Γέννηση μέχρι τό θεῖο καί λυτρωτικό Του πάθος καί τήν ἐνδοξη του Ἀνάσταση, ἀπέβλεπαν καί στήν θεμελίωση τῆς Ἐκκλησίας Του. Πράγματι, ὅταν ὁ Χριστός ἀνελήφθη ἐν δόξῃ στούς οὐρανοῦς, ἄφησε στήν γῆ τό θεῖο καθίδρυμα τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἀριθμοῦσε τότε αὐτή ὀλίγον μόνον περισσοτέρους ἀπό πεντακοσίους πιστούς (Α΄ Κορ. ιε΄ 6), πού ἦσαν συγκεντρωμένοι μέσα στά Ἱεροσόλυμα.

Ἡ Ἐκκλησία ὁμως τοῦ Χριστοῦ, σύμφωνα μέ τήν θέληση τοῦ θεοῦ Ἰδρυτοῦ Της, εἶχε προορισμό νά αὐξηθεῖ σέ ἀριθμό καί νά ἐπεκταθεῖ καί ἔξω ἀπό τήν Παλαιστίνη καί νά δεχθεῖ στούς κόλπους της ἀνθρώπους ἀπ’ ὅλον τόν κόσμο. Τήν ἀποστολή αὐτή ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἀνέθεσε στούς πρῶτους του Μαθητές, στούς ὁποίους, μετά τήν Ἀνάσταση του, εἶπε: «Καθώς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς» (Ἰωαν. κ΄ 21). Ἀφοῦ δηλαδή πρῶτα ἐτόνισε ὅτι Ἐκεῖνος ἦλθε στήν γῆ ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ οὐρανίου Θεοῦ καί Πατρός του, γιά νά κηρύξει τό «εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας» (Ἐφεσ. α΄ 13), μετά ἐξουσιοδότησε καί ἔστειλε γιά τόν ἴδιο σκοπό καί τούς δικούς του ἀπεσταλμένους.

Στούς Ἀποστόλους του ἐξ ἄλλου ὁ Κύριος, ἀφοῦ ὑποσχέθηκε νά τούς ὀπλίσει μέ τήν ἐξ ὕψους δύναμη καί μέ τόν φωτισμό τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος, ἔδωσε τήν ἐντολή νά πορευθοῦν καί νά διδάξουν «πάντα τά ἔθνη» καί νά κηρύξουν «τό εὐαγγέλιο πάση τῇ κτίσει» (Ματθ. κη΄ 19 καί Μάρκ. ιστ΄ 15).

Μεταξύ τῶν Ἀποστόλων ἐξαιρετική θέση κατέλαβε ἐξ ὑστερόν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Διότι καί αὐτόν ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ἡ θεία Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, μετά τήν Ἀνάληψή του, τόν κάλεσε ἀπό τούς οὐρανοῦς καί τόν τοποθέτησε ἐπί κεφαλῆς τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος πρὸς τούς ἐθνικούς. Στήν κλήση του αὐτή ὅταν ἀναφέρεται ὁ ἅγιος Παῦλος, τονίζει ὅτι εἶναι «κλητός Ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διά θελήματος Θεοῦ» καί ὅτι ἐκλήθη ἀπό τόν Ἰησοῦ Χριστό «ἵνα εὐαγγελίζηται αὐτόν ἐν τοῖς ἔθνεσιν» καί νά εἶναι κυρίως «ἐθνῶν Ἀπόστολος» καί «ἀφωρισμένος (ξεχωρισμένος ἀπό τόν Χριστόν) εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ» (Α΄ Κοριν. α΄ 1, Γαλ. α΄ 16, Ρωμ. ια΄ 13, α΄ 1).

Γι’ αὐτό τό μεγάλο ἀποστολικό του ἔργο σεμνύνεται ἰδιαίτερα ὀλόκληρος ὁ ἐλλαδικός χώρος γιά τόν μεγάλο Ἀπόστολο, τό «σκεῦος» αὐτό τῆς «ἐκλογῆς» Κυρίου (Πράξ. 9,15), πού, ὑπέκοντας στό θεῖο κέλευσμα «τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 13,47), «ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως» (Πράξ. 14,28) καί, μολονότι δοκίμασε δεσμά, θλίψεις καί δάκρυα, ἐκήρυξε ἄφοβος (Πράξ. 18,910 μέ 20,31) «τό Εὐαγγέλιο τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 20,24) καί «ἐβάστασε τό ὄνομα» τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ «ἐνώπιον ἐθνῶν καί βασιλέων» (Πράξ. 9,15).

Οἱ δεσμοί τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου μέ τήν Ἑλλάδα καί τό ἐλληνικό πνεῦμα γεννήθηκαν ἤδη στή γενετήρια του τήν Ταρσό, «τάς Συριάδας Ἀθήνας», ὅπως ἀποκαλοῦνταν, ὅταν ὁ νεαρός Σαῦλος, γύρω στά 20-30 ἦλθε γιά πρώτη φορά σέ ἐπαφή μέ τήν ἐλληνική σοφία καί ἔτσι ὀπλισε τήν πνευματική του φαρέτρα καί μέ τήν ἐξωιουδαϊκή κοσμική (θύραθεν) σοφία. Καί οἱ δεσμοί ἀναπτύχθηκαν καί

ἔγιναν ἔντονοι, ὅταν ἄρχισε τὸ ἀποστολικὸ ἔργο, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὁποίου περιελήφθησαν στὴ σαγήνη τῶν δικτύων του καὶ Ἕλληνες ἀπὸ τίς ἀκμάζουσες τότε πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Ἀντιόχεια, Ἔφεσο, Καισάρεια, Λαοδίκεια, Μίλητο, Κνίδο, Πάταρα, Μύρα καὶ ὅποια ἄλλη, γιὰ νὰ γιγαντωθοῦν καὶ νὰ γίνουν ἱεροὶ καὶ ἀκατάλυτοι στὴ Β΄ Ἀποστολικὴ πορεία καὶ κατόπιν τὸ ξεκίνημα ἔγινε, ὅταν ὁ Παῦλος μαζί μὲ τὸν Βαρνάβα καὶ τὸν Μάρκο «ἐκπεφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου (...) ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον καὶ (...) κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 13,4-5). Τὸ κυρίως, ὅμως, ἔργο ἀρχίζει τὸ 49-50 ὅταν σὲ νυκτερινὸ ὄραμά του, ἐνεφανίσθη «ἄνῆρ τις Μακεδὼν ἐστὼς, παρακαλῶν αὐτόν καὶ λέγων· διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν» (Πράξ. 16,9) καὶ ὁ Παῦλος, «οὐκ ἀπειθής γενόμενος» (Πράξ. 26,19) ἦλθε γιὰ πρώτη φορά στὴν ἠπειρωτικὴ Εὐρώπη. Ἐκτοτε, ἡ τύχη τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς ὑπόλοιπης Ἑλλάδας –γιὰ νὰ περιοριστοῦμε μονάχα ἐδῶ– ἄλλαξε. Ἐπὶ σειρᾶν πολλῶν ἐτῶν, φεύγων καὶ ἐπανερχόμενος, ὁ Παῦλος καὶ οἱ συνεργοὶ του Σίλας, Τιμόθεος, Λουκᾶς, Τίτος, Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, Δάμαρις, Κρίσπος, Σωσθένης, Ἀκύλας, Πρίσκιλλα, Ἀρίσταρχος, Σεκοῦνδος, Τυχικός, Ἐπαφρᾶς, Μνάσων καὶ ἄλλοι (πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦσαν Ἕλληνες), μετέφεραν τὸ χαρμόσυνο μήνυμα τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας στὴν Σαμοθράκη, στὴ Νεάπολη, στοὺς Φιλίππους, στὴν Ἀμφίπολη, στὴν Ἀπολλωνία, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴ Βέροια, στὴν Ἀθήνα, στὴν Κόρινθο, στὴν Ἄσσο, στὴ Μυτιλήνη, στὴν Κῶ, στὴν Κρήτη, στὴ Νικόπολη καὶ ὅπου ἄλλοῦ, ὅπως ἐπίσης καὶ στίς Συρακοῦσες, στὸ Ρήγιο καὶ σὲ ἄλλες πόλεις τῆς λεγομένης «Μεγάλης Ἑλλάδος».

Ὅμως ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ξεχνοῦμε τίς μεγάλες ὑποχρεώσεις πού ἔχουμε στὸν «πρῶτο μετὰ τὸν Ἔνα», ὅπως προσφυστάτα ὀνομάστηκε ἀπὸ κάποιον νεότερο θεολόγο, στὸν μεγάλο ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν καὶ ἰδρυτὴ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὸν ἀπόστολο Παῦλο. Μὰ καὶ ὡς ἀπλοὶ χριστιανοὶ ἂν ἀντιμετωπίσουμε τὸν ἀπόστολο τῆς Ἑλλάδος, πρέπει νὰ δοῦμε στὸ ἁγιασμένο καὶ πληγωμένο ἄπ' τὰ «κατὰ πόλιν δεσμά καὶ τὰς θλίψεις» πρόσωπό του, τὸν μεγαλύτερο εὐεργέτη μας. Γιατί αὐτός, μὲ τὴν δύναμη καὶ

τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ, μᾶς ἔδωκε μιὰ αὐθεντικὴ ἐρμηνεία πάνω στίς κύριες θεολογικὲς γραμμὲς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπου βάδισε κατόπιν ἡ Ἐκκλησία τὸ λυτρωτικὸ δρόμο τῆς σωτηρίας. Εἶναι ὄχι ἀπλῶς δύσκολο, μὰ ἀδύνατο ἴσως, τὸ νὰ περιγράψει κανεὶς τὸ πνευματικὸ μέγεθος τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Σήμερα, μάλιστα, πού γιὰ τὸν πιὸ ἄσημο συγγραφέα ἢ κοινωνικὸ ἐργάτη ἐξαντλοῦν οἱ στρατευμένοι ἐγκωμιαστές ὅλη τὴν κλίμακα τῶν ἐπιθέτων, μὲ ποιούς λόγους καὶ μὲ ποιά λεκτικὰ ἄνθη νὰ πλέξεις ἓνα στεφάνι ἄξιο γιὰ τὸν ἀπόστολο ἐκεῖνο, πού γύρισε ὀλάκερη τὴν οἰκουμένη στὴν πίστη καὶ στὴ σωτηρία πού πηγάζει ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ; Γιατί δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε, πὼς ὅταν ὁ Παῦλος ἄρχισε τὴν ἀποστολή του ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἦταν παρὰ ἓνας μικρὸς κι ἀσήμαντος ἀριθμὸς χριστιανῶν, ἀνάμεσα στοὺς φανατικὸς Ἰουδαίους. Ὅταν ὅμως, τριάντα χρόνια ἀργότερα, ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἄφηγε τὴ γῆ αὐτὴ, φεύγοντας γιὰ τὸ ἀγαπημένο ταξίδι του, ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε γίνει θρησκεία παγκόσμια, γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, μὲ ὑποδειγματικὴ πνευματικὴ ὀργάνωση. Καὶ ὅλα αὐτὰ ὄχι σὲ ἰδανικὴ ἐποχὴ, ἀπὸ ἄποψη πολιτισμοῦ ἀνθρώπων, ἢ μέσων κινήσεως καὶ δράσεως. Ἄς θυμηθοῦμε τί γράφει στοὺς Κορινθίους «γιὰ τὰς βασάνους», πού ὑπέστη στίς περιοδεῖες του ἀνά τὸν κόσμον, κηρύσσοντας τὸ Εὐαγγέλιο: «ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρεῖς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρεῖς ἐναυάγησα, νυχθημερόν ἐν βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίας πολλάκις, κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους λιπαστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἔθνῶν, κινδύνους ἐν ψευδαδέλθοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι» (Β΄ Κορ. ια΄ 23-27). Αὐτὸς γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ ὕμνογράφος, γνωρίζοντας ὅσα ἔπαθε γιὰ τὸν Χριστό, ἀπορεῖ καὶ θαυμάζει, μὴ μπορώντας νὰ ἐξυμνήσει ἐπάξια «τὰ κατὰ πόλιν δεσμά καὶ τὰς θλίψεις σου, τίς διηγῆσεται, ἔνδοξε Παῦλε;» ἔγινε, ὅπως λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, «ὁ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος, ὁ γῆν καὶ θάλασσαν καθάπερ ὑπόπτερος περιδραμῶν, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ νυμφαγωγ-

γός τοῦ Χριστοῦ, ὁ τῆς Ἐκκλησίας φυτουργός, ὁ σοφός ἀρχιτέκτων, ὁ κήρυξ, ὁ δρομεύς, ὁ ἀγωνιστής, ὁ στρατιώτης, ὁ παιδοτριβῆς, ὁ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὑπομνήματα τῆς οἰκείας ἀρετῆς καταλιπών».

Ἔχει πολύ δίκαιο ἓνας νεότερος ὀρθόδοξος θεολόγος, νά ὀνομάζει τόν ἀπόστολο Παῦλο «τό μεγαλύτερο ἀνάστημα τῆς χάριτος», συμφωνώντας μέ τόν ἱερό Χρυσόστομο, πού σέ ἑπτὰ ὑπέροχες ὁμιλίες του ἐγκωμιάζει τόν μεγάλο Ἀπόστολο λέγοντας πώς συγκεντρώνει στόν ἑαυτό του, καί μάλιστα στόν ὕψιστο βαθμό, τίς ἀρετές ὄλων τῶν δικαίων καί τῶν ἁγίων τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καί τοῦτο, χωρίς νά λείπει οὔτε στιγμή ἀπό τά προβλήματα τῶν Ἐκκλησιῶν πού ἴδρυνε σέ ὅλη τήν οἰκουμένη. Ἄς προσέξουμε κι αὐτή τή λεπτομέρεια. Κάτω ἀπ' τήν λέξη «προβλήματα» πού ἀνέφερα, δέν ἐννοῶ μόνο τά γενικά προβλήματα ὀργανώσεως τῶν χριστιανῶν στίς νεοπαγεῖς Ἐκκλησίες. Ἦταν ὅλα τά μικρά καί τά μεγάλα προβλήματα, τά ὁποῖα ξεφύτρωναν στά πνεύματα τῶν χριστιανῶν πού ἄρχιζαν μιά νέα ζωή καί πού τό ὕψος, τό πλάτος καί ἡ ποικιλία τους ἔφταναν πότε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ στίς θεωρίες τοῦ Ἀποστόλου καί πότε μέχρι τά πεζά καί ἀκανθώδη προβλήματα τῆς συζυγικῆς κοίτης. Πραγματικά, εἶναι δύσκολο, εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο, νά ἐξηγήσει κανεῖς τήν καταπληκτική προσωπικότητα καί τά τεράστια σέ ἔκταση καί βάθος πνευματικά ἀποτελέσματα τοῦ ἔργου του, δίχως νά παραδεχθεῖ τόν παράγοντα τῆς θείας χάριτος. Ὅπως ἄρχισε τό ἔργο του μ' ἓνα μεγάλο θαῦμα, ἔτσι καί ἡ ζωή του ἦταν ἓνα διαρκές θαῦμα. Ἐνα θαῦμα, πού ἄλλαξε μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ τό ρεῦμα τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας καί τό ἔκανε νά τρέχει, ὄχι πρὸς τίς χαώδεις σκοτεινές ἀβύσσους τῆς γῆς, μά πρὸς τόν οὐρανό, πρὸς τόν ἀγαπημένο του Χριστό. Κι' αὐτό τό ἔργο βάσταξε ὅσο καί ἡ ζωή του, ὕστερα ἀπό τήν ὑπερφυσική ἐπιστροφή του στό δρόμο πρὸς τήν Δαμασκό, σέ κάθε τομέα τῆς ζωῆς, μέ κάθε μέσο, σέ κάθε εὐκαιρία. «Εὐκαιρῶς ἀκαιρῶς», ὅπως γράφει στόν ἅγιο Τιμόθεο (Β' Τιμ. δ' 2). Καί ἔτσι τά κατάφερε πάντα νά εἶναι καί «ἀπόστολος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς πίστεως καί κοινωνιολόγος τοῦ Χριστιανισμοῦ, καί θεολόγος

αὐθεντικώτατος, καί ἀσκητής, καί ποιμὴν τῶν Ἐκκλησιῶν, καί δογματικός, καί βαθύς μύστης καί ἐρμηνευτής τῶν μυστηρίων τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, καί πατήρ καί ἀδελφός τῶν πιστῶν τρυφερώτατος», ὅπως γράφει ὁ μακαριστός π. Θεόκλητος Διονυσιάτης, καί σέ ὅλα αὐτά θά προσθῆσω καί ἐγώ, τό παράδειγμά του, τήν δίχως ὄρια καί ὄρους ἀγάπη του, τήν ταπεινοφροσύνη του, τήν εὐλάβεια καί τήν ἀγιοπνευματική βίωσή του, τήν πρᾶότητα καί ἐπιεικεία του, τήν παρηγορία του, τήν ἠθική του ἀκεραιότητα, τήν συναίσθηση τοῦ καθήκοντος καί τήν μέθοδο τῆς παιδαγωγικότητός του καί διδακτικῆς λειτουργίας του ὡς διδασκάλου, κήρυκος, ἀποστόλου, διακόνου, ὑπηρέτου, λειτουργοῦ, μάρτυρος καί δούλου. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος σέ πολλές παλιές μικρογραφίες εἰκονίζεται ἐμπνεόμενος ἀπό τόν ἀπόστολο Παῦλο λέγει καί τά ἑξῆς ἐγκωμιστικά: «ὅταν δέ Παῦλον εἶπω, τόν Χριστόν λέγω πάλιν... Οὐχ οὕτως ἥλιος ἀνατείλας λαμπεράς ἀφίεις τὰς ἀκτῖνας εὐφραίνει μου τὰς ὄψεις, ὡς τό πρόσωπον Παύλου καταυγάζει μου τήν διάνοιαν· ὁ μὲν γάρ ἥλιος τὰς ὄψεις φωτίζει, ὁ δέ Παῦλος εἰς αὐτάς ἀναπτεροῖ τὰς ἀψίδας τῶν οὐρανῶν»!

Μᾶς προτρέπει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος νά ἀγαπήσουμε τόν ἀπόστολο Παῦλο, διότι ἂν τόν ἀγαπήσουμε τό πνευματικό μας κέρδος θά εἶναι μεγάλο καί πολὺς ὁ πλοῦτος τῶν κατορθωμάτων μας στήν ἀρετή. Ὀνομάζει τήν ψυχή τοῦ Παύλου κῆπο ἀρετῶν καί παράδεισο πνευματικό, τόν ἀποκαλεῖ οὐρανοπολίτη, στῦλο τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπίγειο ἄγγελο καί ἐπουράνιο ἄνθρωπο.

Καί σήμερα 2011 χρόνια ἀπό τήν ἔνσαρκη θεία Οἰκονομία τοῦ Κυρίου καί 1960 χρόνια ἀπό τόν ἐρχομό τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου στήν Ἑλλάδα, ὁ λόγος του εἶναι ἐξίσου ἀναγκαῖος γιά τόν κόσμον, γιά τήν Ἐνωμένη Εὐρώπη, γιά τήν Πατρίδα μας. Καί δέν θά μπορούσε νά γίνει διαφορετικά, ἀφοῦ κέντρο τῆς ζωῆς καί τῆς διδασχῆς τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν ὑπῆρξε ὁ Σταυρωθεῖς καί Ἀναστάς Κύριος, ὁ Σωτήρας τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἡ πηγὴ τοῦ ἁγιασμοῦ, ὁ χορηγός τῆς γνήσιας ἐλευθερίας, ὁ συμφιλιωτής τῶν ἐθνῶν, τό ζωντανό παράδειγμα ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης πρὸς πάντας, ἡ ἀφετηρία τοῦ ὑγιοῦς πολιτισμοῦ γιά τόν

αναρχούμενο ιδεολογικά, πολιτικά και κοινωνικά κόσμο μας.

Καί εάν ό θεϊός Ἀπόστολος ἐρχόταν ανάμεσά μας νά εὐαγγελισθεῖ σέ μᾶς ξανά τόν σταυρωθέντα καί ἀναστάντα λυτρωτή μας, τόν Χριστό, καί κυρίως εάν εὐρισκόταν ἐδῶ στό κέντρο τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως τότε τό 51, πάλι καί σήμερα «θά αἰσθάνετο ἐσωτερική ταραχή καί ὀργή καί θά ὑπέφερε, ἐπειδή θά ἔβλεπε τήν πόλι νά εἶναι γεμάτη ἀπό βωμούς καί μνημεῖα καί ἀγάλματα ἀφιερωμένα στούς ἀνύπαρκτους θεούς τῶν εἰδωλολατρῶν» (Πράξ. ιζ´ 16), διότι σήμερα ἔχουμε ξεχάσει τόν ἀληθινό Θεό, τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό καί ἄλλοι ἀπό μᾶς ἔκαναν θεό τους τό χρήμα, ἄλλοι τό εὐκόλο κέρδος, ἄλλοι τήν εὐδαιμονία, ἄλλοι τό ψέμα, ἄλλοι τίς ἔριδες, ἄλλοι τίς ἀσχημοσύνες, ἄλλοι τήν ἀνηθικότητα. Καί ἡ λύπη του θά εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερη διότι ἐνῶ ἐκεῖνος μᾶς δίδαξε τόν ἀληθινό Θεό καθῶς καί κανόνες καί τρόπους

ζωῆς γιά νά ἀποφεύγουμε ἢ νά ὑπερβαῖνουμε τίς ὁποιεσδήποτε κρίσεις καί νά μήν ταλαιπωρούμεθα, ἐμεῖς ὡς ἄλλοι λωτοφάγοι τόν λησμονήσαμε καί ἀπομακρυνθήκαμε ἀπό τήν Χάρη Του.

Ὅμως ὁ Ἀπόστολος τῆς ἀγάπης σέ ὅλα αὐτά δέν θά ἔμενε ἀπαθής καί ἀκόμη μιά φορά θά ἔλεγε «τίς ἀσθενεῖ, καί οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καί οὐκ ἐγώ πυροῦμαι;» (Β´ Κορ. ια´ 19), ποῖος ἀπό τούς χριστιανούς ἀσθενεῖ πνευματικῶς καί σωματικῶς καί δέν ἀσθενῶ καί ἐγώ μαζί τους; ποῖος σκοντάπτει καί πίπτει εἰς τήν ἁμαρτίαν καί δέν καιομαι καί ἐγώ εἰς τήν κάμινον τῆς θλίψεως καί τῆς ἐντροπῆς;

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τό αὐτό φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καί ὁ Θεός τῆς ἀγάπης, καί εἰρήνης, ἔσται μεθ´ ὑμῶν.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν. (Β´ Κορ. ιγ´ 11,13).

‘Ο ξεπεσμός και ἡ ὑποτέλεια δέν ἀρμόζουν στόν ἄνθρωπο!

Τοῦ Προτοπρεσβυτέρου κ. Ἀδαμαντίου Αὐγουστίδη

(Ὁμιλία στόν Πανηγυρικό Ἑσπερινό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου
στόν Ἄρειο Πάγο, 29 Ἰουνίου 2011)

«Τούς μέν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ Θεός τά νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμελλει κρίνειν τήν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὄρισε, πίστιν παρασχόν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτόν ἐκ νεκρῶν». (Πράξ. 17, 30-31)

Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε νά εἶναι ἐλεύθερος. Στόν Ἀδάμ, δηλαδή στόν χοϊκό ἄνθρωπο, δόθηκε τό προνόμιο νά συνδιαλέγεται μέ τόν Θεό πρόσωπο πρὸς πρόσωπο. Στό πλάσμα χαρίστηκε ἡ πλάση ὀλάκερη γιά νά τή διαφεντεύει εὐχαριστιακά.

Μέχρι πού θερίεψε μέσα του ἡ ἀλαζονεία· καί τόν κυρίεψε· καί πίστεψε ὅτι δέν χρειάζεται πιά τόν Θεό· ὅτι μπορεῖ νά εἶναι ὁ ἴδιος Θεός χωρίς τόν Θεό.

Ἀπό τότε ἡ ἀνθρωπότητα πορεύεται μέσα στούς αἰῶνες ὑποτελής στίς τραγικές ἐπιπτώσεις τῆς κακοδιαχείρισης τῆς ἐλευθερίας. Τό ἀφύσικο καί τό φθαρτό ἔγιναν τά μέτρα πού καθορίζουν τήν ὑπαρξιακή μας ὑποταγή στήν ἀναγκαιότητα. Ὁ χαρισματικός βίος ὑποβαθμίστηκε σέ ἀγώνα ἐπιβίωσης.

Ἡ ἱστορική πορεία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων φέρει βαθεῖά τά σημάδια τῆς διαρραγῆς τῆς σχέσης τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό καί μέ τόν ἄλλον ἄνθρωπο. Ἡ ἱστορία γράφεται πιά «ἐν χώρᾳ καί σκιᾷ θανάτου»¹. Ὁ θάνατος σημαδεύει καί δυναστεύει κάθε μορφή ζωῆς καί δημιουργίας.

Αὐτήν τήν τραγωδία τοῦ ἐκούσιου ξεπεσμοῦ ἡ θεολογία περιγράφει μέ μία καί μόνο πικρὴ λέξη, τήν ὀνομάζει «Πτώση». Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πιά πεπτωκώς καί μαζί του «πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καί συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν»². Ὁ ἄνθρωπος ξέπεσε καί ἡ κτίση ὀλόκληρη τόν ἀκολούθησε στήν πτώση του.

Ἐκτοτε ἡ Οἰκουμένη ἀγωνίζεται νά ξαναβρεῖ τή χαμένη ποιότητα τοῦ χαρισματικοῦ βίου. Ἀναζητᾷ τρόπους νά ξεπεράσει τίς θλιβερές συνέπειες τοῦ ξεπεσμοῦ. Πασχίζει νά βρεῖ τρόπους γιά νά ἀποκατασταθεῖ καί πάλι ἡ ἀμεσότητα τῆς σχέσης μέ τό Θεό καί ἡ ἐνότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Καί πάνω ἀπό ὅλα, ποθεῖ καί ὄνειρεύεται νά πάψει ὁ θάνατος νά καταπίνει τή ζωή καί νά ἐξουσιάζει τήν ἀνθρώπινη ὑπαρξη.

Ἐκτοτε ἡ παγκόσμια ἱστορία πορεύεται ἀπό κρίση σέ κρίση. Τά λαμπρά ἐπιτεύγματα κάθε ἐποχῆς ἀκολουθοῦν καταστροφές, πίσω ἀπό τίς ὁποῖες κρύβονται σχεδόν πάντοτε συγκεκριμένες ἐπιλογές φίλαυτης ἰδιοτέλειας.

Στό διάβα τῶν αἰῶνων ὁ ἄνθρωπος προσπάθησε νά ἀποκαταστήσει τή σχέση του μέ τό Θεό. Καί παραμένοντας ἐγκλωβισμένος στούς περιορισμούς τῆς φθαρτότητάς του δημιούργησε θεούς κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωση τοῦ θνητοῦ ἑαυτοῦ του. Κατασκεύασε θρησκείες μέ κριτήρια τίς ἀνάγκες του, τούς φόβους του, τίς ἐνοχές του ἢ τίς ὠφελιμιστικές κοντόφθαλμες προσδοκίες του.

Οἱ ἄνθρωποι ὅλων τῶν ἐποχῶν ἐνῶ γνώρισαν τόν Θεό, δέν τόν τίμησαν ὡς Θεό οὔτε τόν εὐχαρίστησαν, ἀλλά μέ τίς σκέψεις τους παραδόθηκαν σέ μάταια πράγματα καί σκοτίσθηκε ἡ ἀνόνη διάνοιά τους. Ἐνῶ ἔλεγαν ὅτι εἶναι σοφοί, ἔγιναν μωροί, «καί ἤλλαξαν τήν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου καί πετεινῶν καί τετραπόδων καί ἐρπετῶν»³.

Κι ἔτσι κύλισαν οἱ αἰῶνες. Καί οἱ θρησκείες ἔγιναν καί συνεχίζουν νά γίνονται μέσο καί δικαιολογία γιά νά διαιωνίζεται ἡ βία, ἡ ἀντιπαλότητα, ὁ διχασμός, οἱ δεισιδαιμονίες καί ἡ μοιρολατρία. Χωρίς τόν Χριστό, -χωρίς ἀληθινή καί οὐσιαστική σχέση μέ τόν Χριστό· δηλαδή ἐκτός Ἐκκλησίας-

κάθε απόπειρα κοινωνίας με τον Θεό γίνεται στο τέλος ειδωλολατρία και η ελπίδα για αγάπη και ένότητα μεταξύ των λαών και των ανθρώπων σβήνει και μετατρέπεται σε έχθρα και θρησκευτικό φανατισμό.

Χωρίς τον Χριστό και η πιο καλοπροαίρετη φιλοθεϊα εκπίπτει αργά η γρήγορα σε ειδωλολατρικό όφελισμό και η φιλαδελφεία συρρικνώνεται σά εως θανάτου ασφυκτικά όρια της ιδιοτελοῦς φιλαντίας.

Στό διάβα των αιώνων ο άνθρωπος προσπαθεῖ να αποκαταστήσει την αγαπητική συνύπαρξη των ανθρώπων. Αγώνίζεται απεγνωσμένα να ανακαλύψει πώς θα ξαναβρουν οι άνθρωποι τη χαμένη ένότητα της κοινής τους φύσης. Οι άνθρωποι πασχίζουν να εφεύρουν τρόπους ώστε να πάψουν να αλληλοσπαράζονται και να κατορθώσουν να ζήσουν ειρηνικά και με όμοιοια.

Ψάχνουν λύσεις για να πάψει ο άνθρωπος να είναι λύκος για τον άλλο άνθρωπο⁴. Να μην είναι ο ένας η κόλαση του άλλου⁵.

Η παγκόσμια ιστορία βρίθει από ατέρμονες προσπάθειες διατυπώσεως φιλοσοφικών προτάσεων, δημιουργίας κοινωνικών συστημάτων και πολιτικών και ιδεολογικών σχεδιασμών από επαναστάσεις και ένθουσιαστικά κινήματα που υπόσχονται λύσεις και υπερβάσεις της δυστυχίας που επιφέρει η εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο και η αλαζονική διαχείριση του περιβάλλοντος.

Πέρα από τα πεδία των μαχών, πίσω από τις αίματοβαμμένες απόπειρες αλλαγής του κόσμου, πίσω από τα πολιτικά συστήματα και τις ιδεολογίες, αλλά ακόμη και πίσω από την τρομοκρατία και τά κάθε λογής απολυταρχικά καθεστώτα, κρύβονται συνήθως μεγαλόπνοες ιδέες και μεγαλόστομες προτάσεις όραμάτων συλλογικής ευτυχίας.

Ο σύγχρονος άνθρωπος, γνήσιο τέκνο του νεωτερικού ανθρωποκεντρισμού, πίστεψε ότι αφού απέκτησε γνώσεις και τεχνολογία, αφού λαλεῖ «ταῖς γλώσσαις των ανθρώπων»⁶, αφού έχει πιά τη δύναμη και την τεχνολογία ώστε ακόμη και «ὄρη μεθιστάνειν»⁷ δέν χρειάζεται πιά τον Θεό. Και ξέχασε ότι όλα αυτά χωρίς αγάπη τρέφουν την αλαζονεία και ο άνθρωπος καταντᾶ «χαλκός ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον»⁸.

Όμως αὐτή εἶναι ἡ ὠμή ἀλήθεια: «Ἐάν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δέ μή ἔχω, γέγονα χαλκός ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐάν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τά μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐάν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δέ μή ἔχω, οὐδέν εἰμι»⁹.

Μέ αὐτήν ἀκριβῶς τὴν ἀλαλάζουσα ὑπεροψία οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου διακήρυξαν ὅτι ὁ Θεὸς πέθανε. «Τί ἄλλο εἶναι λοιπὸν αὐτές οἱ ἐκκλησίες παρὰ οἱ τάφοι καὶ τά μνήματα τοῦ Θεοῦ;»¹⁰ ἀναρωτιέται ὁ κοσμικός προφήτης τοῦ θανάτου τοῦ Θεοῦ.

Τίς συνέπειες αὐτῶν τῶν ἐπιλογῶν τίς ζήσαμε καὶ τίς ζοῦμε ὄλο καὶ πῶς ὀδυνηρά.

Πῶς ἀλλιῶς ἐρμηνεύονται οἱ διαρκεῖς πόλεμοι, ἡ φτώχεια, ἡ ἐκμετάλλευση καὶ ἡ μηδενιστικὴ ἐξαθλίωση τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης; Τί ἄλλο ὑποδεικνύει ἡ κρίση πού διέρχεται σήμερα ὁ τόπος μας καὶ ὁ κόσμος ὀλάκερος παρὰ τὴν ἀποτυχία τῶν ιδεολογικῶν καὶ τῶν πολιτικῶ-οικονομικῶν συστημάτων; Δέν εἶναι ὄλα ὄσα βιώνουμε μία χειροπιαστὴ ἀπόδειξη γιὰ τὸ πού ὀδηγεῖ ἡ φιλανθία καὶ ἐγωκεντρικὴ διαχείριση τοῦ ἀνθρώπινου βίου;

Όσα συμβαίνουν γύρω μας δέν κραυγάζουν περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀπληστίας; Δέν μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀναλώσιμης παραγωγικῆς μονάδας καὶ μόνο;

Δέν διδάσκουν περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ὑπερῆσχυσης τῆς φιλαντίας ἐπὶ τῆς φιλαδελφείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας;

Ποῖος μπορεῖ, λοιπὸν, νά ἀμφισβητήσῃ ὅτι βρισκόμαστε στό τέλος μίας ἐποχῆς; Ποῖος δέν βλέπει ὅτι ὁ πολιτισμὸς μέσα στὸν ὀποῖο ἀναπτυχθήκαμε, οἱ ιδεολογίες πού καθόρισαν τὴν ιστορικὴ μας πορεία, οἱ οικονομικὲς καὶ κοινωνικὲς θεωρίες πού προσδιόρισαν τὸν τρόπο τοῦ βίου μας σχεδόν ὀλοκλήρωσαν τὸν ιστορικὸ τους κύκλο καὶ τώρα πιά ἀδυνατοῦν νά διαλεχθοῦν δημιουργικά με τὸν κόσμο πού ἔρχεται καὶ νά προτείνουν λύσεις στὰ προβλήματα πού σωρεύτηκαν;

Τί θά εἶχαμε ἀραγε νά ἀπολογηθοῦμε στὸν ἀπόστολο Παῦλο ἄν στεκόταν πάλι ἐδῶ ἀνάμεσά μας καὶ ἐπαναλάμβανε κοιτώντας μας κατάματα: «Τοῦτο δέ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνοστήσονται καιροὶ χαλεποὶ· ἔσονται γάρ οἱ ἄνθρωποι φίλανθοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερή-

φανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλόγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρημένον»¹¹;

Πῶς θὰ ἀντιμετωπίζαμε τὸν ἀπόστολο τῶν ἐθνῶν σήμερα, ἂν πάνω σ' αὐτόν ἐδῶ τὸν βράχο, ὅπως πρὶν ἀπὸ εἴκοσι αἰῶνες, ἔλεγε καὶ πάλι: «Ὁ Θεὸς παραγγέλλει τώρα σέ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, παντοῦ, νὰ μετανοήσουν, γιατί ὄρισε μία μέρα, κατὰ τὴν ὁποία θὰ κρίνει τὴν οἰκουμένη με δικαιοσύνη μέσω ἑνὸς ἀνδρα πού ὄρισε ὁ ἴδιος. Καὶ ἔδωσε πειστική ἀπόδειξη γι' αὐτό σέ ὄλους, ἀναστεινοντάς τον ἀπὸ τοὺς νεκρούς»¹².

Μήπως καὶ πάλι, ὅπως καὶ τότε, πολλοὶ θὰ γυρίζαμε τὴν πλάτη ἐπαναλαμβάνοντας κι ἐμεῖς μέ τὴν σειρά μας: «Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου»¹³;

Καὶ τοῦτο ὄχι διότι μᾶς διαφεύγει ὅτι ὁ θάνατος παραμένει ὁ μεγαλύτερος καὶ ὁ ἔσχατος ἐχθρός. Ἀλλὰ διότι ἡ ἄλλη ἀλαζονική φαντασίωση τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ὅτι καὶ ὁ θάνατος μπορεῖ νὰ νικηθεῖ μέ τὴ δύναμη τῆς ἐπιστήμης.

Ἔτσι τὰ ὄντως θαυμαστά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας καὶ οἱ ἐντυπωσιακές καὶ ἀπολύτως εὐεργετικές πρὸδοι καὶ ἀνακαλύψεις τῆς Ἰατρικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν τῆς υγείας, ἀντὶ νὰ γίνονται ἀφορμὴ δοξολογίας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς Τὸν Δοτῆρα παντός ἀγαθοῦ «ὑπὲρ πάντων ὧν ἴσμεν καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν, τῶν φανερῶν καὶ ἀφανῶν εὐεργεσιῶν τῶν εἰς ἡμᾶς γεγενημένων»¹⁴, χρησιμοποιοῦνται γιὰ νὰ θρέφουν τίς ψευδαισθήσεις παντοδυναμίας καὶ ψευτο-αὐτάρκειας.

Κι ἔτσι παραμένουμε ταλαίπωροι καὶ ταυτοχρόνως πολὺ ἐγωιστές γιὰ νὰ τολμήσουμε νὰ ἐπαναλάβουμε μαζί μέ τὸν ταπεινὸ καὶ γι' αὐτό μέγα Παῦλο: «Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;»¹⁵.

Ὅμως ὄλα τὰ φέματα τελειώνουν κάποτε. Τό τέλος τῆς ἐποχῆς μᾶς εἶναι ἤδη ὄρατό καὶ τό αὔριο ἀγνωστό.

Καὶ τώρα τί κάνουμε; Τώρα ποῦ νὰ στραφοῦμε; Τώρα πῶς νὰ πορευτοῦμε;

Ἄς τολμήσουμε λοιπὸν νὰ ἐγκαταλείψουμε γιὰ μία στιγμή τίς συλλογικές μας ψευδαισθήσεις

αὐτάρκειας καὶ παντοδυναμίας. Ἄς ἀφήσουμε γιὰ μία στιγμή τὴν ὑπαρξὴ μας ἀνοικτὴ στό πέρα καὶ τό πάνω ἀπὸ μᾶς.

Καὶ ἔτσι, βρίσκοντας τὸν τόπο καὶ τὸν τρόπο τῆς προσωπικῆς μας σχέσης μέ τὸν Θεό, ἐνωμένοι μαζί Του στὴν Θεία Εὐχαριστία, βρίσκουμε ταυτοχρόνως καὶ τὸν πιὸ ἄμεσο τρόπο ἀποκατάστασης τῆς χαμένης ἐνότητας τῶν ἀνθρώπων. Διότι τότε «εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν»¹⁹. Διότι μέσα στὴν Θεία Λειτουργία μαθαίνουμε τὰ ὄρια τῆς ἀληθινῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀγαπητικῆς συνύπαρξης. Διότι ἐκεῖ ὁ ἄλλος γίνεται συνδαιτυμόνας στὴν κοινὴ τράπεζα μετοχῆς στό Θεῖο καὶ δέν εἶναι πιά κόλαση ἀλλὰ ἀδελφός καὶ ἀδελφή. Ἐκεῖ, στὸν τόπο καὶ τὸν χρόνο τῆς εὐλογημένης βασιλείας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στό πλαίσιο πού ὀρίζει ἡ λατρευτικὴ εὐχαριστιακὴ σύναξη τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ φιλιαντία καὶ ἡ ἰδιοτέλεια δέν ἔχουν μέρος νὰ σταθοῦν καὶ τρόπο νὰ ἐπιβιώσουν. Διότι ἐκεῖ ἡ θυσιαστικὴ ἀγάπη ὀρίζει ἀπόλυτα τό ἦθος καὶ τὸν τρόπο τῆς συνάντησης μέ τὸν ἄλλο.

Κι ὄλα αὐτὰ γιατί γνωρίζουμε, καὶ ἐκεῖ τό ἐπιβεβαιώνουμε συνεχῶς, ὅτι ὁ θάνατος ἔχει νικηθεῖ. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἀναστημένος καὶ τό Ἅγιο Πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ. Ἡ πίστη τῶν ἀνθρώπων δέν εἶναι πιά χωρὶς νόημα καὶ τό κήρυγμα τῆς ἐκκλησίας δέν εἶναι κούφια λόγια.

Ἐπάρχει ἐλπίδα.

Ἐπάρχει μέλλον.

Ἐπάρχει τό ποῦ νὰ στρέψουμε τό βλέμμα μας.

Ἐπάρχει τό πῶς νὰ πορευτοῦμε.

Ἐπάρχει τό τί πρέπει νὰ κάνουμε.

Ἐπάρχει μία ζωντανὴ παράδοση πού δείχνει πῶς ἡ ἀλήθεια γίνεται τρόπος ζωῆς καὶ πῶς ἡ πίστη γεννᾷ ἦθος καὶ πολιτισμό. Κοντολογίς, πῶς ἡ ζωὴ νικᾷ τὸν θάνατο.

Ἔτσι ζήσαμε καὶ ἐπιβίωσαμε σέ αὐτόν ἐδῶ τὸν τόπο σέ δύσκολους καιρούς καὶ ἔτσι θὰ ξαναβροῦμε τὸν δρόμο μας γιὰ τό μέλλον.

Ὅταν τό 1964, δηλαδή πάλι σέ καιρούς δύσκολους, ὁ Γ. Σεφέρης ἀναγορεύτηκε σέ ἐπίτιμο διδάκτορα ἀπὸ τὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τῆς Θεσσαλονίκης, εἶπε μεταξὺ ἄλλων: «Εἶμαστε ἓνας λαὸς μέ παλικαρίσια ψυχὴ, πού κράτησε τὰ βαθιὰ κοιτά-

σματα τῆς μνήμης του σέ καιρούς ἀκμῆς καί σέ αἰῶνες διωγμῶν καί ἄδειων λόγων. Τώρα πού ὁ τριγυρινός μας κόσμος μοιάζει νά θέλει νά μᾶς κάνει τρόφιμους ἑνός οἰκουμενικοῦ πανδοχείου, θά τήν ἀπαρηνηθοῦμε ἄραγε αὐτή τή μνήμη;

Θά τό παραδεχθοῦμε τάχα νά γίνουμε ἀπόκληροι; Δέν γυρεύω μήτε τό σταμάτημα, μήτε τό γύρισμα πρὸς τά πίσω, γυρεύω τό νοῦ, τήν εὐαισθησία καί τό κουράγιο τῶν ἀνθρώπων πού προχωροῦν ἐμπρός»,

Οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι αὐτοί πού ἐμπνέονται ἀπό τά ἔσχατα καί ἔτσι ἔχουν τό κουράγιο νά προχωροῦν πάντα ἐμπρός.

Παρά τήν πολλαπλότητα καί τήν περιπλοκότητα ὅσων ὑπέθαλψε ἢ ἐπινόησε ἢ ἐκ γενετῆς ἐπιθανάτια ἀγωνία τοῦ πεπρωκότος ἀνθρώπου γιά νά διασκεδάσει τό ἄγος του, τό θεμελιῶδες ζήτημα παραμένει συγκλονιστικά ἀπλό: ἐάν ὁ Χριστός δέν εἶχε ἀναστηθεῖ, τότε ἡ πίστη μας θά ἦταν χωρίς νόημα καί ἐμεῖς θά εἴμαστε «ἐλεινότεροι πάντων ἀνθρώπων»²⁰.

Ὅμως, ὅταν ἡ νοσταλγία γιά τήν ἀληθινή ζωή ξεπεράσει τή λήθη, στήν ὁποία καταφεύγουμε γιά νά ἀντέξουμε τήν ὀδυνηρή μας καθημερινότητα, τότε δέν μένει παρά νά ἀναζητήσουμε ξανά τό κέντρο τῆς ζωῆς μας.

Τή μετοχή μας στό μέγα μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Νά ζήσουμε μέ ἦθος εὐχαριστιακό.

Τότε μποροῦμε νά προσπαθήσουμε νά ἀγαπήσουμε.

Διότι «Ὑμεῖς γάρ ἐπ' ἐλευθερία ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μή τήν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορομήν τῆ σαρκί, ἀλλά διά τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις»²¹. Διότι δέν ὑπάρχει πιά θάνατος. Διότι καί ὁ θάνατος εἶναι πιά γεμάτος ἀπ' τόν Θεό. Διότι ὁ Θεός «ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧ μέλλει κρίναι τήν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχῶν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτόν ἐκ νεκρῶν»²².

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἀναστημένος καί «τό πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ· καί τήν φωνήν αὐτοῦ ἀκούεις· ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καί ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστί πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος»²³.

Φεύγοντας ἀπόψε ἀπό αὐτόν τόν ἁγιασμένο τόπο ἃς κρατήσουμε στήν καρδιά μας πολύτιμο φυλακτό τήν παραίνεση τοῦ διδασκάλου τῶν Ἀθηναίων καί τῆς Οἰκουμένης:

«Παρακαλῶ δέ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διά τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τό αὐτό λέγητε πάντες, καί μή ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δέ κατηρισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοί καί ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ»²⁴.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ματθ. 4, 16.
2. Ρώμ. 8, 2.
3. Ρώμ. 1, 21-23: «γνόντες τόν Θεόν οὐχ ὡς Θεόν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καί ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά· φάσκοντες εἶναι σοφοί ἐμωράνθησαν, καί ἥλλαξαν τήν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου καί πετεινῶν καί τετραπόδων καί ἐρπετῶν».
4. Titus Maccius Plautus, *Asinaria* (495) (The comedy of asses, a play in English and Latin - Latin Edition), Kindle Edition: «lupus est homo homini». T. Hobbes, DeCive (1642) (the citizen), R. Royston, London, 1651: «Man to Man is an arrant. Wolfe». †
5. J.-P. Sartre, *Huis clos*, suivi de «Les Mouches» (1947), Gallimard, Paris 2000, 93: «L'enfer, c'est les autres» («ἡ κόλαση εἶναι οἱ ἄλλοι»).

6. Α΄ Κορ., 13, 1.

7. Α΄ Κορ., 13, 2.

8. Α΄ Κορ., 13, 1.

9. Α΄ Κορ., 13, 1-2.

10. F. Nietzsche, *The Gay Science* (1882, 1887), (ed. - trans.) W. Kaufmann, Vintage, New York, 1974, 182: «What after all are these churches now if they are not the tombs and sepulchers of God?».

11. Β΄ Τιμ. 3, 1-5.

12. Πράξ. 17, 30-31.

13. Πράξ. 17, 32.

14. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, *Θεία Λειτουργία*, Π. Τρεμπέλας, Αἱ τρεῖς Λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας, Ἀδελφότης Θεολόγων ὁ Σωτήρ, Ἀθήναι, 1982, σέλ. 105.

15. Ρώμ. 7, 24.

16. Ἰωάν. 3, 8.

17. Πράξ. 17, 27.

18. Φώτιος Κωνσταντινουπόλεως, *Fragmenta in epistulam ad Romanos*, K. Staab, *Pauluskommentar aus der griechischen Kirche* (1933), Aschendorff, Munster, 1984, 493: «ἀλλὰ πόθεν ὁ θεῖος ἔρωσ ἐκεῖνος ἐκκέχυται καὶ ὅλην ἐμπεριεῖληφε τὴν ἡμῶν καρδίαν; Ἐκ τοῦ παναγίου πνεύματος τοῦ δοθέντος ἡμῖν· ὥστε τό ὅλον τῆς ἄνω χάριτος. Ἀλλὰ καὶ χρεωστοῦμεν ὑπερερεῖν αὐτοῦ· κἄν τί δέοι παθεῖν· μή ἀφίστασθαι τοῦ πρὸς αὐτόν ἔρωτος. Διὰ τί; Ὅτι αὐτός ἡμῶν ἠράσθη πρῶτος. Καὶ τότε τίνων; Ἐχθρῶν καὶ πολεμίων ὑπαρχόντων. Εἶδες ὑπερβολὴν· εἶδες πόσον τό χρέος, πρόσθεσ καὶ τό ἔτι μεῖζον· οὐκ ἠράσθη μόνον ἀλλὰ καὶ ἠτιμάσθη ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐρραπίσθη καὶ ἐσταυρώθη καὶ ἐν νεκροῖς ἐλογίσθη. Διὰ τούτων ἀπάντων τὸν περὶ ἡμᾶς αὐτοῦ παρέστησεν ἔρωτα».

19. Α΄ Κορ. 10, 17.

20. Α΄ Κορ. 15, 19: «Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλικιότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ μόνον· ἐλεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν».

21. Γαλ. 5, 13.

22. Πράξ. 17, 30-31.

23. Ἰωάν. 3, 8.

24. Α΄ Κορ. 1, 10.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας κ. Κωσταντίνου,

(Εἰσήγηση στήν Ἡμερίδα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου, Πεντέλη, 16.6.211)

Σέ μία ἐποχή, κατά τήν ὁποία οἱ σύγχρονοί μας, παρά τό ὑλικό φρόνημα πού ἐπικρατεῖ, ἐπιδιώκουν μία πνευματικότητα, ἡ ὁποία, ὅμως, ἀπομακρύνεται ἀπό μία θρησκευτική ἢ ἐκκλησιαστική ἀφετηρία, εἶναι, νομίζουμε, χρήσιμο νά ἀνιχνεύσουμε τό πῶς ἡ ὀρθόδοξη παράδοση βιώνει τήν πνευματική ζωή ὡς ζωή ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ἐπιπλέον, ὀφείλουμε νά θέσουμε τό ἐρώτημα ὡς πρὸς τό τί ἔχει νά προτείνει ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία στόν σύγχρονο ἄνθρωπο γι' αὐτή τή ζωή, ὥστε νά μπορέσει νά ἐκπληρώσει τήν ἐπί γῆς βιοτή του, ἀτενίζοντας συγχρόνως καί προσδοκώντας τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού μᾶς προσεγγίζει.

* * *

Στή σειρά τῶν Ἡμερίδων, τίς ὁποῖες ἡ Ἐπιτροπή μας ὀργάνωσε στό παρελθόν, κρίναμε σκόπιμο ἀλλά καί χρήσιμο τή φεινὴ Ἡμερίδα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου νά τήν ἀφιερῶσουμε σέ σύγχρονους ποιμαντικούς προβληματισμούς, πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἄσκηση τῆς Ὄρθόδοξης πνευματικῆς ζωῆς. Θά ἤθελα νά ὑπενθυμίσω ὅτι πρὶν ἀπὸ τριανταπέντε χρόνια, 27 μέ 29 Μαΐου τοῦ 1975, στόν ἴδιο χῶρο, ἡ Μόνιμος Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῆς Διοργανώσεως τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶχε ἀσχοληθεῖ στό Γ' Θεολογικό Ποιμαντικό Σεμινάριο Εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων μέ ἀνάλογο θέμα: «Ἡ Ὄρθόδοξος πνευματικότης καί τό Ποιμαντικόν Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας», μέ εἰσηγητάς τόν Ἀρχιμανδριτῆν π. Συμεῶν Κραγιόπουλο, τόν Πρεσβύτερον π. Νικόλαον Φίλια καί τόν Καθηγητῆν κ. Ἰωάννην Κορναράκη.

Ἐχοντας τήν πεποίθηση ὅτι τό Ἅγιο Πνεῦμα θά μᾶς ὀδηγήσει στή σωστή κατεύθυνση ἐμβαθύνσεως τῆς πρὸ πάνω θεματικῆς, θεωρήσαμε ὅτι ἡ πα-

ροῦσα Ἡμερίδα μέ τή βοήθεια τῶν ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων ὁμιλητῶν, θά βοηθήσει τόν σύγχρονο ποιμένα νά ἐξαγάγει ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς Παραδόσεως «καινά καί παλαιά», ἱκανά νά διαφωτίσουν τοὺς πιστοὺς στίς ὑπάρχουσες διαστάσεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Μᾶς ἀπασχόλησε στήν Ἐπιτροπή ἡ ἐπιλογή τῶν ἐπιμέρους εἰσηγήσεων, ὥστε νά καλύψουν τό εὐρύ φάσμα τῶν προβληματισμῶν. Στό Πρόγραμμα πού ἔχετε στά χέρια σας ἐκδιπλώνονται οἱ πτυχές αὐτῆς τῆς πολύπλοκης πραγματικότητος, οἱ ὁποῖες καί ἀπετέλεσαν καί τίτλους τῶν ἐπιμέρους εἰσηγήσεων.

* * *

*Ποιά εἶναι ἡ οὐσία τῆς πνευματικῆς ζωῆς;
Ἐπάρχουν μία ἢ πολλές πνευματικότητες;*

Μποροῦν οἱ ἀπαντήσεις τοῦ Κυρίου στοὺς τρεῖς πειρασμούς τοῦ διαβόλου στήν ἔρημο νά ὀριοθετήσουν τίς δικές μας ἀπαντήσεις σήμερα;

Οἱ Μακαρισμοὶ στήν ἐπί τοῦ Ὁρους Ὁμιλία μποροῦν νά ἐκφράσουν σήμερα τά ὄρια μίας ἐπικαιρῆς πνευματικῆς ζωῆς;

Ποιά μπορεῖ νά εἶναι ἡ συμβολή τῆς λατρείας γενικά καί τῆς προσευχῆς ὡς προϋπόθεση μίας πνευματικῆς ζωῆς;

* * *

Δέν ἔπρεπε, ὅμως, νά παραλειφθοῦν καί οἱ δυσκολίες τόσο τῶν ἀγάμων ὅσο καί τῶν ἐγγάμων στή βίωση τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Ἐνα τέτοιο πολυσχιδές Πρόγραμμα συνιστᾷ οὐσιαστικά ἕναν ὀδικό χάρτη γιὰ τήν πορεία τῶν χριστιανῶν, πού ζοῦν ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλά δέν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Οὐσιαστικά πρόκειται γιὰ μία πορεία μεταμορφώσεως ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Ὅχι τυχαίως ἡ Ἐκκλησία μας, ὡς πρώτη προσευ-

χή της ημέρας, μᾶς προτείνει τό «Βασιλεῦ Οὐράνιε...» καί αὐτό ἐπικαλούμεθα γιά τήν ἐπιτυχία τῆς Ἡμερίδος μας. Θά ἀκολουθήσει συνοπτική παρουσίαση (PowerPoint) ἀνάγνωσης τῆς εἰκόνας τοῦ ἀγιογράφου Εὐσταθίου Κ. Γιαννῆ, πού κοσμεῖ τό Πρόγραμμα τῆς Ἡμερίδος ἀπό τόν Δρα Θεολογίας κ. Στέφανο Κουμαρόπουλο. Θά ἀκολουθή-

σουν οἱ εἰσηγήσεις τῶν ἐγκρίτων ὁμιλητῶν μας, οἱ ὁποῖοι θά ἐκθέσουν ἐμπεριστατωμένα τά θέματα, τά ὁποῖα τούς ἔχουν ἀνατεθεῖ καί θά μᾶς ξεδιπλώσει ὁ καθένας μέ τή σειρά του τήν πτυχή πού ἔχει ἀναλάβει.

Εὐχομαι ἀπό βάθους καρδίας αἰσίαν ἔκβαση τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἡμερίδος.

Ἡ ἀσκήση τῶν μακαρισμῶν τοῦ Κυρίου ὡς ἔκφραση πνευματικῆς ζωῆς

Τοῦ Πρεσβ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου,
Ἐφημ. Ἰ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Π. Φαλήρου

(Εἰσήγηση στήν Ἡμερίδα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας
Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου, Πεντέλη, 16.6.2011)

Ἀποτελεῖ τιμή καί χαρά δι' ἐμέ ἡ συμμετοχή στήν παρούσα Ἡμερίδα πού διοργανώνει ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου μέ κεντρικό ἄξιομα εἰσηγήσεων τήν ὀρθόδοξη πνευματική ζωή μέ τούς προβληματισμούς πού ἀνακύπτουν ἀπό τή σύγχρονη ποιμαντική πράξη. Γιά τήν πρόσκληση τῆς συμμετοχῆς καί τήν ἀνάθεση εἰδικῆς εἰσηγήσεως ἐπιτρέψτε μου νά ἐκφράσω θερμές καί βαθιές εὐχαριστίες πρὸς τόν Σεβασμιώτατο Πρόεδρο, τά μέλη τοῦ Προεδρείου καί τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τό ἐπιμέρους θέμα τῆς εἰσηγήσεώς μας ἀναπτύσσεται σέ τέσσερις βασικούς ἄξιομα: α) Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου στή βιβλική παράδοση, ὅπου ἀναπτύσσουμε συνοπτικά τήν κεντρική σημασία κάθε μακαρισμοῦ· β) Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου στή λατρευτική ζωή, ὅπου ἐπισημαίνεται ἡ σπουδαιότητά τους στήν ὀρθόδοξη λατρεία· γ) Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου στήν ἀγιοπατερική παράδοση, μέ ἀναφορά στίς μεγάλες πατερικές ἐρμηνείες τους· δ) Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου στήν πνευματική ζωή, ὅπου ἀναφερόμαστε στήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα καί ἐπισημαίνονται μέσα ἀπό τήν ἱστορία τῆς ἐρμηνείας οἱ διαχρονικές μονόπλευρες ἐρμηνείες τους, πού ἀποτελοῦν καί κινδύνους γιά τήν πνευματική ζωή καί ὀλοκληρώνουμε μέ τά συμπεράσματα καί τούς προβληματισμούς.

Ὅφειλουμε ἐπίσης νά ἀναφέρουμε ὅτι θά προσπαθήσουμε νά προσεγγίσουμε τό θέμα ἐξ ἐπόψεως κυρίως βιβλικῆς –καί λιγότερο ποιμαντικῆς– τονίζοντας τόν ἐρμηνευτικό χαρακτήρα του καί ἐν συνεχείᾳ τή γενικότερη θεολογική προοπτική του.

Εἰσαγωγικά

Στήν πνευματικότητα πού ἐκφράζεται μέσα ἀπό τά κείμενα τῆς Κ.Δ. κυριαρχοῦν, μέ πρωτεύουσα σπουδαιότητα ὡς πρὸς τή θέση καί τό περιεχόμενο οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου, δηλ. οἱ λόγοι τοῦ

Ἰησοῦ Χριστοῦ πού ἀρχίζουν μέ τό ἀρχαῖο ἐπίθετο «μακάριος» σέ γ' πληθ. πρόσωπο καί ἀπαντῶνται στό 5ο κεφ. τοῦ κατά *Ματθαῖον* καί στό 6ο κεφ. τοῦ κατά *Λουκᾶν* εὐαγγελίου¹.

Οἱ μακαρισμοί (beatitudes, macarisms)², οἱ μακαρισμοί τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν³, συνιστοῦν τή διακριτική καί ταυτόχρονα ἀκτινοβολοῦσα θέα τῆς λειτουργίας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ⁴. Αὐτοί δείχνουν καί κατευθύνουν τόν πιστό πρὸς τή μακαριότητα, δηλ. πῶς θά μπορέσει νά δεχθεῖ ἐνεργῶς τή παρουσία τοῦ Θεοῦ στή ζωή του⁵. Μέ αὐτή τήν πατερική σημασία, οἱ μακαρισμοί δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ὁδοδείκτες τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τή θέωση· εἶναι τά πρότυπα γιά τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν⁶. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει ὅτι «ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε μερικούς συνοπτικούς λόγους πού συγκεκριαλιώνουν τό Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας μας», ὑποδηλώνοντας τούς μακαρισμούς⁷. Κι αὐτοί, οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου, συγκρινόμενοι μέ τίς ἐντολές τοῦ Δεκαλόγου, ἐντολές εἶναι ἐκεῖνες πολὺ περισσότερο ὑψηλές ἀπό τῆς Παλαιᾶς⁸.

Στό ἴδιο πλαίσιο κινεῖται καί ὁ σύγχρονος ἅγιος, ὁ ἐπίσκοπος Πενταπόλεως Νεκτᾶριος (1846-1920), ὁ ὁποῖος ἐπισημαίνει ὅτι οἱ ἐννέα μακαρισμοί, θεωρούμενοι στό σύνολό τους, περιέχουν:

i. τό Εὐαγγέλιο τῆς χάριτος, πού ἀναγγέλλεται σέ ὅλους πού δέχονται μέ ταπεινό φρόνημα τήν ἀλήθεια πού κηρύσσεται·

ii. τά ἀπαραίτητα ἠθικά προσόντα, πού εἶναι ἀναγκαῖα γιά τήν κληρονομία τῆς οὐράνιας βασιλείας· καί

iii. τήν περιωπή τῶν τελείων, οἱ ὁποῖοι ἐξισώνονται μέ τούς προφήτες⁹.

Οἱ μακαρισμοί μελετήθηκαν, ἐρμηνεύθηκαν καί βιώθηκαν μέ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον στήν ὀρθόδοξη ἀσκητική παράδοση, τῆς ὁποίας ἡ πορεία κα-

τευθύνεται προς τήν ἔσχατη πραγματικότητα τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἄλλιως τήν ἰατρεία τῆς φύσεώς του¹⁰. Οἱ μακαρισμοί λειτούργησαν ὡς ὁρόσημα γιά τήν κάθαρση, τό φωτισμό καί τή θέωση. Αυτό σημαίνει ὅτι γιά νά φθάσει ὁ ἄνθρωπος στή μακαριότητα ὀφείλει νά καθαρθεῖ ἀπό τά πάθη, νά φωτιστεῖ ὁ νοῦς του ὥστε νά νοεῖ τά τοῦ ἀκτίστου καί νά κοινωνήσει μέ τόν Θεό, δηλ. νά θεωθεῖ κατά χάριν. Τό τελευταῖο αὐτό στάδιο εἶναι κατάσταση τῆς μέλλουσας ζωῆς, πού μπορεῖ νά βιωθεῖ ὡς πρόγευση τοῦ διηνεκοῦς ἀπό τούς θεουμένους, δηλ. κεκαθαμένους καί φωτισμένους¹¹.

α. *Ἡ θέση τους*. Μέ βάση τή θεολογική ἱστορία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, προηγούνται οἱ πειρασμοί τοῦ Ἰησοῦ –μετά τήν ἀποκάλυψη τῆς κλήσης του κατά τή βάπτιση– καί ἔπεται ἡ ἀρχή τοῦ ἔργου του μέ τήν διακήρυξη τῆς ἔλευσης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἦδη στό ξεκίνημα τῆς δράσης τοῦ Ἰησοῦ στή Γαλιλαία, καταγράφεται ἀπό τόν Ματθαῖο ἡ πρώτη ἐκτενής διδασκαλία –«ἐπιτομή» τῆς διδασκαλίας κατά τό ἀρχαῖο φιλολογικό εἶδος– μέ τήν ἐπί τοῦ Ὄρους Ὁμιλία (ἐφεξῆς Ο.Ο.)¹².

Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου ἀποτελοῦν τήν ὑπέροχη ἔναρξη τῆς Ο.Ο., σύμφωνα μέ τό *κατά Ματθαῖον* εὐαγγέλιο. Εἰδικότερα, οἱ στ. 5,1-20 συνιστοῦν τήν *εἰσαγωγή* τῆς Ο.Ο., πού περιέχει τέσσερα τμήματα: τό χωροχρονικό πλαίσιο (στ. 1-2), τούς μακαρισμούς (στ. 3-12), τήν ταυτότητα τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ (στ. 13-16) καί τή διδασκαλία γιά τό νόμο (στ. 17-20).

Πέρα ἀπό τήν εἰσαγωγή, ἡ Ο.Ο. περιέχει τά ἀκόλουθα θέματα: Οἱ ἀντιθέσεις (5,21-48)· οἱ τρεῖς πράξεις εὐσέβειας (6,1-18)· λοιπή διδασκαλία (6,19-7,12)· καί προειδοποιήσεις γιά τήν κρίση (7,13-29)¹³.

Γενικότερα, ἡ Ο.Ο. καί οἱ μακαρισμοί ἀποτελοῦν τό πρῶτο καί ἐκτενέστερο τμήμα τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ (*Μτ.* 5-7), ἀπό τά πέντε πού περιέχει τό *κατά Ματθαῖον* εὐαγγέλιο (κεφ. 10· 13· 18 καί 24-25). Μποροῦμε νά ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἂν καί ὁ εὐαγγελιστής Μάρκος σκιαγραφεῖ τόν Ἰησοῦ ὡς τόν δυναμικό διδάσκαλο, ἐντούτοις παρέχει λίγα οὐσιώδη τμήματα διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Ἀντίθετα, τό μείζον κίνητρο τοῦ Ματθαίου γιά τή συγγραφή τοῦ εὐαγγελίου του εἶναι νά παρουσιάσει τούς πέντε μεγάλους λόγους τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ ἴδιος

συνθέτει αὐτές τίς ὁμιλίες ἀπό πηγαῖο ὑλικό πού εἶναι διαθέσιμο σέ αὐτόν (πηγή τῶν Λογίων, ὁ Μάρκος, καί ἡ εἰδική πηγή τοῦ Ματθαίου)¹⁴.

β. *Τό εἶδος τοῦ λόγου*. Γιά τή σύγχρονη ἔρευνα, πού διακρίνει τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ ἀφ' ἑνός μέν μεταξὺ τῆς συνοπτικῆς καί τῆς ἰωάννειας παράδοσης, ἀφετέρου δέ τό ὑλικό τῶν λόγων αὐτῆς τῆς συνοπτικῆς παράδοσης (σέ τμήματα λόγων ξεχωριστά, σέ παραβολές καί σέ διακηρύξεις), οἱ μακαρισμοί ὡς τό ἀρχικό τμήμα τῆς ἐπί τοῦ Ὄρους Ὁμιλίας ἀνήκουν σέ ἓνα σπουδαῖο σύνολο λόγων τοῦ Ἰησοῦ, ὑλικό προερχόμενο ἀπό τήν πηγή τῶν Λογίων (Q) πού χρησιμοποίησαν οἱ δύο εὐαγγελιστές καί διαμόρφωσαν τήν τελική μορφή τοῦ κειμένου τους, ὅπως τό ἔχουμε σήμερα¹⁵.

γ. *Σχέση Ματθαίου καί Λουκά*. Ἀμφότεροι οἱ εὐαγγελιστές ἀπομνημονεύουν τή σημαντική καί συνάμα προλογική ὁμιλία πού ἐξεφώνησε ὁ Ἰησοῦς κατά τήν ἔναρξη τῆς δημόσιας δράσης του στή Γαλιλαία. Καί οἱ δύο ἔχουν τό ἴδιο βασικό θέμα (τήν ἀπαιτούμενη εὐθύτητα τῶν μαθητῶν λόγω τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ), τό ἴδιο προοίμιο (τούς μακαρισμούς, μέ διαφορά στόν ἀριθμό), τό ἴδιο συμπέρασμα (ἡ παραβολή τῶν δύο σπιτιῶν) καί τήν ἴδια γενική τοποθεσία (ἐπί τοῦ ὄρους)¹⁶.

Ἡ διαφορά στόν ἀριθμό τῶν μακαρισμῶν ἀπό τούς δύο εὐαγγελιστές ἀνάγεται στή διαφορά τῆς ἔκτασης μεταξύ τῶν δύο ὁμιλιῶν. Αὐτή μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ κατά τόν καθηγ. J. Fitzmyer ὅτι α) ὁ μέν Λουκάς γράφει τό εὐαγγέλιό του κατά κύριο λόγο γιά κοινότητα ἐθνικῶν χριστιανῶν, καί ἔτσι παραλείπει ὑλικό πού μπορεῖ νά ἔχει νόημα μόνο καί εἰδικά γιά ἰουδαῖο-χριστιανικό περιβάλλον· β) ὁ δέ Ματθαῖος ἔχει εἰσαγάγει πολλά λόγια τοῦ Ἰησοῦ, τά ὁποῖα ὁ Λουκάς τά χρησιμοποιεῖ ἄλλοῦ, σέ ἀναφορές στίς περιοδεῖες τοῦ Ἰησοῦ (Λκ. 9,51-18,14)¹⁷.

Ἄλλη ἄποψη ὑποστηρίζει ὅτι ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος ἀποτελεῖ τόν πνευματικό ἡγέτη τῶν πρώτων μελῶν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γαλιλαίας, γιά τούς ὁποίους ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν ὁ ἀναστάς Κύριος, διδάσκαλος τῆς πίστεως καί ὁ ἀρχηγός τῆς ζωῆς τους. Ὑποστηρίζεται ὅτι ὁ Ματθαῖος παρέμεινε μονιμότερα στή Γαλιλαία καί ἔδρασε ἐκεῖ ὡς ἐκκλησιαστικός ἡγέτης, καταγράφει δέ μέ ἰδιαίτερη πιστότητα τήν Ο.Ο. καθώς ἦταν παρών κατά τήν ἐξαγγελία της.

Ἀντιθέτως, τό κέντρο τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ εἶναι ἡ πόλη τῶν Ἱεροσολύμων καί, ἄν καί τοῦ εἶναι γνωστές οἱ παραδόσεις τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Ἰησοῦ στή Γαλιλαία, χρησιμοποιεῖ καί καταγράφει τίς ὁμιλίες τοῦ Κυρίου τῆς ἱεροσολυμιτικῆς παραδόσεως. Γιά τά μέλη αὐτῆς τῆς χριστιανικῆς κοινότητας ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν ὁ ἀναστάς λυτρωτής τῆς. Ὅσον δέ ἀφορᾶ στούς μακαρισμούς καί τήν Ο.Ο., δέν ἐπαναλαμβάνει ἐκείνη τοῦ Ματθαίου, ἀλλά τή διακρινόμενη αὐτῆς ἄλλη ὁμιλία τοῦ Κυρίου, πού ἐκφωνήθηκε «ἐν τόπῳ πεδινῷ», ἔτσι ὥστε σήμερα ἐμεῖς νά διαθέτουμε ἀμφοτέρως τίς ὁμιλίες αὐτές τοῦ Ἰησοῦ¹⁸.

δ. *Σέ ποιούς ἀπευθύνονται οἱ μακαρισμοί.* Ἡ θεολογική ἰσότηρηση τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου δείχνει νά ἀπευθύνεται σέ ὀλόκληρο τόν Ἰσραήλ πού συγκεντρώνεται γιά νά ἀκούσει τόν Ἰησοῦ. Τόσο ἡ διδασκαλία ὅσο καί ἡ θεραπευτική δράση τοῦ Ἰησοῦ στή Γαλιλαία εἴλκυε πλῆθος ἀνθρώπων ἀπό παντοῦ, «ἀπό τῆς Γαλιλαίας καί Δεκαπόλεως καί Ἱεροσολύμων καί Ἰουδαίας καί πέραν τοῦ Ἰορδάνου» (Μτ. 4,25)¹⁹.

Εἰδικότερα στούς μακαρισμούς, ἐνῶ οἱ μαθητές κατέχουν μιά περιοπτη θέση, ὁ Ἰησοῦς ἀπευθύνεται σά πλήθη τῶν Ἰουδαίων· «ιδῶν τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τό ὄρος... καί ἐδίδασκεν αὐτούς» (5,1-2)²⁰. Ὅταν τελειώνει ἡ Ο.Ο., πάλι ὁ Ματθαῖος ἐπισημαίνει ὅτι «ἐξεπλήρσσαντο οἱ ὄχλοι ἐπί τῆ διδασκῆ αὐτοῦ» (7,28). Τό σκηνικό αὐτό κατανοεῖται καλύτερα, ὅταν φέρουμε στό νοῦ μας τό ἀντίστοιχο ἐκεῖνο τῆς παράδοσης τοῦ νόμου μέ τή μορφή τοῦ Μωυσῆ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός παρουσιάζεται ἀπό τό *κατά Ματθαῖον* ὡς ὁ νέος Μωυσῆς, γι' αὐτό καί ἡ διδασκαλία του τίθεται μπροστά ἀπό τόν Ἰσραήλ, τόν ὁποῖο προκαλεῖ γιά νά τήν ἀποδεχτεῖ καί νά ἐνεργήσει σύμφωνα μέ αὐτή²¹. Ὅπως ὁ Μωυσῆς εἶχε ἀνέβη στό ὄρος Σινᾶ καί ἐκεῖ παρέλαβε τίς ἐντολές ἀπό τόν Θεό, τίς ὁποῖες παρέδωσε στό λαό του Ἰσραήλ, ἔτσι τώρα ὁ Ἰησοῦς παίρνει τοὺς μαθητές του ἐπάνω στό ὄρος καί ἐξαγγέλλει σέ αὐτούς πῶς πρέπει νά ζοῦν καί νά συμπεριφέρονται μέσα ἀπό τά σημάδια (ἢ σημεῖα ἢ δεῖκτες) τῆς ἀνατέλλουσας βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ δικαιοσύνη τους πρέπει νά ὑπερβεῖ ἐκείνη τῶν γραμματέων καί Φαρισαίων (5,20). Αὐτή ἡ νέα δικαιοσύνη εἶναι ὁ τρόπος τῆς μαθητείας στόν ὁποῖο ὁ Ἰησοῦς καλεῖ τοὺς μαθητές του. Δύναμι

τους θά εἶναι ἡ δωρεά τῆς θείας χάριτος, πού δίδεται στούς πτωχοῦς, πενθοῦντες, πραεῖς, πεινῶντες κ.λπ. Καί οἱ μακαρισμοί, ὅπως καί οἱ ὑπολοιπες διατάξεις τῆς Ο.Ο. διαγράφουν τόν τρόπο αὐτό μέ συγκεκριμένα παραδείγματα²².

Ὡς ἐκ τούτου, τό βασικό θέμα τῆς Ο.Ο. εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦρθε ὄχι γιά νά καταργήσει τόν νόμο ἢ τοὺς προφῆτες, «ἀλλά πληρῶσαι», δηλ. γιά νά τά πραγματώσει ἢ νά τά συμπληρώσει (5,17). Κάτω ἀπ αὐτή τήν ἀρχή ὀφείλουμε νά βλέπουμε σέ καθετί γιά τό «σκέπτεσθαι» τοῦ Ματθαίου στούς μακαρισμούς²³.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος τονίζει ἐδῶ τά «θεμέλια τίθησι τῆς καινῆς πολιτείας ἡμῖν», δηλ. οἱ μακαρισμοί συνιστοῦν θεμέλια τῆς νέας βιωτῆς, τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων²⁴. Καί ὁ Ἰησοῦς «πρός ἅπαντας ἀπετείνατο»· γι' αὐτό δέ προτρέπει «ἀκούσωμεν μετά ἀκριβείας τῶν λεγομένων· εἴρηται μὲν γάρ πρὸς ἐκείνους, ἐγράφη δέ καί διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα ἅπαντας»· «δι' ἐκείνων πρὸς τήν οἰκουμένην ἅπασαν»²⁵. Ἡ καθολικότητα τῆς ἀπήχησης τῶν λόγων αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, ὅπως διατυπώνεται ἀπό τόν χρυσορρήμονα ἀντιοχειανό πατέρα²⁶, ἔρχεται βέβαια σέ ἀντίθεση μέ ὀρισμένες σύγχρονες ἀπόψεις περὶ «διπλῆς ἠθικῆς».

A. Οἱ Μακαρισμοί τοῦ Κυρίου στή Βιβλική Παράδοση

Εἰσαγωγικά - «Μακάριοι»

Ὅπως ἤδη ἀναφέραμε, οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου –σέ σχέση μέ τό περιεχόμενο τῆς ἐπί τοῦ Ὅρους Ὁμιλίας– εἶναι περισσότερο ἀπό μιά ἀπλῶς τυπική εἰσαγωγή, καθὼς συνοψίζουν τήν οὐσία τοῦ μηνύματος τῆς Ὁμιλίας καί δίνουν τό πλαίσιο τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἔχει ἀπήχηση στή ζωὴ ἐκείνων πού ἀνταποκρίνονται σ' αὐτή²⁷.

Ἀπό τήν πρώτη ματιά ὁ χαρακτήρας τῶν μακαρισμῶν ἀντίκειται σέ ὅσα ὁ πολὺς κόσμος θεωρεῖ ὡς ἀξίες, καθὼς ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἀναπαύεται ἐπάνω σέ ἀναπάντεχους γιά τόν κόσμο ἀνθρώπους, ὅπως στοὺς πτωχοῦς τῶ πνεύματι, πενθοῦντες, πεινῶντες καί διψῶντες τήν δικαιοσύνην κ.λπ. (Μτ. 5,3 ἔξ.). Ἐτσι, αὐτοὶ χαρίζουν κατὰ κάποιον τρόπο μιά ἐπάνω-κάτω πραγματικότητα, ἢ καλύτερα ὀρίζουν τήν πραγματικότητα μέ τέτοιο τρόπο πού ἡ συνήθης τάξη τῶν πραγμάτων φαίνεται ἐπά-

νω-κάτω στά μάτια τοῦ Θεοῦ (πρβλ. *Μτ.* 5,38-48)²⁸.

Αὐτός ὁ χαρακτήρας κινεῖται σέ παράλληλη σχέση μέ τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα, ἡ ὁποία ὡς ἱστορική καί ἐσχατολογική στόν χαρακτήρα της δέν ἔχει κοσμικό προσανατολισμό, ἀλλά ἐσχατολογικό, πού φωτίζει, ἀγιάζει καί χαροποιεῖ τήν ἱστορία²⁹. Βασικό γνώρισμα τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί τῆς ἄσκησης τῶν μακαρισμῶν εἶναι –ἐκ πρώτης ὄψεως– τό γεγονός τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί ἡ προσδοκία τῆς βίωσής της.

Κάθε μακαρισμός ὀρίζει ὅτι ὁ κάτοχος αὐτοῦ τοῦ χαρακτηριστικοῦ ἢ τῆς κατάστασης θά εἶναι «μακάριος» ἀπό τόν Θεό. Ἡ μακαριότητα ὑποδηλώνει τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, πράγμα πού συνιστᾶ θεϊκή πράξη· αὐτή μερικῆς φορῆς προκαλεῖται μέσφ ἑνός μεσολαβητικοῦ προσώπου, ἱερέα, βασιλιά, γονέα κ.λπ. Τό «μακάριος» ὡς κατηγορημα ὑποδηλώνει τόν εὐλογημένο, εὐδαίμονα, πανευτυχῆ, καλότυχο κ.ἄ. συνήθως μέ τήν ἔννοια τοῦ προνομακοῦ ἀποδέκτη τῆς θείας εὐνοίας³⁰. μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰδικῆς καταστάσεις³¹· καί ἡ μακαριότητα προέρχεται ἀπό τόν Θεό ὡς τήν πηγῆ ὄλων τῶν εὐεργεσιῶν³².

Μακαρισμοί ἤδη ἀπαντοῦν στή Π.Δ., εἰδικότερα στή σοφιολογική γραμματεία ὅπου καί ἡ περισσότερη χρήση, πρωτίστως στό βιβλίον τῶν *Ψαλμῶν*, καί στή συνέχεια *Σοφία Σειράχ* καί *Παροιμίες*: «Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή ἀσεβῶν...» (*Ψλ.* 1,1). «Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὀλίσθησεν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καί οὐ κατενύγη ἐν λύπῃ ἁμαρτιῶν» (*Σ. Σειρ.* 14,1). «Μακάριος ἀνθρώπος ὃς εὗρεν σοφίαν καί θνητός ὡς εἶδεν φρόνησιν» (*Παρμ.* 3,13)³³.

Σημσιολογικά, τό ἐπίθ. «μακάριος» στήν Π.Δ. προέρχεται ἀπό ρίζα ἐβραϊκοῦ ρήματος πού σημαίνει βαδίζω τήν ὁδόν, τρέχω εὐθεία, καί εὐλογῶ. Μέ τήν τελευταία σημασία, ὑποδηλώνει τόν ἐκεῖνον πού βρίσκεται ὑπό τήν ἐξουσία τῆς ἀποκάλυψης τοῦ Θεοῦ, ἐφαρμύζοντας τίς ἐντολές καί τόν λόγο τοῦ Θεοῦ³⁴. Ἔτσι, τό παλαιδιαθητικό «μακάριος», ἄν καί λαμβάνει τήν ἔννοια μιᾶς «δυναμικῆς μακαριότητος»³⁵, ἐντούτοις ἔχει ἕναν παροντικό, στατικό καί διδακτικό χαρακτήρα³⁶.

Στούς μακαρισμούς τῆς Κ.Δ. τό «μακάριος» συνδέεται μέ τήν ἔννοια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί ἀναφέρεται σέ μιᾶ δυναμική μελλοντική (ἢ

ἐσχατολογική) ἀνταμοιβή. Κατά κύριο λόγο ἡ ἀνταμοιβή τους εἶναι «ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»· αὐτή ἐπιστέφει τόν πρῶτο καί τελευταῖο μακαρισμό (5,3.10). Εἶναι ἡ ἔκφραση πού ὑποδηλώνει τή νέα πραγματικότητα μέ τόν ἐρχομό τοῦ Κυρίου καί ἀναφέρεται στή βασιλεία καί κυριαρχία τοῦ Θεοῦ πάνω στή γῆ καί σέ ὀλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἐσχατολογική σημασία της εἶναι ἐμφανῆς, ἐνῶ δέν περιλαμβάνεται παρούσα ἀνταμοιβή. Μέ ἄλλα λόγια λαμβάνουν τήν ὑπόσχεση ὅτι οἱ «μακάριοι» θά συμμετάσχουν στή μελλοντική σωτηρία³⁷.

Γιά τόν ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης οἱ μακαρισμοί στοχεύουν σέ κοινωνία στή μακαριότητα, πού δέν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά κοινωνία στή θεότητα, πρὸς τήν ὁποία μᾶς ὑψώνει ὁ Κύριος μέ ὅσα λέγει. Ὅλοκληρη ἡ σειρά τῶν μακαρισμῶν διαγράφει μιᾶ κλίμακα, ἀντίστοιχη τοῦ Ἰακώβ, πού φθάνει στόν Θεόν³⁸. Τό τέρμα τῶν ἀγώνων, τό βραβεῖο γιά τούς κόπους, τό ἔπαθλο γιά τούς ἰδρωτῆς ἀποτελεῖ τό νά ἀξιωθοῦν οἱ χριστιανοί νά γίνουν πολῖτες τῆς οὐράνιας βασιλείας³⁹.

Ὁ Ματθαῖος χρησιμοποιεῖ τήν ἔκφραση «βασιλεία τῶν οὐρανῶν», καί ὄχι «βασιλεία τοῦ Θεοῦ», καθώς ἀφ' ἑνός μὲν ἀπευθύνεται σέ Ἰουδαίους, στούς ὁποίους ὁ ὅρος «οὐρανός» ἀποτελεῖ τό ἰουδαϊκό ὑποκατάστατο τοῦ ὅρου «Θεός», ἀφ' ἑτέρου δέ ἀποφεύγει προφανῶς νά χρησιμοποιεῖ τόν ὅρο «Θεός» τόσο ἐλεύθερα⁴⁰. Σέ αὐτό ἀποβλέπει καί ὁ προσεκτικός τρόπος ἐκφράσεως τοῦ δευτέρου σκέλους τῶν μακαρισμῶν, ἀποφεύγοντας μέ τή χρήση τῆς παθητικῆς φωνῆς νά χρησιμοποιεῖ τόν ὄνομα τοῦ Θεοῦ: «παρακληθήσονται», «χορτασθήσονται», «ἐλεηθήσονται», τίς ὁποῖες μεταφράζουμε θά παρηγορηθοῦν ἀπό τόν Θεόν, ὁ Θεός θά ἱκανοποιήσει τίς ἐπιθυμίες τους, ὁ Θεός θά δεῖξει τό ἔλεός του (5,4.6.7)⁴¹.

1. «Μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι»

Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου, τόσο στόν Ματθαῖο ὅσο καί στόν Λουκᾶ, ξεκινοῦν μακαρίζοντας τούς φτωχοῦς μπροστά στόν Θεόν: «Μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστίν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (*Μτ.* 5,3)· «μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστίν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (*Λκ.* 6,20).

Ἄν καί ἡ λέξη φτωχός σημαίνει τόν ἐπαίτη, τόν ζητιάνο, ὄχι ἀπλῶς τόν φτωχόν ἄνθρωπο μέ τά λίγα

υπάρχοντα, ὁ μακαρισμός ὀφείλει νά κατανοηθεῖ στό παλαιοδιαθηκικό πλαίσιο καί μέσα στήν ἰδιαίτερη φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιά αὐτούς⁴². Ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος προσθέτει καί τόν προσδιορισμό «τῶ πνεύματι», ὥστε νά καθορίσει περαιτέρω τή σημασία τῶν φτωχῶν. Πρόκειται γιά ἐκείνους πού ἀναγνωρίζουν τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς ἕνα δῶρο πού δέν ἐκβιάζεται⁴³. Μπροστά στόν Θεό καί στή βασιλεία του νιώθουν τόν ἑαυτό τους φτωχό. Εἶναι οἱ «ἐπαῖτες» τῆς ἀγάπης καί τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ⁴⁴.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος τονίζει ὅτι αὐτοί εἶναι οἱ ταπεινοί καί συντετριμμένοι ὡς πρός τή διάνοια, κάτι πού πράττουν ἀπό προαιρέσεως⁴⁵. Ἡ πρώτη καί βασική ἀρχή τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, «φιλοσοφίας ἀπάσης ἀρχή»⁴⁶. Αὐτό σημαίνει νά ἔχει κανεῖς φόβο Θεοῦ καί ἀνείπωτη συντριβή ψυχῆς⁴⁷.

Στήν πατερική παράδοση ὁ μακαρισμός αὐτός κατανοήθηκε στό πλαίσιο τῆς κατάστασης τοῦ ἀνθρώπου πού πτωχεύει ἀπό κάθε κακό θεληματικά καί τίποτα δέν διαθέτει ἀπό τούς θησαυρούς τοῦ διαβόλου⁴⁸. ἀνταλλάσσει τήν ὕλική εὐημερία μέ τόν πλοῦτο τῆς ψυχῆς· πετάει ἀπό πάνω του τόν ὕλικό πλοῦτο γιά νά ἀνέβει πρός τά ἄνω⁴⁹.

2. «Μακάριοι οἱ πενθοῦντες»

Ὁ δεῦτερος μακαρισμός ἀναφέρεται στούς πενθοῦντες: «*Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοί παρακληθήσονται*» (Μτ. 5,4)· «μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε» (Λκ. 6,21). Τό ὑπόβαθρο του βρίσκεται στόν προφήτη Ἡσαΐα, τοῦ ὁποίου τό χαρμόσυνο μήνυμα σωτηρίας γιά τή Σιών περιλαμβάνει τήν ἀνακούφιση αὐτῶν πού θρηνοῦν στή Σιών⁵⁰. Ἡ αἰτία τῆς θλίψεως γι' αὐτούς εἶναι ὁ ἀφανισμός τοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ τό 587 π.Χ.

Στή νέα διαθήκη τοῦ Θεοῦ, ὁ μακαρισμός κατανοήθηκε ὅτι ἀναφέρεται σέ ὅσους θλίβονται γιά τίς ἁμαρτίες τους καί τό κακό πού κυριαρχεῖ στόν κόσμο· αὐτοί θά παρηγορηθοῦν ἀπό τόν Θεό, μέ μιὰ ἔννοια ἐσχατολογική, ἀλλά μέ ἱστορική σημασία⁵¹. Αὐτό τονίζει κι ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὅτι ὁ Ἰησοῦς δέν εἶπε οἱ λυπούμενοι, ἀλλά οἱ πενθοῦντες, δηλ. «οἱ τά ἁμαρτήματα πενθοῦντες τά ἑαυτῶν»⁵². Ἡ δέ ἀμοιβή τους ἔχει παροντική καί μελλοντική προοπτική⁵³. Πρόκειται γιά ἐσχατολογική ὑπόσχεση (Μτ. 5,4-9), πού βασίζεται θεολο-

γικά πάνω στήν ἐσχατολογική ἐφαρμογή τοῦ δικαίου τῆς ἀνταπόδοσης (ius talionis)⁵⁴.

Παρόμοια ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης τονίζει ὅτι ἐπειδή ἡ ἁμαρτία πλεονάζει ὡς ἕνα βαθμό μέσα στήν ἀνθρώπινη φύση, γι' αὐτό σωτήριο φάρμακο ἔχει ἀποδειχθεῖ ἡ λύπη πού προέρχεται ἀπό τή μετάνοια⁵⁵. Ἐφόσον δέ δύο οἱ βίοι καί διπλή ἡ ζωὴ τοῦ καθενός ἀπό τούς βίους αὐτούς, διπλή καί ἡ εὐφροσύνη. Ἡ μία γιά τήν παρούσα ζωὴ, ἡ ἄλλη γιά ἐκείνη πού ἐλπίζουμε⁵⁶.

3. «Μακάριοι οἱ πραεῖς»

Ὁ τρίτος μακαρισμός ἀναφέρεται στούς πραεῖς: «*Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοί κληρονομήσουσιν τήν γῆν*» (Μτ. 5,5). Τό ὑπόβαθρο τοῦ μακαρισμοῦ βρίσκεται στόν Ψαλμῶδο, ἀφοῦ σχεδόν ἐπαναλαμβάνει τόν στίχο: «Οἱ πρᾶοι θά κατακτήσουνε τή χώρα καί θά ἀπολαύσουν ἀφθονή εἰρήνη» (36,11)⁵⁷. Στήν ἐβραϊκή ἡ λέξη γιά τούς πραεῖς εἶναι βασικά ἡ ἴδια μέ τή λέξη φτωχοί (1ος μακαρισμός). Γι' αὐτό καί σέ κάποια χειρόγραφα ὁ στ. 5 ἀκολουθοῦσε τόν στ. 3.

Κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο, ἐδῶ ἔχουμε ἀνάμιξη τῶν πνευματικῶν μέ τά αἰσθητά· ὁ πρᾶος –κι ὄχι ὁ θρασύς, οὔτε ὁ ἀλαζόνας– θά κληρονομήσει τή γῆ τῆς ἐπαγγελίας, θά ἀποκτήσει μέ ἀσφάλεια τά ὑπάρχοντα⁵⁸. Μέ ἄλλα λόγια, καλότυχοι δέν εἶναι οἱ εὐερέθιστοι ἀπό τά ἐμπαθη σκιρτήματα τῆς ψυχῆς, ἀλλά ὅσοι ἔχουν στολιστεῖ μέ τό λογικό, πού σάν ἄλλο χαλινάρι ἀνακόπτει τίς ὀρμές καί δέν ἀφήνει τήν ψυχὴ νά ἐκτρέπεται στήν ἀταξία⁵⁹. Συνεπῶς, οἱ «πραεῖς» εἶναι οἱ «ἀπαθεῖς»⁶⁰.

4. «Μακάριοι οἱ πεινῶντες καί διψῶντες τήν δικαιοσύνην»

Ὁ τέταρτος μακαρισμός ἔχει ὡς ἐξῆς: «*Μακάριοι οἱ πεινῶντες καί διψῶντες τήν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοί χορτασθήσονται*» (Μτ. 5,6)· «μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε» (Λκ. 6,21). Πάλι ὁ ἱερός Ψαλμῶδος βρίσκεται στό ὑπόβαθρο αὐτοῦ τοῦ μακαρισμοῦ: «Ἀπό τήν πείνα καί τή δίψα ὑπέφεραν καί κάθε ἐλπίδα γιά τή ζωὴ τούς εἶχε ἐγκαταλείψει... Αὐτός ξεδίψασε τούς διψασμένους, τούς πεινασμένους τούς γέμισε ἀγαθά» (106,5)⁶¹. Ὁ Θεός εἶναι ἐκεῖνος πού ἱκανοποιεῖ τήν πείνα καί δίψα.

Σέ σχέση μέ τόν Λουκᾶ, ὁ Ματθαῖος φαίνεται ὅτι ἐπεκτείνει τήν ἀρχική πηγὴ καί προσθέτει τό

«διψῶντες» –για νά ἀναδείξει τό ὑπόβαθρο τοῦ Ψλ. 106– καί τή «δικαιοσύνη» –για νά διασαφηνίσει τή φύση τῆς πείνας καί τῆς δίψας.

Ἡ δικαιοσύνη ἀναφέρεται ἀρχικά στή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, κατόπιν δέ στίς ἀνθρώπινες σχέσεις καί συμπεριφορά. Στήν ἀποκαλυπτική σκέψη τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ ἡ δικαιοσύνη ἀναφέρεται στή δικαίωση τῶν δικαίων κατά τήν τελική κρίση. Κι ἐδῶ, ἡ ἀνταμοιβή πού δίνεται εἶναι πρῶτα καί κύρια ἐσχατολογική. Στό συγκεκριμένο μακαρισμό ἡ ἐπιγράτση τῆς δικαιοσύνης στόν κόσμο ἔχει ἔννοια καθολική, δηλ. ἱστορικοκοινωνική καί παράλληλα ἐσχατολογική⁶².

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος διαβλέπει στόν μακαρισμό αὐτό τήν καθόλου ἀρετή τοῦ χριστιανοῦ, τήν ὁποία προσπαθεῖ καί ἀγωνίζεται «μετά ἐπιθυμίας ἀπάσης»⁶³. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἐπιθυμία τῆς σωφροσύνης, τῆς σοφίας, τῆς φρόνησης ἢ κάποιας ἄλλης ἀρετῆς εἶναι πράγματι μακάριο, ἀφοῦ συχνά ἡ Γραφή μνημονεύει τό ἐπί μέρους καί περιλαμβάνει τό ὅλο⁶⁴.

5. «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες»

Μέ τόν πέμπτο μακαρισμό εἰσερχόμαστε στό δεύτερο τμήμα τῶν μακαρισμῶν. «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοί ἐλεηθήσονται» (Μτ. 5,7). Στήν Π.Δ. διαβάζουμε ὅτι «εἶναι καλότυχος αὐτός πού τούς φτωχοῦς σπλαχνίζεται· ὅποιος περιγελάει τόν φτωχό, τόν πλάστη του προσβάλλει» (Παρμ. 14,21· 17,5)⁶⁵. Ἦδη ἀπό τήν ἐποχή ἐκείνη ἡ μακαριότητα ἔγκειται σέ ὅσους δείχνουν τήν ἀγαθότητά τους γιά τούς φτωχοῦς. Τό ἔλεος καί ἡ εὐσπλαχνία εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ἕνα ἀπό τά βασικά κατηγορήματα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δείχνει τό ἔλεός του στήν ἀνθρωπότητα. Εἰδικότερα, στόν πρῶτο εὐαγγελιστή ἡ ἔκφραση «ἔλεος θέλω καί οὐ θυσίαν» (Ἰωσ. 6,6) χρησιμοποιεῖται δύο φορές στόν εὐαγγέλιό του (9,13· 12,7). Τό ἔλεος ἀνήκει στά «βαρύτερα τοῦ νόμου» (23,23) καί ἐν τέλει ἡ ἀπόκτησή του θά ἐκδηλωθεῖ στήν τελευταία κρίση.

Ἡ προφανής ἔννοια τοῦ ρητοῦ προσκαλεῖ τόν ἄνθρωπο πρὸς τή φιλαλληλία καί τή συμπάθεια, ἀφοῦ δέ ζοῦν ὅλοι ὅμοια, οὔτε ὡς πρὸς τό ἀξίωμα, οὔτε ὡς πρὸς τή σωματική διάπλαση, οὔτε ὡς πρὸς τά ἄλλα περιοριστικά στοιχεῖα⁶⁶. Πιο συγκεκριμένα, ἔλεος εἶναι ἡ ἀπό ἀγάπη συμπάθεια σέ ὅσους ὑποφέρουν, γιά τά δυσάρεστα πού τούς βρί-

σκουν⁶⁷. Συνεπῶς, «γενώμεθα ἐλεήμονες, ἵνα γενώμεθα διά τοῦτο μακάριοι»⁶⁸.

6. «Μακάριοι οἱ καθαροί τῆ καρδιά»

Ἀπό τούς γνωστότερους μακαρισμούς στήν πνευματική ζωή, πού κατεύθυνε ἰδιαίτερα τή μυστική καί ἀσκητική (φιλοκαλική) παράδοση, διότι ἡ ὑπόσχεση εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε νά ξεπερνάει κι αὐτό τό ἀνώτατο ὄριο τῆς μακαριότητος⁶⁹: «Μακάριοι οἱ καθαροί τῆ καρδιά, ὅτι αὐτοί τόν θεόν ὄψονται» (Μτ. 5,8).

Σαφέστατη κι ἐδῶ ἡ ἐξάρτηση ἀπό τόν Ψαλμωδό: «Καθένας πού τά χέρια του δέν ἄπραξαν κακό καί καθαρή εἶν ἡ καρδιά του... αὐτός θά λάβει τήν εὐλογία ἀπό τόν Κύριο» (23,3-4)⁷⁰. Ἡ καθαρότητα, δηλ. τά καθαρά χέρια καί ἡ ἀγνή καρδιά, ἀποτελοῦσε προϋπόθεση γιά τόν Ἰσραηλίτη ὥστε νά ἀνέβει στό ὄρος τοῦ Κυρίου, δηλ. στό ὄρος Σιών, νά σταθεῖ στόν ἅγιο τόπο τοῦ Θεοῦ. Ἡ καθαρότητα χαρακτηρίζει τήν ἀκεραιότητα τοῦ ἀνθρώπου καί ἐπεκτείνεται στίς πράξεις καί στά ἔργα του. Μέ τήν καθαρότητα τῆς καρδιάς εἶναι δυνατή ἡ θέα τοῦ Θεοῦ, νά δεῖ κανεῖς τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ, νά εἰσέλθει στή βασιλεία του (Μτ. 7,21-23). Αὐτή ἡ θέα δέν ἀναφέρεται πλέον στήν ἐπίσκεψη τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλά περισσότερο στή Δευτέρα Παρουσία, ὡς τό τέλος καί τόν σκοπό τῆς ὅλης ἀγαπητικῆς πορείας τοῦ πιστοῦ⁷¹.

Στή φιλοκαλική παράδοση ὁ μακαρισμός αὐτός λόγω τοῦ μεγαλείου καί τῆς ὠραιότητάς του συνιστᾷ τήν ἀρχή τῆς νήψεως καί τῆς ἀπόκτησης τῆς ἀρετῆς· συνδέεται μέ τή γνώση τοῦ ἀκατάληπτου Θεοῦ καί τῶν θείων μυστηρίων, ἐκπληρώνοντας ὁ πιστός τίς ἐντολές τῆς Π. καί Κ.Δ. Ἀντιθέτως, ἡ ὑπαρξη ὑπερηφάνειας ἢ κενοδοξίας ἢ φιλαυτίας στερεῖ τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν καθαρότητα τῆς καρδιάς καί τῆς θέας τοῦ Θεοῦ⁷². Ὅποιος, λοιπόν, καθαρίσει τήν καρδιά τους ἀπ' ὅλη τή δημιουργία κι ἀπό κάθε ἐμπαθῆ διάθεση, θά δεῖ τήν εἰκόνα τῆς θείας φύσης μέσα στό δικό του κάλλος⁷³. Γι' αὐτό, προτρέπει ὁ ἅγιος Γρηγόριος, «γενώμεθα μακάριοι, τῆς θείας εἰκόνας ἐν ἡμῖν μορφωθείσης, διά τῆς καθαρᾶς πολιτείας»⁷⁴.

7. «Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί»

Ὁ ἔβδομος μακαρισμός ἀναφέρεται στήν ἀνάγκη τῆς εἰρήνης: «Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοί] υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται» (Μτ. 5,9). Ἡ εἰρή-

νη έκφράζει τό πλήρωμα τῶν θείων δωρεῶν στήν Π.Δ. Ἄν καί ἡ ὀλότητα τῆς εἰρήνης προέρχεται ἀπό τόν Θεό καί ἡ τελειότητά της θά πραγματοποιηθεῖ μόνο στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ, οἱ μαθητές τοῦ Ἰησοῦ καλοῦνται στή ζωή τους νά ἀσκοῦνται ἐνεργῶς γιά τήν ἐπίτευξη τῆς εἰρήνης. Οἱ εἰρηνοποιοί θά ὀνομαστοῦν παιδιά τοῦ Θεοῦ στήν τελευταία κρίση.

Πῶς ἐννοοῦμε τήν εἰρήνη, ἐρωτᾷ ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης. Κι ἀπαντᾷ: Τί ἄλλο ἀπό ἐκεῖνη τήν ἐπιθυμία τῆς ἀγάπης πρὸς τόν συνάνθρωπο. Καί τί εἶναι τό ἀντίθετο πρὸς τήν ἀγάπη; Τό μῖσος, ἡ ὀργή, ὁ θυμός, ὁ φθόνος, ἡ μνησικακία, ἡ ὑπόκριση, ἡ πολεμική συμφορά. Βλέπεις πόσων καί ποίων ἀσθενειῶν εἶναι ἀντίδοτο ἡ μία λέξη⁷⁵; Ἄς γίνουμε λοιπόν εἰρηνοποιοί, ἀπομιμούμενοι τή φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ⁷⁶.

Ὁ ὄσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός θεωρεῖ τόν ἔβδομο αὐτό μακαρισμό ὡς τόν τελευταῖο, διότι ἀντιπαραβάλλει τίς «ἐντολές» αὐτές τοῦ Κυρίου μέ τά ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Ἠσ. 11,2-3)⁷⁷.

8. «Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι»

Ὁ ὄγδος μακαρισμός βρίσκεται στήν ἠχώ τοῦ τέταρτου μακαρισμοῦ: «Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Μτ. 5,10). Προετοιμάζει γιά τήν ἀνάγκη μιᾶς καλύτερης δικαιοσύνης, πέρα ἀπὸ αὐτή τῶν γραμματέων καί Φαρισαίων⁷⁸. Πρόκειται γιά τήν ἐπικράτηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, πού περιγράφει τρόπον τινὰ τήν πειθαρχία τῆς κοινότητας τοῦ Ματθαίου καί τόν συνακόλουθο κοινωνικό ἐξοβελισμό πού θά ὑφίστατο ἡ κοινότητα γιά τόν ἀσύνηθη τρόπο της στόν Ἰουδαϊσμό.

Πραγματικά, εἶναι εὐτυχία ὁ διωγμός γιά τόν Κύριο, ἐπιβεβαιώνει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης. Γιατί ὁ διωγμός ἀπὸ τό κακό γίνεται αἰτία νά βρεθεῖς στό ἀγαθό. Γιατί ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τό πονηρό γίνεται ἀφορμή οἰκείωσης τοῦ ἀγαθοῦ. Ἀγαθό, ὅμως, πέρα καί πάνω ἀπὸ κάθε ἀγαθό, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, πρὸς τόν ὁποῖο τρέχει αὐτός πού διώκεται⁷⁹. Μακάριος, λοιπόν, εἶναι καθένας πού διώκεται ἀπὸ κάθε ἀντίθετο πράγμα: ἀπὸ τή φθορά, τό σκοτάδι, τήν ἁμαρτία, τήν ἀδικία, τήν πλεονεξία καί καθετί ἀπὸ τά πράγματα καί τίς σκέψεις πού διαφέρουν ὡς πρὸς τίς αἰτίες γιά τήν ἀρετή⁸⁰.

Ἡ ἀνταμοιβή εἶναι ὅμοια μέ ἐκεῖνη τοῦ πρώτου μακαρισμοῦ, δηλ. σέ αὐτούς ἀνήκει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

9. «Μακάριοι ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς»

Ὁ τελευταῖος μακαρισμός σχετίζεται στενά μέ τόν προηγούμενο καί ἀποτελεῖ οὐσιαστικά ἐπέκτασή του, ὥστε γιά ὀρισμένους ἐρμηνευτές αὐτός δέν ἀποτελεῖ ξεχωριστό μακαρισμό⁸¹: «Μακάριοι ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καί διώξωσιν καί εἰπωσιν πᾶν πονηρόν καθ' ὑμῶν [ψευδόμενοι] ἐνεκεν ἐμοῦ· χαιρετε καί ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθός ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γάρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν» (Μτ. 5,11-12). «μακάριοι ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καί ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καί ὀνειδίσωσιν καί ἐκβάλωσιν τό ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν ἐνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καί σκιρτήσατε, ἰδοὺ γάρ ὁ μισθός ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατά τά αὐτά γάρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν» (Λκ. 6,22-23).

Ἀπὸ γλωσσικῆς πλευρᾶς παρατηρεῖται διαφοροποίηση τοῦ προσώπου σέ δεύτερο πρόσωπο πληθυντικοῦ. Τὰ ρήματα πού χρησιμοποιοῦνται ἐκφράζουν τή δυναμική σύγκρουση τῆς κοινότητος τοῦ Ματθαίου μέ τό ἰουδαϊκό περιβάλλον.

Ἡ λέξη «ψευδόμενοι» δέν ἀπαντᾶται σέ ὅλα τά χειρόγραφα. Ἡ εἰσαγωγή του δείχνει τήν πρόθεση τοῦ γραφέα γιά νά περιορίσει τή γενίκευση. Ἄλλὰ καί ὁ Εὐαγγελιστής τό ἴδιο θά εἶχε κάνει ἐπίσης.

Τό μοτίβο ὅτι ὁ Θεός ἀνταμείβει τοὺς διωκόμενους ἐμφανίζεται στά ἰουδαϊκά ἔργα⁸². Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο μακαρισμό προβάλλεται ἐδῶ τό πρόσωπο καί ἡ ἀγάπη τοῦ σωτήρα Χριστοῦ⁸³.

Συνοπτικά, οἱ τέσσερις πρώτοι μακαρισμοὶ ἀναφέρονται σέ ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι μέσα στό ἰδιαίτερο εἶδος ἀνάγκης θέτουν τήν ἐλπίδα τους στόν Θεό: εἶναι οἱ πτωχοί, οἱ πενθοῦντες, οἱ πεινῶντες καί οἱ διψῶντες. Στό δεύτερο μέρος τῆς σειρᾶς τῶν μακαρισμῶν ἀπαριθμοῦνται ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἀποκαλοῦνται μακάριοι στή βάση μιᾶς κύριας καί βασικῆς συμπεριφορᾶς⁸⁴. Ὁ τελευταῖος μακαρισμός ἀναφέρεται ἰδιαίτερα στοὺς μαθητές τοῦ Κυρίου, πού μέ τά παθήματά τους συμμετέχουν στή τύχη πού εἶχαν οἱ προφῆτες τοῦ Ἰσραὴλ, παράλληλα ὅμως τοὺς ἀναγγέλλεται ὅτι ἔτσι θά

λειτουργήσουν ὡς ἀλάτι τῆς γῆς καί φῶς τοῦ κόσμου (5,13-16).

Ἡ σημασία καί ἡ σπουδαιότητα τῶν μακαρισμῶν γιά τήν πνευματική ζωή ἦταν καί εἶναι ἀπερίγραπτη καί ἀσυναγώνιστη. Μέσα ἀπό αὐτοῦς ἀναζωγραφεῖται ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου⁸⁵. δηλ. σκιαγραφεῖται ὁ πνευματικός «ἄνθρωπος τῶν μακαρισμῶν». Προσφυῶς ὁ καθηγ. Ἄλ. Σταυρόπουλος ἐπισημαίνει ὅτι ὁ Ἰησοῦς «ὀνομάζει μακάριους μία σειρά ἀνθρώπων πού σκέπτονται καί συμπεριφέρονται μ' ἕναν ὀρισμένο τρόπο. Εἶναι ἐκεῖνοι πού δέχτηκαν τήν προτροπή του νά ἀλλάξουν μυαλά, νοοτροπία, κοντολογίης νά μετα-νοήσουν. Νά σκεφτοῦν, νά ξανασκεφτοῦν δηλαδή μετά ἀπό ὅλα ὅσα εἶδαν καί ἀντιλήφθηκαν, ὅτι συνέβη κάποια ἀλλαγή στά πράγματα τοῦ κόσμου κι ὅτι αὐτοί εἶναι ἐκεῖνοι πού πρέπει νά σπεύσουν καί νά συνεχίσουν τήν ἀλλαγή καί τή μεταμόρφωση στόν ἑαυτό τους καί στόν κόσμο»⁸⁶.

Αὐτή τή σπουδαιότητα τῶν μακαρισμῶν γιά τήν πνευματική ζωή τῶν πιστῶν διείδαν ἐξ ἀρχῆς οἱ ποιμένες καί λειτουργοί τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι ὥστε διαπότισαν τή λατρεία της μέ τούς στίχους τῶν μακαρισμῶν, ἀλλά καί αὐτή ἡ ἴδια ἡ πατερική ἐκκλησιαστική παράδοση νά ἔχει νά παρουσιάσει πολλές σελίδες γραπτοῦ λόγου μέ ἀριστουργηματικές ἐρμηνεῖες τῶν μακαρισμῶν.

Β. Οἱ Μακαρισμοί τοῦ Κυρίου στή Λατρευτική Ζωή

Εἰσαγωγικά

Οἱ μακαρισμοί τοῦ Εὐαγγελίου ὡς ἔκφραση μιᾶς δυναμικῆς μακαριότητος, κι ὄχι μιᾶς στατικής ἀρχαιοελληνικοῦ τύπου μακαριότητος, δηλ. ἐκείνων πού γεύονται μία κατάσταση εὐτυχίας τετελεσμένης, διαποτίζουν καί ἀρδεύουν μέ τά ζωογόνα μηνύματά τους τή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας⁸⁷.

Μεταξύ τῶν μακαρισμῶν καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς λατρείας ὑπάρχει ταυτότητα σκοποῦ. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ σκοπός τῆς ἄσκησης τῶν μακαρισμῶν δέν εἶναι τό καλό, μία ἀντίληψη διαδεδομένη γιά τήν ἀρχαιοελληνική ἄσκηση τῆς ἀρετῆς, ἀλλά ἡ πραγματικότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ⁸⁸. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἡ ὀρθόδοξη λατρεία δέν ἔχει παρὰ ἕναν μονάχα σκοπό, τήν προσωπική κοινωνία –τόσο τῶν λαϊκῶν ὅσο καί τῶν κληρι-

κῶν– μετά τοῦ Θεοῦ, δι' Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι⁸⁹.

Ἐπιπλέον, ὅλοι μας ἐδῶ γνωρίζουμε στήν πράξη αὐτό πού ὁ π. Ἄλ. Σμέμαν διατύπωσε γραπτῶς: «Ἡ προσευχή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πάντοτε βιβλική, πού θά πεί ἐκφράζεται μέ τή γλώσσα, τίς εἰκόνες καί τά σύμβολα τῶν Ἁγίων Γραφῶν»⁹⁰. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ Ἁγία Γραφή ἀποτελεῖ «τήν καθημερινή τροφοδοσία τῆς Ἐκκλησίας, τό μέσο τῆς λατρείας της καί τῆς αὐτοικοδομῆς της»⁹¹. Πρόκειται γιά τήν ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στοῦς ἀνθρώπους, πού περιέχεται στήν Ἁγία Γραφή, καί ταυτόχρονα ἡ ἴδια ἡ ἀποκάλυψη εἶναι καί ἡ προσευχητική, δοξολογική καί λατρευτική ἀπάντηση τοῦ ἀνθρώπου. Περιτεῦει δέ νά ἀναφερθοῦμε στήν πνευματική ἀξία τῆς μελέτης τοῦ Τετραεγγελοῦ γιά τήν πνευματική ζωή καί πρόοδο τοῦ χριστιανοῦ⁹².

1. Ὡς εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα

Οἱ ἀντίστοιχες περικοπές τοῦ Ματθαίου (5,3-12) καί τοῦ Λουκᾶ (6,20-23) περιέχονται στό ἐν χρήσει Εὐαγγέλιο, τό λειτουργικό βιβλίό τῆς Ἐκκλησίας. Καί ἡ μέν πρώτη περικοπή τοῦ κατά Ματθαῖον ἀποτελεῖ τό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα τῆς Τρίτης τῆς Α' ἑβδομάδας τοῦ Ματθαίου⁹³, δηλ. τῆς Τρίτης ἀμέσως μετά τήν ἑορτή τῆς Πεντηκοστής, ὅπου ἀναγινώσκεται τό κείμενο Μτ. 4,23-25. 5,1-13· ἡ δέ δεύτερη περικοπή τοῦ κατά Λουκᾶν προβλέπεται γιά νά διαβαστεῖ τήν Παρασκευή τῆς Β' ἑβδομάδας τοῦ Λουκᾶ⁹⁴, δηλ. τῆς δεύτερης ἑβδομάδας μετά τό νέο ἐκκλησιαστικό ἔτος, πού ὑπολογίζεται στό τέλος Σεπτεμβρίου ἢ τήν ἀρχή τοῦ Ὀκτωβρίου. Τότε ἀναγινώσκεται τό κείμενο Λκ. 6,17-23.

Πέραν ἀπό τίς δύο ἀνωτέρω συγκεκριμένες φορές ἀνάγνωσης τῶν μακαρισμῶν σέ λειτουργήσιμες καθημερινές ἡμέρες τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, σύμφωνα μέ τήν κατά συνέχειαν ἀνάγνωση τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων (lectio continua), ἡ περικοπή μέ τούς μακαρισμούς τοῦ κατά Λουκᾶν ἐπεκτάθηκε νά διαβάζεται καί ὡς εὐαγγέλιο τοῦ ὀρθρου ἢ στή θεία Λειτουργία «σέ ὅλες τίς ἑορτές τῶν ὁσίων, ἀωνύμων καί περιορισμένης τοπικῶς τιμῆς, ἀλλά καί ἐπωνύμων καί μεγάλων ἀσκητῶν καί πατέρων»⁹⁵, ὅπως τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου κ.ἄ. Πιό περιορισμέ-

να, ή περικοπή μέ τούς μακαρισμούς τοῦ κατὰ Ματθαῖον ὀρίσθηκε νά διαβάζεται στή θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης⁹⁶.

2. Στήν ἀκολουθία τῶν Τυπικῶν

Μέσα στή μοναχική λειτουργική πράξη καί παράδοση διαμορφώθηκε μιά ιδιαίτερη ἀκολουθία, πού παρεμβάλετο στίς ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου, ἡ ὀνομαζόμενη «Ἀκολουθία τῶν Τυπικῶν»⁹⁷. Σ' αὐτή τήν ἀκολουθία προβλεπόταν ἀντί εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος νά ψάλλονται οἱ μακαρισμοί κατὰ τή διατύπωση τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Μεταξύ τοῦ κάθε στίχου τῶν μακαρισμῶν παρεμβάλετο ὡς ἐφύμνιο στίχος τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου (23,42).

Ὅταν τά Τυπικά ἐνσωματώθηκαν στή θεία Λειτουργία, κατ' ἀρχάς στήν Κωνσταντινούπολη (Μονή τῆς Εὐεργετίδος), τότε ἀντί τῶν παραδοσιακῶν ἀντιφώνων τῆς ἐνοριακῆς λειτουργικῆς πράξης, εἰσῆλθαν, ὡς τρίτο ἀντίφωνο οἱ μακαρισμοί. Αὐτό το στοιχεῖο φαίνεται ὅτι ἐπικράτησε στίς μονές καί, ὅπως σημειώνει ὁ καθηγ. Ἰ. Φουντούλης, «διά τῆς διεισδύσεως τοῦ μοναχικοῦ τυπικοῦ στίς ἐνορίες, ἐπέδρασε καί στήν ἐνοριακή λειτουργική πράξη»⁹⁸.

* * *

Στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς λειτουργικῆς παράδοσης, δέν εἶναι παράξενο πού ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης (1829-1908), καθὼς ἐρμηνεύει τούς μακαρισμούς, ἐστιάζει τήν προσοχή του στό γιατί οἱ μακαρισμοί ψάλλονται στήν ἀρχή τῆς θείας Λειτουργίας, κατὰ τή Μικρή Εἴσοδο, μέ τήν ὠραία πύλη ἀνοιχτή (ἀρχή β' ὁμιλίας)⁹⁹.

3. Σέ καθορισμένες ἀκολουθίες

Ἐπιπροσθέτως στή λειτουργική πράξη οἱ μακαρισμοί ψάλλονται σέ ἀκολουθίες ὀρισμένων ἡμερῶν τοῦ ἔτους καί σέ περιστασιακές ἀκολουθίες. Ἀναφερόμαστε στήν ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν (Μεγ. Πέμπτη ἑσπέρας, μετά τήν ἀνάγωση τοῦ ΣΤ' Εὐαγγελίου)¹⁰⁰, στήν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Κανόνος (Πέμπτη τῆς Ε' ἐβδομάδας τῶν Νηστειῶν), στόν ὄρθρο τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων καί στή νεκρώσιμη ἀκολουθία (μετά τά νεκρώσιμα ἰδιόμελα)¹⁰¹.

Ἐπομένως, μακαρισμοί τοῦ Κυρίου καί λατρευτική ζωή φαίνεται ὅτι ἀποτελοῦν ἀδιάσπαστη ἐνότητα. Στή μοναστική τουλάχιστον λειτουργική παράδοση διαπιστώνουμε ὅτι οἱ μακαρισμοί ἔχουν θέση ιδιαίτερα σημαντική καί οὐσιαστικῶς ἀποτελοῦν «ἄκουσμα καί λάλημα»¹⁰² καθημερινό. Τό γεγονός αὐτό ἀποτελεῖ ἴσως καί τήν αἰτία πού οἱ μακαρισμοί δέν ὀρίσθηκαν γιά ἀνάγνωσμα θείας Λειτουργίας κάποιας Κυριακῆς τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους. Γι' αὐτό καί δέν ἀπέτέλεσαν ἀντικείμενο ὁμιλιῶν στά Κυριακοδρομία¹⁰³.

* * *

Παρά ταῦτα, οἱ μακαρισμοί ὡς ἀναπόσπαστο μέρος τῆς καθημερινῆς μοναστικῆς λατρευτικῆς ζωῆς ἀποτελοῦν ὁδοδείκτη τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί θεωρίας. Ὁ ἅγιος Συμεών, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης (15ος αἰ.) ἐπισημαίνει ὅτι οἱ μακαρισμοί ψάλλονται «ὡς διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος καί ὡς εὐαγγέλιον»¹⁰⁴, δηλ. ἀποτελοῦν τρόπον τινά τό «εὐαγγέλιο» τῆς πνευματικῆς ζωῆς, πού προάγει δυναμικά τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα.

Εἰδικότερα, τή σπουδαιότητα τῆς ἄσκησης τῶν μακαρισμῶν –μέ τή καθημερινή λατρευτική ὑπόμνησή τους– γιά τήν πνευματική ζωή, ἐκφράζει τό ἐξῆς πατερικό κείμενο: «Οἱ παρά τοῦ Σωτῆρος μακαρισμοί, αὐτόν τε ἡμῖν παριστῶντες τόν Κύριον τόν μόνον μακάριον, καί πτωχεύσαντα ὑπέρ ἡμῶν ἀληθῶς, καί πρᾶϊν ὀφθέντα καί ταπεινόν τῆ καρδία, καί δίκαιον μόνον, καί τήν δικαιοσύνην πεινῶντα καί διψῶντα καί ἐνεργήσαντα, καί ἐλέημονα ὄντα καί οἰκτίρμονα, καί καθαρόν τῆ καρδία μόνον, καί ὄσιον καί ἀμίαντον, καί εἰρηνοποιόν καί εἰρηνάρχην καί εἰρήνην, καί Υἱόν Θεοῦ φύσει, καί δεδιωγμένον ἀληθῶς δικαιοσύνης ἕνεκεν, καί ὀνειδισθέντα καί διωχθέντα καί ὑβρισθέντα ψευδῶς, καί παθόντα ὑπέρ ἡμῶν ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, καί τῆς σωτηρίας ἡμῶν, καί τήν χαράν τήν ἀνέκφραστον καί ἀγαλλίασιν ἔχοντα, καί τούς μιμησαμένους αὐτόν μαρτυροῦντες μεμακαρισμένους ὑπ' αὐτοῦ, οἱ καί κατὰ τάξιν προκόπτουσι»¹⁰⁵. Μέ ἄλλα λόγια, συνειδητοποιοῦμε ὅτι «οἱ Μακαρισμοί προβάλλουν ὡσάν μιά κεκαλυμμένη ἐσωτερική βιογραφία τοῦ Ἰησοῦ, σάν πορτρέτο τῆς μορφῆς του... ἀποκαλύπτεται ἔτσι τό ἴδιο τό μυστήριον τοῦ Χριστοῦ καί μᾶς ἀπευθύνεται ἡ πρόσκληση γιά οὐσιαστική κοινωνία μαζί του»¹⁰⁶.

Γ. Οί Μακαρισμοί του Κυρίου στην 'Αγιοπατερική Παράδοση

Εισαγωγικά

Οί μακαρισμοί ως ή υπέροχη έναρξη της πλέον έκτεταμένης και έντυπωσιακής όμιλίας του Κυρίου, αποτέλεσε ένα από πιά άγαπημένα θέματα διδασκαλίας για την πνευματική ζωή των χριστιανών. Για τούς μακαρισμούς, και την Ο.Ο. γενικότερα, «έγραψαν και θά γράφονται μετ' άμειώτου πάντοτε έντάσεως και ένδιαφέροντος, άπειράριθμα έργα, ήτοι άρθρα, λόγοι, όμιλίες, έρμηνευτικά ύπομνήματα και ειδικά μελέται», όπως διαπιστώνει ό καθηγ. Μ. Σιώτης στό κλασικό και περισπούδαστο όγκώδες έργο του, πού έρευνά ιστορικοκριτικά την «Έρμηνεία της επί του Όρους Όμιλίας διά μέσου των αίωνων»¹⁰⁷.

Έκ πρώτης όψεως, ή διατύπωση των δέκα στίχων των μακαρισμών του Κυρίου είναι τόσο άπλή και σαφής, ώστε φαίνεται ότι κατανοούνται εύκολα και χωρίς γλωσσική δυσκολία, άκόμα κι από όλιγογράμματος χριστιανούς¹⁰⁸. Όστόσο, τό βάθος και ό πλούτος των νοημάτων τους, ή σπουδαιότητά τους ως διατάξεων του Κυρίου πού καθορίζουν τό ήθος των πιστών και οι ποικίλες -όχι πάντοτε όρθές- έρμηνείες πού διατυπώθηκαν, ώθησαν τούς Πατέρες της Έκκλησίας νά άσχοληθούν ιδιαίτερα μέ αυτούς, έρμηνεύοντάς τους και προβαίνοντας έν συνεχεία λόγω ποιμαντικού ένδιαφέροντος σέ παραινήσεις πρός τούς πιστούς.

Πέρα από την άπήχηση των μακαρισμών στή ζωή της πρώτης Άποστολικής Έκκλησίας, και μάλιστα στά λοιπά ιερά βιβλία της Κ.Δ. (έπιστολές άπ. Παύλου, καθολικές Έπιστολές κ.ά.), στή ζωή της μεταποστολικής Έκκλησίας και στά έργα των λεγομένων Άποστολικών Πατέρων και των πρώτων Άπολογητών, ή πρώτη συστηματική έρμηνεία του κειμένου των μακαρισμών άπαντάται στό έργο του Όριγένη και των μεγάλων Πατέρων της Έκκλησίας. Στά έργα τους, πέρα από τόν κατά στίχο ύπομνηματισμό των Εύαγγελίων, άπαντούν διάσπαρτα έξηγήσεις και έρμηνείες στίχων από τούς μακαρισμούς, ως επί τό πλείστον σέ άσκητικού περιχομένου κείμενα¹⁰⁹.

Μπορούμε νά κατατάξουμε τίς πατερικές έρμηνείες σέ τρία είδη, αναλόγως μέ τό είδος του κειμένου, στό όποιο έρμηνεύονται οι μακαρισμοί: Σέ αυτότελή έργα, σέ έρμηνευτικά ύπομνήματα και

σέ έορταστικές όμιλίες. Ένδεικτικώς, θά άναφερθούμε σέ έναν χαρακτηριστικό εκπρόσωπο καθ' ενός από αυτά τά πατερικά έργα: τόν Γρηγόριο Νύσσης, τόν ιερό Χρυσόστομο και τόν Θεοφάνη τόν Κεραμέα.

1. Γρηγόριος Νύσσης

Όκτώ βαθυστόχαστες θεολογικά όμιλίες για τούς μακαρισμούς συνέγραψε περί τό 374 και 378 ό μεγάλος πατέρας της Έκκλησίας, άγιος Γρηγόριος Νύσσης (*Orationes viii de beatitudinibus*)¹¹⁰. Πρόκειται για τό μοναδικό, λαμπρό, συστηματικό, έκτενές, πατερικό ύπόμνημα στους μακαρισμούς πού διαθέτουμε¹¹¹. Παράλληλα, άποτελεί ένα από τά σημαντικότερα νηπτικά έργα του και όλης της σχετικής γραμματείας¹¹². Σύμφωνα μέ τόν καθηγ. Σ. Παπαδόπουλο, οι όμιλίες αυτές «έκφράζουν την κλίμακα του νηπτικού βίου, πού όδηγεί στή μακαριότητα και τή θέωση. Τό έργο προϋποθέτει βαθιά θεολογική κατανόηση του ανθρώπου, έντονες προσωπικές θεοπτικές έμπειρίες του Γρηγορίου και χρήση του νεοπλατωνικού κλίματος της εποχής»¹¹³.

Άξίζει νά άναφέρουμε τά έγκωμιαστικά λόγια του μεταγενέστερου έκκλησιαστικού συγγραφέα, Θεοφάνη του Κεραμέα, για τό έργο αυτό, πού γράφει: «Τό μέν βάθος της ιερᾶς ταύτης διδασκαλίας μόνος των πάντων έπέγνω κάλλιστά τε και ύψηλότατα ό κατά τόν μέγαν Μωσῆν εις τόν γνώφον της θεολογίας εισδύς, ό Νυσσαεύς και μέγας Γρηγόριος, έν όμιλίαις όκτώ τό ταύτης κάλλος έξηγησάμενος»¹¹⁴.

Ό φιλοσοφικότερος των Πατέρων προσκαλεί τούς άναγνώστες του έργου νά συνανέβουν στό όρος, μαζί μέ τόν Λόγο, ό όποιος δακτυλοδεικτεί τή βασιλεία των ούρανών και την κληρονομία της άνω γῆς και μακαρίζει όλους όσοι συνανέβηκαν¹¹⁵. Προβάλλει δέ τούς μακαρισμούς ως την άριστη κλίμακα για την πνευματική έξύψωση πρός τόν Θεό των χριστιανών, δηλ. «συναναβῆναι χαμόθεν, από των κοίλων τε και ταπεινών νοημάτων, εις τό πνευματικόν όρος της ύψηλης θεωρίας»¹¹⁶. Μακαριότητα δέ είναι ή άκρόαση όσων ό Θεός διδάσκει.

Άναρωτιέται ό άγιος Γρηγόριος: «Τί τό βραβείον; Τίς ό στέφανος; Ού μοι δοκεί άλλο τι είναι παρ' αυτόν τόν Κύριον έκαστον των έλπίζομένων.

Αὐτός γάρ ἐστι καί ἀγωνοθέτης τῶν ἀθλούντων, καί στέφανος τῶν νικόντων· ἐκεῖνος ὁ διανέμων τόν κληρον· ἐκεῖνος ὁ ἀγαθός κληρος· ἐκεῖνος ἡ ἀγαθή μερίς· ἐκεῖνος ὁ τήν μερίδα σοι χαριζόμενος· ἐκεῖνος ὁ πλουτίζων· ἐκεῖνος ὁ πλοῦτος, ὁ δεικνύς σοι τόν θησαυρόν, καί θησαυρός σοι γινόμενος· ὁ εἰς ἐπιθυμίαν σε τοῦ καλοῦ μαργαρίτου ἄγων, καί ὤνιός σοι τῷ καλῶς συμπορευομένῳ προκειμένος. Ἵνα οὖν ἐκεῖνο κτησώμεθα, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς, ὧν ἔχομεν ἀντικαταλλάσσωμεν ἅ οὐκ ἔχομεν»¹¹⁷.

2. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

Πρωταρχικῶς στό ἐρμηνευτικό του ὑπόμνημα στό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιο –στήν ΙΕ' ὀμιλία του– ἐξηγεῖ περίφημα τούς μακαρισμούς¹¹⁸. Ἐν συνεχείᾳ τό πολυάριθμο συγγραφικό του ἔργο εἶναι διάσπαρτο ἀπό στίχους τῶν μακαρισμῶν, τούς ὁποίους δέν παραθέτει ἀπλῶς, ἀλλά προβαίνει συχνά καί σέ πρακτική καί ἐποικοδομητική ἐρμηνεία.

Γιά τόν ἱερό Χρυσόστομο, τόσο οἱ μακαρισμοί ὅσο καί οἱ λοιπές διατάξεις τῆς Ο.Ο. διακρίνονται γιά τήν πνευματική ὑπεροχή τους ἔναντι κάθε ἄλλης ἠθικῆς διδασκαλίας. Ἡ ὑπεροχή αὐτή ἀφορᾷ ὄχι μόνο στή φιλοσοφική (μὴ χριστιανική) ἠθική, ἀλλά ἀκόμη τό θεόδοτο νόμο τῆς Π.Δ. Ἐπίσης, τό ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ –μέσα ἀπό τούς μακαρισμούς– ἀποβλέπει σέ μιᾶ θεραπευτική λειτουργία τοῦ ἀνθρώπου. Εἰδικότερα, ὁ Ἰησοῦς σκοπεύει στή διόρθωση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, στή θεραπεία της, τήν ὠφέλειά της, καί γενικῶς γιά τόν ὅλο ἄνθρωπο φροντίζει μέ ἐνδιαφέρον, διότι ὁ ἴδιος εἶναι ὁ δημιουργός τοῦ ἀνθρώπου¹¹⁹.

Οἱ μακαρισμοί, ὅπως προείπαμε, δέν λέγονται γιά μονομερῶς γιά τούς μαθητές τοῦ Κυρίου, ἀλλά γιά τούς ἀνθρώπους ὁλόκληρης τῆς οἰκουμένης, ὥστε οἱ πάντες νά εἰσέλθουν στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Γιά ὅλους, μέσα ἀπό τούς μακαρισμούς, δίνεται ἡ δυνατότητα γιά ἄσκηση καί ἀπονομή τοῦ στεφάνου. Σέ αὐτή τήν καθολικότητα ὀφείλεται καί ἡ μορφή τῆς διατύπωσης τῶν μακαρισμῶν: «Οὐδέ γάρ εἶπε, Μακάριοι ἐστε ὑμεῖς, ἐάν πτωχοί γένησθε, ἀλλά, Μακάριοι οἱ πτωχοί. Καίτοι καί εἰ ἐκεῖνους εἰρήκει, κοινά τά τῆς συμβουλῆς ἔμελλε γίνεσθαι»¹²⁰.

Γενικῶς, ἡ ἐρμηνευτική προσέγγιση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου στούς μακαρισμούς ἀποτελέσε τρό-

πον τινά ὑπόδειγμα γιά τή μεταγενέστερη πατερική ἐρμηνεία¹²¹, ἐλκύνοντας ἀκόμη τό θαυμασμό καί τήν ἐκτίμηση τῶν δυτικῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων (λ.χ. Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης)¹²². Ἡ ἐρμηνεία τῶν μακαρισμῶν ἀπό τόν ἱ. Χρυσόστομο ἀποτελεῖ ὄντως «ἱστορικόν σταθμόν διά τήν ἐρμηνείαν»¹²³. Συνεχίζει δέ καί στίς ἡμέρες ἡ ἐρμηνεία του νά κυκλοφορεῖται αὐτοτελῶς¹²⁴.

3. Θεοφάνης ὁ Κεραμέας

Πέρα ἀπό τούς ἁγίους Γρηγόριο Νύσσης καί Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο (4ο αἰ.), δέν ἀπαντᾶται πατερική ἐρμηνεία στούς μακαρισμούς –ἐν ἀντιθέσει πρὸς στίχους τῆς Ο.Ο.– παρά στίς ἀρχές τοῦ 12ο αἰ. ἡ μὴ εὐρύτερα γνωστή ὀμιλία τοῦ Θεοφάνους τοῦ Κεραμέα, ἐπισκόπου Ταυρομενίου τῆς Κάτω Ἰταλίας (Σικελίας)¹²⁵. Πρόκειται γιά τή ΝΑ' ὀμιλία του, πού φέρει τόν τίτλο *Εἰς τούς μακαρισμούς - ἐλέχθη ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ὁσίου Πατρός ἡμῶν Νικολάου*¹²⁶. Ἀποτελεῖ μιᾶ ἀντιπροσωπευτική καί σύντομη προσέγγιση ἀπό τήν ἐκκλησιαστική γραμματεία μέ χαρακτηριστὰ ἐποικοδομητικό¹²⁷. Ἡ ὀμιλία αὐτή ἔχει μιᾶ μοναδικότητα, δηλ. συνιστᾷ τό μόνο πατερικό ὀμιλητικό κείμενο πού ἐρμηνεύει τούς μακαρισμούς¹²⁸.

Χαρακτηριστικό ἀπόσπασμα ἀποτελεῖ τό ξεκίνημα τῆς ἐρμηνείας τῶν μακαρισμῶν, πού γράφει: «Ἀγῶνες οὖν προτίθενται ἡ πτωχεία τοῦ πνεύματος, τό πένθος, ἡ πραότης, ἡ τῆς δικαιοσύνης πείνα, τό ἔλεος, ἡ τῆς ψυχῆς καθαρότης, ἡ εἰρήνη, τό παρά τῶν ἐχθρῶν διωχθῆναι· ἐπαθλα δέ τίνα; Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὁ τῆς ἄνω γῆς κληρος, ἡ τῶν ἀγαθῶν πλησμονή, ὁ παρά τοῦ Θεοῦ ἔλεος, τό τόν Θεόν αὐτοπτῆσαι, ἡ πρὸς αὐτόν οἰκείωσις καί συγγένεια, καί ἡ μετ' αὐτοῦ αἰώνια συνοίκησις»¹²⁹. Συνεχῆς ἐπωδός στήν ὀμιλία του εἶναι τό «τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀπολαῦσαι»¹³⁰.

Γενικῶς, στήν πατερική ἐρμηνευτική τῶν μακαρισμῶν διαβλέπουμε τίς προϋποθέσεις μέ τίς ὁποῖες προχωροῦν οἱ Πατέρες ἢ ἐκκλησιαστικοί συγγραφεῖς, ὅπως: ἀφ' ἑνός μὲν τήν προσπάθεια κατανόησης τῆς Γραφῆς καί τό σεβασμό τῆς θεοπνευστίας της, ἀφ' ἑτέρου δέ τήν ἀνάγκη γιά ἀναζήτηση τοῦ εὐρύτερου πνεύματος, τοῦ «κεκρυμμένου» νοῦ τοῦ βιβλικοῦ στίχου¹³¹. Τό φιλολογικό εἶδος τῶν εὐαγγελικῶν μακαρισμῶν, δηλ. ἐπιγραμματικῶν ρήσεων μέ ἀρχή τή οὐσιαστικοποιη-

μένο επίθετο «μακάριος-ιοι», αποτέλεσε για πολλούς υπόδειγμα γραφής, κυρίως στους άσκητικούς και νηπτικούς πατέρες, όπου τά μυστικά έργα τους συντάχθηκαν υπό τύπον σύντομων αφορισμών, αποφθεγμάτων ή κεφαλαίων, μέ περιεκτικές και έμπειρικές ρήσεις.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα σύνταξης νέων μακαρισμών κατά τό τύπο του Εὐαγγελίου αποτελούν «οἱ μακαρισμοὶ τῶν χριστιανῶν» στό ἔργο *Orationes ethicae* τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου (11ος αἰ.)¹³², οἱ διάσπαρτοι στό ἔργο τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου μακαρισμοί¹³³, κ.ἄ.

* * *

Πέραν αὐτῶν τῶν νέων μακαρισμῶν ὡς ἔκφραση πνευματικῆς ζωῆς στους Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας, δέν παραμελήθηκε ἡ μελέτη καί ἡ ἐκ νέου ἐρμηνεία τῶν εὐαγγελικῶν μακαρισμῶν. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρουμε τά ἔργα τοῦ ὁσίου Πέτρου τοῦ Δαμασκηνοῦ (8ος αἰ.)¹³⁴, ἁγίου Φιλόθεου Κόκκινου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (14ος αἰ.)¹³⁵, ἁγίου Συμεῶν, ἀρχιεπισκόπου Θεσ/νίκης (15ος αἰ.)¹³⁶, τῶν σύγχρονων ἁγίων Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης (19ος αἰ.)¹³⁷, Νεκταρίου μητροπολίτου Πενταπόλεως (20ός αἰ.)¹³⁸, κ.ἄ.

Δ. Οἱ Μακαρισμοὶ τοῦ Κυρίου στήν Πνευματική Ζωή

Εἰσαγωγικά

Ἡ σύγχρονη λεξικογραφική σημασία τοῦ ὄρου, πού προσδιορίζει τήν πνευματικότητα μέ τό νά ἔχει κάποιος ἢ κάτι βαθύ πνευματικό περιεχόμενο, δέν φαίνεται νά ἱκανοποιεῖ τήν ἐκκλησιαστική συνείδηση¹³⁹. Διότι ἡ σημασία αὐτή παραπέμπει σέ μιά ἐντελῶς ἀφηρημένη καλλιέργεια κάποιων διανοητικῶν ἱκανοτήτων, ἐνασχόληση μέ σπουδές, διαδρομή στά γράμματα καί τίς τέχνες κ.λπ.¹⁴⁰

Ἀντιθέτως ὅταν ὀμιλοῦμε γιά ὀρθόδοξη πνευματικότητα καί ἐννοοῦμε τόν βαθύ, ἐσωτερικό καί γνήσιο χριστιανισμό, τή βίωση τοῦ χαροποιοῦ πένθους τῆς ταπείνωσης τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐσωτερικῆς ἀγωνίας καί ἀγάπης γιά τόν ἄνθρωπο, τήν «ἐν Χριστῶ» ζωή¹⁴¹. Στήν περίπτωση αὐτή τονίζεται ιδιαίτερα τό στοιχείο τῆς ἐσωτερικότητας, τῆς μυστικῆς ζωῆς, ὡς ἔκφρασης τῆς πνευματικῆς παράδοσης τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας¹⁴².

1. Πνευματικότητα - Πνευματική Ζωή

Ἡ ταύτιση τῆς πνευματικότητας ἀπλῶς μέ τήν ἐσωτερική ζωή τοῦ ἀνθρώπου, χωρισμένης ἀπό τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, δέν συνιστᾶ ὀρθόδοξη πνευματικότητα. Πνευματικότητα ἢ πνευματική ζωή χωρίς πλούσια ἐκκλησιαστική ἐμπειρία καταλήγει σέ ἕναν κοσμικό μυστικισμό ἢ σπιριτουαλισμό, σέ μιά «σαρκική πνευματικότητα», δηλ. πνευματικότητα τοῦ αὐτονομημένου ἀνθρώπου¹⁴³. Γι' αὐτό νεότεροι θεολόγοι προχώρησαν περαιτέρω καί θεώρησαν ὡς ἀπαράιτητη τή σύζευξη τῆς πνευματικότητας μέ τή θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι ὥστε νά ὀρίζουν τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα ὡς «μιά ὄντολογία καί δυναμική φανέρωση τῆς Βασιλείας»¹⁴⁴. Ἀπ' αὐτό προκύπτει καί ἡ κύρια ἀποστολή τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας, ἡ ὁποία συνίσταται στή διακήρυξη τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στήν ἱστορία, στή διακήρυξη αὐτῆς τῆς Βασιλείας ὄχι μόνο μέ λόγια, ἀλλά πολύ περισσότερο μέ ζωντανές μαρτυρίες τῆς πραγματικῆς τῆς δυνάμεως¹⁴⁵.

Ἡ βιβλική καί κυρίως ἡ πατερική γλώσσα προσδιορίζουν τήν πνευματικότητα μέ τό πρόσωπο πού τήν ἐκδηλώνει, ἀπό τόν πνευματικό ἄνθρωπο· καί πνευματικός, κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο, χαρακτηρίζεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος πού ἐμφορεῖται «ἀπό τῆς τοῦ Πνεύματος ἐνεργείας»¹⁴⁶. εἶναι ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἡ ψυχή «ἀνακέκρται τῷ ἁγίῳ πνεύματι»¹⁴⁷. ὁ πνευματοδόχος καί πνευματοκίνητος, «ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πνευματοφόρος πνεύματος ἁγίου»¹⁴⁸. Γι' αὐτό καί ἡ πνευματικότητα του εἶναι πρωτίστως πνευματικότητα ὀρθόδοξη, ἐκδήλωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

2. Ἡ πνευματικότητα στήν Κ.Δ.

Ἐάν τά ἀνωτέρω ἀποτελοῦν γενικές εἰσαγωγικές σκέψεις γιά τήν ὀρθόδοξη πνευματικότητα σέ σχέση μέ τόν ἄνθρωπο πού τήν ἐνσαρκώνει, στήν Κ.Δ. ἡ πνευματικότητα ὀφείλει νά ἐμπεριέχει ὀλοκληρη τή θεολογία τῆς, ἀλλιῶς αὐτή ἢ ἔννοια εἶναι ἀσαφῆ καί ἀόριστη. Στήν Κ.Δ. ὑποδηλώνεται ὡς ἡ ὀλοκληρωτική ἀνταπόκριση τῆς πίστεως πρὸς τόν Θεό, τελεσφορεῖται διά τῆς ἀγάπης καί ἀναξωγονεῖται μέ τό Πνεῦμα τό Ἅγιο. Ἀπό τή σταθερή πεποίθηση ὅτι στό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι παρών καί ἐνεργεῖ αὐτό ὁ ἕνας καί μοναδικός Θεός,

δηλ. αποκαλύπτεται ο Θεός εν Ἰησοῦ Χριστῷ καί εν Ἁγίῳ Πνεύματι, αὐτό σημαίνει ὅτι καί ἡ πνευματικότητα στήν Κ.Δ. ἀναφέρεται στήν ἐκδήλωση τῆς σωστικῆς πρωτοβουλίας τοῦ Θεοῦ εν Χριστῷ Ἰησοῦ¹⁴⁹.

Πρὶν προχωρήσουμε, εἶναι ἀνάγκη νά κάνουμε τή διάκριση μιᾶς ἠθικῆς θεολογίας καί τῆς θεολογίας τῆς πνευματικότητας. Ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἡ ἠθική θεολογία ἐνδιαφέρεται ἰδιαίτερα μέ τό τί ἡ Βίβλος θεωρεῖ ὡς ὀρθό ἢ λανθασμένο στίς πράξεις μας καί τή συμπεριφορά μας. Ἡ θεολογία τῆς πνευματικότητας, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν Κ.Δ., διαφοροποιεῖται ἀπό τήν πνευματικότητα τῶν θρησκειῶν ἢ τῶν φιλοσόφων, διότι πέρα ἀπό τά στοιχεῖα τῆς ἀπομάκρυνσης (ἀπό τά ἐγκόσμια), τῆς αὐτοκυριαρχίας καί θέασης τοῦ ὑπερβατικοῦ πού συναντᾶμε στίς θρησκείες, τό διακριτικό καί οὐδιῶδες γνώρισμα τῆς βιβλικῆς καί τῆς μετέπειτα χριστιανικῆς πνευματικότητας εἶναι ἡ σχέση τῆς μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Λόγου⁵⁰, ἡ σχέση τῆς μέ τό γεγονός Χριστός (Christ-event) πού «σάρξ ἐγένετο» (Ἰω. 1,14).

Αὐτή ἡ εἰδοποιός διαφορά τῆς καινοδιαθηκῆς πνευματικότητας ἔναντι κάθε ἄλλης, τή διαφοροποιεῖ ἀκόμη καί ἀπό τήν ἰουδαϊκή εὐσέβεια, ὅπως αὐτή καλλιεργεῖτο στή συναγωγή μέ τήν κυριότερη θρησκευτική τῆς δραστηριότητα, πού ἦταν ἡ ἀνάγνωση τῆς ἑβραϊκῆς βίβλου¹⁵¹. Στόν τόπο αὐτό συγκέντρωσης τῶν Ἰουδαίων, πέρα ἀπό τήν προσευχή (πρβλ. Μτ. 6,5), καί τήν ἀνάγνωση τῆς Τορά ἢ τῶν προφητῶν, ἀκολουθοῦσε τό μήνυμα καί ἡ διδασκαλία (ἐρμηνεία τῆς Γραφῆς)· ἐν συνεχείᾳ δέ διάλογος καί συζήτηση. Ἡ ἰουδαϊκή πνευματικότητα φθάνει μέχρι τοῦ σημείου νά τρέφεται ἀπό τήν ἔντονη παρουσία τοῦ Γιαχβέ, τόν ὁποῖο πιστεύει ὡς δημιουργό κάθε ὄντος καί πηγῆ κάθε ζωῆς¹⁵².

Αὐτή λοιπόν ἡ κληρονομημένη πνευματικότητα, πού ἀπορρέει ἀπό τήν πρώτη καί ἀρχική διαθήκη τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπο καί ἔχει ὡς πρότυπο πνευματικότητας τό βιβλίον τῶν *Ψαλμῶν*, δηλ. τήν ἀνταπόκριση στή διαθήκη τοῦ Θεοῦ ἐνσωματωμένη στήν καθημερινή ζωή τοῦ Ἰουδαίου¹⁵³, μεταβάλλεται μέ τή συντελούμενη τομή στήν ἀνθρώπινη ἱστορία μέ τή σάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καί τά γεγονότα τοῦ Πάθους. Εἰδικότερα ὁ σταυρικός θάνατος τοῦ Ἰησοῦ καλλιεργεῖ καί προωθεῖ στόν

χριστιανό τήν ὀλοκληρωτική προσφορά τοῦ ἑαυτοῦ του ὡς δική του ἀνταπόκριση στήν ὀλοκληρωτική αὐτοπροσφορά τοῦ Θεοῦ.

3. Ἱστορία τῆς ἐρμηνείας τους

Ἡ σπουδαιότητα τῶν μακαρισμῶν καί τῆς Ο.Ο. γιά τή χριστιανική ζωή καί τήν πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νά φανεῖ περισσότερο καθαρά στό διάλογο μέ τήν ἱστορία τῆς ἐρμηνείας τῆς. Μέ ἄλλα λόγια, ἂν καί πρόκειται γιά κείμενο εὐκολοκατανόητο, ὡστόσο οἱ μακαρισμοί προκάλεσαν ἀντικείμενο ἐντυπωσιακῆς ἐρμηνευτικῆς διένεξης σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο.

Ὅσον ἀφορᾷ στό θέμα μας, θά περιορισθοῦμε νά δοῦμε σέ γενικό ἐπίπεδο αὐτό τόν διάλογο, πού δέν ἀφήνει ἀνεπηρέαστη καί στήν πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Εἰδικότερα, ὁ καθηγ. Ed. Lohse πού προσεγγίζει θεολογικά τή νέα δικαιοσύνη τῆς Ο.Ο., διακρίνει ἕξι ἐπίπεδα θεολογικῆς ἐρμηνείας¹⁵⁴.

α. *Ἠθική τῶν τελείων*. Μιά ἐρμηνεία πού ἀναπτύχθηκε καί διαδόθηκε εὐρύτατα τήν ἐποχή τοῦ μεσαίωνα ὑποστήριζε ὅτι οἱ μακαρισμοί ἀφοροῦν στήν ἠθική τῶν τελείων (perfectionistic interpretation). Καθένας πού ἐπιθυμεῖ νά ἀνήκει στήν ὁμάδα τῶν «τελείων», πρέπει πιστά νά ἀκολουθεῖ τίς διατάξεις αὐτές. Φαίνεται ὅτι εἶναι ἔντονη ἡ ἐπίδραση τῶν μοναστικῶν κινήματων πού ἐπιθυμοῦσαν μιᾶ ἀυστηρότερη ἠθική, σέ σχέση μέ ἐκεῖνη τῶν κοσμικῶν, πού ἀκολουθοῦσαν τίς ἐντολές τοῦ Δεκαλόγου καί τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης.

Στήν ἠθική τῶν τελείων ἀντιτάχθηκε ἡ Μεταρρύθμιση, πού δέν ἔστρεφε τήν δύο ἐπιπέδων ἠθική (λαϊκῶν καί μοναχῶν), οὔτε τήν διάκριση κάποιων ἀπό τούς ἄλλους μέ κριτήριο μιᾶ ὑψηλότερη ἠθική, οὔτε βέβαια ὅτι οἱ μακαρισμοί ἀπευθύνονται σέ ἕνα στενό κύκλο «τελείων»¹⁵⁵.

β. *Ἠθική τῆς μετανοίας*. Ἡ ἀπάντηση τῆς Μεταρρύθμισης στήν ἀνωτέρω ἠθική ἦταν ὅτι οἱ μακαρισμοί ἐκφράζουν πρωταρχικά τήν ἠθική τῆς μετανοίας. Ὁ νόμος ὀδηγεῖ στή συναίσθηση τῆς ἁμαρτίας· ἔτσι ἡ νέα δικαιοσύνη πρέπει νά κατανοηθεῖ ἀπό ἐκεῖνο τό σημεῖο πού θεωρεῖ ὅτι οἱ χριστιανοί δέν μποροῦν νά σωθοῦν μέ τά δικά τους ἔργα, ἀλλά μόνο μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Συνεπῶς, οἱ ἀπαιτήσεις τῶν μακαρισμῶν εἶναι ἐντελῶς ἀνεκπλήρωτες· καί ὁ ἁμαρτωλός μπορεῖ νά λάβει

τή σωτηρία του μόνο μέ τή σπλαχνική αποδοχή τοῦ Θεοῦ¹⁵⁶.

Πέραν αὐτῆς τῆς θεώρησης, οἱ μακαρισμοὶ δέν κατανοοῦνται ὡς εὐκαιρία τοῦ ἀνθρώπου προβάλλει τὰ ἔργα του καί νά ἰσχυριστῆ τή σωτηρία του. Σέ κάθε περίπτωση ἡ κατανόηση τῶν μακαρισμῶν ἀποτελεῖ ἕνα κάλεσμα σέ μετάνοια.

γ. *Ἠθική τοῦ νόμου*. Μιά ἄλλη ἐρμηνεία προτάθηκε πού ἰσχυριζόταν τήν κατανόησή τους μέσα στό πλαίσιο μιᾶς ἠθικῆς τοῦ νόμου. Οἱ μακαρισμοί εἶναι ἐντολές τοῦ Ἰησοῦ πού ὑπερέχουν τοῦ νόμου τοῦ Μωυσῆ, καθώς ἀπαιτοῦν ἕνα ὑψηλότερο ἐπίπεδο δικαιοσύνης. Πάλι, τήν ἐποχή τῆς Μεταρρύθμισης ὑπῆρχαν κάποιοι πού ἤθελαν νά θέσουν σέ πράξη τήν νομική αὐτή ἠθική.

Κατά τόν 19ο αἰ. ὁ Ρῶσος φιλόσοφος τῆς θρησκείας Λέων Τολστόι συνηγοροῦσε σέ μία συνεπῆ νομικίστικη (legalistic) κατανόηση τῶν μακαρισμῶν καί τῆς Ο.Ο. (κυρίως ὡς ἕνα εἶδος ἀντίστασης). Ὡστόσο, οἱ μακαρισμοὶ δέν ἀποτελοῦν μία σειρά νομικῶν ἐντολῶν, ἀλλά ἡ ἠθική τους κατεύθυνση κινεῖται ὡς ἀποδοχή τοῦ χαρισμοῦ ἀγγέλματος τῆς σωτηρίας, δηλ. τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁵⁷.

δ. *Ἰδεαλιστική ἐρμηνεία*. Ἡ προσπάθεια γιά νά ἀποφευχθῆ τό σφάλμα τῆς νομικίστικης κατανόησης τῶν μακαρισμῶν ὀδήγησε στήν προσαρμογή σέ μία ἰδεαλιστική ἐρμηνείας τους. Οἱ μακαρισμοί, ἰσχυρίζονται, κατανοοῦνται λανθασμένα, ὅταν τούς προσεγγίζουμε κυριολεκτικά, ἀλλά μποροῦν νά ἐφαρμοζοῦνται στή σύγχρονη κατάσταση πού ζοῦμε. Ἡ ἐρμηνεία αὐτή μᾶς κάνει νά ξεφύγουμε ἀπό ἕνα εἶδος νομικισμοῦ.

Τό μήνυμα τῶν μακαρισμῶν φαίνεται πῶς δέν κατανοήθηκε ἀπό αὐτή τήν ἐρμηνευτική προσπάθεια, ἀφοῦ ἡ προσέγγισή τους δέν μᾶς καλεῖ σέ μία νέα συμπεριφορά, ἀλλά μᾶς καλεῖ νά κάνουμε τό θέλημα τοῦ Θεοῦ σέ κάθε τομέα τῆς ζωῆς μας¹⁵⁸.

ε. *Ἐσχατολογική ἐρμηνεία*. Πρόκειται γιά ἐρμηνευτική προσπάθεια τῶν ἀρχῶν τοῦ περασμένου αἰώνα, ὅπου ὁ Ἀλσατός θεολόγος Albert Schweitzer (1875-1965) καί ἄλλοι ἐξηγητές (ὅπως ὁ Johannes Weiss) τόνισαν τό κέντρο βαρύτητας στό κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ ἔχει δοθεῖ μέ τήν ἐσχατολογία. Εἰδικότερα, ἡ σκέψη ἦταν ὅτι ὁ Ἰησοῦς προσδοκοῦσε τό τέλος τοῦ κόσμου στό ἐγγύς μέλ-

λον, ὁ Schweitzer ἐξήγαγε τό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἠθική τῶν μακαρισμῶν συνιστᾷ μιά μεσοπρόθεσμη ἠθική (interim ethic), δηλ. γιά τό μεσολαμβάν διάστημα· μέ ἄλλα λόγια, ἔχουμε μπροστά μας μιά ἠθική πού ἰσχύει γιά μιά σύντομη περίοδο τῆς ἱστορίας.

Ἡ θέση αὐτή σκόνταφτε σέ δύο σημεία· ἀφενός μὲν ὅτι ἐξίσωνε τήν δική τους πίστη μέ τή διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, ἀφετέρου δέ ὅτι τό κατά Ματθαῖον ἤδη γνώριζε τήν καθυστέρηση τῆς παρουσίας καί ὡς ἐκ τούτου ἡ ἠθική τῶν μακαρισμῶν καί τῆς Ο.Ο. πρέπει νά ἐκφραστῆ στή ζωὴ τῶν χριστιανῶν¹⁵⁹.

στ. *Ἠθική τῆς εἰρήνης*. Τέλος, οἱ μακαρισμοὶ καί κυρίως ἡ Ο.Ο. κατανοήθηκαν μέσα στό σύγχρονο πλαίσιο μέ τίς προσπάθειες τῶν ἀνθρώπων γιά μιά ἠθική τῆς εἰρήνης. Στό περιεχόμενο αὐτῆς τῆς συζήτησης οἱ ἀνθρώποι προσπάθησαν νά πάρουν σοβαρά τόν ὑποχρεωτικό χαρακτήρα τῶν ἐντολῶν καί νά ὀδηγήσουν κατόπιν καί σέ συγκεκριμένη πολιτική πράξη.

Ὡστόσο, ἡ Ο.Ο. ἐντυπωσιάζει τούς ἀκροατές της γιά τήν ἀναγκαιότητα πρὸς μιά ριζική ὑπακοή, ἀλλά δέν ἀποβλέπει στήν ἀνάπτυξη πολιτικῶν προγραμμάτων. Τό κάλεσμα γιά μαθητεία πού ὑποκρύπτεται στοὺς λόγους τοῦ Κυρίου παρέχει τόν συνδυασμό τῆς ἀφοσίωσης στόν κόσμον καί τῆς ἀπομάκρυνσης ἀπ' αὐτόν. Μόνο ὅταν αὐτό τό κάλεσμα γιά μαθητεία καθορίσει τήν ὑπευθυνότητα τῶν Χριστιανῶν καί τήν κοσμική τους συμπεριφορά, τότε θά εἶναι ἱκανοί νά ἀναλάβουν καί τίς πολιτικές τους ὑπευθυνότητες καί νά πάρουν ἀνάλογες ἀποφάσεις¹⁶⁰.

Τό συμπέρασμα ἀπό τή συνοπτική αὐτή ἔκθεση εἶναι ὅτι καθέννας ἀπό τούς διαφορετικούς τύπους ἐρμηνείας δίνει ἔμφαση σέ διαφορετικές πλευρές, καί γι' αὐτό κάθε ἕνας εἶναι σπουδαῖος. Ὡστόσο, οἱ μονόπλευρες ἐρμηνεῖες πρέπει νά διορθωθοῦν. Οἱ μακαρισμοὶ δέν μποροῦν νά κατανοηθοῦν οὔτε ὡς μιά ἠθική τῆς ἐλίτ γιά λίγους «τέλειους», οὔτε ὡς κάποιο εἶδος ὑπέρμετρης νομικιστικῆς ἀπαιτήσης. Οἱ μακαρισμοὶ δέν μᾶς καλοῦν σέ μιά ἰδεαλιστική συμπεριφορά οὔτε σέ μιά μεσοπρόθεσμη ἠθική παλαιῶν ἡμερῶν. Οἱ μακαρισμοὶ δέν θέλουν ἀπλῶς νά δυναμώσουν τό κάλεσμα σέ μετάνοια προσφέροντάς μας μιά σειρά ἢ λίστα ἀδύνατων στήν πραγματοποίηση ἐντολῶν, πού μᾶς γεμί-

ζουν ένοχή· ούτε νά μᾶς προσφέρουν κανόνες πού θά ένσωματώσουμε στό πολιτικό μας πρόγραμμα¹⁶¹.

Ό κριτικός άναστοχασμός γιά τήν κατανόηση τών μακαρισμῶν μᾶς οδηγεῖ πάλι πίσω στό εὐαγγελικό κείμενο καί στούς λόγους τοῦ Κυρίου. Μᾶς προτρέπουν νά θέσουμε τήν ἐπίδα μας στή σωστική ἐπίδα τοῦ Θεοῦ (πρώτη ομάδα μακαρισμῶν), νά ἐσιτιάσουμε στούς ἀνθρώπους ἐκείνους πού ἔχουν ἀποδεχτεῖ τό μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ πού ἔχει ἀνατείλει, καί ἔχουν προσανατολίσει τή συμπεριφορά τους σέ αὐτή τήν ἐπίδα.

Ε. Ἀνακεφαλαίωση - Συμπεράσματα - Πρόβληματισμοί

1. Οἱ μακαρισμοί, ὅπως ἔχουν διατυπωθεῖ στό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιο, συνιστοῦν τήν ἔναρξη ἀλλά καί κατευθύνουν τήν ὁμιλία καί ταυτόχρονα περικλείουν καί συνοψίζουν ὡς ἐπιτομή ὅ,τι θά ἀκολουθήσει στήν Ο.Ο. τοῦ Κυρίου «τό διαμάντι τῆς παγκόσμιας λογοτεχνίας»¹⁶² - καί σέ ὁλόκληρη τή διδασκαλία του στή Γαλιλαία. Ἡ σχέση αὐτή τών μακαρισμῶν μέ τήν Ο.Ο. εἶναι κατά τή γνώμη μας ἀντίστοιχη μέ τή σχέση τοῦ ὑπέροχου ὕμνου πρὸς τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ σέ σχέση μέ τό κατά Ἰωάννην εὐαγγέλιο, ὅπου ὁ ἀνυπέρβλητος πρόλογος περικλείει τίς βασικές θεολογικές ἔννοιες πού διέπουν τό Δ' Εὐαγγέλιο¹⁶³.

2. Οἱ μακαρισμοί, συνδεόμενοι μέ τήν πνευματική ζωή τοῦ χριστιανοῦ παρέχοντας ἐσχατολογικές ὑποσχέσεις, καταδεικνύουν ὅτι αὐτή ἔχει βιβλική καί πατερική βάση¹⁶⁴. Στηρίζεται στήν προφητική, ἀποστολική καί πατερική παράδοση. Ἀμετάθετο κέντρο τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι τό ὑπερούσιο πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐξαγγελλλόμενη βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Στήν προσπέλασή της ὀφείλει νά ἀποβλέπει ὁλόκληρη ἡ πνευματική ζωή τοῦ χριστιανοῦ, πού συντελεῖται μέ τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ προτεραιότητα τῆς χάριτος διατρέχει ὁλόκληρο τό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιο καί ὑπ' αὐτό τό πρῶτο οἱ μακαρισμοί γίνονται ὑποσχέσεις τῆς χάριτος καί δῶρα τών ἀρετῶν (*dona virtutum*)¹⁶⁵.

3. Παράλληλα, στούς μακαρισμούς διατυπώνεται ἡ πεμπουσία τῆς ἠθικῆς καί πνευματικῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καί διαπιστώνεται μέ ἔμφαση ὅτι ἡ πνευματική ζωή τοῦ χριστιανοῦ κρα-

τεῖται καί ἀνανεώνεται μέσα ἀπό τήν ὀρθόδοξη λατρεία, ἡ ὁποία καθρεπτίζει τήν προφητική, ἀποστολική καί πατερική παράδοση. Αὐτή ἡ παράδοση, δηλ. ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, γίνεται «ποίημα καί τραγούδι» καί βιώνεται περισσότερο, παρὰ νοεῖται¹⁶⁶.

4. Στίς ἡμέρες μας εἶναι δύσκολο νά κάνουμε εὐρύ λόγο γιά πνευματική ζωή καί ἄσκηση τών μακαρισμῶν. Διότι, ὅταν πρῖν ἀπό μερικά χρόνια, ἔγραφε ὁ Χρ. Μαλεβίτσης ὅτι «ἡ πνευματική καταστροφή πού συντελεῖται στίς ἡμέρες μας εἶναι χειρότερη ἀπό τήν ἀντίστοιχη οἰκολογική»¹⁶⁷, τί ἔχουμε νά ποῦμε γιά τό σήμερα; Ἄν λάβουμε ὑπόψη μας ὅτι ὁ σύγχρονος κόσμος βρίσκεται σέ συνεχή περιδίνηση, τόσο ἀπό τήν ἀνθρώπινη ἀπληστία καί ἀφροσύνη μέ τόν παραλογισμό τοῦ πολέμου, ὅσο καί ἀπό τό οικονομικό σύστημα μέ τίς ἄυλες συντεταγμένες πού ἰσοπεδώνει λαούς καί προσδοκίες, τότε πού θά στηρίξει τήν ἀγωνία του καί τήν ἀναζήτησή του ὁ διαμορφούμενος «μετέωρος ἄνθρωπος»¹⁶⁸;

5. Οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου καί ἡ ἄσκησή τους συνιστοῦν ὄντως ἔκφραση πνευματικῆς ζωῆς. Γιατί οἱ μακαρισμοί ἐξ ἀρχῆς ἀποτελέσαν καί συνεχίζουν νά ἀποτελοῦν γιά τούς χριστιανούς κριτήριο ὀρθόδοξης πνευματικότητας· πού ἀποβλέπουν στό νά βοηθήσουν τόν ἄνθρωπο νά ἀνέβει ἀπό τό σκοτός στό φῶς τῆς βασιλείας, νά ἀνέβει μέ μιᾶ ποιητική μεταβολή τοῦ εἶναι του στό ἐπίπεδο τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό καί αὐθεντικῆς συνύπαρξης μέ τούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτό οἱ μακαρισμοί συνιστοῦν πορεία ζωῆς πού ξεπερνᾷ τή χοϊκότητα τοῦ ἀνθρώπου, πού ξεπερνᾷ τό ἀπαράβατο ὄριο πού σκοντάφει κάθε ἀνθρώπινη ὕπαρξη, τό ὄριο τοῦ θανάτου, καί ἀνοίγει τήν προοπτική τῆς θείας βασιλείας. Ὅπως ἔχει προσφυῶς ἐπισημανθεῖ, οἱ μακαρισμοί τοῦ Κυρίου δέν ἀποτελοῦν ἄδειες ὑποσχέσεις γιά κάτι πού θά συμβεῖ στό μέλλον, ἀλλά ἡ πρακτική γλώσσα πού κάνει τήν ἐρχόμενη βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἓνα παροντικό γεγονός (*a present event*)¹⁶⁹.

6. Οἱ μακαρισμοί, ὅπως κατ' ἀρχάς ἐξαγγέλθηκαν ἀπό τόν Ἰησοῦ, ὅπως διατηρήθηκαν στήν κοινότητα τοῦ Ματθαίου, ὅπως μελετήθηκαν καί ἐρμηνεύτηκαν ἀπό τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἀποκαλύπτουν πῶς ἡ τελειότητα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς δύναται νά ἐπιτευχθεῖ σέ κάθε ἐποχή καί ὅτι

ή αγιότητα στην οποία τείνει ή πνευματική ζωή είναι προνόμιο όλων των εποχών και όλων των ανθρώπων· διότι τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἐνεργεῖ καί στή δική μας ἐποχή¹⁷⁰. Θεμέλιο σταθερό γι' αὐτή τήν πνευματική ζωή παραμένει ή αἴσθησις τῆς πτωχείας τοῦ ἀνθρώπου μπροστά στόν Θεό. Μέ ἀλλά λόγια, ὅσοι στέκονται μπροστά στόν Θεό μέ «ἄδεια χέρια», Ἐκεῖνος ἐπιθυμεῖ νά τούς τά γεμίσει. Ἔτσι, «τούς πτωχοῦς τῷ πνεύματι, ἦτοι τούς τήν καρδίαν ταπεινοῦς, οὐρανοῦ βασιλεῖς ἀποδεικνυσι. Βαβαί τοῦ μεγαλείου τῆς δωρεᾶς»¹⁷¹.

7. Ὡστόσο, ή ἱστορία καί ή πορεία τῆς Ἐκκλησίας καταγράφει ὅτι ή «κατ' ἀρετήν τελειότης», δηλ. ή τελειότητα τῆς ἐνάρετης πνευματικῆς ζωῆς, δέν εἶναι εὐκόλη ἐργασία οὔτε γιά ὄλους. Ἐπικαλούμενος τή φράση τοῦ ἁγίου ἐρμηνευτῆ τῶν μακαρισμῶν, «ὄρος γάρ ἐστίν ὡς ἀληθῶς ἄναντες καί δυσπρόσιτον»¹⁷², δηλ. ή προσπάθεια γιά τή γνώση τοῦ Θεοῦ εἶναι πραγματικά ὄρος ἀνηφορικό καί δυσπρόσιτο, τοῦ ὁποῖου ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ μόλις πλησιάζει τούς πρόποδες. Πολύ περισσότερο αὐτό ἐπισημαίνει ή θεολογία τοῦ πρώτου Εὐαγγελιστοῦ, ὁ ὁποῖος δομεῖ τή διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ «ἐπί τοῦ ὄρους»¹⁷³. Τό ὄρος ἀποτελεῖ τό πλαίσιο γιά ἕξι σημαντικά κείμενα στό κατά Ματθαῖον μέ κορυφωση τή μεταπασχάλια ἀνάθεση τῆς μεγάλης ἀποστολῆς στους μαθητές του στήν κορυφή τοῦ ὄρους στή Γαλιλαία¹⁷⁴. Τό ὄρος, τέλος, ἐρμηνεύεται ἀλληγορικῶς ἀπό τόν Ὁριγενή· δέν καταδεικνύει ἀπλῶς τήν ὑψηλή ἠθική διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλά ἐννοεῖ τήν Ἐκκλησία¹⁷⁵. Ἐκεῖ ὅπου ἀνέβηκε ὁ Ἰησοῦς καί κάθη-

σε, ὀνομάζεται Ἐκκλησία. Συνεπῶς, ἄσκησις τῶν μακαρισμῶν καί πνευματική ζωή δέν δύναται νά ἐπιτευχθοῦν ἔξω ἢ πέρα ἀπό τό ἀγιοπνευματικό καί λειτουργικό βίωμα τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἐσχατολογική της θεώρηση.

Ὁλοκληρώνουμε τήν παρουσίαση αὐτή μέ τό ἔξοχο κείμενο τῆς μεγάλης μορφῆς πατερικῆς θεολογίας, τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ (π. 580-662), ὁ ὁποῖος ἀντιδιαστέλλει τήν πνευματικότητα τῶν μακαρισμῶν τοῦ Κυρίου ἀπό τίς συμπεριφορές καί πράξεις τοῦ κόσμου τούτου. Γράφει: «Ὁ κόσμος ἔχει πολλούς φτωχοῦς στό πνεῦμα, ἀλλά ὄχι ὅπως πρέπει. Καί ἔχει πολλούς πού πενθοῦν, ἀλλά ἀπό χρηματική ζημία ἢ θάνατο τέκνων. Ἔχει καί πολλούς πρᾶους, ἀλλά σέ σχέση μέ τά ἀκάθαρτα πάθη· καί πολλούς πού πεινοῦν καί διψοῦν, ἀλλά γιά νά ἀρπάξουν τά ξένα καί νά κερδίζουν μέ ἀδικία. Ἔχει καί πολλούς ἐλεήμονες, ἀλλά πρὸς τό σῶμα καί σ' ἐκεῖνα πού ἀφοροῦν στό σῶμα, καί πολλούς καθαρούς στήν καρδιά, ἀλλά γιά χάρη τῆς κενοδοξίας. Ἔχει ἐπίσης εἰρηνοποιούς, ἀλλά πού ὑποτάσσουν τήν ψυχή στό σῶμα, καί πολλούς πού διώκονται, ἀλλά ὡς ἄτακτοι· ἐπίσης πολλούς πού ὀνειδίζονται, ἀλλά γιά αἰσχρά ἁμαρτήματα. Μακάριοι ὁμως εἶναι ἐκεῖνοι πού ἐνεργοῦν ἔτσι καί πάσχουν μόνο γιά τόν Χριστό. Καί γιατί εἶναι μακάριοι; Γιατί σ' αὐτούς ἀνήκει ή βασιλεία τῶν Οὐρανῶν καί αὐτοί εἶναι πού θά δοῦν τόν Θεό κ.λπ. (Μτ. 5,3-12). Ὡστε δέν εἶναι μακάριοι ἐπειδή ἐνεργοῦν ἔτσι καί πάσχουν, γιατί καί αὐτοί πού προαναφέραμε κάνουν τό ἴδιο, ἀλλά ἐπειδή κάνουν καί πάσχουν ὅλα αὐτά γιά τόν Χριστό»¹⁷⁶.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. Γ. Μπαμπινιώτη, *Ἑτυμολογικό λεξικό τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας: Ἱστορία τῶν λέξεων*, μέ σχόλια καί ἐνθετους πίνακες, ἀνατ. (Ἀθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας, 2010), 808.
2. Βλ. Σ. Ἀγουρίδη, «Οἱ μακαρισμοί», στό ἔργο του *Βιβλικά Μελετήματα*, τεῦχ. Α' (Θεσσαλονίκη: χ.έ., 1966), 111-209. Τοῦ ἰδίου, «Ποιοί εἶναι μέλη τῆς νέας Βασιλείας», στό ἔργο του *Ἡ ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Ἰησοῦ (Εἰσαγωγικά - Σύντομο ὑπόμνημα)*, (Ἀθήνα: ΟΕΔΒ, 1984), 39-51. Σ. Δεσπότη, *Ὁ κώδικας τῶν Εὐαγγελίων: Εἰσαγωγή στά Συνοπτικά Εὐαγγέλια καί πρακτική μέθοδος ἐρμηνείας τους* (Ἀθήνα: Ἄθως, 2007), 176-176.

- Γ. Ράτοιγγκερ (Πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ΄), «Οί μακαρισμοί», στο έργο του *‘Ο Ίησοῦς ἀπό τή Ναζαρέτ. Μέρ. Α΄: Ἀπό τή βάρπτιση στόν Ἰορδάνη ἕως τή Μεταμόρφωση*, μτφρ. Σ. Δεσπότης (Ἀθήνα: Ψυχογιός, 2007), 84-109. H. Betz, «The Beatitudes», *The Sermon on the Mount* (Hermeneia; Minneapolis: Fortress, 1995), 91-153. D. Harrington, *The Gospel of Matthew* (Sacra Pagina 1· Collegeville: Liturgical Press, 1991), 76-85. J. Jeremias, *‘Ο Ίησοῦς καί τό Εὐαγγέλιό του*, μτφρ. Σ. Ἀγουρίδη (BAM 8· Ἀθήνα: Κέντρο Βιβλικῶν Μελετῶν «Ἄρτος Ζωῆς», 1984), κυρίως 145-147. U. Luz, *Matthew 1-7: A Commentary*, transl. by J. E. Crouch, rev. ed. (Hermeneia; Minneapolis: Fortress Press, 2007), 179 ἔξ., κυρίως 184-202. M. Simonetti, «The Beatitudes», *Matthew 1-13* (Ancient Christian Commentary on Scripture NT 1a; Downers Grove Ill.: IVP Academic, 2001), 79-91. D. Turner, «God’s Approval: The Beatitudes», *Matthew* (BECNT; Grand Rapids, Mich: Baker Academic, 2008), 145-155.
3. Βλ. D. Senior, *Matthew* (ANTC; Nashville, Tenn: Abingdon Press, 1998), 70-72. M. Wilkins, *Matthew* (NIV Application Commentary; Grand Rapids, Mich: Zondervan, 2004), 204-212, 216-226, ὅπου προχωροῦ καί στή σύγχρονη σπουδαιότητα, τό ἐφαρμοσίμο τῶν μακαρισμῶν.
  4. M. Wilkins, *Matthew*, 204, 216.
  5. Βλ. Μαξιμου Ὁμολογητοῦ, *Δ΄ ἑκατοντάς διαφόρων κεφαλαίων*, 51. PG 90, 1328c. *Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπιτικῶν*, μτφρ. Ἀ. Γαλιτή, τόμ. Β΄, 3η ἔκδ. (Θεσ/νίκη: «Τό περιβόλι τῆς Παναγίας», 1991), 220.
  6. Βλ. D. Carson, «The Norms of the Kingdom», *Jesuss Sermon on the Mount and his Confrontation with the World: An Exposition of Matthew 5-10* (Grand Rapids, Mich: Baker Book House, 1999), 16-30, ἐδῶ 17.
  7. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, *Πρός τή σεμνοτάτη μοναχή Ξένη. Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπιτικῶν*, μτφρ. Ἀ. Γαλιτή, τόμ. Δ΄, 2η ἔκδ. (Θεσσαλονίκη: «Τό περιβόλι τῆς Παναγίας», 1990), 262.
  8. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 6. PG 57, 231a: «Υψηλά τά ἐπιτάγματα ἦν, καί πολλῶ μείζονα τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ».
  9. Ἁγίου Νεκταρίου, *Εὐαγγελική Ἱστορία δι’ ἁρμονίας τῶν κειμένων τῶν ἱερῶν εὐαγγελιστῶν Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ καί Ἰωάννου*, 1η ἀνατ. (Ἀθήνα: Ν. Παναγοπούλου, 1999), 131-132.
  10. Δ. Μαυρόπουλου, *Διερχόμενοι διά τοῦ ναοῦ: Μαθήματα κατήχησης γιά ἐνηλίκους* (Ἀθήνα: Δόμος, 2009), 79 ἔξ.
  11. Βλ. Ἰ. Ρωμανίδου (πρωτ.), *Πατερική Θεολογία*, πρόλ. πρωτ. Γ. Μεταλληνοῦ, ἐπιμ.-σχόλ. Μον. Δαμασκηνοῦ Ἁγιορείτου (Θεσ/νίκη: Παρακαταθήκη, 2004), 24. Ἱεροθέου (Μητρ. Ναυπάκτου), «Ἡ πνευματική τελείωση τῶν Χριστιανῶν», στο έργο του *Ἐμπειρική δογματική τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας: Κατά τίς προφορικές παραδόσεις τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου*, τόμ. Β΄ (Λεβαδεία: Ἰ. Μονή Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Πελαγίας, 2011), 281-362.
  12. U. Luz, *Matthew 1-7*, 174.
  13. D. Harrington, *Matthew*, 76.
  14. D. Harrington, *Matthew*, 76.
  15. Βλ. J. Robinson et al. (ed.), *The Critical Edition of Q* (Hermeneia; Minneapolis/Leuven: Fortress Press/Peeters Publ., 2000), 46-55. J. Fitzmyer, *A Christological Catechism: New Testament Answers*, new rev. and exp. edit. (New York: Paulist Press, 1991), 51-56. Π. Βασιλειάδη, *Ἑρμηνεία τῶν Εὐαγγελίων. Θεολογικές καί ἱστορικο-φιλολογικές προϋποθέσεις καθῶς καί ἑρμηνευτικές προσεγγίσεις στά τέσσερα Εὐαγγέλια* (Θεσσαλονίκη: Π. Πουρναροῦ, 1990), 125-160.
  16. Βλ. J. Fitzmyer, *Catechism*, 55.
  17. J. Fitzmyer, *Catechism*, 55.
  18. Βλ. Μ. Σιώτου, *Ἡ ἑρμηνεία τῆς ἐπί τοῦ Ὁρους Ὁμιλίας διά μέσου τῶν αἰῶνων, Ἱστορικοκριτική Ἔρευνα* (Ἀθήνα: χ.ἔ., 1986), 51-53.
  19. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 1. PG 57, 223b: «Οὐδέ γάρ σώματα ἐθεράπευε μόνον, ἀλλά καί ψυχάς διώρθου, καί πάλιν ἀπό τῆς τούτων ἐπιμελείας ἐπί τήν ἐκείνων μετέβαινε θεραπείαν, ποικίλων τε ὁμοῦ τήν ὠφέλειαν, καί ἀναμγνύς τῇ τῶν λόγων διδασκαλία τήν ἀπό τῶν ἔργων ἐπίδειξιν, καί τά ἀναίσχυντα τῶν αἰρετικῶν ἐμφράττων στόματα, δι’ ὧν ἑκατέρως οὐσίας ἐκήδετο, δεικνύς ὅτι ὀλοκλήρου τοῦ ζῶου αὐτός ἐστι Δημιουργός. Διό καί πολλῆς ἑκατέρω τῇ φύσει μετεδίδου προνοίας, νῦν μὲν ἐκείνην, νῦν δέ ταύτην διορθούμενος».
  20. Τό ὄρος τῶν μακαρισμῶν δέν ταυτοποιεῖται στά Εὐαγγέλια. Ἡ παράδοση τό ἔχει συνδέσει μέ τό Karn Hattin, κοντά στήν Καπερναοῦμ, ἀλλά δέν ἔχει ἰσχυρή πραγματική βάση. Βλ. W. Kaiser (ed), *NIV Archaeological Study Bible* (Grand Rapids: Zondervan, 2006), 1565. Πρβλ. Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εἰς τό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιον*, 5η ἔκδ. (Ἀθήνα: «Ὁ Σωτήρ», 1989), 79.

21. S. Marrow, *Τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ στά Εὐαγγέλια*, μτφρ. Σ. Ἀγουρίδη (BAM 9· Ἀθήνα: Κέντρο Βιβλικῶν Μελετῶν «Ἄρτος Ζωῆς», 1986), 105.
22. Βλ. G. Strecker, *The Sermon on the Mount: An exegetical commentary* (Edinburgh: T.&T. Clark, 1988), 53.
23. Βλ. D. Harrington, *Matthew*, 76.
24. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 1. PG 57, 223d.
25. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 1. PG 57, 223d· 224a.
26. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 2. PG 57, 225bc: «Καί οὐκ εἰσάγει ἐν τάξει παραινήσεων τά λεγόμενα καί ἐπιταγμάτων, ἀλλ' ἐν τάξει μακαρισμοῦ, ἀνεπαχθέστερον τόν λόγον ποιῶν, καί πᾶσιν ἀνοίγων τό τῆς διδασκαλίας στάδιον. Οὐ γάρ εἶπεν, Ὁ δεῖνα καί ὁ δεῖνα, ἀλλ', Οἱ ταῦτα ποιῶντες μακάριοι πάντες. Ὡστε κἄν δοῦλος ἦς, κἄν πτωχός, κἄν πέννης, κἄν ξένος, κἄν ιδιώτης, οὐδέν ἐστι τό κωλύον σε ἔσεσθαι μακάριον, ἂν τήν ἀρετήν ταύτην ζηλώσης».
27. M. Wilkins, *Matthew*, 204.
28. R. Hays, *The Moral Vision of the New Testament: Community, Cross, New Creation* (San Francisco: Harper, 1996), 321. Βλ. Γ. Ρατσινγκερ, *Ἰησοῦς*, 85.
29. Βλ. Μ. Καρδαμάκη (πρωτ.), *Ὁρθόδοξη πνευματικότητα. Ἡ αὐθεντικότητα τοῦ ἀνθρώπινου ἤθους* (Ὁρθόδοξη Μαρτυρία, 3· Ν. Σμύρνη: «Ἀκρίτας», 1980), 19.
30. Βλ. *Μτ.* 11,6· 13,16· *Λκ.* 11,27· 23,29· *Ἰω.* 13,17· *Ἰακ.* 1,25· *Α΄ Πέ.* 3,14. Βλ. Δ. Δημητράκου, *Μέγα Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, τόμ. 5* (Ἀθήνα: Δ. Δημητράκου, 1950), 4438-4439.
31. Βλ. *Μτ.* 5,3-11· *Λκ.* 6,20-22· *Ἰω.* 20,29· *Ἀποκ.* 1,3· 22,7.14.
32. Βλ. *Α΄ Τιμ.* 6,15.
33. Ἀπό τίς 96 φορές πού χρησιμοποιεῖται στήν Π.Δ., ἀπαντᾶται 27 φορές στοὺς *Ψαλμούς*, 15 στή *Σοφία Σειράχ* καί 7 στίς *Παροιμίες*.
34. Βλ. L. Harris (et al.), *Theological Wordbook of the Old Testament* (Chicago: Moody Press, 1980), 80.
35. Ἀ. Σταυροπούλου, «Ὁ ἄνθρωπος τῶν μακαρισμῶν», στό ἔργο του *Ἰχνηλασίες* (Ἀναλόγιο 26· Ἀθήνα: *Εὐθύνη*, 2007), 35-38, ἐδῶ 37. [*Αρχ. δημ. περ. Εὐθύνη* (Ἀϋγ. 2007), 377-379]
31. Βλ. U. Luz, *Matthew 1-7*, 187.
32. Βλ. U. Luz, *Matthew 1-7*, 190. G. Strecker, *Sermon*, 53.
38. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 5, 1. PG 44, 1249a. *ΒΕΠ* 66, 398, 32-35: «Θεοῦ γάρ ὡς ἀληθῶς ἴδιον ἢ μακαριότης ἐστίν· διό καί ἐπεστηρίχθαι τῇ τοιαύτῃ κλίμακι ὁ Ἰακώβ τόν Θεόν διηγῆσατο. Ἡ οὖν τῶν μακαρισμῶν μετουσία οὐδέν ἄλλο, εἰ μή θεότητος κοινωνία ἐστί, πρὸς ἣν ἡμᾶς ἀνάγει διά τῶν λεγομένων ὁ Κύριος».
39. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 8, 2. PG 44, 1292c. *ΒΕΠ* 66, 421, 11-13: «Ἰδοὺ τό πέρασ τῶν κατά Θεόν ἀγῶνων, τό τῶν πόνων γέρας, τό τῶν ἰδρώτων ἔπαθλον· τό τῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς βασιλείας ἀξιοθῆναι».
40. Βλ. D. Harrington, *Matthew*, 79. S. Marrow, *Λόγια*, 107, ὁ ὁποῖος ἐπισημαίνει ὅτι ὁ Ματθαῖος προσαρμύζεται στόν ἰουδαϊκό σεβασμό γιά τό θεῖο ὄνομα.
41. Βλ. G. Strecker, *Sermon*, 54.
42. Βλ. *Ἐξ.* 22,25-27· 23,11· *Λευ.* 19,9-10· *Δτ.* 15,7-11· *Ἦσ.* 61,1
43. D. Harrington, *Matthew*, 78. Ἐπίσης, οἱ ἐκφράσεις «πτωχός» ἢ «πτωχός τῷ πνεύματι» χρησιμοποιοῦνταν ἀπό μέλη τῶν σύγχρονων τότε ἰουδαϊκῶν κοινοτήτων γιά νά χαρακτηρίσουν τοὺς ἑαυτοὺς τους.
44. Βλ. Γ. Πατῶνου, «Ἡ ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Ἰησοῦ», στό ἔργο του *Ἡ ἱστορική πορεία τοῦ Ἰησοῦ. Ἀπό τή φάτνη ὡς τόν κενό τάφο*, 2η ἐκδ. (Ἀθήνα: Δόμος, 1997), 297-318, ἐδῶ 308.
45. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 1. PG 57, 224b: «Τί ἐστιν, Οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι; Οἱ ταπεινοὶ καί συντετριμμένοι τήν διάνοιαν. Πνεῦμα γάρ ἐνταῦθα τήν ψυχὴν καί τήν προαίρεσιν εἴρηκεν. Ἐπειδὴ γάρ εἰσι πολλοὶ ταπεινοὶ, οὐκ ἐκόντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀνάγκης βιαζόμενοι, ἀφείς ἐκείνους (οὐδέ γάρ ἂν εἶη τοῦτο ἐγκώμιον), τοὺς ἀπό προαιρέσεως ἑαυτοὺς ταπεινοῦντας καί καταστέλλοντας μακαρίζει πρώτους».
46. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 2. PG 57, 225a: «Κἄν νηστεῖαν, κἄν εὐχήν, κἄν ἐλεημοσύνην, κἄν σωφροσύνην, κἄν ἄλλ' ὅτιοῦν συναγάγῃς ἀγαθόν, ταπεινοφροσύνης χωρίς, διαρῶρεῖ καί ἀπόλλυται ἅπαντα».
47. Βλ. Πέτρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, *Βιβλίον Α΄, Περί τοῦ θεοῦ φόβου ὡς πρώτης ἐντολῆς. Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν*, μτφρ. Ἀ. Γαλίτη, τόμ. Γ΄, 2η ἐκδ. (Θεσ/νίκη: «Τό περιβόλι τῆς Παναγίας», 1989), 85.
48. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 1, 3. PG 44, 1200c. *ΒΕΠ* 66, 372, 19-24: «Ὁ δέ πάντων τῶν κατά κακίαν νοουμένων ἐκουσίως πτωχεύων, καί οὐδέν τῶν διαβολικῶν κειμηλίων ἐν τοῖς ἰδίους ταμείοις ἔχων ἀπόθετον, ἀλλὰ τῷ πνεύματι ζέων, καί διά τούτου τήν τῶν κακῶν πενίαν ἑαυτῷ θησαυρίζων, εἶη ἂν οὗτος ἐν τῇ μακαριζομένῃ πτωχείᾳ ὑπὸ τοῦ Λόγου δεικνύμενος, ἧς ὁ καρπός βασιλεία οὐρανῶν ἐστιν».

49. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 1, 7. PG 44, 1208a. *ΒΕΠ* 66, 376, 26-29 «Ὁ ἀνταλλαξάμενος τόν τῆς ψυχῆς πλοῦτον τῆς σωματικῆς εὐπορίας, ὁ διά τό πνεῦμα πτωχεύων, ὁ τόν γήινον πλοῦτον οἶόν τι βάρος ἀποσεισάμενος, ἵνα μετάρσιός τε καί διαέριος ἄνω φέρηται».
50. *Ἦσ.* 61,2-3: «Καλέσαι ἐνιαυτόν Κυρίου δεκτόν καί ἡμέραν ἀνταποδόσεως τῷ Θεῷ ἡμῶν, παρακαλέσαι πάντας τούς πενθοῦντας, δοθῆναι τοῖς πενθοῦσι Σιών δόξαν ἀντί σποδοῦ, ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, καταστολήν δόξης ἀντί πνεύματος ἀκηδίας· καί κληθήσονται γενεαί δικαιοσύνης, φύτευμα Κυρίου εἰς δόξαν». Ὁ ἴδιος ὁ Ἡσαΐας «παρακάλεσεν τούς πενθοῦντας ἐν Σιών» (*Σ. Σειρ.* 48,24).
51. Βλ. Γ. Πατρώνου, *Ἰησοῦς*, 311.
52. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 3. PG 57, 225d-226a: «Διόπερ οὐδέ εἶπεν, Οἱ λυπούμενοι, ἀλλά, Οἱ πενθοῦντες. Καί γάρ αὕτη πάλιν ἡ ἐντολή πάσης ἐστί φιλοσοφίας διδάσκαλος. Εἰ γάρ οἱ παῖδας, ἡ γυναῖκα, ἢ ἄλλον τινά τῶν προσηκόντων ἀπελθόντα πενθοῦντες, οὐ χρημάτων, οὐ σωμάτων ἐρῶσι κατ' ἐκεῖνον τῆς ὁδύνης τόν καιρόν, οὐ δόξης ἐφίενται, οὐχ ὕβρει παροξύνονται, οὐχ ὑπό βασκανίας ἀλίσκονται, οὐχ ὑπό ἄλλου πολιορκοῦνται τινος πάθους, τοῦ πένθους γινόμενοι μόνου· πολλῶ μᾶλλον οἱ τά ἁμαρτήματα πενθοῦντες τά ἑαυτῶν, ὡς πενθεῖν ἄξιον, μείζονα ταύτης ἐπιδείξονται φιλοσοφίαν».
53. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 3. PG 57, 225d-226a: «Ποῦ παρακληθήσονται; εἰπέ μοι. Καί ἐνταῦθα καί ἐκεῖ».
54. Βλ. H. Betz, *Sermon*, 109.
55. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 3, 2. PG 44, 1221η. *ΒΕΠ* 66, 384, 23-26: «Ἐστω δέ καί τοῦτο ἡμῖν τό νόημα πρὸς τήν προκειμένην τοῦ μακαρισμοῦ θεωρίαν εἰς τόν κατ' ἀρετήν βίον οὐκ ἄχρηστον, διά τό πλεονάζειν πως ἐν τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων τήν ἁμαρτίαν· ταύτης δέ φάρμακον τό ἐκ μετανοίας πένθος ἀποδέδεικται».
56. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 3, 6. PG 44, 1232a. *ΒΕΠ* 66, 389, 8-16: «Δύο δέ ὄντων βίων, καί διπλῆς τῆς ζωῆς καθ' ἑκάτερον τῶν βίων ἰδιαζόντως θεωρουμένης, ὡσαύτως δέ καί εὐφροσύνης διπλῆς· τῆς μὲν ἐν τῷ βίῳ τοῦτω, τῆς δέ ἐν τῷ κατ' ἐλπίδας ἡμῖν προκειμένῳ· μακαριστόν ἄν εἴη τήν τῆς εὐφροσύνης μοῖραν τοῖς ἀληθινοῖς ἀγαθοῖς εἰς τόν αἰδίων ἀποθέσθαι βίον· τῆς δέ λύπης ἐκπληρῶσαι τήν λειτουργίαν ἐν τῇ βραχείᾳ ταύτῃ καί προσκαίρω ζωῆ, ζημίαν ποιούμενον, οὐ τό στερηθῆναι τινος τῶν κατὰ τόν βίον τοῦτον ἡδέων, ἀλλά τό διά τῆς ἀπολαύσεως τούτων ἐν ἀποπτώσει τῶν ἀμεινόνων γενέσθαι».
57. *Ψλ.* 36,11: «Οἱ δέ πρᾶεῖς κληρονομήσουσι γῆν καί καταστρουφήσουσιν ἐπί πλήθει εἰρήνης».
58. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 3. PG 57, 227a: «Ἐπειδή γάρ νομιζέται ὁ πρᾶος ἅπαντα ἀπολλύναι τά ἑαυτοῦ, τό ἐναντίον ὑπισχνεῖται λέγων, ὅτι οὗτος μὲν οὖν ἐστίν ὁ μετὰ ἀσφαλείας τά ὄντα κεκτημένος, ὁ μὴ θρασύς, μηδέ ἀλαζών· ὁ δέ τοιοῦτος καί τῶν πατρῶων ἐκστήσεται πολλάκις, καί αὐτῆς τῆς ψυχῆς».
59. Γρηγόριον Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 2, 4. PG 44, 1216c. *ΒΕΠ* 66, 381, 20-24: «Μακάριοι τοίνυν οἱ μὴ ὀξύρροποι πρὸς τὰς ἐμπαθεῖς τῆς ψυχῆς κινήσεις, ἀλλά κατεσταλμένοι τῷ λόγῳ, ἐφ' ὧν ὁ λογισμός καθάπερ τις χαλινός ἀναστομῶν τὰς ὁρμάς, οὐκ ἔῃ τήν ψυχὴν πρὸς ἀταξίαν ἐκφέρεσθαι. Μᾶλλον δ' ἄν τις ἐπὶ τοῦ κατὰ τόν θυμόν πάθους τό τοιοῦτον ἴδοι, ὅπως ἐστί μακαριστόν ἢ πρᾶότης».
60. Βλ. Γ. Πατρώνου, *Ἰησοῦς*, 309.
61. *Ψλ.* 106,5-9: «Πεινῶντες καί διψῶντες, ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπε... ὅτι ἐχόρτασε ψυχὴν κενὴν καί πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν».
62. Βλ. Γ. Πατρώνου, *Ἰησοῦς*, 312.
63. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 3. PG 57, 227b: «Ποῖαν δικαιοσύνην; Ἡ τὴν καθόλου φησίον ἀρετήν, ἢ τὴν μερικὴν ταύτην τὴν ἀπεναντίας τῇ πλεονεξίᾳ κεκλιμένην. Ἐπειδὴ γάρ μέλλει περὶ ἐλεημοσύνης ἐπιτάττειν, δεικνύς πῶς ἐλεεῖν χρή, οἶον ὅτι οὐκ ἐξ ἀρπαγῆς, οὐδέ ἐκ πλεονεξίας, μακαρίζει τούς δικαιοσύνης ἀντιποιοούμενους».
64. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 4, 5. PG 44, 1241b. *ΒΕΠ* 66, 394, 31-37: «Ἄρ' οὖν τό μὲν πρὸς τὴν δικαιοσύνην ὀρεκτικῶς ἔχειν μακαριστόν, εἰ δέ τις πρὸς τὴν σωφροσύνην, ἢ τὴν σοφίαν, ἢ τὴν φρόνησιν, ἢ εἴ τι ἄλλο τῆς ἀρετῆς εἰδός ἐστίν, ὁμοίως ἔχει, τοῦτον οὐ μακαρίζει ὁ Λόγος; Ἀλλὰ τοιοῦτόν τινα τάχα νοῦν τό λεγόμενον ἔχει; Ἐν τῶν κατ' ἀρετὴν νοουμένων, ἢ δικαιοσύνη ἐστίν. Συνήθως δέ πολλάκις ἡ θεία Γραφή διὰ τῆς τοῦ μέρους μνήμης, περιλαμβάνει τό ὅλον· ὡς ὅταν τὴν θείαν φύσιν δι' ὀνομάτων τινῶν ἐρμηνεύη».
65. *Παροιμ.* 14,21: «Ὁ ἀτιμάζων πένητας ἁμαρτάνει, ἐλεῶν δέ πτωχοῦς μακαριστός»· 17,5: «Ὁ καταγελῶν πτωχοῦ παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δέ ἐπιχαίρων ἀπολλυμένῳ οὐκ ἀθωοθήσεται· ὁ δέ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσεται».
66. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 5,3. PG 44, 1252a. *ΒΕΠ* 66, 400, 1-5: «Ἡ μὲν οὖν πρόχειρος τοῦ ῥητοῦ διάνοια, πρὸς τό φιλάλληλόν τε καί συμπαθές προσκαλεῖται τόν ἄνθρωπον, διά τό ἄνισόν τε καί ἀνώμαλον τῶν τοῦ βίου πραγμάτων οὐ πάντων ἐν τοῖς ὁμοίοις βιοτευόντων, οὔτε κατὰ τὴν ἀξίαν, οὔτε κατὰ τὴν τοῦ σώματος κατασκευὴν, οὔτε κατὰ τὴν λοιπὴν περιουσίαν».

67. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 5, 4. PG 44, 1252c. *ΒΕΠ* 66, 400, 20-21: «Ἐλεός ἐστιν ἐπὶ τῶν δυσφορού-
ντων ἐπὶ τισιν ἀνιαροῖς ἀγαπητικὴ συνδιάθεσις».
68. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 5, 8. PG 44, 1264a. *ΒΕΠ* 66, 406, 4.
69. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 6, 2. PG 44, 1265a. *ΒΕΠ* 66, 407, 7-8: «Ἡ μὲν οὖν ἐπαγγελία τοσαύτη, ὡς
παριέναι τὸν ἀκρότατον τῆς μακαριότητος ὄρον».
70. *Ψλ.* 23,3-4: «Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; ἄθῳος χερσὶ καὶ
καθαρός τῇ καρδίᾳ, ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ.
οὗτος λήψεται εὐλογίαν παρὰ Κυρίου καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ Θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ».
71. M. Simonetti, *Matthew* 1-13, 86.
72. Ἰσχυρίου τοῦ Πρεσβυτέρου, *Λόγος περὶ νήψεως καὶ ἀρετῆς*, 1. *Βλ. Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν*, μτφρ. Ἄ. Γαλίτη, τόμ. Α', 3η ἐκδ. (Θεσ/νίκη: «Τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας», 1989), 180, 189.
73. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 6, 4. PG 44, 1269c. *ΒΕΠ* 66, 409, 37-38: «Ὁ πάσης τῆς κτίσεως καὶ ἐμπα-
θοῦς διαθέσεως τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν ἀποκαθίρας, ἐν τῷ ἰδίῳ κάλλει τῆς θείας φύσεως καθορᾷ τὴν εἰκόνα».
74. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 6, 6. PG 44, 1277a. *ΒΕΠ* 66, 413, 13-15.
75. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 7, 3. PG 44, 1284b. *ΒΕΠ* 66, 416, 36-43: «Τί ἄλλο, ἢ ἀγαπητικὴ τις πρὸς τὸ
ὁμόφυλον συνδιάθεσις; τί οὖν ἐστὶ ἐξ ἐναντίου τῇ ἀγάπῃ νοούμενον; Μῖσος, ὀργή, θυμός, φθόνος, μνησικα-
κία, ὑπόκρισις, ἢ κατὰ πόλεμον συμφορά. Ὁρᾷς ὅσων καὶ οἷων ἀρρώστημάτων ἀντιφάρμακόν ἐστιν ἢ μία
φωνή; Ἡ γὰρ εἰρήνη κατὰ τὸ ἴσον ἐκάστω τῶν εἰρημένων ἀντικαθίσταται, καὶ ἀφανισμόν ποιεῖ τοῦ κακοῦ τῇ
ἑαυτῆς παρουσίᾳ».
76. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 7, 5. PG 44, 1289b. *ΒΕΠ* 66, 419, 37-38: «Οἱ μιμηταὶ τῆς θείας φιλανθρω-
πίας, οἱ τὸ ἴδιον τῆς θείας ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἰδίου δεικνύντες βίου».
77. Πέτρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, *Βιβλίον Β', λόγος θ'*. *Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν*, μτφρ. Ἄ. Γαλίτη, τόμ. Γ', 2η
ἐκδ. (Θεσ/νίκη: «Τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας», 1989), 89, 201.
78. *Μτ.* 5,20: «λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι ἐάν μή περιοσεύση ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων,
οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».
79. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 8, 3. PG 44, 1293d. *ΒΕΠ* 66, 422, 18-24: «Μακάριον γάρ ὡς ἀληθῶς τὸ ἔνε-
κεν τοῦ Κυρίου διώκεσθαι. Διὰ τί; Ὅτι τὸ παρὰ τοῦ κακοῦ ἐκδιώκεσθαι, αἴτιον ἐν τῷ ἀγαθῷ γενέσθαι καθί-
σταται. Ἡ γὰρ τοῦ πονηροῦ ἀλλοτρίωσις, τῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν οἰκειώσεως ἀφορμὴ γίνεται· ἀγαθὸν δέ καὶ πα-
ντὸς ἀγαθοῦ ἐπέκεινα, αὐτὸς ὁ Κύριος, πρὸς ὃν ἀνατρέχει ὁ διωκόμενος. Οὐκοῦν μακάριος ὡς ἀληθῶς, ὁ συ-
νεργῶ τῷ ἐχθρῷ πρὸς τὸ ἀγαθὸν χρώμενος».
80. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 8, 5. PG 44, 1300b. *ΒΕΠ* 66, 425, 12-15: «Μακάριός ἐστι πᾶς ὁ παντὸς ἐνα-
ντίου πράγματος ἀπελαννόμενος, φθορᾶς, σκότους, ἁμαρτίας, ἀδικίας, πλεονεξίας, ἐκάστου τῶν διαστελλο-
μένων τοῖς κατὰ τὴν ἀρετὴν λόγοις πράγμασι τε καὶ νοήμασι».
81. D. Carson, *Sermon*, 30. Γιὰ τὸν D. Carson οἱ μακαρισμοὶ εἶναι ὀκτώ, καθὼς ἀρχίζουσι καὶ τελειοῦν μετὰ τὴν
ἴδια ἔκφραση, «ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», πού ὑποδηλώνει πὼς ὅ,τι περικλείεται ἀποτελεῖ συ-
μπερίληψη τοῦ ἐνὸς θέματος τῶν μακαρισμῶν, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. H. Betz, *Sermon*, 105. Ἐπίσης, τὸ
Μτ. 5,12β φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ προσθήκη (U. Luz, *Matthew* 1-7, 199).
82. *Βλ. Α' Ἐνώχ* 108,10: «Καὶ πάσας τὰς ὠρισμένας δι' αὐτοὺς εὐλογίας ἔχω περιγράψει εἰς τὰ βιβλία. Καὶ ἔχει
καθορίσει τὸν μισθὸν των, διότι αὐτοὶ εὐρέθησαν, ἀγαπῶντες τὸν οὐρανὸν πλεόν ἢ τὴν ζωὴν των ἐν τῷ κόσμῳ,
καὶ παρ' ὅτι κατεπατήθησαν ὑπὸ κακῶν ἀνθρώπων καὶ ἤκουσαν ὕβρεις καὶ βλασφημίας καὶ κατησχύνθησαν,
αὐτοὶ μὲ ἠυλόγουν». Σ. Ἀγουρίδη, *Τὰ Ἀπόκρυφα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (κειμένα - εἰσαγωγαὶ - σχόλια)*, τόμ.
Α' (Ἀθήναι: χ.ἐ., 1980), 380.
83. Συμεῶν Θεσσαλονικῆς, *Ἐπιστολὴ* 7, 19: «Ὁνειδιζόμενοι τε καὶ κακουχούμενοι, καὶ ἔνεκα μᾶλλον τοῦ σχήμα-
τος καὶ τῶν σωτηριωδῶν ἔργων καὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἀγάπης, στέγειν ἅπαντα σπεύσωμεν ἐν ὑπομονῇ, ἵνα καὶ
τὰς ἀντιμισθίας ἐκάστου τῶν ἀπὸ Χριστοῦ μακαρισμῶν ὡς καὶ συμπεπονηθότες καὶ συζησαντες αὐτῷ, ὡς ἐπηγ-
γεῖλατο, λάβωμεν καὶ συγκληρονόμοι τούτου τῆς δόξης, τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων, γενόμεθα, βασιλεῖς
αἰῶνιοι δεδεδυμένοι».
84. *Βλ. G. Strecker, Sermon*, 54.
85. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 1, 2. PG 44, 1297c. *ΒΕΠ* 66, 371, 33-34: «Οὕτως καὶ ὁ τὴν ἡμετέραν πρὸς
τὴν τοῦ μόνου μακαρίου μίμησιν ἀναζωγραφῶν ψυχὴ».
86. Α. Σταυροπούλου, *Ἰχνηλασίαι*, 37.
87. *Βλ. Α. Σταυροπούλου, Ἰχνηλασίαι*, 37.
88. Ἀριστοτέλους, *Ἠθικὰ μεγάλα*, 18: «Ἀρετῆς δέ γ' ἐστὶ τέλος τὸ καλόν. τούτου ἄρ' ἐστὶν ἡ ἀρετὴ στοχαστικὴ
μᾶλλον ἢ ἐξ ὧν ἔσται» *βλ. Ἀριστοτέλους, Ἠθικὰ μεγάλα*, μτφρ. Β. Νούλας (Ἀθήνα: Πατάκη, 2000), 86.

89. Βλ. Γ. Φλωρόφσκυ, «Ὁρθόδοξος λατρεία» (μτφρ. Σ. Παπαλεξανδρόπουλος), στό ἔργο του *Θέματα Ὁρθόδοξου Θεολογίας*, πρόλ. Σ. Ἀγουριδίη, 2η ἔκδ. (Ἀθήνα: «Ἄρτος Ζωῆς», 1989), 159-173, ἐδῶ 165.
90. A. Schmemmann, *Μεγάλη Σαρακοστή. Πορεία πρός τό Πάσχα*, μτφρ. Ἑλ. Γκανούρη (Ὁρθόδοξη Μαρτυρία, 6· Ν. Σμύρνη: «Ἀκρίτας», 1981), 44.
91. A. Schmemmann, *Σαρακοστή*, 45.
92. Ἐνδεικτικῶς παραπέμπουμε στή μεταφρασμένη ἀπό τά ρωσικά ἔκδοση τοῦ ἀνώνυμου ἔργου *Οἱ περιπέτειες ἑνός προσκυνητοῦ* (μτφρ. Π. Καρανικόλα, 14η ἔκδ., Ἀθήνα: Παπαδημητρίου, 1998 [ἀρχ. 1954]), 35 ἔξ.
93. Βλ. *Θεῖον καί ἱερόν Εὐαγγέλιον, ὁμοιον κατά πάντα πρός τό ἀναγιγνωσκόμενον ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις*, 5η ἔκδ. (Ἀθήνα: Ἀποστολική Διακονία, 2005 [ἀρχ. 1973]), 91-92. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά θέματα. «Εὐσχημόνως καί κατά τάξιν»*, τόμ. Γ' (Λογική λατρεία, 16· Ἀθήνα: Ἀποστολική Διακονία, 2007), 111-112.
94. Βλ. Εὐαγγέλιον, 215. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 112.
95. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 122. Εὐαγγέλιον, 524-525.
96. Εὐαγγέλιον, 519-520.
97. Βλ. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 114-116.
98. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 117.
99. Ἰωάννου της Κρονστάνδης, *Οἱ μακαρισμοί: Δέκα ἐρμηνευτικές ὁμιλίες*, ἐπιμ. Π. Μπότσης, μτφρ. ἀπό τά ρωσικά Ἑλ. Μουντενίτσα, 3η ἔκδ. (Ἀθήνα: Μπότσης Πέτρος, 2011), 17, 19-22.
100. Βλ. *Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάς*, ἐπιμ. κειμ. π. Κων. Παπαγιάννη, 6η ἔκδ. (Ἀθήνα: Ἀποστολική Διακονία, 2008 [ἀρχ. 1985]), 176-178.
101. Βλ. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 118-119.
102. Ἀπό τό α' Τροπάριο τῆς Ε' ὠδῆς τοῦ Κανόνα τῶν Χαιρετισμῶν (ποίημα Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου).
103. Βλ. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 123.
104. Συμεῶν Θεσσαλονίκης, *Περί τῆς θείας προσευχῆς, κειμ. ΤΑ' : Περί τῶν μακαρισμῶν τοῦ Σωτῆρος κατά σύνοψιν ἐρμηνεῖα*. PG 155, 596c.
105. Συμεῶν Θεσσαλονίκης, *Μακαρισμοί*. PG 155, 596ab.
106. Γ. Ρατοινγκερ, *Ἰησοῦς*, 87-88.
107. Μ. Σιώτου, *Ἐρμηνεῖα*, 11.
108. Βλ. Μ. Σιώτου, *Ἐρμηνεῖα*, 7.
109. Βλ. Κατά τόν Μ. Σιώτη, ὁ Μ. Βασίλειος «ἄν καί δέν ἔγραψε συστηματικόν ἐρμηνευτικόν ἔργον τοῦ κειμένου τῆς ἐπί τοῦ Ὁρους Ὀμιλίας ἢ τῆς ἀντιστοίχου πρός αὐτήν “ἐν τόπῳ πεδινῷ” ὁμιλία τοῦ Κυρίου, δύναται νά χαρακτηρισθῆ ὡς ὁ οὐσιαστικώτερος πρακτικός ἐρμηνευτής συνόλου σχεδόν τοῦ κειμένου τῆς ἐν λόγῳ Ὀμιλίας... εἰς τά ἠθικά καί τά ἀσκητικά του ἔργα» (*Ἐρμηνεῖα*, 80 -81).
110. Γρηγορίου Νύσσης, *Εἰς τούς μακαρισμούς*, 1-8. PG 44, 1193-1301. *ΒΕΠ* 66, 369-426. Π. Μπρούσαλη (ἀρχιμ.), *Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, Λόγοι εἰς τούς μακαρισμούς*, εἰσ. κειμ. μτφρ. σχόλ., 3η ἔκδ. (Λογική λατρεία, 6· Ἀθήνα: Ἀποστολική Διακονία, 2001). Βλ. Ἡ. Μουτσούλα, «Εἰς τούς Μακαρισμούς», στό ἔργο του *Γρηγόριος Νύσσης*, μέρ. Α', Ι, στή *ΒΕΠ* 65 (1996), 120-128.
111. Βλ. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά*, Γ', 121. Πρβλ. Μ. Σιώτου, *Ἐρμηνεῖα*, 83-85.
112. Βλ. Σ. Παπαδοπούλου, *Γρηγόριος Νύσσης. Ἡ θεολογία του, ὁ βίος του, τά ἔργα του, βιβλιογραφία* (Κατερίνη: «Τέριος», 1987), 45.
113. Σ. Παπαδοπούλου, *Νύσσης*, 45.
114. Θεοφάνους Κεραμέως, *Εἰς τούς μακαρισμούς*. PG 132, 912c.
115. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 1, 1. PG 44, 1193c-1196a. *ΒΕΠ* 66, 369, 17-25: «Τά δέ ἀπό τοῦ ὕψους τούτου κατοπτευόμενα, οἷα καί ὅσα ἐστίν, αὐτός ὁ Θεός Λόγος, μακαρίζων τούς συναναβάντας αὐτῷ διεξέρχεται, οἷον δακτύλῳ τινί δεικνύς, ἔνθεν μέν τήν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν, ἐτέρωθεν δέ, τῆς ἄνω γῆς τήν κληρονομίαν· εἶτα ἔλεον, καί δικαιοσύνην, καί παράκλησιν, καί τήν πρός τόν Θεόν τῶν ὄλων γινομένην συγγένειαν καί τόν ἐκ τῶν διωγμῶν καρπόν, ὃ ἐστι τό σύνοικον Θεοῦ γενέσθαι· καί ὅσα ἄλλα πάρεστι πρός τούτους βλέπειν, ἄνωθεν ἐκ τοῦ ὄρους δακτυλοδεικτοῦντος τοῦ Λόγου, ἐκ τῆς ὑψηλῆς σκοπιᾶς διά τῶν ἐλπίδων ἀποβλεπόμενον».
116. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 1, 1. PG 44, 1193b. *ΒΕΠ* 66, 369, 11-13.
117. Γρηγορίου Νύσσης, *Μακαρισμοί*, 8, 5. PG 44, 1301ab. *ΒΕΠ* 66, 425, 40-426, 9.
118. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 1-6. PG 57, 223a-231a.
119. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Ματθαῖον*, 15, 1. PG 57, 223b: «...ἀλλά καί ψυχάς διώρθου, καί πάλιν ἀπό τῆς τούτων ἐπιμελείας ἐπί τήν ἐκείνων μετέβαινε θεραπείαν, ποικίλων τε ὁμοῦ τήν ὠφέλειαν, καί ἀναμιγνύς

- τῆ τῶν λόγων διδασκαλία τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων ἐπίδειξιν, καὶ τὰ ἀναίσχυντα τῶν αἰρετικῶν ἐμφράτων στόματα, δι' ὧν ἐκατέρας οὐσίας ἐκήδετο, δεικνύς ὅτι ὀλοκλήρου τοῦ ζώου αὐτός ἐστι Δημιουργός».
120. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν Ματθαῖον*, 15, 1. PG 57, 223d: «Καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ· Ἰδοὺ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος· οὐ πρὸς ἐκείνους διαλέγεται μόνους, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων πρὸς τὴν οἰκουμένην ἄπασαν· καὶ ὅταν αὐτοὺς μακαρίζῃ διωκομένους καὶ ἐλανομένους καὶ τὰ ἀνήκεστα πάσχοντας, οὐκ ἐκείνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς τὰ αὐτὰ κατορθοῦσι πλέκει τὸν στέφανον».
121. Βλ. τὴ θεολογικὴ ἐξάρτησις ἀπὸ τὸν ἰ. Χρυσόστομο τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Θεοφύλακτου καὶ τοῦ Εὐθύμιου Ζιγαβηνοῦ.
122. Βλ. Μ. Σιώτου, *Ἑρμηνεία*, 86, ὑποσ. 135.
123. Μ. Σιώτου, «Ἡ ὑπὸ τοῦ Χρυσοστόμου ἐρμηνεία τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίας», *Ἑρμηνεία*, 85-92, ἐδῶ 85.
124. Δ. Αθανασοπούλου, *Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ ὁ Εὐαγγελικὸς νόμος*, ἀπόδ. στή νεοελλ., 3η ἔκδ. (Ἀθήνα: χ.ἔ., 1991).
125. Βλ. Π. Χαβαράνη, «Θεοφάνης Κεραμεύς Ἐπίσκοπος Ταυρομενίου (Φιλάγαθος Κεραμίτης)», PG 132, ια' - ιγ'.
126. Θεοφάνους Κεραμέως, *Ὁμιλία ΝΑ': Εἰς τοὺς μακαρισμοὺς - Ἐλέχθη ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου*. PG 132, 905c-917c.
127. Βλ. Μ. Σιώτου, *Ἑρμηνεία*, 118, ὑποσ. 9.
128. Ἰ. Φουντούλη, *Τελετουργικά, Γ'*, 123.
129. Θεοφάνους Κεραμέως, *Εἰς τοὺς μακαρισμοὺς*. PG 132, 912b.
130. Θεοφάνους Κεραμέως, *Εἰς τοὺς μακαρισμοὺς*. PG 132, 917c.
131. Βλ. Σ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία. Τόμ. Α': Εἰσαγωγή, Β' καὶ Γ' αἰῶνας*, 2η ἔκδ. (Ἀθήνα: Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, 1986), 122-123.
132. Συμεὼν Νέου Θεολόγου, *Ὁμιλίαι ἠθικαί*, 10, 1. Βλ. τὴν ἐξοχη λογοτεχνικὴ ἀπόδοσις τῶν μακαρισμῶν αὐτῶν ἀπὸ τὸν καθηγ. Π. Β. Πάσχο, «Μακαρισμὸς τῶν Χριστιανῶν», σὺν *Χριστιανικὸν Συμπόσιον. Ἐτησίαι ἔκδοσις χριστιανικοῦ στοχασμοῦ καὶ τέχνης. Τόμ. Β'*, διευθυντῆς Κ. Τσιρόπουλος (Ἀθήναι: «Ἐστία», 1968), 7-9.
133. Σωφρονίου (ἀρχιμ.), *Ὁ Γέροντας Σιλουανὸς τοῦ Ἄθω (1866-1938)*, μτφρ. ἀπὸ τὰ ρωσικά, 3η ἔκδ. (Ἔσσεξ Ἀγγλίας: Ἰ. Μονὴ Τιμίου Προδρόμου, 1985), 316, 347, 408, 465, 501, et passim, ὅπου ἀρχίζει μὲ τίς ἐκφράσεις: «Καλότυχῃ ἢ ψυχῇ πού γνώρισε...», ἢ «Μακαρία ἢ ταπεινὴ ψυχὴ...».
134. Πέτρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, *Βιβλίον Α', Περί τοῦ θείου φόβου ὡς πρώτης ἐντολῆς. Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπιτικῶν*, μτφρ. Ἀ. Γαλίτη, τόμ. Γ', 2η ἔκδ. (Θεσ/νίκη: «Τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας», 1989), 84-89. Δέν πρόκειται γιὰ αὐτοτελὲς ἔργο, ἀλλὰ στὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Ἦσ. 11,2-3) ἀντιπαραβάλλει τίς ἑπτὰ ἐντολὰς τοῦ Κυρίου (Μτ. 5,3-9), τίς ὁποῖες καὶ ἀναπτύσσει. Τὸ ἔργο του χαρακτηρίζεται ὡς «φιλοκαλία μέσα στὴ Φιλοκαλία» (ὄπ.π. 65).
135. Φιλόθεου Κόκκινου, «Λόγοι εἰς τοὺς Μακαρισμοὺς», σὺν ἔργῳ τοῦ Β. Ψευτογκᾶ, *Φιλοθέου Κοκκίνου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως: Ἔργα*, τόμ. 3: Λόγοι καὶ Ὁμιλίαι (Θεσσαλονίκη, 1979).
136. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, *Περί τῆς θείας προσευχῆς, κεφ. ΤΑ': Περί τῶν μακαρισμῶν τοῦ Σωτῆρος κατὰ σύνοψιν ἐρμηνεία*. PG 155, 596.
137. Ἰωάννου τῆς Κρονστάνης, *Οἱ μακαρισμοί: Δέκα ἐρμηνευτικὲς ὁμιλίαι*, ἐπιμ. Π. Μπότσης, μτφρ. ἀπὸ τὰ ρωσικά Ἑλ. Μουντενίτσα (Ἀθήνα: Μπότσης Πέτρος, 2005).
138. Ἁγίου Νεκταρίου, *Ἱστορία*, 127-133.
139. Γ. Μπαμπινιώτη, *Λεξικὸ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Μὲ σχόλια γιὰ τὴ σωστὴ χρῆσι τῶν λέξεων* (Ἀθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας, 1998), 1448.
140. Ἀ. Κεσελοπούλου, «Ἡ πνευματικὴ ζωὴ κατὰ τὸν Γέροντα Πορφύριον τὸν Καυσοκαλυβίτη», σὺν σ. ἔ. *Γέροντας Πορφύριος Καυσοκαλυβίτης: Ὁρόσημο ἀγιότητος σὺν σύγχρονῳ κόσμῳ*, Πρακτικὰ Διορθόδοξου Μοναστικοῦ Συνεδρίου (Χανιά: Ἱερά Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς - Χρυσοπηγῆς, 2008), 131-150, ἐδῶ 133.
141. Γ. Στογιόγλου, «Πνευματικότης, Ὁρθόδοξις», *ΘΗΕ* 10 (1967), 467-471, ἐδῶ 467-8.
142. Εἶναι γνωστὴ ἄλλωστε ἡ ἐπίδρασις πού εἶχαν κατὰ τὸν περασμένον αἰῶνα τὰ ἔργα α) τοῦ Lev Gillet ὑπὸ τὸν τίτλο Ὁρθόδοξη πνευματικότης: *Μία σκιαγράφηση τῆς ὀρθόδοξης ἀσκητικῆς καὶ μυστικῆς παραδόσεως*: βλ. L. Gillet, *Orthodox Spirituality: An Outline of the Orthodox Ascetical and Mystical Tradition*, 2nd edit. (Crestwood: St. Vladimir's Seminary Pr., 1978). Καὶ β) τὸ δοκίμιον, ὅπως τὸ χαρακτηρίζεται, τοῦ Vladimir Lossky (1903-1958) ὑπὸ τὸν τίτλο Ἡ μυστικὴ θεολογία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο σήμερον κυκλοφορεῖ σέ 6η ἔκδ.: βλ. V. Lossky, *Ἡ μυστικὴ θεολογία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας*, δοκίμιον, μτφρ. Δέσπ. Πλευράκη - Καναβάκη, 6η ἔκδ. (Θεσ/νίκη: Ὁ Εὐαγγελιστῆς Μᾶρκος, 2007).
143. Βλ. Μ. Καρδαμάκη, *Πνευματικότης*, 11-12.

144. Άρχιμ. Βασιλείου, *Εισοδικόν. Στοιχεῖα λειτουργικῆς βιώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνότητος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*, ἐπανέκδ. (Ἅγιον Ὅρος: Ἴ. Μονή Σταυρονικήτα, 1987), 158.
145. Βλ. Ἴ. Μέγμεντορφ, *Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*, μτφρ. Β. Πατρῖκη (Ἀθήνα: Ἐν πλῶ, 2010), 118, 129, 134. Μ. Καρδαμάκη, *Πνευματικότητα*, 15.
146. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περί τοῦ χρησίμως τάς προφητείας ἀσαφεῖς εἶναι*, 2, 5. PG 56, 182.
147. Ὠριγένους, *Εἰς τό κατά Ἰωάννην*, 1, 28. PG 14,77a. BEΠ 11, 273, 32-33.
148. Θεοφίλου Ἀντιοχείας, *Πρός Αὐτόλυκον*, 2, 9. PG 6, 1064a. BEΠ 5, 27, 16.
149. Μ. Φαράντου, *Ἡ περί Θεοῦ ὀρθόδοξος διδασκαλία* (Ἀθήνα: χ.έ., 1985), 171. P. Grech, *An Outline of New Testament Spirituality* (Grand Rapids, Mi.: Wm. B. Eerdmans, 2011), vii.
150. Βλ. P. Grech, *Spirituality*, vii-viii.
151. Βλ. M. Feinberg-Vamosh, *Ἡ καθημερινή ζωή τήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ*, μτφρ. Ἔ. Ἀντωνιάδου, θεώρ. Ἴ. Γαλάνης (Ἀθήνα: Ἑλληνική Βιβλική Ἑταιρεία, 2002), 56.
152. A. Chouraqui, *Ἡ καθημερινή ζωή τῶν ἀνθρώπων τῆς Βίβλου*, μτφρ. Στ. Βλοντάκη (Λαοί καί πολιτισμοί: Ἀθήνα: Δ. Ν. Παπαδήμας, 1992), 222.
153. Ἐδῶ ἐμπεριεχόνται οἱ ἐκδηλώσεις τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ Ἰσραήλ, ὅπως οἱ γιορτές, οἱ τελετουργίες καί οἱ συγκεντρώσεις στή συναγωγή. Βλ. Ν. Ρόπς, *Ἡ καθημερινή ζωή στήν Παλαιστίνη στούς χρόνους τοῦ Ἰησοῦ*, μτφρ. Ἐ. Ἀγγέλου, 2η ἔκδ. (Λαοί καί πολιτισμοί: Ἀθήνα: Δ. Παπαδήμας, 1990), 408.
154. Βλ. E. Lohse, *Theological Ethics of the New Testament*, transl. by M. E. Boring (Minneapolis: Fortress Press, 1991), 64-67. Ἐπίσης, D. Harrington, *Matthew*, 76. U. Luz, «History of Interpretation», *Matthew 1-7*, 177-181, 188-189.
155. E. Lohse, *Ethics*, 64. U. Luz, *Matthew 1-7*, 178.
156. E. Lohse, *Ethics*, 64. U. Luz, *Matthew 1-7*, 179-181.
157. E. Lohse, *Ethics*, 64-65.
158. E. Lohse, *Ethics*, 65.
159. E. Lohse, *Ethics*, 65-66. U. Luz, *Matthew 1-7*, 177.
160. E. Lohse, *Ethics*, 66.
161. E. Lohse, *Ethics*, 66-67.
162. Ν. Ματσουκᾶ, *Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης: Σημεῖα, νοήματα, ἀποτυπώματα* (ΦΘΒ 49· Θεσσαλονίκη: Π. Πουρναρᾶ, 2002), 403.
163. Βλ. G. Strecker, *Sermon*, 53.
164. Βλ. S. Barton, «‘You therefore must be perfect, as your heavenly Father is perfect’: The Spirituality of Matthew», *The Spirituality of the Gospels* (Eugene, OR: Wipf & Stock Publishers, 2006), 9-38, ἐδῶ 33. Γ. Ράτσιγγερ, *Ἰησοῦς*, 86.
165. U. Luz, *Matthew 1-7*, 201-202. Ἡ σωτηρία ὁμως δέν ἀποτελεῖ ἐπιβράβευση ἀρετῶν, ἀλλά κυρίως ἀποκατάσταση τῆς ἀνθρώπινης φύσης, παράδοση τοῦ πιστοῦ στόν Χριστό, «ἐγγρίσωση» ἢ θέωση· βλ. Δ. Μαυροπούλου, «Ἦθος καί ἠθική: Ἐννοιες ἀσύμπτωτες», *Σύναξη* 116 (2010), 42-46.
166. Βλ. Χ. Βούλγαρη, *Εἰσαγωγή εἰς τήν Καινήν Διαθήκην. Τόμ. Α΄: Προλεγόμενα, Εὐαγγέλια, Πράξεις, Ἐπιστολαί Παύλου* (Ἐν Ἀθήναις: χ.έ., 2003), 122-123. Χ. Γιανναρᾶ, *Ἀλφαβητάρι τῆς πίστεως*, 6η ἐπανέκδ. (Ἀθήνα: Δόμος, 1988), 36.
167. Χ. Μαλεβίτση, *Οἱ παράκτιοι ἄνθρωποι* (Ἀναλόγιο 13· Ἀθήνα: Εὐθύνη, 2002), 104. [Ἀρχ. δημ. «Ὁ πνευματικός ἄνθρωπος», *Ἡ Καθημερινή* (11.10.1996), 3].
168. Βλ. Γ. Γραμματικάκη, «Ὁ μετέωρος ἄνθρωπος», στήν ἐφημ. *Ἐλευθεροτυπία* 03.04.2011.
169. U. Luz, *Matthew 1-7*, 189.
170. S. Barton, *Spirituality*, 27. Ποβλ. A. Sager, *Gospel-Centered Spirituality: An Introduction to Our Spiritual Journey* (Minneapolis, MN: Augsburg Fortress, 1990), 30 ἔξ.
171. Συμεῶν Θεσσαλονίκης, *Ἐπιστολή* 7, 45: «Τούς γάρ ταπεινούς τῶ πνεύματι καί πτωχούς μακαριστούς ἀποφαίνεταιαι, καί τήν πτωχείαν ταύτην θεμέλιον προτίθησι τῶν μακαρισμῶν ὅτι καί αὐτός ἐντεῦθεν τῶν τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ θεῖου ὑπέρ ἡμῶν ἔργων ἤρξατο, καί ἔπαθλον τῆς πτωχείας τήν βασιλείαν παρέχει τῶν οὐρανῶν, καί τούς πτωχούς τῶ πνεύματι, ἦτοι τούς τήν καρδίαν ταπεινούς, οὐρανοῦ βασιλεῖς ἀποδείκνυσι. Βαβαί τοῦ μεγαλείου τῆς δωρεᾶς».
172. Γρηγορίου Νύσσης, *Περί ἀρετῆς ἦτοι εἰς τόν βίον Μωυσέως*, λόγος Β΄. Herbertus Musurillo (ed.), *De vita Moysis* (Gregory Nysseni Opera: Leiden: E. J. Brill, 1964), 84. PG 44, 373d-376a. BEΠ 65A, 141, 20-21. Γρηγορίου Νύσσης Ἔργα, τόμ. 9 (ΕΠΕ· Θεσσαλονίκη: «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», 1990), 254. Π. Μπρούσαλη (ἀρχιμ.), *Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, Εἰς τόν βίον τοῦ Μωυσέως*, εἰσ. - κειμ. - μτφρ. - σχόλ. (Λογική λατρεία

- 9· Ἀθήνα: Ἀποστολική Διακονία, 1990), 172: «Ὁρος γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἄναντες καί δυσπρόσιτον ἡ θεολογία, ἧς μόλις ὁ πολὺς λεῶς τῆς ὑπωρείας φθάνει».
173. Βλ. T. Donaldson, *Jesus on the Mountain: A Study in Matthean Theology* (JSNT SS 8· Sheffield: JSOT Press, 1985).
174. Τὰ ἕξι γεγονότα «ἐπὶ τοῦ ὄρους» στή δράση τοῦ Ἰησοῦ εἶναι τὰ ἑξῆς: Ὁ τρίτος πειρασμός (4,8)· ἡ Ο.Ο. (5,1-8,1)· θεραπεία καί χορτασμός τοῦ πλήθους (15,29)· ἡ Μεταμόρφωση (17,1.9)· ἡ ὁμιλία στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν (24,3)· καί ἡ μεγάλη ἀνάθεση τῆς ἀποστολῆς (28,16). Βλ. T. Donaldson, *Jesus*, 85-190.
175. Ὡριγένους, *Τῶν εἰς τό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξηγητικῶν*, 11, 18. PG 13, 965. BEΠ 13, 68, 3-8: «Ἔστιν οὖν εἰπεῖν ὅτι εἰς τό ὄρος τοῦτο, ὅπου καθέζεται ὁ Ἰησοῦς, οὐχ ὑγιαίνοντες ἀναβαίνουνσι μόνον, ἀλλά μετά τῶν ὑγιαίνόντων καί οἱ διάφορα πάθη πεπονθότες. Καί τάχα τοῦτο τό ὄρος, ἐνθα ἀναβάς καθέζεται ὁ Ἰησοῦς, ἡ κοινοτέρως ἐστίν ὀνομαζομένη ἐκκλησία, ἀνεστηκυῖα διά τόν λόγον τοῦ θεοῦ παρά τήν λοιπήν γῆν καί τούς ἐπ' αὐτῆς». Βλ. Μ. Σιώτου, *Ἑρμηνεία*, 76, ὑποσ. 94 καί 77, ὑποσ. 104.
176. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Περί ἀγάπης ἑκατοντάς τρίτη*, 47. PG 90, 1029d-1032a: «Μακάριοι... ὅτι διά Χριστόν καί κατά Χριστόν ταῦτα καί ποιοῦσι καί πάσχουσι». *Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν*, μτφρ. Α. Γαλίτη, τόμ. Β', 3η ἔκδ. (Θεσσαλονίκη: «Τό περιβόλι τῆς Παναγίας», 1991), 82.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Κανονισμός «Περί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τήν ἐπωνυμία: “Ἐκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας»

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἦχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
2. Τάς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, τάς ἀπορροούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρός τό Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.
3. Τάς ὑφισταμένες κοινωνικάς καί πνευματικάς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας, ἰδιαίτέρως τάς πρός τήν Νεότητα ὑποχρεώσεις αὐτῆς.
4. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 109/8.6.2011 Ἀπόφασιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 261/25.5.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου καί Ἱκαρίας κ. Εὐσεβίου.
5. Τήν ἀπό 29.5.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
6. Τήν ἀπό 16.6.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾶ εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Σάμου καί Ἱκαρίας Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: “Ἐκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις”, τό ὁποῖον θά λειτουργεῖ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας καί θά ἐδρεύει εἰς τήν πόλιν τῆς Σάμου. Ἡ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θά διέπεται ἀπό τάς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

«Περί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τήν ἐπωνυμία: “Ἐκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας».

Ἦρθρον 1

Σύσταση-Ἐπωνυμία-Ἔδρα

Στήν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας καί ὑπό τήν ἄμεση πνευματική καί διοικητική

ἐποπτεία αὐτῆς συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα, μέ τήν ἐπωνυμία «Ἐκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις», τό ὁποῖο θά λειτουργεῖ ὡς ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐξαρτημένη ἀπό αὐτό, αὐτοτελοῦς διαχείρισης καί μή κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος καί θά διέπεται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι ἡ πόλις τῆς Σάμου. Τό Ἰδρυμα θά στεγάζεται καί θά λειτουργεῖ σέ ἰδιόκτητη ἔκταση τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία εὐρίσκεται στήν περιοχὴ «Παναγίας Κότσικα» καί τήν ὁποία δώρησε σ' αὐτήν πρός τό σκοπό αὐτό ἡ Ἱερά Μονή Παναγίας Βροντᾶ.

Ἦρθρον 2

Σκοποί καί μέσα πρός ἐπίτευξιν αὐτῶν

1. Σκοποί τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) ἡ ἐν γένει συμβολή στήν πληρέστερη καί ἀρτιότερη πνευματική, ποιμαντική, κατηχητική, ἱεραποστολική, κοινωνική καί φιλανθρωπική διακονία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας στό πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης καί Διδασκαλίας, β) ἡ συμβολή στήν Ὁρθόδοξη Χριστιανική Ἀγωγή τῶν παιδιῶν καί τῶν ἐφήβων, γ) ἡ παροχή ὑγιεινῆς καί ἀσφαλοῦς στέγασης καί παραμονῆς, ὑγιεινῆς καί ἐπαρκοῦς διατροφῆς μέ σωστή ποιοτική σύνθεση, τακτικῆς ἰατρικῆς παρακολούθησης καί ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης, ὑπηρεσιῶν καθαριότητος μέ τήρηση τῶν ὄρων ὑγιεινῆς, διαπαιδαγώγησης, καλλιέργειας, δημιουργικῆς ἀπασχόλησης, ποιοτικῆς ψυχαγωγίας, ἀναψυχῆς, μέριμνας γιά τήν ὁμαλὴ ψυχοσυναισθηματική καί ὑγιῆ ἀνάπτυξιν, καί ἀγάπης σέ μαθητῆς καί μαθήτριες πού προέρχονται κατὰ προτεραιότητα, ἀπό τίς περιφέρειες τῶν Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας, καί δευτερευόντως καί συμπληρωματικῶς ἀπό τίς περιφέρειες ἄλλων Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, δ) ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν στελεχῶν, κληρικῶν καί λαϊκῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἱκαρίας,

ἀλλὰ καὶ ἄλλων Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καθὼς καὶ ἡ ἀνάπτυξη καὶ συζήτηση θεολογικῶν καὶ λοιπῶν θεμάτων.

2. Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν εἶναι: α) ἡ διοργάνωση καὶ λειτουργία, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες κάθε ἔτους, Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἱκαρίας γιὰ τὰ ὡς ἄνω πρόσωπα στὶς ιδιόκτητες ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος, β) ἡ διοργάνωση συναντήσεων, σεμιναρίων, ἡμερίδων, συνεδρίων καὶ λοιπῶν ποιμαντικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἱκαρίας, γ) ἡ δημιουργία παραρτήματος εἰς τὴν Ἱκαρία, δ) ὁποιοδήποτε ἄλλο προσφορὸ μέσο ἤθελε ἀποφασίσει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 3

Ὁργάνωση-Διοίκηση-Διοικητικὸ Συμβούλιο

1. Τὸ Ἰδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεση πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἱκαρίας καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο (ἐφεξῆς Δ.Σ.) πού ἀπαρτίζεται ἀπὸ: α) τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σάμου καὶ Ἱκαρίας, ὡς Πρόεδρο, β) τὸν νόμιμο ἀναπληρωτὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου (Πρωτοσύγκελλο ἢ Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως), ὡς Ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος, σέ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, θά ἀναπληρώνει αὐτὸν κατόπιν ἐιδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτήσεώς του, καὶ θά προεδρεύει τοῦ Δ.Σ., γ) τρία πρόσωπα κληρικοῦς ἢ λαϊκοῦς, καὶ ἐκ τῶν τελευταίων ἄνδρες ἢ γυναῖκες, πού κατοικοῦν στὴν περιφέρεια τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ διακρίνονται γιὰ τὸ ἥθος, τὴν πνευματικὴ κατάρτιση καὶ ὠριμότητά τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

2. Τὰ ὡς ἄνω τρία τακτικὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. (τῆς παραγράφου 1γ τοῦ παρόντος ἄρθρου) διορίζονται, μαζί μὲ τὰ ἀντίστοιχα ἀναπληρωματικὰ τους μέλη, γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σάμου καὶ Ἱκαρίας, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη πρόταση τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο, οἱ δὲ διορισθέντες, οἱ ὁποῖοι δικαιοῦνται πάντως ἐξόδων παραστάσεως πού καθορίζονται μὲ ἀπόφαση τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

3. Μέλη τοῦ Δ.Σ. πού δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ κωλύονται στὴν ἄσκηση αὐτῶν, ἢ δὲν συμβάλλουν στὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, ἢ προβαί-

νουν σέ ἐνέργειες πού ἔρχονται σέ ἀντίθεση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος ἢ παραιτοῦνται πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τῆς θητείας τους, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

4. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σέ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του καὶ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία.

5. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικὰ κάθε δέμηνο καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ, σέ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου, ἢ ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη αἴτηση πρὸς τὸν Πρόεδρο τριῶν τουλάχιστον μελῶν του.

6. Τὸ Δ.Σ., στὶς συνεδριάσεις τοῦ ὁποῖου δύνανται, κατὰ τὴν κρίση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, νὰ μετέχουν μὲ δικαίωμα λόγου, ἀλλὰ ὄχι ψήφου καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν κατασκηνωτικῶν περιόδων, εὐρίσκεται σέ ἀπαρτία ὅταν παρίσταται ὅπωςδήποτε ὁ Πρόεδρος ἢ, σέ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ ὁ Ἀντιπρόεδρος, καὶ δύο ἀπὸ τὰ μέλη του, οἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν. Σέ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

ἄρθρον 4

Ἀρμοδιότητες Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἔχει τίς ἀκόλουθες ἀρμοδιότητες:

α) Ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα πού ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση, διοίκηση καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, στὴ διαχείριση καὶ ἀξιοποίηση ἐν γένει τῶν κάθε φύσης περιουσιακῶν στοιχείων, πού ἔχουν διατεθεῖ σέ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος, καὶ στὴ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος,

β) Ἐπεξεργάζεται, καταρτίζει καὶ ὑποβάλλει πρὸς ἔγκριση στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἱκαρίας τὸν Ἐσωτερικὸ Κανονισμό λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος,

γ) Συνεργάζεται γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα μὲ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, μὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Ναῶν, τὰ Ἡγουμενοσυμβούλια τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν φιλανθρωπικῶν, κοινωφελῶν καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων ἰδρυμάτων τῆς περιφέρειας τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ διαφόρους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς καὶ φιλανθρωπικούς συλλόγους, καθὼς καὶ μὲ τὴ Περιφερειακὴ καὶ τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση, τοὺς τοπικοὺς φορεῖς καὶ ἐν γένει τίς ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος,

δ) Μεριμνά για την εξεύρεση οικονομικών πόρων και για την ευρυθμία, ομαλή, απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Ίδρυματος,

ε) Προτείνει στο οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο, το οποίο και αποφασίζει σχετικά, την πρόσληψη από το Νομικό Πρόσωπο της οικείας Ίερᾶς Μητροπόλεως τυχόν ἔμμισθου προσωπικού -ὡς ἐπί τό πλεῖστον γιά τίς περιόδους λειτουργίας τοῦ Ίδρυματος καί μόνον ἐφόσον τό ἐθελοντικό προσωπικό δέν ἐπαρκεί γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν του- σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας, καί τό διορισμό στό αὐτό Νομικό Πρόσωπο τοῦ ἐθελοντικού προσωπικού, καί ἐποπτεύει τό σύνολο αὐτοῦ,

στ) Καθορίζει τίς κατασκηνωτικές περιόδους κατά τούς θερινούς μήνες κάθε ἔτους, οἱ ὁποῖες εἶναι διαφορετικές ἀναλόγως τοῦ φύλου τῶν κατασκηνωτῶν, τόν ἀριθμό τῶν κατασκηνωτῶν γιά κάθε περίοδο καί τό ὕψος τοῦ ποσοῦ τῶν τυχόν εἰσφορῶν συμμετοχῆς σ' αὐτές, οἱ ὁποῖες καταβάλλονται -μόνον ἐφόσον παρῶν ἀνάγκη- ἀπό τούς γονεῖς ἢ τούς ἔχοντες, μέ ἀπόφαση Δικαστηρίου, τήν ἐπιμέλεια τῶν κατασκηνωτῶν,

ζ) Ἀποφασίζει ἐπί τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς στό Ἴδρυμα, τίς ὁποῖες ὑποβάλλουν ἀμφότεροι οἱ ἐνδιαφερόμενοι γονεῖς ἢ οἱ ἔχοντες, μέ ἀπόφαση Δικαστηρίου τήν ἐπιμέλεια τῶν ὑποψηφίων κατασκηνωτῶν, κατόπιν ἐξετάσεως καί τῶν λοιπῶν δικαιολογητικῶν (ἠθιχαρχική πράξη γέννησης τοῦ/τῆς ὑποψηφίου ἢ πιστοποιητικό οἰκογενειακῆς κατάστασης ἀπό τό ὁποῖο νά προκύπτει ἡ ἡλικία του/της, πιστοποιητικό ὑγείας τοῦ/τῆς ὑποψηφίου ἀπό ἰατρό, πιστοποιητικό χρηστοθῆειας τοῦ/τῆς ὑποψηφίου εἴτε ἀπό Ἐφημέριο τῆς περιφέρειας τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἰκαρίας - εἴτε ἀπό τόν οικείο Μητροπολίτη- ὅταν αὐτός/αὐτή προέρχεται ἀπό τήν περιφέρεια ἄλλης Ίερᾶς Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἄλλης Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας),

η) Ἀποφασίζει ἐπί τῆς ἀποβολῆς, κατόπιν εὐλόγου αἰτίας, κατασκηνωτῆ ἀπό τό Ἴδρυμα,

θ) Ἀποφασίζει γιά τή φιλοξενία συναντήσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων καί λοιπῶν ποιμαντικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἰκαρίας στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ίδρυματος, καθῶς καί γιά τήν παρὰχώρηση, ὑπό τούς ὅρους πού θέτει, τῶν ὡς ἄνω ἐγκαταστάσεων πρὸς χρήση σέ ἄλλους φορεῖς, τῶν ὁποίων οἱ δραστηριότητες δέν ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ αὐτές τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, γιά τήν πραγματοποίηση ἐκδηλώσεων ὕστερα ἀπό ἐγγραφή αιτιολογημένη αἴτηση τῶν ἐνδιαφερομένων,

ι) Καταρτίζει στό τέλος τῶν κατασκηνωτικῶν περιόδων κάθε ἔτους τόν Ἀπολογισμό γ' αὐτές, καθῶς καί

στό τέλος κάθε ἔτους τόν ἐτήσιο Προϋπολογισμό καί τόν ἐτήσιο Ἀπολογισμό τοῦ Ίδρυματος, τούς ὁποίους καί ὑποβάλλει γιά ἔγκριση στό οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο,

ια) Ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα, τό ὁποῖο δέν προβλέπεται στόν παρόντα Κανονισμό κατά τήν κυρίαρχη κρίση του.

ἄρθρον 5

Ἀρμοδιότητες Προέδρου-Ἀντιπροέδρου-Γραμματέα-Ταμῆ τοῦ Δ.Σ.

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.: α) ἔχει τήν ἐποπτεία ὄλων τῶν δραστηριοτήτων καί τῆς λειτουργίας τοῦ Ίδρυματος καί συντονίζει τά μέλη τοῦ Δ.Σ. γιά τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ Ίδρυματος, β) ἐκπροσωπεῖ τό Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε Διοικητικῆς, Δικαστικῆς καί Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς καί ὁποιασδήποτε ἄλλης Ἀρχῆς καί σέ ὅλες του τίς σχέσεις μέ ἄλλα Ἴδρύματα, Ὁργανισμούς, νομικά καί φυσικά πρόσωπα, γ) λαμβάνει γνώση ὄλων τῶν εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ίδρυματος, συνυπογράφει μέ τό Γραμματέα ὅλη τήν ἀλληλογραφία αὐτοῦ καί συνυπογράφει μέ τόν Ταμῆ τά οικονομικῆς φύσης ἐγγραφα, δ) συγκαλεῖ τό Δ.Σ. σέ τακτικές ἢ ἔκτακτες συνεδριάσεις, διευθύνει τίς σέ αὐτές συζητήσεις καί συνυπογράφει μέ τόν Γραμματέα τά πρακτικά τῶν συνεδριάσεων, ε) ἀσκεῖ ἐποπτεία καί ἐλεγχό στό προσωπικό τοῦ Ίδρυματος καί παρακολουθεῖ τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ., στ) ἐν γένει μεριμνά γιά τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

2. Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἀναπληρώνει τόν Πρόεδρο, σέ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος σέ ὅλες τίς ὡς ἄνω ἀρμοδιότητες αὐτοῦ κατόπιν ἐιδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτήσεώς του.

3. Ὁ Γραμματέας τοῦ Δ.Σ. μέ τή συνδρομή τῆς Γραμματείας τοῦ Ίδρυματος τηρεῖ τό Βιβλίον Πρωτοκόλλου τοῦ Ίδρυματος καί συντάσσει ὅλα τά ἐγγραφα καί ὅλη τήν ἀλληλογραφία τοῦ Ίδρυματος γιά τήν ὁποία ἐνημερώνει τόν Πρόεδρο καί τήν ὁποία συνυπογράφει μέ αὐτόν. Ἐπίσης τηρεῖ λοιπά Γενικά Βιβλία, ἀπαραίτητα γιά τή λειτουργία τοῦ Ίδρυματος, τῶν ὁποίων τήν τήρηση ἠθέλη ἀποφασίσει τό Δ.Σ. αὐτοῦ, τό Βιβλίον Κατασκηνωτῶν καί τό Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ίδρυματος, συνυπογράφει μέ τόν Πρόεδρο τά ἐν λόγῳ πρακτικά, τά ὁποῖα συντάσσει, καί φυλάσσει τά ἐγγραφα, τήν ἀλληλογραφία, τά Βιβλία καί τή σφραγίδα τοῦ Ίδρυματος.

4. Ὁ Ταμῆς τοῦ Δ.Σ. ἐνεργεῖ γιά λογαριασμό τοῦ Δ.Σ., ἐναντι τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπόλογος, τίς διαχειριστικές πράξεις ἀναφορικά μέ τά κάθε φύσης περιου-

σιακά στοιχεία, πού έχουν διατεθεί σε χρήση του Ίδρύματος. Τηρεί τό Βιβλίον Ταμείου, καθώς καί τά Διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως καί Έντάλματα Πληρωμής του Ίδρύματος καί τά προβλεπόμενα νόμιμα παραστατικά διαχειρίσεως, εισπράττει κάθε έσοδο του Ίδρύματος μέ διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως, θεωρημένα από τήν οικεία Ίερά Μητρόπολη, τά όποια έπίσης συνυπογράφει, όπως άλλωστε καί όλα τά οικονομικής φύσης έγγραφα, μέ τόν Πρόεδρο, ευθύνεται γιά τή φύλαξη τών χρημάτων του Ίδρύματος, τά όποια κατατίθενται σε ιδιαίτερο λογαριασμό μίας από τίς Τράπεζες πού λειτουργοῦν στήν πόλη τής Σάμου καί τής Ίκαρίας στό όνομα του Νομικού Προσώπου τής οικείας Ίερας Μητροπόλεως μέ τήν ένδειξη «Διά τίς Έκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις», έχει τήν ευχέρεια νά παρακρατεί έξ αυτών ποσόν αναγκαίο γιά τήν κάλυψη τών έκτακτων καί έπείγουσών δαπανών του Ίδρύματος, τό ύψος του όποιου καθορίζεται μέ απόφαση του Δ.Σ. καί διενεργεί αναλήψεις χρημάτων κατόπιν απόφάσεως του Δ.Σ. γιά τή λήψη τής όποιας είναι άπαραίτητη ή ψήφος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ως Πρόεδρου. Έπίσης, τηρεί τό Βιβλίον Κτηματολογίου καί τό Βιβλίον Ύλικού.

Άρθρον 6

Προσωπικό του Ίδρύματος

1. Τό προσωπικό τών υπηρεσιών του Ίδρύματος (διοικητική, υγειονομική, οικονομική-διαχειριστική, ειδική-βοηθητική), τό όποιο βρίσκεται υπό τήν έποπτεία του Δ.Σ. αυτού όντας υπόλογο σε αυτό, πρέπει νά είναι έξειδικευμένο καί έπιλεγμένο μέ κριτήριο καί γνώμονα τήν αγάπη γιά τή νεότητα, διακρίνεται δέ σε έθελοντικό καί έμμισθο. Στο έθελοντικό προσωπικό, τό όποιο διορίζεται στο Νομικό Πρόσωπο τής οικείας Ίερας Μητροπόλεως, συγκαταλέγονται τά άτομα εκείνα, άνδρες ή γυναίκες (άρχηγοί, ύπαρχοί, κοινοτάρχες, όμαδάρχες, γραμματείς, ιατροί, νοσηλευτές, φύλακες, νυκτοφύλακες, θυρωρός, διαχειριστής, άποθηκάριος, βοηθός διαχειριστή, προμηθευτής τροφίμων, ναυαγοσώστης, ήλεκτρολόγος, ύδραυλικός, τεχνίτες, εργάτες-υπάλληλοι καθαριότητας κ.λπ.) πού διακρίνονται γιά τό ήθος, τήν κατάρτιση καί ώριμότητά τους, τίς έξειδικευμένες γνώσεις καί έμπειρίες τους καί τό ένδιαφέρον τους γιά τή ζωή καί τό έργο τής τοπικής Έκκλησίας, καί μέ μόνη τή θέλησή τους καί άνευ άμοιβής παρέχουν τίς υπηρεσίες τους στο Ίδρυμα. Στο έμμισθο προσωπικό συγκαταλέγονται τά άτομα εκείνα, άνδρες ή γυναίκες (μάγειρος/μαγειρίσσα καί βοηθός του/της, φύλακας, νυκτοφύλακας, θυρωρός, ναυαγοσώστης, ήλεκτρολόγος, ύδραυλικός, τεχνίτες, εργάτες-υπάλληλοι καθαριότητας κ.λπ.) πού διακρίνονται όμοίως καί προσλαμβάνονται από τό

Νομικό Πρόσωπο τής οικείας Ίερας Μητροπόλεως - ως έπί τό πλείστον γιά τίς περιόδους λειτουργίας του Ίδρύματος καί μόνον έφόσον τό έθελοντικό προσωπικό δέν έπαρκει γιά τήν κάλυψη τών αναγκών του άπασχολοῦνται, λαμβάνουν άδεις άπουσίας, άμοίβονται καί παύονται, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τής κείμενης νομοθεσίας.

2. Τή γενική ευθύνη τής ευρυθμης, όμαλής, άπρόσκοπτης καί άποτελεσματικής λειτουργίας του Ίδρύματος, σύμφωνα μέ τούς σκοπούς του, καί του έλέγχου τής χρηστής διαχείρισης τών αγαθών πού διατίθενται γιά τήν κάλυψη τών αναγκών του έχει ο άρχηγός κάθε κατασκηνωτικής περιόδου. Ο άρχηγός, μεταξύ άλλων, συντονίζει, καθοδηγεί, ενισχύει, έπιβλέπει καί έλέγχει τό προσωπικό τών υπηρεσιών του Ίδρύματος (τό όποιο δέν αναμειγνύεται σε άλλα θέματα όργάνωσης, διοίκησης, λειτουργίας καί ζωής του Ίδρύματος πέραν τών άρμοδιοτήτων του, άλλα είναι έτοιμο νά προσφέρει κάθε στιγμή τίς υπηρεσίες του γιά τήν αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών αυτού) πός τήν κατεύθυνση τής πληρέστερης άσκησης τών καθηκόντων καί έν γένει του έργου του καί προεδρεύει του Συμβουλίου Κοινοταρχών καί του Συμβουλίου Όμαδάρχων. Τόν άρχηγό έπικουρεί στο έργο του καί αναπληρώνει, σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματός του, σε όλες τίς άρμοδιότητές του ο ύπαρχηγός, ο όποιος ενεργεί κατόπιν έντολής του.

3. Οι θέσεις πάντων τών υπηρεσιών του Ίδρύματος καθορίζονται μέ τόν Έσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας αυτού, πού καταρτίζει τό Δ.Σ. του. Στόν έν λόγω Κανονισμό, πού έγκρίνεται από τό οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο, έξειδικεύονται, μεταξύ άλλων, οι ύποχρεώσεις, οι άρμοδιότητες καί τά καθήκοντα τών μελών του προσωπικού, όπως καί ή διάρθρωση τών υπηρεσιών του Ίδρύματος.

Άρθρον 7

Τηρούμενα Βιβλία

1. Τό Ίδρυμα τηρεί, μέ τή μέριμνα του Γραμματέα καί του Ταμία του Δ.Σ., τά Γενικά καί Διαχειριστικά αυτού Βιβλία, τά όποια πρέπει νά φέρουν ξεχωριστή άρίθμηση τό καθένα κατά φύλλον καί νά είναι θεωρημένα γιά κάθε νόμιμη χρήση από τήν Ίερά Μητρόπολη Σάμου καί Ίκαρίας, ήτοι: 1) Βιβλίον Πρωτοκόλλου εισερχομένων καί έξερχομένων εγγράφων, 2) Βιβλίον Πρακτικών Συνεδριάσεων του Δ.Σ., 3) Βιβλίον Κατασκηνωτών, στο όποιο αναγράφονται τά πλήρη στοιχεία τών κατασκηνωτών του Ίδρύματος κάθε κατασκηνωτικής περιόδου, 4) Βιβλίον Ταμείου καί άριθμημένα κατ' αύξοντα άριθμό Γραμμάτια Εισπράξεως καί Έντάλματα Πληρωμής, τά όποια είναι έκτελεστέα έφόσον φέρουν τήν ύπογραφή του Προέδρου καί του

Ταμεία του Δ.Σ. του Ίδρυματος, 5) Βιβλίο Κτηματολογίου, στο οποίο καταγράφονται όλα τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, πού έχουν διατεθεί σε χρήση του Ίδρυματος, 6) Βιβλίο Υλικού, στο οποίο καταγράφονται όλα τα κινητά, περιουσιακά στοιχεία, πού έχουν διατεθεί σε χρήση του Ίδρυματος.

2. Το Ίδρυμα τηρεί επίσης, με τη μέριμνα μελών του προσωπικού του και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Έσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας αυτού, Βιβλίο Συμβάντων, Άτομικές Κάρτες Υγείας Κατασκηνωτών, Βιβλίο Έκδρομών, Επισκέψεων, Όμιλίων και Διαλέξεων, Βιβλίο Παρουσίας Προσωπικού κατά Υπηρεσία και Βιβλίο Εισαγωγής και Έξαγωγής Υλικών Αποθήκης (τροφίμων και άλλων απαραίτητων ειδών διαβίωσης).

3. Εκτός από τα παραπάνω βιβλία και στοιχεία, το Δ.Σ. αποφασίζει την τήρηση και άλλων βιβλίων και στοιχείων, τα όποια κρίνει ότι είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση της διαχείρισης της περιουσίας του Ίδρυματος και της εκτέλεσης των σκοπών του.

Άρθρον 8

Πόροι του Ίδρυματος

1. Πόροι του Ίδρυματος είναι: α) οι εκάστοτε επιχορηγήσεις της Ιεράς Μητροπόλεως Σάμου και Ικαρίας, καθώς και οι επιχορηγήσεις και υπέρ αυτού εισφορές των Ιερών Ναών, Ιερών Μονών και Ιερών Προσυνημάτων, β) οι τυχόν εισφορές συμμετοχής στις κατασκηνώσεις, οι οποίες καταβάλλονται από τους γονείς ή τους έχοντες, με απόφαση Δικαστηρίου, την επιμέλεια των κατασκηνωτών, γ) πρόσοδοι από την πραγματοποίηση διαφόρων εκδηλώσεων του Ίδρυματος, λαχειοφόρων αγορών, έράνων νόμιμα διενεργουμένων κ.ά., δ) δωρεές, εν ζωή ή αιτία θανάτου, κληρονομίες και κληροδοσίες κινητών και ακινήτων περιουσιακών στοιχείων πού έχουν διατεθεί σε χρήση του Ίδρυματος αλλιά περιερχόμενες στο Νομικό Πρόσωπο της Ιεράς Μητροπόλεως Σάμου και Ικαρίας και ίδια τόκοι από τις καταθέσεις του Ίδρυματος, στ) εισφορές, σε είδος ή σε χρήμα, φίλων του Ίδρυματος, ζ) κρατικές επιχορηγήσεις, επιχορηγήσεις από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιχορηγήσεις της Νομαρχιακής ή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Όργανισμών και άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ίδιωτικού Δικαίου, επιχορηγήσεις φυσικών προσώπων και κάθε άλλη νόμιμη επιχορήγηση, η) κάθε άλλη πρόσοδος, σύμφωνη με το Όρθόδοξο Χριστιανικό πνεύμα, πού προέρχεται από κάθε είδους δραστηριότητες του Ίδρυματος και κάθε νόμιμη πηγή πού δέν κατονομάζεται ρητά στον παρόντα Κανονισμό.

2. Η περιέλευση οιοδήποτε κινητού ή ακινήτου πράγματος στη χρήση του Ίδρυματος γίνεται πάντα

στο όνομα του Νομικού Προσώπου της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως, στο οποίο μεταβιβάζεται ή κυριότητα, νομή και κατοχή του πράγματος. Στην πράξη δέ της μεταβίβασης γίνεται ειδικότερη μνεία και αναφορά με την ένδειξη «Δία τίς Εκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις», πού, ως Εκκλησιαστικό Ίδρυμα, θά έχει την χρήση, για όσο χρόνο υφίσταται, προς εκπλήρωση των σκοπών του.

3. Οι ανωτέρω πόροι του Ίδρυματος διατίθενται κατόπιν απόφασης του Δ.Σ. αυτού, πού εγκρίνονται από το οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο για: α) τη φιλοξενία, διαμονή, διατροφή, ιατρική παρακολούθηση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, διαπαιδαγώγηση, καλλιέργεια, δημιουργική απασχόληση, ποιοτική ψυχαγωγία, αναψυχή και έν γένει φροντίδα των κατασκηνωτών, β) τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων του Ίδρυματος, αλλιά και τη διοργάνωση συναντήσεων, σεμιναρίων, ημερίδων, συνεδρίων και λοιπών ποιμαντικών εκδηλώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Σάμου και Ικαρίας, γ) την κάλυψη των δαπανών συντήρησης, επισκευής, βελτίωσης κ.λπ. των εγκαταστάσεων του Ίδρυματος, δ) την κάλυψη των ποικίλων παγίων και λοιπών δαπανών διοίκησης και λειτουργίας του Ίδρυματος, ε) την προμήθεια, διαφύλαξη και συντήρηση του απαραίτητου κατασκηνωτικού και άλλου εξοπλισμού και λοιπών κινητών περιουσιακών στοιχείων και ανάλωσιμων προς εξυπηρέτηση των σχετικών αναγκών, στ) τις άμοιβές και τις ασφαλιστικές εργοδοτικές εισφορές του τυχόν έμμισθου προσωπικού, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, ζ) την κάλυψη κάθε άλλης δαπάνης του Ίδρυματος πού προβλέπεται στον έγκεκριμένο Προϋπολογισμό αυτού κάθε δαπάνης πού ανακύπτει και άποσκοπεί στην επίτευξη των σκοπών αυτού.

Άρθρον 9

Σφραγίδα του Ίδρυματος

Τό Ίδρυμα έχει σφραγίδα με δύο επάλληλους κύκλους και φέρει στο κέντρο την εικόνα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού εύλογοῦντος τά παιδιά. Στο μέν έξωτερικό κύκλο αναγράφονται οι λέξεις ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ, στο δέ έσωτερικό ή επωνυμία του Ίδρυματος ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ.

Άρθρον 10

Κατάργηση του Ίδρυματος

Τό παρόν Ίδρυμα καταργείται με απόφαση της Ιεράς Συνόδου κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου αυτού, για τη λήψη της

όποιας είναι απαραίτητη ή ψήφος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ως Προέδρου, και έφ' όσον δέν εκπληρώνει τίς έκκλησιολογικές αυτού προϋποθέσεις και τήν αποστολή του, όταν παρεκκλίνει του σκοπού του ή καταστεί άδύνατη ή λειτουργία του. Σέ οποιαδήποτε περίπτωση καταργήσεως του Ίδρύματος, ή χρήση τών κάθε φύσης περιουσιακών στοιχείων, ή οποία είχε παραχωρηθεί στό Ίδρυμα, επανέρχεται αυτοδικαίως στό Νομικό Πρόσωπο τής Ίερας Μητροπόλεως, στην πλήρη κυριότητα του όποιου άλληλωσε και αυτά άνήκουν.

Άρθρον 11

Έναρξη ισχύος και τροποποίηση του Κανονισμού

1. Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχίζει από τή δημοσίευσή του στό επίσημο Δελτίο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» και στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

2. Ό παρών Κανονισμός τροποποιείται από τήν Ίερά Σύνοδο κατόπιν αιτιολογημένης απόφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρύματος, για τήν λήψη τής οποιας είναι απαραίτητη ή ψήφος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ως Προέδρου, που έγκρίνεται από τό οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο. Δημοσιεύεται δέ όπως και ό παρών Κανονισμός.

Άρθρον 12

Άπό τίς διατάξεις του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη σέ βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Ίερας Μητροπόλεως Σάμου και Ίκαρίας, τό ύψος τής οποιας δέν δύναται νά προσδιοριστεί.

Άθήναι 16.6.2011

† Ό Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ , Πρόεδρος

Ό Αρχιγραμματεός
Άρχιμ. Μάρκος Βασιλάκνς

Κανονισμός περί Διοικήσεως, Διαχειρίσεως και Λειτουργίας του «Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου ἢ Ἀνάστασις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπόψη:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παράγρ.2 καί 59 παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 “Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος”.
2. Τάς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπό τάς Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνες καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.
3. Τάς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καί πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς.
4. Τάς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ «περί Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καί Λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου «Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ» ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν “Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον” τῆς Ἱερᾶς Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς (ΦΕΚ 123/τ. Β 5.3.1993).
5. Τὸ ὑπ’ ἀριθ. 3/2011 Πρακτικὸν τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γηροκομείου «Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ».
6. Τὴν ὑπ’ ἀριθ. 3/11.5.2011 Πράξιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς.
7. Τὴν ὑπ’ ἀριθ. 626/324/12.5.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου.
8. Τὴν ἀπὸ 12.6.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
9. Τὴν ἀπὸ 6.7.2011 ἀπόφαση Αὐτῆς.

Ἀποφασίζει

Τὴν τροποποίησιν, συμπλήρωσιν καί ἀντικατάστασιν τῆς Ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου «περί Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καί Λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς» (Φ.Ε.Κ. 123/τ.Β/5.3.1993), διὰ νέου Κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς ἀκοιούθως:

Κανονισμός περί Διοικήσεως Διαχειρίσεως καί Λειτουργίας τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου ἢ Ἀνάστασις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς

Ἄρθρον 1

Συνιστᾶται Φιλανθρωπικὸν Ἴδρυμα παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον ἢ Ἀνάστασις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς».

Ἄρθρον 2

Τὸ Ἴδρυμα τοῦτο, ἀποτελεῖ ἐξηρτημένην Ὑπηρεσίαν τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς, τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν αὐτῆς, στεγάζεται δέ εἰς ἰδιόκτητον κτίριον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Ἀναστάσεως Χριστοῦ Σπάτων κείμενον ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ περίθαλψις ἀτόμων, καί τῶν δύο φύλων, χρονίως ἢ μὴ πασχόντων, δυναμένων ἢ μὴ νά αὐτοεξυπηρετηθοῦν καί μάλιστα τῶν γεγηρακότων καί ἐγκαταλελειμένων γερόντων, κατὰ προτίμησιν προερχομένων ἐκ τῆς ἡμετέρας Μητροπολιτικῆς Περιφέρειας.

Ἄρθρον 4

Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς», ἀποτελεῖ ἰδίαν Ὑπηρεσίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως ὡς καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος διοικεῖται δέ ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον (Δ.Σ.) ἀπαρτίζεται ἐκ δύο κληρικῶν καί δύο λαϊκῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τῆς πόλεως Σπάτων -

Ἀττικῆς, ὀριζομένων ὑπό τοῦ Μητροπολίτου, ἐπί τριετῆ ἠτείᾳ, ἐξ ὧν τό ἓν μέλος ἐκ τῶν κληρικῶν θά εἶναι ὁ ἐκάστοτε Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί τό ἄλλο μέλος τῶν κληρικῶν θά εἶναι ὁ ἐκάστοτε ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος «Ἀναστάσεως Χριστοῦ» Σπάτων. Ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τό ἓνα μέλος θά προέρχεται ἐκ τῶν μελῶν τῆς διοικητικῆς καί διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος «Ἀναστάσεως Χριστοῦ» Σπάτων καί τό ἄλλο μέλος θά προέρχεται ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Σπάτων «τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου».

ἄρθρον 5

1. Τό Διοικητικόν Συμβούλιον κατά τήν πρώτη Συνεδρίαν αὐτοῦ ἐκλέγει τόν Γραμματέα καί τόν Ταμίαν Σύμβουλον αὐτοῦ. Ψηφίζει τόν Προϋπολογισμόν καί Ἀπολογισμόν τοῦ Ἰδρύματος καί ἀποφασίζει διά τήν πρόσληψιν τοῦ προσωπικοῦ ἐφ' ὅσον κριθῆ ἀναγκαῖον τοῦτο. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται διά πλειοψηφίας, ἀλλῶ πάντοτε μέ πνεῦμα ἀγάπης καί μέ σκοπόν τήν πρόοδον τοῦ ἰδρύματος.

2. Τό Διοικητικόν Συμβούλιον δύναται νά ἐξουσιοδοτήσῃ τόν Πρόεδρον αὐτοῦ διά τήν ἀντιμετώπισιν τῶν τρεχουσῶν ἀναγκῶν τοῦ ἰδρύματος καί ἐπί θεμάτων ἐπείγουσας φύσεως.

3. Τό Διοικητικόν Συμβούλιον συντάσσει τόν Ἑσωτερικόν Κανονισμόν λειτουργίας τοῦ Γηροκομείου καί καθορίζει πάσα τās λεπτομερείας διοικήσεως, λειτουργίας καί θεμάτων Προσωπικοῦ. Ὁ Ἑσωτερικός Κανονισμός ἐγκρίνεται ὑπό τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 6

1. Ὁ Πρόεδρος προσκαλεῖ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καί διευθύνει τās συνεδριάσεις αὐτοῦ. Ὑπογράφει τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς, τόν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν καί Ἀπολογισμόν ἐσόδων καί ἐξόδων, καθὼς ἐπίσης καί ἅπασαν τήν ἀλληλογραφίαν τοῦ ἰδρύματος. Ὁ Πρόεδρος ἐνημερώνεται συνεχῶς ὑπό τῶν ἐντεταλμένων Διοικητικῶν ὀργάνων ἐφ' ὧν τῶν θεμάτων τοῦ Ἰδρύματος καί δίδει τās δεούσας ὁδηγίας διά τήν ἀρτιωτέραν λειτουργίαν αὐτοῦ.

2. Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τηρεῖ τὰ βιβλία Πρακτικῶν, τοὺς φακέλους ἀλληλογραφίας καί τό ἐν γένει ἀρχεῖον, καθὼς καί τό Μητρώον τῶν οἰκοτρόφων ὑπερηλικῶν. Κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἡ τήρησις τῶν ἀνωτέρω δύναται νά ἀνατεθῆ εἰς ἕτερον πρόσωπον.

3. Ὁ Ταμίος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἔχει τήν ἐποπτεῖαν ὧν τῶν οικονομικῶν θεμάτων τοῦ Ἰδρύματος, προσυπογράφει τὰ γραμμάτια εἰσπράξεως καί πληρωμῆς καί μεριμνᾷ δι' ἐδικῶν εἰσηγήσεων πρὸς τό Διοικητικόν Συμβούλιον διά τήν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαραιτῶν οικονομικῶν μέσων πρὸς λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος.

ἄρθρον 7

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ἐκπροσωπεῖ τοῦτο ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καί πάσης ἀλλῆς ἀρχῆς δημοσίας ἢ φυσικοῦ καί νομικοῦ προσώπου καί ὑπογράφει τὰ πάσης φύσεως ἔγγραφα καί συμβάσεις αὐτοῦ.

ἄρθρον 8

Τό ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικόν, αἱ δέ προσφερόμεναι ὑφ' ἐκάστου ὑπηρεσίας παρέχονται δωρεάν.

ἄρθρον 9

1. Προκειμένου νά γίνῃ δεκτὴ πρὸς συζήτησιν παρά τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αἴτησις ἐνδιαφερομένου διά τήν εἰσαγωγὴν του ἐν τῷ ἰδρύματι, δέον ν' ἀναφέρονται ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς ταυτότητος καί ἐν περιλήψει τό ἱστορικόν αὐτοῦ. Ἐπίσης νά εἶναι ὑπογεγραμμένη παρά τοῦ ἰδίου ἢ οικείου του ἐνδιαφερομένου καί νά ἀναφέρονται οἱ λόγοι οἱ ὅποιοι συνιστοῦν τήν ἀνάγκην παρά τοῦ Γηροκομείου περιθάληψέως του.

2. Ὡς βασικά κριτήρια διά τήν εἰσαγωγὴν θά λαμβάνονται κατά προτεραιότητα ὑπ ὅσιν παρά τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

- α) ἔλλειψις προστασίας παρά τῶν συγγενῶν του
- β) ἡ ἡλικία
- γ) ἡ κατάστασις τῆς υἰγείας του

Οἱ πάσχοντες ἀπὸ μεταδοτικῆν νόσον δέν γίνονται δεκτοί.

3. Ἡ αἴτησις θά συνοδεύεται ὑπό πιστοποιητικοῦ γεννήσεως καί οικογενειακῆς καταστάσεως ὡς καί ἐκθέσεως κοινωνικῆς λειτουργοῦ περὶ τῆς ἀναγκαιότητος εἰσαγωγῆς

ἄρθρον 10

1. Περιουσία καί πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Εἰσφοραὶ Ἱερῶν Ναῶν καί Μονῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς, ἐγγραφόμεναι εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς ἐκάστου τούτων ὑπὸ τῶν οικείων Συμβουλίων καί ἐγκρινόμεναι ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

β) Κληρονομίαι, κληροδοσίαι, Δωρεαὶ καί ἀφιερῶματα τῶν φιλοφιλῶν καί προσφορῶν τῶν γηρο-

κοιμημένων, έφοσον έχουν εισοδήματα και περιουσίας.

γ) Πρόσοδοι έξ έράνων, λαχειοφόρων άγορών κ.λπ. ενεργουμένων συμφώνως προς τās κειμένες διατάξεις και τούς νόμους.

δ) Έσοδα έξ άξιοποίησεως κληρονομουμένης περιουσίας.

ε) Κρατικά έπιχορηγήσεις και ένισχύσεις ιδρυμάτων, νομικών και φυσικών προσώπων.

στ) Καταβολή Άσφαλιστικών Ταμείων διά παροχών υπηρεσιών έκ μέρος του Ίδρύματος εις άσφαλισμένους τών.

2. Οί πόροι διατίθενται διά τās δαπάνας λειτουργίας του Γηροκομείου, του έξοπλισμού αυτού και τήν άμοιβήν του προσληφθησομένου έμμισθου προσωπικού.

Άρθρον 11

Αί θέσεις του προσωπικού του Ίδρύματος είναι αί υπό τών κειμένων έκάστοτε διατάξεων, Νόμων και Διαταγμάτων προβλεπόμεναι διά τά λειτουργούντα μή κερδοσκοπικού χαρακτήρος Νομικά Ίδρύματα.

Άρθρον 12

Όρίζεται ότι ή σφραγίς του Ίδρύματος θά είναι σχήματος στρογγυλού, φέρουσα εις τό μέσον τήν εικόνα της Άναστάσεως Χριστού και τήν ένδειξιν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ, Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ & ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ»

Άρθρον 13

1. Ό παρών Κανονισμός τροποποιείται δι' άποφάσεως της Διαρκούς Ίερās Συνόδου κατόπιν όμοφώ-

νου άποφάσεως, του Διοικητικού Συμβουλίου του Γηροκομείου και έγκρίσεως, υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

2. Έν περιπτώσει διαλύσεως του ίδρύματος άπασα ή κινητή και άκίνητος αυτού περιουσία περιέρχεται εις τήν Ίεράν Μητρόπολιν Μεσσογαίας και Λαυρεωτικής και χρησιμοποιείται διά παρεμφερείς σκοπούς.

Άρθρον 14

Πάν θέμα μή προβλεπόμενον υπό του παρόντος Κανονισμού ρυθμίζεται δι' άποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 15

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού αρχίζει από της δημοσιεύσεως αυτού εις τήν Έφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ό Κανονισμός ούτος δημοσιεύεται και εις τό Έπίσημον Δελτίον της Έκκλησίας της Έλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 16

Κάλυψις δαπάνης

Άπό τās διατάξεις του Κανονισμού αυτού προκαλείται δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου της Ίερās Μητροπόλεως Μεσσογαίας και Λαυρεωτικής τό ύψος της όποίας δέν μπορεί νά προσδιοριστεί.

Άθηναι 6.7.2011

Ό Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ό Άρχιγραμματεός
Άρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

**Κανονισμός περί Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
ὑπό τήν ἔπωνυμίαν «Ἐκκλησιαστικόν Γηροκομεῖον»
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος**

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐχουσα ὑπόψη:

1. Τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παράγρ.2 καί 59 παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 "Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος".
2. Τίς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπό τίς Εὐαγγελικές Ἐπιταγές, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνες καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.
3. Τίς ὑφιστάμενες κοινωνικές καί πνευματικές ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους Κατερίνης καί Πλαταμῶνος.
4. Τίς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ Λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἔπωνυμίαν "Ἐκκλησιαστικόν Γηροκομεῖον" τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος (ΦΕΚ 990/τ. Β' 9.8.2000).
5. Τήν ὑπ' ἀριθ. 80/11/30.12.2010 Πράξιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος.
6. Τήν ὑπ' ἀριθ. 456/11.5.2011 Πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος κ. Ἀγαθονίκου.
7. Τήν ἀπό 19.5.2011 Γνωμοδότηση τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
8. Τήν ἀπό 16.6.2011 ἀπόφαση Αὐτῆς.

Ἀποφασίζει

Τήν τροποποίηση, συμπλήρωση καί ἀντικατάσταση τῆς ἀπό 27.6.2000 Ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἔπωνυμίαν "Ἐκκλησιαστικόν Γηροκομεῖον" τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος (Φ.Ε.Κ. 990/τ.Β/9.8.2000), διά νέου Κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς ἀκοιλούθως:

Κανονισμός Λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἔπωνυμίαν

«Ἐκκλησιαστικόν Γηροκομεῖον» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος

Ἄρθρον 1

Σύσταση-Ἐπωνυμία-Ἔδρα

Στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος καί ὑπό τήν ἄμεση ἐποπτεία καί μέριμνά της συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἰδίας διαχείρισης καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, μέ τήν ἔπωνυμία: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΤΡΟΥΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΜΩΝΟΣ"-ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ Μ. Κ.» τὸ ὁποῖο θὰ διέπεται ἀπὸ τὸν παρόντα Κανονισμό. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος αὐτοῦ εἶναι ἡ κωμόπολις τοῦ Σβορώνου Πιερίας. Τὸ Ἰδρυμα στεγάζεται σὲ κτίριο ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τελεῖ ὑπὸ τήν ἄμεση ἐπίβλεψη τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Κίτρους καί εὐρίσκεται στὴν τοποθεσία Προσήλιον τῆς ὡς ἄνω κωμοπόλεως, δυναμικότητος μέχρι (44) κλινῶν γιὰ ἄνδρες καί γυναῖκες.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος

1. Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ παροχή καί ἐξασφάλιση διαμονῆς, διατροφῆς, ἰατροφαρμακευτικῆς καί κάθε ἐν γένει περίθαλψης, πνευματικῆς καί ψυχολογικῆς ὑποστήριξης καί συμπαράστασης, ψυχαγωγίας, ἀπασχόλησης, προστασίας, φροντίδας, στοργῆς, θαλπωρῆς, ἀνακούφισης καί ἀγάπης σὲ κατάλληλους καί εἰδικά ἐξοπλισμένους χώρους του, χωρὶς ἐπιδίωξη ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους, σὲ ὑπερήλικα ἄτομα, καθὼς καί σὲ ἄτομα νεώτερης ἡλικίας, αὐτοεξυπηρετούμενα καί μὴ, τὰ ὁποῖα κατὰ τήν κρίση τοῦ Δ.Σ. ἐπιβάλλεται νὰ τύχουν συμπαραστάσεως, ἀρκεῖ ἡ κατάστασή τους νὰ μὴ ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερας ἰατρικῆς καί νοσηλευτικῆς φροντίδας καί εἰδικῶν ὑποδομῶν καί μὴ, ἄνδρες καί γυναῖκες, ἀποδεδειγμένα ἄπορα, ἀλλὰ καί εὐπορα, ἀποδεδειγμένα ἀνασφάλιστα, ἀλλὰ καί

άσφαλισμένα, πού κατοικούν καί διαβιούν έντός τών όρίων τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους καί Κατερίνης χωρίς νά αποκλείονται καί οι έκτός αὐτῆς. Τά ἀποδεδειγμένα ἄπορα ἢ ἀνασφάλιστα ἄτομα περιθάλλονται δωρεάν, ἀπαλλασσόμενα ἀπό τήν ὑποχρέωση καταβολῆς τροφείων. Τά ὑπόλοιπα ὑπερήλικα καί μὴ ἄτομα καταβάλλουν στό Ἴδρυμα ποσό τροφείων κατά μῆνα, τό ὕψος τοῦ ὁποίου προσδιορίζεται, πρὸς ἀναλογική κάλυψη τών ἐξόδων λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος καί μόνο, σύμφωνα μέ τή διάταξη τών ἐδαφίων α καί β τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 1 τῆς Υ.Α.Π4/οικ4690 (Υγείας) τῆς 30-8/11.9.96.

2. Ἡ συντήρηση, ὁ ἐκσυγχρονισμός καί ἡ επέκταση τών κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου.

3. Εἰδικότερα τό Ἴδρυμα λειτουργεῖ ὡς Μονάδα Φροντίδας Ἡλικιωμένων μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα (Μ.Φ.Η.-Μ.Κ.) καί ἐξασφαλίζει ὑποχρεωτικά στους περιθαλλομένους τά ἀκόλουθα:

- Ὑγιεινὴ διαμονὴ προσαρμοσμένη στίς ἀνάγκες κάθε κατηγορίας Τροφίμων, καθὼς καί ἀσφαλῆ καί ἄνετη διαβίωση.
- Ὑγιεινὴ καί ἐπαρκῆ διατροφή, ἀνάλογη μέ τήν κατάσταση τῆς υγείας τοῦ κάθε περιθαλλομένου μέ ἐλάχιστο ἡμερήσιο ὄριο τίς 1600 θερμίδες διατροφῆς καί μέ τήν σωστὴ σύνθεση.
- Συνεχῆ φροντίδα γιὰ τήν ἀτομικὴ καθαριότητα τών Τροφίμων καθὼς καί τήν καθαριότητα τών χώρων τῆς Μονάδας.
- Τακτικὴ ἰατρικὴ παρακολούθηση καθὼς καί ἐγκαιρὴ καί κατάλληλη γιὰ κάθε τρῶφιμο ἰατροφαρμακευτικὴ βοήθεια καί πρόσκαιρη νοσηλεία.
- Ἡ νοσηλεία θά περιορίζεται στήν ἐγκαιρὴ εἰσαγωγή στό ἐνδεδειγμένο νοσηλευτήριον.
- Δυνατότητα αὐτοεξυπηρέτησης καί αὐτοπροστασίας μέ τήν λήψη τών κατάλληλων μέτρων διευκόλυνσης τών Τροφίμων (χειρολαβές, χειρολισθῆρες, ἀπλά καί εἰδικὰ μπαστούνια, περιπατητῆρες κ.λπ.).
- Προσφορὰ καί διευκόλυνση ἀπασχόλησης, ψυχαγωγία, ψυχολογικὴ βοήθεια ἀνάλογα μέ τήν ἡλικία, τήν κατάσταση καί περίπτωση κάθε Τροφίμου.
- Φυσικοθεραπεία μέ τήν ἐφαρμογὴ ἀπλῶν φυσικοθεραπευτικῶν ἢ κινησιοθεραπευτικῶν μεθόδων ἢ μέριμνα γιὰ τήν περαιτέρω εἰδικὴ θεραπεία σέ φυσικοθεραπευτήρια, μέ σκοπὸ τήν βελτίωση τών δυνατοτήτων αὐτοεξυπηρέτησός τους, ἐφόσον αὐτὴ κρίνεται ἐπιστημονικῶς ἐφικτή.
- Δυνατότητα ἄσκησης τών θεραπευτικῶν τους καθηκόντων καί συμμετοχῆ, ἐφόσον τό ἐπιτρέπει ἡ κατάστασή τους, σέ πολιτιστικὲς καί καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις.

- Τόν ὀφειλόμενο στήν ἀνθρώπινη ἀξία σεβασμὸ καί ἐνδιαφέρον, ἀνεξαρτήτως τῆς σωματικῆς ἢ πνευματικῆς κατάστασης τοῦ Τροφίμου.

4. Τό Ἴδρυμα ὀφείλει νά ἐπιτρέπει στὸν-στὴν Κοινωνικὸ Λειτουργό ἢ Σύμβουλο, πού ὀρίζεται σέ αὐτὸ σύμφωνα μέ τή διάταξη τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 2345/95, τήν ἐλεύθερη πρόσβαση σέ ὅλους τοὺς χώρους του καί νά ἐξασφαλίζει σέ αὐτόν αὐτὴν τὴν ἀκώλυτη ἄσκηση τών καθηκόντων ἐπιβλέψης καί συνεχοῦς παρακολούθησης τών ὑπηρεσιῶν πού παρέχονται ὡς πρὸς τὴν ποσότητα καί τὴν ἐπάρκεια αὐτῶν. Ἐπίσης ὡς Μονάδα Φροντίδας Ἡλικιωμένων μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, ὑπόκειται, ὡς πρὸς τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ τών σχετικῶν κειμένων διατάξεων, στήν ἐποπτεία τῆς κατὰ τόπον ἀρμόδιας Νομαρχιακῆς Αὐτοδιοίκησης.

5. Ἡ συμβολὴ στήν πληρέστερη καί ἀριότερη ποιμαντικὴ, κοινωνικὴ καί πνευματικὴ διακονία τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος στό πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης καί Διδασκαλίας μέ τὴν διοργάνωση πνευματικῶν, ἐπιμορφωτικῶν καί ἐν γένει πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων (ὅπως γιὰ παράδειγμα ὁμιλιῶν, διαλέξεων, συζητήσεων, σεμιναρίων, ἡμερίδων, συνεδρίων, ἐκθέσεων κ.ἄ) σέ κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους τοῦ Ἰδρύματος.

6. Γιὰ τὴν πραγματοποίηση ἐν γένει πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων, ἐκτός αὐτῶν πού διοργανῶνται ἀπὸ τὴν Ίερά Μητρόπολη, ἀπαιτεῖται ἡ χορήγηση σχετικῆς ἀδειας ἀπὸ τό Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος, ὕστερα ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ Διευθυντῆ του.

7. Τό Ἴδρυμα διατηρεῖ τό δικαίωμα νά ἀποτυπώνει ὀπτικά, ἀκουστικά καί ὀπτικοακουστικά (μέ φωτογραφίες, μαγνητοταινίες, βιντεοταινίες κ.ἄ.) ὁποιαδήποτε ἐκδήλωση πραγματοποιεῖται στους χώρους του, καί νά χρησιμοποιεῖ, σύμφωνα μέ τό ὀρθόδοξο χριστιανικὸ πνεῦμα καί ἦθος, τά μέσα αὐτά γιὰ τὴν προβολὴ τών δραστηριοτήτων του καί τὴν ἐν γένει προαγωγὴ τών σκοπῶν του.

Ἄρθρον 3

Διοίκηση-Διοικητικὸ Συμβούλιο

1. Τό Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀπαρτιζόμενο ἀπὸ: α) τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος, ὡς Πρόεδρο, β) τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ νομίμως διοριζόμενο Διευθυντὴ τοῦ Ἰδρύματος, ὡς Ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος ἀπόντος ἢ κωλυομένου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, θά ἀναπληρεῖ αὐτόν καί θά προεδρεύει τοῦ Δ.Σ., γ) τρία τακτικὰ μέλη, πού κατοικοῦν στήν περιφέρεια τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος καί διακρίνονται γιὰ τὴν

ευσέβεια, τό ήθος, τήν πνευματική κατάρτιση, τήν ώριμότητα καί τήν άφοσίωσή τους προς τήν Έκκλησία καί τούς σκοπούς του Ίδρύματος.

2. Τά ως άνω τακτικά Μέλη διορίζονται από τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη γιά μία τριετία κατόπιν προτάσεως του Διευθυντή. Επίσης διορίζονται από τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κατόπιν προτάσεως του Διευθυντή καί γιά τήν ίδια τριετία, καί τρία αναπληρωματικά Μέλη πού έχουν τά ίδια ως άνω προσόντα. Οί διορισθέντες μπορούν νά επαναδιορισθοϋν.

3. Μέλη του Δ.Σ. πού δέν ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους ή προβαίνουν σε ενέργειες πού έρχονται σε αντίθεση μέ τόν σκοπό του Ίδρύματος, παύονται από τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη καί αντικαθίστανται.

4. Τό Δ.Σ. του Ίδρύματος συγκροτείται σε σώμα κατά τήν πρώτη συνεδρίαση αυτού καί εκλέγει τόν Γραμματέα καί τόν Ταμία του. Τό αξίωμα των Μελών του Δ.Σ. είναι τιμητικό καί άμισθο.

5. Τό Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες καί έκτακτα όταν παρίσταται ανάγκη, ύστερα από πρόσκληση είτε προφορική είτε γραπτή του Προέδρου.

6. Τό Δ.Σ. βρίσκεται σε άπαρτία όταν παρίστανται όπωσδήποτε ο Πρόεδρος ή σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματος αυτού, ο νόμιμος αναπληρωτής του - αντιπρόεδρος του Δ.Σ. καί δύο (2) τουλάχιστον Μέλη αυτού, οί δέ αποφάσεις αυτού λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των παρόντων Μελών. Σε περίπτωση ίσοψηφίας υπερισχύει ή ψήφος του Προέδρου ή σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματος αυτού του νόμιμου αναπληρωτή του - αντιπροέδρου του Δ.Σ.

7. Κατά τίς συνεδριάσεις του Δ.Σ. τηρούνται πρακτικά στα όποια καταχωρούνται οί αποφάσεις πού λαμβάνονται, άλλα καί οί άπόψεις των μειοψηφούντων Μελών. Τά πρακτικά αυτά υπογράφονται από όλα τά παρόντα Μέλη.

8. Στίς συνεδριάσεις του Δ.Σ. εισηγείται τά θέματα της ήμερήσιας διάταξης ο Διευθυντής.

9. Τά Πρακτικά έκάστης συνεδρίας επικυρώνονται καί υπογράφονται κατά τήν επόμενη συνεδρία καταχωρούμενα μέ φροντίδα του Γραμματέως στο ειδικό Βιβλίο Πρακτικών.

Άρθρον 4

Άρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τό Διοικητικό Συμβούλιο του Ίδρύματος έχει τίς ακόλουθες άρμοδιότητες:

α) Αποφασίζει γιά κάθε ύπόθεση πού άφορά στην όργάνωση, διοίκηση, λειτουργία, διαχείριση καί αξιοποίηση εν γένει των περιουσιακών στοιχείων καί διάθεση των πόρων του Ίδρύματος καί γιά κάθε θέμα σχετικό μέ τήν εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

β) Συνεργάζεται μέ τό Μητροπολιτικό καθώς καί μέ τά Έκκλησιαστικά Συμβούλια των Ίερών Ναών, των Ίερών Μονών καί Ήγουμενοσυμβουλίων αυτών της περιφέρειας της Ίερās Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πηλαταμώνος, μέ διάφορους Πολιτιστικούς, Επιστημονικούς καί ιδίως Φιλανθρωπικούς Συλλόγους, καθώς επίσης καί μέ τήν Τοπική καί Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση καί τούς τοπικούς φορείς γιά τήν προαγωγή καί επίτευξη των σκοπών του Ίδρύματος.

γ) Καταρτίζει τόν ετήσιο Προϋπολογισμό καί Άπολογισμό του Ίδρύματος, τόν μέν Προϋπολογισμό έως 15 Νοεμβρίου του προηγούμενου έτους πού άφορά καί στον Άπολογισμό έως 15 Φεβρουαρίου του επόμενου έτους καί υποβάλλει τούτους προς έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ίερās Μητροπόλεως.

δ) Μεριμνά γιά τήν εξεύρεση οικονομικών πόρων, άπαραιτήτων γιά τήν όμαλή λειτουργία του Ίδρύματος.

ε) Συνιστά, καθορίζει καί προσαρμόζει κατά τίς ανάγκες του Ίδρύματος τίς θέσεις του προσωπικού: διοικητικού, ιατρικού, νοσηλευτικού, ειδικού καί βοηθητικού στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού καθεστώτος. Διορίζει καί παύει αυτό σύμφωνα προς τίς διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας, καθώς επίσης καθορίζει καί τίς άρμοδιότητες καί τίς άποδοχές του καί τά λοιπά συναφή ζητήματα.

στ) Αποφασίζει γιά κάθε άλλο θέμα, τό όποιο δέν προβλέπεται στον παρόντα Κανονισμό.

2. Καταρτίζει Έσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Ίδρύματος, σύμφωνα μέ τίς προβλέψεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου του Ύπουργείου Ύγείας, Πρόνοιας καί Κοινωνικής Άλληλεγγύης, τίς όργανικές θέσεις του Προσωπικού στα τμήματα Διοικήσεως, Ιατρονοσηλευτικού, Βοηθητικού καί Ειδικού Προσωπικού, τά άπαιτούμενα προσόντα γιά τήν κάλυψη των άνωτέρω θέσεων, τίς άρμοδιότητες ενός έκάστου τμήματος, τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά, τόν επεξεργάζεται, τόν τροποποιεί όταν κρίνει αναγκαίο καί μεριμνά γιά τήν πιστή εφαρμογή του.

3. Έγκρίνει τήν εισαγωγή των ενδιαφερομένων κατά τούς όρους του Έσωτερικού Κανονισμού καί όρίζει τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά εισαγωγής.

Άρθρον 5

Άρμοδιότητες Προέδρου - Αντιπροέδρου

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ίδρύματος:

1. Έχει τήν έποπτεία όργάνωσης, διοίκησης, λειτουργίας, διαχείρισης καί διάθεσης των πόρων του Ίδρύματος, τήν αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του καί συντονίζει τά Μέλη του Δ.Σ. γιά τήν ύλοποίηση των ευαγών σκοπών του Ίδρύματος.

2. Λαμβάνει γνώση όλων των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων του Ίδρύματος και υπογράφει όλη την αλληλογραφία, τα οικονομικής φύσης και τα δικαστικά έγγραφα (συμβόλαια και τις συμβάσεις αυτού κ.λπ.).

3. Εκπροσωπεί τό Ίδρυμα ενώπιον πάσης Διοικητικής, Δικαστικής, Εκκλησιαστικής Αρχής και οποιασδήποτε άλλης αρχής και σέ όλες του τις σχέσεις μέ άλλα Ίδρύματα, Όργανισμούς, νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

4. Προσκαλεί τά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στίς συνεδριάσεις, διευθύνει τίς συναντήσεις του, καταρτίζει μέ τόν Διευθυντή τήν ήμερήσια διάταξη και υπογράφει τήν πρόσκληση στήν όποία όρίζεται ό τόπος, ή ήμερομηνία και ή ώρα τής συνεδρίας, συνυπογράφει μέ τόν Γραμματέα τά Πρακτικά τών συνεδριάσεων.

5. Υπογράφει μέ τόν Ταμία τά οικονομικής φύσεως στοιχεία και έγγραφα.

Ό Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ίδρύματος αναπληρώνει τόν Πρόεδρο σέ περίπτωση άπουσίας ή κωλύματος σέ όλες τίς παραπάνω άρμοδιότητές του και ένεργεί κατόπιν έντολής του.

Άρθρον 6

Άρμοδιότητες Γραμματέως

1) Ό Γραμματέας τηρεί τό Βιβλίο Πρωτοκόλλου του Ίδρύματος και συντάσσει όλα τά έγγραφα και όλη τήν αλληλογραφία τήν όποίαν καταθέτει στόν Πρόεδρο για υπογραφή.

2) Επίσης τηρεί τό Βιβλίο Πρακτικών τών Συνεδριάσεων του Δ.Σ. του Ίδρύματος και μεριμνά για τήν έγκαιρη υπογραφή τους από τά Μέλη του Δ.Σ.

3) Φυλάσσει τή σφραγίδα του Ίδρύματος.

4) Τό άξίωμα του είναι τιμητικό και άμισθο.

Άρθρον 7

Άρμοδιότητες Ταμίου

1) Ό Ταμίας τηρεί τό Βιβλίο Ταμείου καθώς και τά Διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεων και Έντάγματα Πληρωμών του Ίδρύματος. Εισπράττει μέ διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως, τά όποία και συνυπογράφει μέ τόν Πρόεδρο, κάθε έσοδο του Ίδρύματος. Διενεργεί τίς πληρωμές, τίς όποιες άποφάσισε τό Δ.Σ., βάσει διπλοτύπων Ένταγμάτων Πληρωμών, τά όποία επίσης συνυπογράφει μέ τόν Πρόεδρο.

2) Εύθύνεται για τήν φύλαξη τών χρημάτων του Ίδρύματος τά όποία κατατίθενται σέ μία από τίς Τράπεζες πού λειτουργούν έπ' όνόματι του Ίδρύματος. Για τίς καθημερινές άνάγκες του Ίδρύματος κρατεί χρηματικό ποσό, τό ύψος του όποίου άποφασίζει τό Δ.Σ.

3) Διενεργεί καταθέσεις και άναλήψεις χρημάτων μετά από άπόφαση του Δ.Σ. και έν γενεί διαχειρίζεται τήν περιουσία του Ίδρύματος.

4) Επίσης τηρεί τό Βιβλίο Κτηματολογίου και τό Βιβλίο Υλικού.

Άρθρον 8

Τηρούμενα βιβλία

1. Τό Ίδρυμα έχει ιδίαν διαχείριση και τηρεί μέ τήν μέριμνα του Δ.Σ. τά Λογιστικά και Διαχειριστικά του Βιβλία, συμφώνως προς τό σύστημα τηρήσεως τών Λογιστικών και Διαχειριστικών βιβλίων τών Εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων, θεωρημένα για κάθε νόμιμη χρήση από τήν Ίερά Μητρόπολη, δηλαδή: α) Βιβλίο Πρωτοκόλλου, β) Βιβλίο Πρακτικών τών Συνεδριάσεων του Δ.Σ., γ) Βιβλίο Ταμείου, δ) Διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεων και έ) Έντάγματα Πληρωμών, τά όποία είναι έκτελεστέα έφόσον φέρουν τήν υπογραφή του Προέδρου ή του αναπληρούντος αυτόν Αντιπροέδρου και του Ταμία του Ίδρύματος, στ) Βιβλίο Κτηματολογίου, στο όποιο καταγράφεται όλη ή άκίνητη περιουσία του, ζ) Βιβλίο Υλικού, στο όποιο καταγράφεται όλη ή κινητή περιουσία του, η) Βιβλίο Αποθήκης Τροφίμων.

2. Τό Ίδρυμα τηρεί, επίσης μέ τήν μέριμνα του Διευθυντή τά Γενικά του Βιβλία θεωρημένα για κάθε νόμιμη χρήση από τήν Ίερά Μητρόπολη δηλαδή: α) Βιβλίο Εισαγωγής Τροφίμων, β) τούς Άτομικούς φακέλους περιθαληπομένων πλήρως ένημερωμένους, οι όποιοι περιέχουν και καρτέλες φαρμακευτικής άγωγής και δίαιτας, όταν υπάρχει ειδικός λόγος. Οι φάκελοι αυτοί θα φυλάσσονται για μία πενταετία από τήν καθ' οιονδήποτε τρόπο άποχώρηση περιθαληπομένου, γ) τό Βιβλίο άποβιούντων, δ) τό Μητρώο προσωπικού τηρούμενο κατά κατηγορία προσωπικού (Διοικητικό, Ίατρικό, Νοσηλευτικό, Ειδικό και Βοηθητικό), του όποίου ή σχετική κατάσταση θεωρημένη ανά έξάμηνο από τήν άρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Έργασίας, θα άναρτάται στο γραφείο τής Διεύθυνσης.

Άρθρον 9

Σώμα συνδρομητών

1) Για τήν οικονομική ένίσχυση του Ίδρύματος συνιστάται Σώμα Συνδρομητών (έφεξης Σ.Σ.), του όποίου τήν εύθύνη, μέ τήν ιδιότητα του Προέδρου, αναλαμβάνει ένα Μέλος του Δ.Σ. του Ίδρύματος πού όρίζεται από αυτό κατά τήν πρώτη του συνεδρία.

2) Μέλη του Σ.Σ. του Ίδρύματος εγγράφονται προαιρετικά φιλήνθρωποι, εύσεβείς χριστιανοί, οι όποιοι καταβάλλουν μηνιαία συνδρομή, τό ύψος τής όποιας καθορίζεται μέ άπόφαση του Δ/κού Συμβουλίου του Ίδρύματος.

3) Τό Σ.Σ. διευθύνεται από πενταμελή (5/μελή) Διοικούσα Έπιτροπή υπό την Προεδρία του διορισμένου από τό Δ.Σ. του Ίδρύματος Μέλους. Τά Μέλη της Διοικούσας Έπιτροπής του Σ.Σ. διορίζονται από τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μέ πρόταση του Διευθυντή του Ίδρύματος από τόν κατάλογο τών Μελών του Σ.Σ. Επίσης από τόν Σεβ. Μητροπολίτη διορίζονται κατόπιν προτάσεως του Διευθυντή και γιά τήν αὐτή τριετία, καί 4 ἀναπληρωματικά Μέλη πού ἔχουν τά ἴδια ὡς ἄνω προσόντα. Οἱ διορισθέντες μποροῦν νά ἐπαναδιορισθοῦν. Τό ἀξίωμα τών Μελών στή Διοικούσα Έπιτροπή εἶναι τιμητικό καί ἄμισθο. Ὁ Πρόεδρος του Σ.Σ. συνεργάζεται στενά μέ τόν Πρόεδρο καί τό Διευθυντή του Ίδρύματος. Ὁ Ταμίας του Σ.Σ., πού εἶναι ὁ ἴδιος μέ τόν Ταμία του Δ.Σ. του Ίδρύματος, ἐκδίδει τίς νόμιμες καί θεωρημένες ἀπό τήν Ἱ. Μητρόπολη ἀποδείξεις-Γραμμάτια Εἰσπράξεων καί μέ τόν Πρόεδρο του Σ.Σ. ἀποδίδουν λογαριασμό κάθε τρίμηνο στό Δ.Σ. του Ίδρύματος.

4) Τό Δ.Σ. του Ίδρύματος ἀποφασίζει γιά κάθε τί πού ἀφορᾷ στή λειτουργία του Σ.Σ. του Ίδρύματος καί δέν ἀναφέρεται στόν παρόντα Κανονισμό.

ἄρθρον 10

Πόροι του Ίδρύματος

Πόροι του Ίδρύματος εἶναι:

1) Οἱ ὑπέρ αὐτοῦ προσφορές τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος καί τών Ἱερῶν Ναῶν καί Ἱερῶν Μονῶν αὐτῆς,

2) Δωρεές, κληρονομίες, κληροδοτήματα καί κληροδοσίες κινητῶν καί ἀκινήτων φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων,

3) Προαιρετικές εἰσφορές σέ εἶδος ἢ σέ χρήμα, φίλων του Ίδρύματος,

4) Τό προϊόν τών τακτικῶν συνδρομῶν του Σώματος Συνδρομητῶν.

5) Κρατικές ἐπιχορηγήσεις, Κοινοτικές ἐπιχορηγήσεις, ἀπό κονδύλια εἰδικῶν Προγραμμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους τῆς Νομαρχιακῆς ἢ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, Ὁργανισμῶν καί ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους φυσικῶν προσώπων καί κάθε νόμιμη ὑπέρ αὐτοῦ ἐπιχορήγηση,

6) Τόκοι ἀπό καταθέσεις του Ίδρύματος καί πρόσδοι ἀπό τήν κινητή καί ἀκίνητη περιουσία του,

7) Κάθε ἄλλη πρόσσος, σύμφωνη μέ τό Ὅρθόδοξο χριστιανικό πνεῦμα, προερχομένη ἀπό πάσα νόμιμη πηγή καί μή κατονομαζόμενη ρητά στόν παρόντα Κανονισμό,

8) Τά νοσήλεια Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων,

9) Τά ὀριζόμενα ὑπό του Δ.Σ. ἔξοδα διαμονῆς καί

περιθάλψεως τών Τροφίμων, τά ὁποῖα καταβάλλουν οἱ ἴδιοι ἀπό τίς συντάξεις τους ἢ ἀπό τυχόν περιουσιακά τους στοιχεῖα ἢ τά ἀσφαλιστικά Ταμεία τους ἢ οἱ συγγενεῖς τους ἢ τέλος ἡ κοινωνική κρατική πρόνοια,

10) Οἱ ἀποδεδειγμένα ἄποροι φιλοξενοῦνται καί διαμένουν στό Ἰδρυμα δωρεάν.

ἄρθρον 11

Διάθεση τών πόρων

Οἱ ἀνωτέρω πόροι του Ίδρύματος, κατόπιν ἀποφάσεως του Δ.Σ. διατίθενται:

1) Γιά τήν διατροφή τών Τροφίμων καί γιά τήν παροχή σέ αὐτούς ἰατροφαρμακευτικῆς καί κάθε ἄλλης περιθαλψης.

β) Γιά τήν συντήρηση καί λειτουργία του Ίδρύματος, καθῶς καί γιά τήν ἀποπεράτωση τών κτιριακῶν ἐγκαταστάσεών του.

γ) Γιά τήν ἀγορά του ἀπαιτούμενου ἐξοπλισμοῦ του Ίδρύματος.

δ) Γιά τήν ἀπόδοση κάθε ὀφειλῆς ἀναγραφόμενης στόν Προϋπολογισμό.

ε) Γιά τίς ἀμοιβές του ὑπηρετοῦντος ἔμμισθου προσωπικοῦ, καθῶς καί γιά τίς ἀσφαλιστικές ἐργοδοτικές εἰσφορές σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας.

στ) Γιά κάθε δαπάνη ἡ ὁποία ἀποσκοπεῖ στήν ἐπίτευξη τών σκοπῶν του Ίδρύματος.

2. Ἡ παροχή εἰδικῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν περιθαλψης θά καλύπτεται κατά περίπτωση κατόπιν ἀποφάσεως του Δ.Σ. του Ίδρύματος.

3. Τό τυχόν χρηματικό πλεόνασμα ἀπό τήν οικονομική διαχείριση του Ίδρύματος, τό ὁποῖο ὑπερβαίνει τό ποσό περί του ὁποῖου ἀποφασίζει τό Δ.Σ., κατατίθεται σέ μία ἀπό τίς Τράπεζες πού λειτουργοῦν στήν Κατερίνη, ἐπ' ὀνόματι του Ίδρύματος.

ἄρθρον 12

Προσωπικό του Ίδρύματος

1) Τό Προσωπικό του Ίδρύματος διακρίνεται σέ Ἐθελοντικό καί Ἐμισθο.

α) Τό ἐθελοντικό προσωπικό παρέχει τίς ὑπηρεσίες του στό Ἰδρυμα ἄνευ ἀμοιβῆς, σέ ἐκπλήρωση καί ἐφαρμογή τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγάπης του Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συνεργαζόμενο πάντοτε γιά τήν ἐπίτευξη τών στόχων του Ίδρύματος μέ τόν Διευθυντή.

β) Τό ἔμισθο προσωπικό διορίζει καί παύει ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Κίτρους, μετά ἀπό ἀπόφαση του Δ.Σ. συμφώνως πρός τίς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας.

2) Τό προσωπικό, ἔμισθο καί ἐθελοντικό, διακρίνεται περαιτέρω σέ Διοικητικό, Ἱατρικό, Νοσηλευτικό,

Ειδικό καί Βοηθητικό. Συνιστώνται γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἰδρύματος οἱ κατά κατηγορία ἀκόλουθες θέσεις, ὅπως λεπτομερῶς περιγράφονται κατωτέρω:

Α. Διοικητικό:

α) Μία (1) θέση Διευθυντή, ἀπαραιτήτως πτυχιούχου τουλάχιστον Ἀνωτέρας Σχολῆς Πρακτικῆς ἢ Θεωρητικῆς κατεύθυνσης. Στήν αὐτή θέση δύναται νά διορισθεῖ Κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέ τά ὡς ἄνω προσόντα, μέ ἐπιμίσθιο ὡς εὐλογία, σύμφωνα μέ τίς οικονομικές δυνατότητες τοῦ Ἰδρύματος.

β) Μία (1) θέση Ὑποδιευθυντή, πτυχιούχου Ἀνωτέρας ἢ Ἀνωτάτης Σχολῆς. Σέ αὐτήν τήν θέση δύναται νά διορισθεῖ Κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέ ἐπιμίσθιο ὡς εὐλογία, σύμφωνα μέ τίς οικονομικές δυνατότητες τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Μία (1) θέση ἐπιμελητή, Ἀπόφοιτου Λυκείου. Στή θέση αὐτή δύναται νά διορισθεῖ Κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέ ἐπιμίσθιο ὡς εὐλογία, σύμφωνα μέ τήν οικονομική δυνατότητα τοῦ Ἰδρύματος, ὡστόσο μέ ικανότητες καί ἀγάπη γιά τούς σκοπούς τοῦ Ἰδρύματος. Τόν Ἐπιμελητή ἢ Ὑποδιευθυντή διορίζει καί παύει ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Κίτρους, στήν κρίση τοῦ ὁποῦ ἐπαφίεται ἡ συμπλήρωση τῶν θέσεων τῶν παραγράφων β' καί γ'.

δ) Μία (1) θέση λογιστή - διαχειριστή ἀπόφοιτου Τ.Ε.Ι. ἢ Ι.Ε.Κ. ἢ Λυκείου μέ πεντάωρη ἀπασχόληση μηνιαίως ἢ καί ἐκτάκτως, ὁ ὁποῖος πρέπει νά διαθέτει σχετική ἐπαγγελματική ἐμπειρία. Ὁ λογιστής-διαχειριστής ὑποβοηθεῖ τόν Ταμία στό ἔργο του.

Β. Ἱατρικό.

α) Μία (1) θέση ἱατροῦ μέ δίωρη ἀπασχόληση ἡμερησίως ἢ καί ἐκτάκτως ἢ καί ὠρομίσθιος. Ὁ ἱατρός εἶναι ὑπεύθυνος γιά θέματα ὑγειονομικά ἐν γένει, συνεργαζόμενος γιά κάθε θέμα μέ τόν Διευθυντή.

Γ. Νοσηλευτικό.

α) Μία (1) θέση προϊσταμένου-ης κατά προτίμηση ἀπόφοιτου Σχολῆς τετραετοῦς φοίτησης Νοσηλευτῶν/τριῶν ἢ Ἐπισκεπτῶν-τριῶν Ὑγείας ἢ Μαιῶν ἢ τριετοῦς φοιτήσεως, μέ διετή τουλάχιστον νοσηλευτική πείρα,

β) Δύο νοσηλευτές/τριες ἢ βοηθοί νοσηλευτοῦ/τριας, ὠρομίσθιοι διημερῶς ἢ τριημερῶς φοιτήσεως.

γ) Δύο βοηθοί νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ γιά τήν κάλυψη τοῦ νυκτερινοῦ ὠραρίου ἐργασίας, διημερῶς ἢ τριημερῶς φοιτήσεως, ὠρομίσθιοι ἔχοντας καί σχετική ἐπαγγελματική ἐμπειρία.

Δ. Εἰδικό.

α) Μία (1) θέση ὠρομίσθιου φυσικοθεραπευτοῦ/τριας Τ.Ε.

β) Μία (1) θέση κοινωνικοῦ λειτουργοῦ Π.Ε. μέ σχετική ἔμμισθη προϋπηρεσία σέ Μ.Φ.Η. τουλάχιστον πέντε ἐτῶν.

γ) Μία (1) θέση ψυχολόγου (ὠρομίσθιου) Π.Ε.

Τό Ἰδρυμα συμφώνως μέ τίς οικονομικές δυνατότητες του δύναται νά συνεργάζεται μέ τόν Ψυχολόγο τοῦ Ψυχιατρικοῦ Νοσοκομείου Κατερίνης (τό πρῶν Ψυχ. Νοσοκ. Πέτρας Ὀλύμπου), ὁ ὁποῖος δύναται νά παρακολουθεῖ τίς περιπτώσεις στό Ἰδρυμα.

δ) Μία (1) θέση ὠρομίσθιου ἐργοθεραπευτῆ Τ.Ε.

Ε. Βοηθητικό:

α) Μία (1) θέση μαγείρου-μαγειρίσσης.

β) Δύο (2) θέσεις ὠρομίσθιων βοηθῶν μάγειρα.

γ) Μία (1) θέση ὠρομίσθιας καθαρίστριας - τραπεζοκόμου Υ.Ε.

δ) Τρεῖς (3) θέσεις ὠρομίσθιων κοινωνικῶν φροντιστῶν Υ.Ε.

ε) Μία (1) θέση ὠρομίσθιας πλύντριας-σιδερώτριας Υ.Ε.

στ) Μία (1) θέση τεχνίτου ἠλεκτρολόγου-ὕδραυλικοῦ ὡς συντηρητοῦ ἀποφοίτου Ἐπαγγελματικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου. Ἡ πλήρωση τῶν ἄνω θέσεων, ἐκτός ἀπό αὐτές πού σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας ἐπιβάλλεται νά πληρωθοῦν, γίνεται σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες, ἀλλὰ καί σέ συνδυασμό μέ τίς οικονομικές δυνατότητες τοῦ Ἰδρύματος καί κατά τά ὀριζόμενα γιά τήν πρόσληψη ἐργαζομένων ἰδιωτικοῦ δικαίου.

ἄρθρον 13

Συμβάσεις μὴ ὀργανικῶν θέσεων

Τό Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος μπορεῖ νά συνάπτει κατά περιόδους συμβάσεις μέ ἱατροῦς ἢ χειριστῆ-ἐμφανιστῆ ἀκτινολογικοῦ γιά τήν κάλυψη τακτικῶν ἀναγκῶν ὅπως ἀκτινολογικές, ὀρθοπαιδικές, χειρουργικές καί ἄλλων ειδῶν ἐξετάσεις, καθώς ἐπίσης σέ ἄλλες κατηγορίες καί ἐιδικότητες.

ἄρθρον 14

Προϋποθέσεις γιά τόν διορισμό τῶν ὑπαλλήλων

Τά κριτήρια ἐπιλογῆς ἀτόμων γιά τήν πρόσληψή τους στό Ἰδρυμα βασίζονται στίς παρακάτω ἀρχές:

1) Ἡ θέση τοῦ Διευθυντῆ θά καταλαμβάνεται κατά προτίμηση ἀπό κληρικό.

2) Γιά κάθε ἐιδικότητα (ἱατροί, νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, ἐργοθεραπευτές, κοινωνικοὶ λειτουργοί, θυρωροὶ κ.α.) πρέπει νά ἐπισυνάπτεται στό Ἰδρυμα ἡ νόμιμη ἀπόδειξη κατάρτισης σέ κρατικά ἐκπαιδευτικά ἰδρύματα ἢ σέ ἰδιωτικά, - σέ περίπτωση μὴ ἀνεύρεσης ἀπό τήν πρώτη κατηγορία - καί ἄδεια ἀσκῆσης ἐπαγγέλματος, ὅπου προβλέπεται.

3) Γιά τό λοιπὸ βοθητικὸ προσωπικὸ ὑποχρεοῦνται νά εἶναι ἀπόφοιτοι Λυκείου καί ἄνω, ἐκτός ἀπὸ τὴ μὴ ἀνεύρεση τοιοῦτων, πού δύναται τότε νά εἶναι καὶ ἀπόφοιτοι Γυμνασίου ἢ Δημοτικοῦ.

4) Ἡ ἡλικία πρέπει νά κυμαίνεται ἀπό δεκαοκτώ (18) ἕως σαρανταπέντε (45) ἐτῶν καί γιά τούς ἄρρενες νά ἔχουν συμπληρώσει τίς στρατιωτικές τους ὑποχρεώσεις.

5) Ἡ πρόσληψη θά γίνεται βάσει προσόντων ἡθους καί κοινωνικῶν κριτηρίων ὅπως καί τῆς οἰκογενειακῆς καί οικονομικῆς καταστάσεως.

6) Λαμβάνεται ὑπόψη ἡ προϋπηρεσία σέ προηγουμένες ἐργασίες, ἀνάλογες μέ τή θέση πού ζητεῖται ἢ καί σέ ἄλλες. Ἐπίσης ἐπιβάλλεται νά προσκομίσει Συστατική Ἐπιστολή ἀπό τόν Ἐφημέριο τῆς Ἐνορίας πού διαβιοῖ, εἰς τήν ὁποία ρητῶς θά ἀναφέρεται ὅτι εἶναι μέλος τῆς Ἐνορίας, ἄρα καί Χριστιανός Ὁρθόδοξος, καθῶς καί πιστοποιητικό ὑγείας.

7) Τό προβλεπόμενο ἀπό τό παρόντα Κανονισμό προσωπικό ἀνωτέρων καί κατωτέρων κλιμακίων θά προσλαμβάνεται τηρουμένων τῶν προαναφερομένων κριτηρίων, κατά προτίμηση ἐκ τῶν ὀρίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, χωρίς νά ἀποκλείονται καί πρόσωπα ἐκτός αὐτῆς.

8) Οἱ ὑπηρετοῦντες κατά τήν δημοσίευση τοῦ παρόντος κατατάσσονται στίς προβλεπόμενες ἀντίστοιχες θέσεις τῶν οἰκείων κλάδων.

ἄρθρον 15

Τό Ἴδρυμα δύναται νά καλύψει ἔξοδα συμμετοχῆς τοῦ προσωπικοῦ καί τοῦ Δ.Σ. σέ συνέδρια καί σεμινάρια γιά τήν ἐπιμόρφωση, ἐκπαίδευση καί κατάρτιση του σέ θέματα ἀντίστοιχα τῆς εἰδικότητάς του.

ἄρθρον 16

Γραφεῖο Διευθυντοῦ-Ὑποδιευθυντοῦ

Α. Ἡ Διεύθυνση τῆς Μονάδας ἀσκεῖται ἀπό τόν Διοικητικό Διευθυντή, τά καθήκοντα καί οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ ὁποίου ὀρίζονται παρακάτω:

1. Προϊσταται τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Μονάδας καί κάθε ἐργαζομένου σ' αὐτό, ἐλέγχει καί κατευθύνει ὄλο τό προσωπικό γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων του καί ἐνεργεῖ πάντοτε σύμφωνα μέ τούς νόμους τῶν προϊσταμένων ὑπηρεσιῶν καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

2. Εἰσπερνάει στό Δ.Σ. κάθε θέμα πού ἔχει σχέση μέ τήν εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Μονάδας.

3. Μέ εἰσήγηση κατά τήν κρίση τοῦ Διευθυντῆ καί ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ὀρίζονται Τριμελεῖς ἐπιτροπές ἀπό ὑπαλλήλους τῆς Μονάδας γιά τήν παραλαβή ὑλικοῦ, γιά τίς λειτουργικῆς ἀνάγκες τῆς Μονάδας (ἀναλώσιμο ἢ ὄχι ὑλικό)

4. Εὐθύνεται γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. πού ἀφοροῦν στήν ὀργάνωση, διοίκηση καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος καί τῶν διαταγῶν καί ἐγκυκλίων τοῦ Μητροπολίτη-Προέδρου.

5. Εἰσπερνάει στό Δ.Σ. τήν κίνηση πειθαρχικῆς διαδικασίας σέ βάρος ὑπαλλήλων τῆς Μονάδας γιά παραπτώματά τους καί ἐφ' ὅσον ἔχουν γίνει προηγουμένως, δύο φορές, προσπάθειες συνετίσεως τῶν σχετικῶν ὑπαλλήλων.

6. Εἰσπερνάει στό Δ.Σ., σύμφωνα μέ τόν νόμο, τόν καταλογισμό σέ βάρος ὁποιοῦδήποτε ἀπό τό προσωπικό, τῆς ἀξίας ἀπολεσθέντων ἢ καταστραφέντων ὑλικῶν, καθῶς καί τῆς ὁποιας προκληθείσης ζημίας.

7. Καταρτίζει τόν Προϋπολογισμό τῆς Μονάδας, τόν ὁποῖο ὑποβάλλει γιά ἔγκριση στό Δ.Σ. τῆς Μονάδας.

8. Λαμβάνει γνώση ὅλης τῆς εἰσερχόμενης ἀλληλογραφίας πού ἀφορᾷ στήν Μονάδα, τήν ὁποία μονογράφει, χαρακτηρίζει καί θέτει ὑπόψη τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ.

9. Ὑπογράφει ὅλη τήν ὑπηρεσιακή ἀλληλογραφία, ἐκτός ἀπό αὐτή πού ἔχει ἀρμοδιότητα ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ..

10. Προσλαμβάνει, μετά ἀπό ἔγκριση τοῦ Δ.Σ., τό ἀπαιτούμενο ἐργατοτεχνικό προσωπικό γιά τήν ἐκτέλεση ἐργασιῶν ἐπισκευῆς ἢ συντηρήσεως τῶν ἐγκαταστάσεων καί καθορίζει μέ ἀπευθείας συμφωνίες τό εἶδος ἐργασίας, καθῶς καί τήν ἀπαιτούμενη δαπάνη, ἕως καί τοῦ ποσοῦ τῶν 15.000 €, ὅπως αὐτό θά ὀρίζεται σύμφωνα μέ τά ἐκάστοτε ἰσχύοντα.

11. Χορηγεῖ τίς κανονικές ἄδειες στό προσωπικό, κατόπιν ἐγγράφου αἰτήσεώς τους.

12. Ἔχει δικαίωμα καί ὑποχρέωση καί λαμβάνει κατά τήν κρίση του τά ἐνδεικνύμενα ἔκτακτα μέτρα γιά τήν εὐρυθμὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος.

13. Εἰσπερνάει στό Δ.Σ. τήν ἀποδοχή ἢ τήν ἀπόρριψη τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς τῶν Τροφίμων στό Ἴδρυμα, καθῶς καί τή λήψη μέτρων γιά τήν ὀρθή, ὁμαλή καί ἀπρόσκοπτη ὀργάνωση καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος καί γιά ὅλα τά σχετικά θέματα.

14. Τηρεῖ τό Βιβλίον Εἰσαγωγῆς Τροφίμων.

15. Ἐπιμελεῖται τίς προμήθειες τοῦ Ἰδρύματος.

16. Ἐπιβλέπει τήν ὑγεία τῶν Τροφίμων, τήν παροχή ἰατροφαρμακευτικῆς καί κάθε ἄλλης περιθάλψεως σ' αὐτούς καί τήν καθαριότητα καί διατροφή τους.

17. Ἀσκεῖ ἐποπτεία καί ἐλεγχο στό προσωπικό ὅσον ἀφορᾷ στήν τήρηση τῶν καθηκόντων τους καί ἐπιβλέπει τήν μισθοδοσία καί ἀσφάλιση αὐτοῦ, ἀναφερόμενος γιά τά πάσης φύσεως προβλήματα στόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

Β. Τόν Διευθυντή ἄν ἀπουσιάζει, ἀναπληρώνει, ἐάν ὑπάρχει, ὁ Ὑποδιευθυντής. Ἐλλείψει αὐτοῦ, ὁ Ἐπιμελητής, ἢ ὁ ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ ὀρισθείς ὑπάλληλος τοῦ Ἰδρύματος, πλὴν τῆς Ἀντιπροεδρίας στό Δ.Σ..

Γ. Ὁ Ὑποδιευθυντής, καί μὴ ὑπάρχοντος αὐτοῦ ὁ Ἐπιμελητής, ὑποβοηθεῖ τόν Διευθυντή στό ἔργο τοῦ συνεργαζόμενος πάντοτε μέ ἀπόλυτο σεβασμό καί ὑπακοή.

Δ. Ὁ Διευθυντής διορίζεται καί παύεται ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτην.

Ε. Ὁ Ὑποδιευθυντής καί ὁ Ἐπιμελητής διορίζονται καί παύονται ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτην, στήν κρίση τοῦ ὁποίου ἀνήκει ἡ συμπλήρωση τῶν θέσεων.

ἄρθρον 17 Γραφεῖο ἱατροῦ

1. Ὁ ἱατρός ὀρίζεται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ Διευθυντοῦ.

2. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν παροχή ἱατρικῶν φροντίδων στούς ἀσθενεῖς τοῦ Ἰδρύματος.

3. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν τήρηση τοῦ ἱατρικοῦ ιστορικοῦ καί τῶν ἀτομικῶν φακέλων τῶν περιθαλπομένων.

4. Ἀναγράφει καί ὑπογράφει τίς ἱατρικές συνταγές φαρμάκων, ὑγειονομικοῦ ὕλικου, παραπεμπτικά, παρακλινικές ἐξετάσεις, κ.λπ.

5. Ἐγκρίνει καί ὑπογράφει τό διαιτολόγιο πού ἐφαρμόζει τό Ἰδρυμα γιά τούς περιθαλπομένους.

6. Εἰσηγείται στό Δ.Σ. τήν προμήθεια τοῦ ἐλληποῦς καί τήν κατάσταση τοῦ ἐφαρμένου κάθε εἶδους ὑγειονομικοῦ ὕλικου καί ἱατρικῶν μηχανημάτων.

7. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν πιστή τήρηση τῶν κανόνων εὐπρέπειας, καθαριότητας καί γενικά τῆς σωστής ἐπιστημονικῆς φροντίδας στούς ἀσθενεῖς.

8. Σέ περίπτωση ἀσθένειας περιθαλπομένου Τροφίμου πού κατά τήν κρίση του ἔχει ἀνάγκη νοσοκομειακῆς περίθαλψης, γιά τή μεταφορά του σέ κάποιο νοσηλευτικό ἴδρυμα, συνεργάζεται μέ τόν νοσηλευτή γιά τήν μεταφορά καί τή συνοδεία του στό Νοσοκομεῖο.

9. Συντάσσει κάθε χρόνο μέσα στό μήνα Ἰανουάριο ἐκθεση στατιστικῆς τῆς ὅλης ἐπιστημονικῆς κίνησης τοῦ Ἰδρύματος, τήν ὁποία καί ὑποβάλλει πρὸς ἐνημέρωση στό Δ.Σ. τῆς Μονάδας.

10. Ἴχει τήν ὑγειονομική εὐθύνη τοῦ Ἰδρύματος.

11. Ἴχει τό δικαίωμα ἐλέγχου τοῦ παρασκευασμένου συσσιτίου ποιοτικῶς καί ποσοτικῶς, ὅποτε κρίνει αὐτό ἀναγκαῖο.

12. Συμβουλεύει ἐπιστημονικά, ὅποτε κληθεῖ ἀπό τήν ἐπιτροπή παραλαβῆς Τροφίμων, γιά τήν ποιότητα πού παραλαμβάνεται.

13. Εἶναι ὑποχρεωμένος, ὅποτε κληθεῖ ἀπό ὑπαλλήλους τοῦ Ἰδρύματος, νά παρέχει τήν ἐπιστημονική γνώση του.

14. Ὁ ὀριζόμενος ἱατρός παύει νά εἶναι ἱατρός τοῦ Ἰδρύματος ὅταν τοῦ κοινοποιηθεῖ σχετικό ἐγγράφο του Δ.Σ. ἢ μετά τήν πάροδο (30) ἡμερῶν ἀπό τήν ὑποβολή ἐκ μέρους του ἀπαλλαγῆς ἀπό τά καθήκοντά του, ἡ ὁποία κοινοποιεῖται στό Δ.Σ. μέ ὁποιοδήποτε

τρόπο. Ἡ ἀντικατάσταση τοῦ ἱατροῦ κοινοποιεῖται καί στόν οἰκεῖο Ἰατρικό Σύλλογο.

15. Ἰατρός δύναται νά διορίζεται καί ἐθελοντής ἱατρός ἢ ἐπί μισθῷ ἢ καί συνταξιούχος.

ἄρθρο 18 Προϊστάμενος νοσηλείας

1. Τήν θέση καταλαμβάνει μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ Διευθυντοῦ.

2. Προϊσταται ὅλου του νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

3. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν καλύτερη νοσηλεία καί φροντίδα τῶν ἀσθενῶν καί γιά τήν καλή λειτουργία τοῦ νοσηλευτικοῦ τμήματος.

4. Φέρει τήν εὐθύνη γενικά τῆς ρύθμισης τῆς νοσηλείας, καθορίζει στίς νοσοκόμες τά ἐκάστοτε καθήκοντά τους καί ἔχει τήν ὑποχρέωση νά ἐξασφαλίζει τήν ἀκριβῆ ἐκτέλεση τῶν ὁδηγιῶν τοῦ ἱατροῦ, σχετικά μέ τήν νοσηλεία, τήν δίαιτα καί γενικά τήν καθαριότητα καί θεραπεία τῶν ἀσθενῶν.

5. Περιέρχεται κάθε πρῶτὸ τμήμα καί τούς θαλάμους, ὅπου ἐνημερώνεται ἀπό τήν ὑπεύθυνη νοσοκόμα γιά ὅλα τά συμβάντα τοῦ 24ωρου, ἐνημερώνεται καί ὑπογράφει τό βιβλίον λογοδοσίας σέ συνεννόηση μέ τούς λοιπούς ὑπεύθυνους.

6. Ἐνημερώνει τόν ἱατρό τοῦ Ἰδρύματος γιά τήν πορεία τῶν ἀσθενῶν, καθὼς καί γιά κάθε ἄλλο θέμα πού ἔχει σχέση μέ τό νοσηλευτικό τμήμα τοῦ Ἰδρύματος καί ἀποφασίζουν μαζί γιά τήν ἐπίλυσή τους.

7. Ἀκολουθεῖ τόν ἱατρό στίς ἐπισκέψεις στούς θαλάμους καί τηρεῖ τό βιβλίον ἱατρικῶν ἐντολῶν, ἐνημερώνοντας κατόπιν τίς ὑπεύθυνες νοσοκόμες.

8. Συνυπογράφει τίς ἀποδείξεις δοσοληψίας τοῦ τμήματος μέ τήν διαχείριση ὕλικου γιά τά εἶδη νοσηλείας καί ἐλέγχει γιά τήν καλή διάθεση αὐτῶν.

9. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τό φαρμακεῖο τοῦ Ἰδρύματος ὅσον ἀφορᾷ στήν φύλαξη, διάθεση, ἔλεγχο τῶν φαρμάκων καί τήν παραλαβή ἀπό τήν ἐπιτροπή παραλαβῆς φαρμάκων, καί τηρεῖ τά ἀναγκαῖα βιβλία εἰσαγωγῆς καί ἐξαγωγῆς αὐτῶν.

10. Ἐπιθεωρεῖ τούς θαλάμους τῶν ἀσθενῶν καί λοιπὰ διαμερίσματα τοῦ Ἰδρύματος ὁποιαδήποτε ὥρα θελήσει.

11. Ὁ προϊστάμενος μπορεῖ, ὅταν ἀπουσιάζει ὁ Διευθυντής καί ὁ ἱατρός, νά προβαίνει στίς ἐνδεικνυόμενες ἐνέργειες γιά ἐπείγοντα ζητήματα ἱατρικῆς φύσεως καί νά εἰδοποιεῖ τό ταχύτερο τόν Διευθυντή καί τόν ἱατρό τῆς Μονάδας.

12. Τόν Προϊστάμενο σέ περίπτωση ἀπουσίας ἀναπληρώνει ἄλλος νοσηλευτής ἢ νοσηλεύτρια μέ ἀπόφαση τοῦ Διευθυντοῦ.

Άρθρο 19

Βοηθοί νοσηλευτές

1. Οι βοηθοί νοσηλευτές οφείλουν αυστηρή υπακοή και πειθαρχία στις εντολές του ιατρού και του προϊσταμένου νοσηλείας. Πρέπει να φέρονται με ανάλογο σεβασμό και να συμβουλευούνται για κάθε απορία.

2. Είναι υπεύθυνοι για την σωστή νοσηλεία και φαρμακευτική αγωγή των ασθενών που υποδεικνύονται από τον ιατρό και τον προϊστάμενο Νοσηλείας.

3. Παρακολουθούν την επίσκεψη του ιατρού και αναγράφουν τις εντολές στο βιβλίο ιατρικών εντολών όσο και στα δελτία νοσηλείας και τις έκτελούν με κάθε ακρίβεια.

4. Αναγράφουν στο βιβλίο λογοδοσίας λεπτομερώς την κατάσταση των βαρέως πασχόντων κατά το διάστημα του 24ωρου.

5. Βοηθούν τον ιατρό στην εξέταση των ασθενών, χορηγούν τα άπαιτούμενα φάρμακα, εργαλεία και υγιεινοοικονομικά υλικά.

6. Περιθάλλουν όλους τους ασθενείς, έκτελούν την νοσηλεία σύμφωνα με τις οδηγίες του προϊσταμένου και φροντίζουν ιδιαίτερα για τους βαρέως πάσχοντας.

7. Επιμελούνται την καθαριότητα, τον καταλληλό φωτισμό, αερισμό των θαλάμων, την αλληλαγή σεντονιών, θερμομετρούν τους ασθενείς και φροντίζουν για τη σωστή λήψη της τροφής τους.

8. Αναφέρουν ακόμα στον προϊστάμενο ό,τι αντιληφθούν που έχει σχέση με τους ασθενείς.

9. Ο βοηθός - νοσηλευτής της νύχτας παραλαμβάνει την υπηρεσία από το νοσοκόμο-α της ημέρας, φροντίζει για τη νοσηλεία της νύχτας, ιδίως των βαρέως πασχόντων σύμφωνα με τις οδηγίες του ιατρού.

10. Χορηγούν προσωπικώς τα φάρμακα στους ασθενείς και υπογράφουν στην ειδική στήλη των δελτίων νοσηλείας.

11. Ένημερώνουν λεπτομερώς, προφορικά, την πρωινή βάρδια, ό,τι αφορά στους ασθενείς.

Άρθρο 20

Καθήκοντα φυσικοθεραπευτή

1. Έκτελει φυσικοθεραπευτικές πράξεις κατόπιν γραπτής εντολής του ιατρού όπου ορίζεται το είδος και ο αριθμός αυτών για τους ασθενείς που έχουν ανάγκη.

2. Τηρεί ιστορικά των ασθενών όπου αναγράφονται οι εκάστοτε εκτελούμενες φυσικοθεραπευτικές πράξεις.

3. Ύστερα από εντολή του ιατρού πρέπει να εκτελεί φυσικοθεραπεία πάνω στην κλίνη και όχι μέσα στο φυσικοθεραπευτήριο για ασθενείς που δεν μπορούν να μετακινηθούν.

4. Είναι υπεύθυνος για όλα τα μηχανήματα που έχουν σχέση με την φυσικοθεραπεία των ασθενών.

5. Ο φυσικοθεραπευτής έχει την υπευθυνότητα της φυσικοθεραπείας των ασθενών, την οποία προγραμματίζει, και θέτει υπ' όψιν του ιατρού, ο οποίος δίδει τις ανάλογες εντολές για εφαρμογή.

6. Συνεργάζεται με το λοιπό νοσηλευτικό προσωπικό του Γηροκομείου όσον αφορά στην καλύτερη και ανώδυνη δυνατή μεταφορά του ασθενούς στο φυσικοθεραπευτήριο.

7. Εισηγείται στον Διευθυντή για κάθε απαραίτητο υλικό φυσικοθεραπείας, πλήν του φαρμακευτικού, για το οποίο απευθύνεται στον ιατρό για την προμήθεια αυτού.

Άρθρον 21

Κοινωνική Υπηρεσία

Η Κοινωνική Υπηρεσία με την-τόν κοινωνική-ο λειτουργό έχει την ευθύνη της κοινωνικής εργασίας που εφαρμόζεται σε δύο στάδια:

α) Στάδιο υποδοχής:

1. Υποδέχεται και κατευθύνει τις αναφερόμενες για εισαγωγή περιπτώσεις.

2. Παραπέμπει τις περιπτώσεις που δεν έμπιπτουν στην αρμοδιότητα του Ίδρυματος σε άλλες υπηρεσίες.

3. Συντάσσει έκθεση κοινωνικής έρευνας και υποβάλλει αυτή στην Διεύθυνση.

β) Στάδιο παραμονής του ασθενούς στο Ίδρυμα:

Στο στάδιο αυτό ο κοινωνικός λειτουργός είναι το αρμόδιο πρόσωπο επικοινωνίας μεταξύ:

1. Του Ίδρυματος - Μονάδας και του οικογενειακού περιβάλλοντος του Τροφίμου. Δηλαδή είναι αυτός που ανακοινώνει στον ασθενή και στους οικείους του την απόφαση για την εισαγωγή του στη Μονάδα και τους ετοιμάζει για την επιτυχή προσαρμογή του στις συνθήκες της Μονάδας.

2. Του Τροφίμου και της οικογενείας του. Δηλαδή φροντίζει να είναι εποικοδομητική και διαρκής η σχέση μεταξύ των Τροφίμων και των οικείων τους.

3. Φροντίζει για τη δημιουργία και ανάπτυξη προγραμμάτων ή δραστηριοτήτων που αποβλέπουν στην ικανοποίηση κοινωνικών, πολιτιστικών και ψυχαγωγικών αναγκών των Τροφίμων.

4. Φροντίζει για την ενθάρρυνση και δραστηριοποίηση του Τροφίμου και την αξιοποίηση τόσο των παρεχόμενων εντός και εκτός του Ίδρυματος μέσων και υπηρεσιών όσο και δικών του δραστηριοτήτων.

5. Φροντίζει για την ανάπτυξη και αξιοποίηση της έθελοντικής προσφοράς υπηρεσιών που διατίθενται στην κοινότητα και που είναι δυνατόν να διατεθούν στους Τροφίμους.

6. Φροντίζει κατόπιν έντολης του Διευθυντή για την επικοινωνία και συνεργασία με αρμόδιους παράγοντες, αρχές υπηρεσιών, οργανισμών, ιδρυμάτων και άλλων που ασχολούνται και που μπορεί να επιβληθούν με τη ρύθμιση θεμάτων για αντιμετώπιση προβλημάτων των Τροφίμων.

7. Συνεργάζεται με τον Ιατρό και τό αρμόδιο προσωπικό του Ίδρυματος.

8. Τηρεί στατιστικά στοιχεία, μελέτες, κριτικές και ανακοινώσεις του Τύπου που αφορούν στο Ίδρυμα.

9. Παρέχει πληροφορίες για τον τρόπο και τά απαιτούμενα δικαιολογητικά εισαγωγής ασθενών στο Γηροκομείο.

10. Δέχεται και προωθεί κάθε αίτηση ενδιαφερομένου στη Διεύθυνση του Ίδρυματος.

11. Φροντίζει για τη διαφύλαξη της επιστημονικής βιβλιοθήκης των Τροφίμων.

Άρθρον 22

Ψυχολογική ύποστήριξη

Ο Ψυχολόγος παρακολουθεί τους Τροφίμους και προσπαθεί να διαγνώσει συμπτώματα και σημεία όπως:

- 1) Άδυναμία συγκέντρωσης και προσοχής.
- 2) Μειωμένη αντίληψη περιβάλλοντος.
- 3) Δυσκολία στην επέλευση του ύπνου, επιήλτες.
- 4) Διαταραχή μνήμης.
- 5) Αποπροσανατολισμός σε χώρο, χρόνο και πρόσωπα.
- 6) Παραισθήσεις και ψευδαισθήσεις.
- 7) Ψυχοκινητικές διαταραχές.
- 8) Αόριστος φόβος, ευερεθιστότητα, απάθεια.
- 9) Μειωμένη κρίση και ικανότητα λήψης αποφάσεων.

Σκοπός του πρέπει να είναι ή κάθε είδους και με κάθε τρόπο ψυχολογική ύποστήριξη των Τροφίμων.

Άρθρον 23

Τμήμα Έργασιοθεραπείας

1. Είναι αρμόδιο για τη δημιουργική ένασχόληση των Τροφίμων σε προγραμματισμένες δραστηριότητες και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

2. Είναι υπεύθυνο για την εκθεση των δημιουργημάτων των Τροφίμων σε τακτά διαστήματα προς την κοινότητα.

3. Συνεργάζεται με την κοινωνική υπηρεσία για την διοργάνωση εκδηλώσεων και την λειτουργία πολιτιστικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων προς όφελος των Τροφίμων και με κύριο στόχο την συμμετοχή τους σ' αυτά.

4. Τηρεί φάκελο όπου αναγράφονται λεπτομερώς οι δραστηριότητες των Τροφίμων, ο διαχωρισμός

τους σε ομάδες βάσει των ενδιαφερόντων, των αναγκών και των ικανοτήτων τους και γενικότερα υπογραμμίζει και αναφέρει όλη την πολιτιστική κίνηση της Μονάδας.

Άρθρον 24

Βοηθητικό προσωπικό και αρμοδιότητές του

Μάγειροι και βοηθοί μαγείρου.

1. Είναι υπεύθυνοι για την κανονική παρασκευή του συσσιτίου των Τροφίμων βάσει του προγράμματος φαγητού και του διαιτολογίου που καθορίζεται από τον Διευθυντή και απαγορεύεται απολύτως κάθε άλλη χρήση των υλικών, που χορηγούνται για την παρασκευή συσσιτίου, εκτός εκτάκτων περιπτώσεων, όπου ο γιατρός και ή προϊσταμένη καθορίζουν άλλο με είσήγησή τους στον Διευθυντή.

2. Οι μάγειροι παραλαμβάνουν τά απαιτούμενα για την παρασκευή του συσσιτίου τρόφιμα από την επιτροπή διαχείρισης υλικού και είναι υπεύθυνοι για την καλή και υγιεινή παρασκευή των φαγητών.

3. Επιμελούνται της καθαριότητας του μαγειρείου, των μαγειρικών σκευών και των ειδών έστιασης των Τροφίμων και ευθύνονται για την φύλαξή τους.

4. Είναι υπεύθυνοι για την καθαριότητα και την ευπρεπή εμφάνιση των χώρων παρασκευής συσσιτίου και των χρησιμοποιούμενων υλικών.

5. Υποχρεούνται με ύπομονή και στοργή για τη σίτιση των Τροφίμων που δέν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν, σύμφωνα με τίς έντολές του Ιατρού και του Διευθυντού, σε συνεργασία με τους Τραπεζοκόμους-Καθαρίστριες.

6. Οι μάγειροι είναι υπεύθυνοι για τη σωστή λειτουργία όλων των συσκευών του μαγειρείου και οφείλουν να ενημερώνουν τον Διευθυντή για κάθε τεχνική βλάβη αυτών.

Άρθρον 25

Καθήκοντα τραπεζοκόμων-κοινωνικών φροντιστών

1. Παραλαμβάνουν από τό μαγειρείο τό προς διανομή συσσίτιο και σερβίρουν αυτό στους Τροφίμους είτε στην τραπεζαρία είτε στους θαλάμους.

2. Έτοιμάζουν την τραπεζαρία των Τροφίμων και του προσωπικού για τό σερβίρισμα του συσσιτίου.

3. Είναι υπεύθυνοι για όλα τά είδη έστιασης, μαχαιροπήρουνα, πιάτα, ποτήρια κ.λπ όταν αυτά εύρισκονται εκτός του Μαγειρείου, εκτός των ειδών παρασκευής συσσιτίου ακόμα και σε περιπτώσεις άδικαιολόγητης φθοράς αυτών.

4. Συνεργάζονται με τους μαγείρους και τους βοηθούς για την έγκαιρη παρασκευή και σερβίρισμα του συσσιτίου.

5. Οί κοινωνικοί φροντιστές υποβοηθούν τό έργο του νοσηλευτικού προσωπικού καί έπιμελοῦνται τά τής άτομικής υγιεινής τών Τροφίμων.

6. Οί κοινωνικοί φροντιστές έκτελοῦν τίς έντολές τής προϊσταμένης νοσηλεύτριας.

~ Άρθρον 26

Καθήκοντα καθαριστριών

1. Έπιμελοῦνται τής καθαριότητας ὄλων τών χώρων του κέντρου, τών θαλάμων, διαδρόμων, καθιστικών, τραπεζαριών χώρων εργασιοθεραπείας, κλιμάκων, φυσιοθεραπείας, μπάνιων, γραφείων, έξωτερικών χώρων καί λοιπών χώρων τής Μονάδας.

2. Έκτελοῦν τίς έντολές τής Προϊσταμένης καθαριότητας ή ὁποία θά καταλαμβάνει τήν θέση κατόπιν ἀποφάσεως του Διευθυντή.

3. Συνεργάζονται μέ τούς μαγείρους γιά τήν μέ ὑπομονή καί στοργή σίτιση τών Τροφίμων πού δέν μποροῦν νά αὐτοεξυπηρετηθοῦν, σύμφωνα μέ τίς έντολές του ἱατροῦ καί του Διευθυντοῦ.

~ Άρθρον 27

Καθήκοντα πλύντριας καί σιδερώτριας

1. Η πλύντρια φροντίζει γιά τήν καλή πλύση, τό στέγνωμα καί τό σιδέρωμα τών διαφόρων ειδών ρουχισμού τών Τροφίμων καί τών στολιών του νοσηλευτικού καί βοηθητικού προσωπικού.

2. Μετά τήν πλύση, στέγνωμα καί σιδέρωμα ή πλύντρια τοποθετεῖ τόν έτοιμο ἱματισμό στίς ἱματιοθήκες τών ὀρόφων.

3. Εἶναι ὑπεύθυνη γιά τυχόν ἀπώλειες κάθε είδους πού παραδίδεται σ' αὐτήν.

4. Εἶναι ὑπεύθυνη γιά τήν εὐπρεπή εμφάνιση πλυντηρίων, στεγνωτηρίων καί λοιπών χώρων.

5. Τά καθήκοντα πλύντριας καί σιδερώτριας δύναται τό Δ.Σ. μέ ἀπόφασή του νά ἀναθέτει στίς καθαρίστριες, ὅταν ή οικονομική κατάσταση του Ἰδρύματος δέν ἐπιτρέπει τήν κάλυψη τής θέσεως ἀπό ἄλλο πρόσωπο.

~ Άρθρον 28

Καθήκοντα συντηρητῆ ἐγκαταστάσεων ὁδηγοῦ-κνπουροῦ

1. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τή σωστή λειτουργία ἀπό πλευρᾶς μηχανολογικῆς, ηλεκτρολογικῆς καί ὑδραυλικῆς ὄλων τών ἐν γένει ἐγκαταστάσεων καί μηχανημάτων του Ἰδρύματος.

2. Έχει τήν εὐθύνη τής πυρασφάλειας τών ἐγκαταστάσεων του Ἰδρύματος.

3. Εἶναι ὑποχρεωμένος νά προσφέρει πρόθυμα τήν βοήθειά του στό ὑπόλοιπο προσωπικό.

4. Ἀναφέρει στόν Διευθυντή κάθε είδους βλάβη, τήν ὁποία καί καταγράφει σέ εἰδικό βιβλίο.

5. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν καλή συντήρηση καί καθαρισμό τών ὀχημάτων του Ἰδρύματος π.χ. λάδια, νερό, κ.λπ.

6. Βοηθεῖ τό νοσηλευτικό προσωπικό γιά τή μεταφορά ἀσθενῶν σέ διάφορα νοσηλευτικά ἱδρύματα

7. Λογοδοτεῖ στόν Διευθυντή γιά τήν ὄλην κατάσταση τών ὀχημάτων του Ἰδρύματος.

8. Εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν εὐπρεπή παρουσία τών έξωτερικῶν χώρων του Ἰδρύματος π.χ. πότισμα ρουλουδιῶν, περιποίηση κήπου, κατοικιδίων ζώων κ.λπ.

9. Τό ή τά αὐτοκίνητα του Ἰδρύματος ἄν δέν ὑπάρχει ὁδηγός δύναται νά ὁδηγεῖ-οὔν ἄλλοι ὑπάλληλοι του Ἰδρύματος κατόπιν ἀδείας του Διευθυντοῦ.

~ Άρθρον 29

Στολή προσωπικοῦ

1. Ὅλο τό νοσηλευτικό καί βοηθητικό προσωπικό του Ἰδρύματος ὑποχρεοῦται στίς ὥρες ἐργασίας νά φέρει τήν ὑπό του Ἰδρύματος καθορισμένη στολή.

2. Ὅλο τό προσωπικό ἀπό τήν πρώτη ἕως τήν τελευταία βαθμίδα ἱεράρχησης ὑποχρεοῦται νά φορεῖ ταμπέλα μέ ὀνοματεπώνυμο καί εἰδικότητα.

~ Άρθρον 30

Προμήθειες-Έκτέλεση Ἔργων

1. Κάθε έκτέλεση ἔργου (κτιριακές ἐργασίες-προμήθειες-ὑπηρεσίες) καί γενικά κάθε δαπάνη ἀποφασίζεται ἀπό τό Δ.Σ. μέ βάση τόν παρόντα Κανονισμό Λειτουργίας.

2. Οἱ μικροπρομήθειες καί ἐπείγουσες προμήθειες γίνονται πάντοτε μέ ἔγγραφο έντολή του Διευθυντή.

3. Η κάθε είδους προμήθεια ἀναλώσιμου καί μή ὑλικῆς γίνεται πάντοτε μέ ἔγγραφο δελτίο παραγγελίας πού ἐκδίδεται ἀπό τήν ἐπιτροπή διαχείρισης ὑλικῆς καί ὑπογράφεται ἀπό τόν Διευθυντή.

4. Οἱ προμήθειες φαρμάκων καί ὑγειονομικῆς ὑλικῆς γίνονται μέ ἔγγραφο δελτίο παραγγελίας πού ἐκδίδεται καί ὑπογράφεται ἀπό τόν ἱατρό καί θεωρεῖται ἀπό τόν Διευθυντή.

~ Άρθρον 31

Παραλαβή καί εἰσαγωγή

1. Κάθε είδος ἀναλώσιμου καί μή ὑλικῆς τό ὁποῖο περιήλθε μέ ὁποιοδήποτε τρόπο στό Ἰδρυμα παραλαμβάνεται ἀπό τόν ὑπεύθυνο διαχείρισης ὑλικῆς.

2. Τά παραπάνω εἶδη εἰσάγονται στήν γενική ἀποθήκη μέ διπλότυπο δελτίο εἰσαγωγῆς, πού ἐκδίδεται ἀπό τόν διαχειριστή, ὅπου ἀναγράφεται ἀκριβῶς ή ποσότητα. Τά διπλότυπα ὑπογράφονται ἀπό τόν διαχειριστή καί τόν προμηθευτή καί θεωροῦνται ἀπό τόν Διευθυντή.

3. Γιά τά φάρμακα καί τό υγειονομικό υλικό ἀκολουθεῖται ἡ παραπάνω διαδικασία, ὑπογράφονται τά δεητία ἀπό τόν προϊστάμενο νοσηλείας καί θεωροῦνται ἀπό τόν Διευθυντή.

4. Τά ἀντίτυπα τοῦ διπλότυπου παραδίδονται ἀπό τόν διαχειριστή στόν λογιστή γιά ἀντίστοιχη χρηματική πίστωση τοῦ χρηματικοῦ καί γιά δικαιολόγηση τοῦ ἐντάληματος, πού θά ἐκδοθεῖ γιά πληρωμή.

ἄρθρον 32

Γενικές διατάξεις περὶ τοῦ προσωπικοῦ

1. Ἀπαγορεύεται ἀπό ὁποιοδήποτε ἡ ἐξαγωγή ἀπό τό Ἴδρυμα κάθε εἴδους υλικοῦ πού ἀνήκει σ' αὐτό.

2. Ἀπαγορεύεται αὐστηρά ἀπό ὁποιοδήποτε μέλος τοῦ προσωπικοῦ ἡ λήψη φιλοδωρημάτων ἢ δώρων ἀπό τούς Τροφίμους ἢ συγγενεῖς αὐτῶν.

3. Ὅλο τό προσωπικό πρέπει νά συμπεριφέρεται μέ εὐγένεια καί κατανόηση πρὸς τούς Τροφίμους καί νά παρέχει σ' αὐτούς τίς ὑπηρεσίες τοῦ πρόθυμα καί ἀγόγγυστα.

4. Ἀπαγορεύεται νά χορηγοῦνται ἄλλα φάρμακα ἐκτός αὐτῶν πού ὄρισε ὁ γιατρός καί προπάντων ναρκοτικά καί νευρολογικά.

5. Ἀπαγορεύεται νά ἐκφέρει κρίσεις στίς ὁδηγίες γιά θεραπεία πού ἔδωσε ὁ γιατρός στούς οἰκείους τῶν Τροφίμων.

6. Ὅλα τά ἀντικείμενα καθώς καί κάθε χρηματικό ποσό πού θά βρεθεῖ στούς Τροφίμους ἢ ἀποθνήσκοντες στό Ἴδρυμα Τροφίμους παραλαμβάνονται καί δίνονται στόν Διευθυντή γιά φύλαξη, ὁ ὁποῖος τά ἀποδίδει στή συνέχεια στούς συγγενεῖς τῶν Τροφίμων. Πρὸς τοῦτο συντάσσει οἰκεῖο Πρακτικό, στό ὁποῖο συμπράττουν τρία ἄτομα.

7. Ὅλο τό προσωπικό ὀφείλει νά προσέρχεται καί νά ἀποχωρεῖ ἀπό τήν ὑπηρεσία στήν ὀρισμένη ὥρα. Ἀδικαιολόγητη ἀπουσία, βραδεῖα προσέλευση ἢ πρόωρη ἀποχώρηση, χωρίς πρῶτα νά γίνει ἡ σχετική ἐνημέρωση στόν Διευθυντή, ἀποτελεῖ πειθαρχικό παράπτωμα καί ἐπισύρει ποινή.

8. Μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. εἶναι δυνατόν γιά ὑπηρεσιακές ἀνάγκες νά ἀνατίθενται στούς ὑπαλλήλους τοῦ Ἰδρύματος πέραν τῶν κυρίων αὐτῶν καθηκόντων καί ἄλλα καθήκοντα.

9. Τό Δ.Σ. κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Διευθυντῆ, δύναται ὅταν κρίνει ἀναγκαῖο νά προσλάβει κηπουρό γιά ἐκτέλεση ἐργασιῶν στούς ἐξωτερικούς χώρους καί κουρέα-κομμώτρια μέ ἀπευθείας συμφωνία γιά τήν ἀμοιβή.

ἄρθρον 33

Γενικές διατάξεις γιά τούς Τροφίμους

1. Οἱ τρόφιμοι τοῦ Ἰδρύματος ὑποχρεοῦνται στήν

πιστή τήρηση τῶν ἐντολῶν τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων αὐτοῦ.

2. Λαμβάνουν τήν παρεχόμενη ἀπό τό Ἴδρυμα Τροφή στίς καθορισμένες ὥρες καί χώρους.

3. Ἀπαγορεύεται στούς Τροφίμους νά εἰσέρχονται στά γραφεῖα, μαγειρεῖα, ἀποθήκες καί λοιπές ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος.

4. Ἀπαγορεύεται νά ἐκτελοῦν ὁποιαδήποτε ἐργασία ἐκτός ἐάν αὐτή ἀποβλέπει στήν φυσικοθεραπεία καί κινησιοθεραπεία αὐτῶν.

5. Ἀπαγορεύεται νά φέρουν χρήματα, τιμαλφῆ ἢ ἄλλα πράγματα ἀξίας, τά ὁποῖα ὑποχρεοῦνται νά παραδίδουν στόν ὑπεύθυνο τοῦ Ἰδρύματος. Ἐξαιροῦνται τά τιμαλφῆ συναισθηματικῆς ἀξίας.

6. Ἀπαγορεύεται ὁ δανεισμός χρημάτων μεταξύ τῶν Τροφίμων.

7. Εἰδικές Τροφές παρασκευάζονται γιά τούς ἀσθενεῖς μόνο κατόπιν συστάσεως τοῦ ἱατροῦ.

8. Γιά κάθε παράπονο πρέπει νά ἀναφέρονται στόν προϊστάμενο Νοσηλείας.

9. Ἐγγραφα παράπονα πού ἀπευθύνονται πρὸς τό Δ.Σ. ἐξετάζονται μετὰ ἀπό εἰσήγηση τοῦ Διευθυντῆ.

10. Οἱ τρόφιμοι μποροῦν νά ἐξέρχονται γιά ὀλιγόωρη παραμονή ἐκτός Ἰδρύματος ἢ καί γιά διανυκτέρευση μετὰ ἀπό σύμφωνη γνώμη τοῦ ἱατροῦ καί πάντοτε μετὰ ἀπό συνοδεία τῶν συγγενῶν καί εὐθύνη δική τους κατόπιν ἀδείας του Διευθυντοῦ.

11. Ἄδεια παραμονῆς ἐκτός του Ἰδρύματος πέραν τῶν τριῶν ἡμερῶν περιθαλπομένου δίδεται μετὰ ἀπό σύμφωνη γνώμη τοῦ ἱατροῦ καί πάντοτε κατόπιν γραπτῆς αἰτήσεως τοῦ συγγενοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναλαμβάνει τήν ἐκτός τοῦ Ἰδρύματος περιποίηση καί φροντίδα τοῦ περιθαλπομένου κατόπιν ἀδείας του Διευθυντοῦ.

12. Ἡ ἀλληλογραφία γιά τούς Τροφίμους παραλαμβάνεται ἀπό τήν κοινωνική λειτουργό καί παραδίδεται στούς παραληήτες.

13. Συγχρόνως ἡ ἀλληλογραφία τῶν Τροφίμων πρὸς τούς οἰκείους γίνεται μέ τήν βοήθεια τῆς κοινωνικῆς λειτουργοῦ, ἡ ὁποία καί τήν ἀποστέλλει.

14. Ὅποιοι δέν συμμορφώνονται μέ τούς παραπάνω κανόνες, μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ἀπομακρύνεται τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 34

Βιβλιοθήκη

1. Στό Ἴδρυμα δύναται νά τηρεῖται ἐπιστημονική βιβλιοθήκη, καθώς ἐπίσης καί βιβλιοθήκη Τροφίμων, τῆς ὁποίας τήν εὐθύνη ἔχει ἡ κοινωνική λειτουργός.

2. Στό ἐπιστημονικό τμήμα φυλάσσονται ἐπιστημονικά συγγράμματα, περιοδικά καί λοιπές ἐκδόσεις ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου γιά χρήση ἀπό τούς ἱατρούς, νοσηλευτές, κοινωνική λειτουργό καί λοιπό εἰδικευμένο προσωπικό.

3. Τά άνωτέρω έντυπα αγοράζονται μέ δαπάνη τής Μονάδας μετά άπό πρόταση τών άρμοδίων ύπαλλήλων καί έγκριση άπό τό Δ.Σ. τό όποίο έχει δικαίωμα επιλογής.

4. Επίσης μετά άπό άπόφαση του Δ.Σ. είναι δυνατή ή έγγραφή του Ίδρύματος ως συνδρομητή περιοδικών καί λοιπών εκδόσεων ποικίλου περιεχομένου τά όποια είναι αναγκαία στίς ύπηρεσίες του.

5. Η βιβλιοθήκη τών Τροφίμων περιλαμβάνει βιβλία ποικίλου περιεχομένου, πού επιλέγονται άπό τήν κοινωνική λειτουργό μέ έγκριση του Διευθυντού γιά ψυχαγωγία καί έξύψωση του πνευματικού επιπέδου αυτών.

Άρθρον 35

Εισαγωγή Τροφίμων στό Ίδρυμα

1. Στο Ίδρυμα εισάγονται ύστερα άπό αίτησή τους ήλικιωμένοι, έγκαταλελειμμένοι ή άπροστάτετοι, καθώς καί άτομα, αυτοεξυπηρετούμενα ή μή δυνάμενα νά αυτοεξυπηρετηθούν, άρρενα ή θήλεα, καθώς καί άτομα νεωτέρας ήλικίας αυτοεξυπηρετούμενα καί μή, τά όποια κατά τήν κρίση του Δ.Σ. επιβάλλεται νά τύχουν παραστάσεως λόγω τών ειδικών συνθηκών καί προβλημάτων πού αντιμετώπιζουν κατά περίπτωση, άρκεί ή κατάστασή τους νά μήν άπαιτεί ιδιαίτερης ιατρικής καί νοσηλευτικής φροντίδας καί ειδικών υποδομών, στά πλαίσια του προβλεπομένου ποσοστού τών μή αυτοεξυπηρετούμενων Τροφίμων, τής καταστάσεώς τους πιστοποιημένης ως κατωτέρω αναφέρεται.

2. Η εισαγωγή τών Τροφίμων γίνεται μέ άπόφαση του Δ.Σ. του Ίδρύματος ύστερα άπό έγκριση τής σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου καί μέ σχετική αιτιολογημένη εισήγηση του Διευθυντή, ό όποιος συγκεντρώνει καί όλα τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Δικαιολογητικά εισαγωγής είναι:

α) Αίτηση εισαγωγής υπογεγραμμένη άπό τόν ίδιο τόν ενδιαφερόμενο ή σέ περίπτωση άδυναμίας του - ή όποια θά πιστοποιείται ιατρικά - άπό τόν πλησιέστερο συγγενή αυτού ή σέ περίπτωση μή ύπάρξεως αυτού, άπό κοινωνικό λειτουργό της Κοινωνικής Πρόνοιας.

β) Συγκατάθεση ενός εκ τών πλησιεστέρων συγγενών του αιτούντος μέ ύπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986, όπως ισχύει κάθε φορά.

γ) Πιστοποιητικό ύγείας άπό Δημόσιο ή Ίδιωτικό Νοσοκομείο ή άπό ιδιώτες Ίατρούς, τούς όποιους υποδεικνύει τό Ίδρυμα, ότι δέν πάσχει άπό μολυσματικό μεταδοτικό νόσημα.

δ) Πιστοποιητικό γεννήσεως ή επικυρωμένη φωτοτυπία τής ταυτότητός του.

ε) Συστατική έπιστολή του ιερέως τής ένορίας του αιτούντος πού νά πιστοποιεί τήν κατάσταση του ενδιαφερομένου.

στ) Σύντομο βιογραφικό σημείωμα τής οικογενειακής κατάστασης του ενδιαφερομένου, καθώς καί τής οικονομικής του κατάστασης μέ ύπεύθυνη δήλωση καί αντίγραφο τών φορολογικών δηλώσεων τών τελευταίων τριών ετών.

ζ) Ίατρικό ιστορικό άπό τόν προσωπικό ίατρό του αιτούντος, στό όποίο θά παρέχονται πληροφορίες γιά τήν κατάσταση τής ύγείας του, τών φαρμάκων πού λαμβάνει καί όποιες άλλες άπαραίτητες, κατά τήν κρίση του, πληροφορίες. Επιπλέον, στό ιατρικό πιστοποιητικό δέον νά αναγράφεται ή αίτια του χρονίου νοσήματος καί ή αναγκαιότητα τής ιδρυματικής περίθαλψης του ενδιαφερομένου σέ άνάλογο ίδρυμα, ότι δέν πάσχει άπό μολυσματική μεταδοτική νόσο ή άλλο νόσημα πού χρήζει ειδικής νοσηλείας καθώς καί ότι δέν πάσχει άπό ψυχοκινητικές διεγέρσεις, καθιστάμενος άνήσυχος καί άκατάλληλος γιά συμβίωση.

η) Ύπεύθυνη δήλωση περί τής άποδοχής τής συνεισφοράς ποσοστού τής συντάξεώς του ή μέρους τών εισοδημάτων του ή άκινήτου περιουσίας του στό Ίδρυμα, στήν περίπτωση πού ό τρόφιμος έχει τήν δυνατότητα αυτή. Τό ποσόν τής συνεισφοράς καθορίζεται μέ άπόφαση του Δ.Σ. μαζί μέ τήν έγκριση τής αίτησης καί άφου συνεκτιμηθούν όλα τά προσωπικά στοιχεία του ενδιαφερομένου.

θ) Ύπεύθυνη δήλωση περί άποδοχής τής συνεισφοράς ποσοστού τής συντάξεως του Τροφίμου, πού θά όρίζεται άπό τήν Διοίκηση τής Μονάδος, συνεκτιμώντας τήν οικονομική κατάσταση τόσο του ίδιου του Τροφίμου, αλλά καί τών οικείων του, καθώς καί τήν έν γενεί κατάσταση ύγείας σωματικής καί ψυχικής του προς ένταξη Τροφίμου. Τά άνωτέρω θά τακτοποιούνται κατά τήν άπόφαση έντάξεως στήν δύναμη του Τμήματος του Τροφίμου ύπό του Δ.Σ. τής Μ.Φ.Η. Σημειώνεται επίσης ότι οι όποιες δωρεές ή ιδιαίτερες εισφορές ή παραχωρήσεις νά μήν είναι επιβαλλόμενες ή κατευθυνόμενες καί ποτέ νά μήν πραγματοποιούνται πρό τής έντάξεως τών ενδιαφερομένων Τροφίμων.

3. Όλα τά προαναφερθέντα έγγραφα φυλάσσονται άπόρρητα στό φάκελο του Τροφίμου, μέ άπόλυτη ευθύνη του Διευθυντού καί χρησιμοποιούνται άυστηρά γιά τίς άνάγκες του Ίδρύματος.

Άρθρον 36

Διαβίωση καί ύποχρέωσεις Τροφίμων

α. Όλοι οι τρόφιμοι έχουν ίσα δικαιώματα καί ύποχρέωσεις. Παράπονα αυτών έναντι του προσωπικού ξεετάζονται άπό τόν Διευθυντή, ό όποιος έχει τήν ύποχρέωση νά επιλύει τίς διαφορές σέ συνεργασία μέ τόν πνευματικό πατέρα του Ίδρύματος καί τήν κοινωνική λειτουργό. Ό Διευθυντής γιά σοβαρά προβλή-

ματα αναφέρεται στο Δ.Σ. ή εφόσον πρόκειται περί επείγουσας περιπτώσεως στον Πρόεδρο. Στους Τροφίμους απαγορεύεται αυστηρά η εισαγωγή οινόπνευματωδών ποτών στο Ίδρυμα καθώς και η έντός των δωματίων παρασκευή φαγητού. Ἡ ἄδεια ἀπουσίας ἐκ τοῦ Ἰδρύματος θά δίδεται ἀπό τόν Διευθυντή καί θά καταγράφεται σέ εἰδικό βιβλίο. Ὅλοι οἱ τρόφιμοι πρέπει νά εἶναι εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι καθ' ὅλη τήν ἡμέρα μέ τήν βοήθεια τοῦ προσωπικοῦ.

β. Οἱ ὥρες φαγητοῦ καθορίζονται ἀπό τόν Διευθυντή, ἀνάλογα μέ τήν ἐποχή τοῦ ἔτους ὅπως καί οἱ ὥρες ἡσυχίας τῶν Τροφίμων. Τό εἶδος τῆς τροφῆς προγραμματίζεται ἀπό τόν Διευθυντή καί τόν διαιτολόγο γιά τίς δίαιτες τῶν Τροφίμων, κατόπιν σύμφωνης γνώμης τοῦ ἱατροῦ. Εἰδική Τροφή παρασκευάζεται γιά τοὺς ἀκολουθοῦντες εἰδική δίαιτα.

γ. Κάθε τρόφιμος ὁ ὁποῖος παραβαίνει τόν Κανονισμό ἢ συμπεριφέρεται κατά τρόπο ἀντιβαίνοντα πρὸς τήν καλή λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος καί τήν ἡσυχία τῶν ὑπολοίπων Τροφίμων, ἐπιπλήττεται καί ἂν συνεχίζει, λαμβάνει γνώση τό Δ.Σ. τοῦ θέματος καί ἐξετάζει αὐτό.

Οἱ τρόφιμοι τοῦ Ἰδρύματος ἐπίσης ὑποχρεοῦνται:

1) Νά συμμορφώνονται πρὸς τίς ἐντολές καί τίς ὑποδείξεις τοῦ προσωπικοῦ καί νά τηροῦν τό ὥραριο λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, τοῦ ἐπισκεπτηρίου καί τοῦ φαγητοῦ.

2) Νά φέρονται μέ σεβασμό πρὸς τό προσωπικό, τοὺς ἀλλοῦς Τροφίμους καί τοὺς ἐπισκέπτες καί νά ἀποφεύγουν ὅποιαδήποτε συμπεριφορά πού εἶναι δυνατό νά δημιουργήσει προστριβές καί διενέξεις, διαταράσσοντας τή γαλήνη τῶν ἀλλῶν.

3) Νά φροντίζουν στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ γιά τήν εὐπρεπή ἐμφάνιση καί τήν ἀτομική τους καθαριότητα.

4) Νά φροντίζουν στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ γιά τή διατήρηση καί καθαριότητα τοῦ ἀτομικοῦ τους χώρου, καθώς ἐπίσης γιά τή διαφύλαξη τῶν ἐπιπέλων καί τῶν σκευῶν, τά ὁποῖα ἔχουν διατεθεῖ στήν ἀτομική τους χρήση.

Ἄρθρον 37

Ἱατροφαρμακευτική περίθαλψη

1. Κατά τήν εισαγωγή Τροφίμων στό Ίδρυμα πρέπει νά γίνουν διάφορες ἱατρικές ἐξετάσεις (μικροβιολογικές, καρδιολογικές καί ὅ,τι ἄλλο χρειαστεῖ). Ὁ κάθε τρόφιμος θά ἔχει φάκελο πού θά περιλαμβάνει λεπτομερῶς ὅλες τίς ἐξετάσεις καί τά φάρμακα καί γενικά ὅλες τίς μεταβολές πού θά γίνουν μέ ἐντολές τῶν ἱατρῶν.

2. Ἐάν ἡ κατάσταση κάποιου Τροφίμου εἶναι τέτοια ὥστε νά ἀντενδείκνυται ἡ παραμονή του στό Ίδρυμα, εἰσάγεται σέ Νοσοκομεῖο, καί εἰδοποιοῦνται ἄμεσα οἱ

συγγενεῖς του γιά νά ἀναλάβουν τήν φροντίδα του στό Νοσοκομεῖο ἐάν ὑπάρχουν.

3. Σέ περίπτωση θανάτου Τροφίμου πού δέν ἔχει συγγενεῖς τά ἔξοδα γιά τήν ταφή τοῦ ἀναλαμβάνει τό Ίδρυμα. Σέ ἄλλη περίπτωση θά εἰδοποιοῦνται οἱ συγγενεῖς του Τροφίμου γιά νά τόν παραλάβουν καί νά τακτοποιήσουν τίς ὑποχρεώσεις τους πρὸς τό Ίδρυμα.

Ἄρθρον 38

Ἐκτέλεση θρησκευτικῶν καθηκόντων τῶν Τροφίμων

Καθῆκον τοῦ Δ.Σ. καί τῆς Διεύθυνσης τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ὁ τακτικός ἐκκλησιασμός καί ἡ τέλεση τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τῶν Τροφίμων στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἰδρύματος, μέ σκοπό τήν τόνωση τῆς θρησκευτικῆς πίστης καί τῶν ἀξιών αὐτῆς. Γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ λειτουργικοῦ προγράμματος τοῦ Ἰδρύματος ὀρίζεται ὑπεύθυνος ὁ Ἱερέυς-Διευθυντής τοῦ Ἰδρύματος. Ὅταν ὁ Διευθυντής εἶναι λαϊκός, τότε διορίζεται Ἱερέυς ὑπεύθυνος τοῦ Ἰδρυματικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κίτρους.

Ἄρθρον 39

Δωρητές, Εὐεργέτες, Μεγάλοι Εὐεργέτες

1. Τό Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος μπορεῖ νά ἀνακηρύσσει δωρητές, εὐεργέτες καί μεγάλους εὐεργέτες τοῦ Ἰδρύματος, εἴτε ἐν ζωῇ εὐρισκομένους εἴτε μετὰ θάνατον.

2. Δωρητές δύνανται νά ἀνακηρύσσονται ἀπό τό Δ.Σ. καί πρόσωπα τά ὁποῖα προσέφεραν στό Ίδρυμα καί ἄλλες ἐξαιρετικές ὑπηρεσίες. Τά ὀνόματα τῶν δωρητῶν, εὐεργετῶν καί μεγάλων εὐεργετῶν μποροῦν νά ἀναγραφοῦν σέ μαρμάρινη πλάκα ἀναρτημένη σέ κῶρο τοῦ Ἰδρύματος.

3. Ἀπό τό Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἀνακηρύσσονται δωρητές ὅσοι προσφέρουν ποσό ἄνω τῶν δέκα χιλιάδων (10.000,00) Εὐρώ. Εὐεργέτες ὅσοι προσφέρουν σαράντα χιλιάδες (40.000,00) Εὐρώ καί μεγάλοι εὐεργέτες ὅσοι προσφέρουν ἑκατό χιλιάδες (100.000,00) Εὐρώ.

4. Ἡ ἀπόφαση χαρακτηρισμοῦ καταγράφεται στό βιβλίο πρακτικῶν του Δ.Σ. καί ἐπιδίδεται στόν ἐνδιαφερόμενο σέ ἔπαινο καί ἀνάμνηση. Τά ὀνόματα αὐτῶν μνημονεύονται στά δίπτυχα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

5. Μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ὀρίζεται μία ἡμέρα ἐτησίως κατά τήν ὁποία τελεῖται μνημόσυνο ὑπέρ τῶν εὐεργετῶν καί δωρητῶν τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 40

Ἐτήσια Ἑορτή

Ἐτήσια ἑορτή τοῦ Ἰδρύματος καθορίζεται ἡ 17η Σεπτεμβρίου κάθε ἔτους κατά τήν ὁποία ἡ Ἁγία μας Ἐκ-

κλήσια έορτάζει την μνήμη τής Ἀγίας Μεγαλομάρτυρος Σοφίας καί τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτῆς Ἑλπίδος, Πίστews καί Ἀγάπης καί πανηγυρίζει ὁ ὑπό τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα ἀνεγερθεῖς Ἱερός Ἱδρυματικός Ναός πηλῆσιον τῆς Μονάδας.

Αὐτὴν τὴν ἡμέρα τόσο ἡ Διοίκηση ὅσο καί τὸ προσωπικόν καί οἱ τρόφιμοι τοῦ Ἱδρύματος λαμβάνουν μέρος στὶς Ἱερές Ἀκολουθίες πού τελοῦνται στὸν Ι. Ναό.

ἄρθρον 41

Σφραγίδα τοῦ Ἱδρύματος

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει δική του κυκλική σφραγίδα, ἡ ὁποία φέρει σέ δύο ἐπαλλήλους κύκλους τὴν ἐπωνυμία του: στὸν ἐξωτερικὸ κύκλῳ τίς λέξεις "ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ" "ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ-Μ.Κ" καί στὸν ἐσωτερικὸ κύκλῳ τίς λέξεις "ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΤΡΟΥΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΜΩΝΟΣ". Στὸ μέσον φέρει ἀπεικόνιση τοῦ ἐμπνευστοῦ καί Ἀ' κτήτορος, ἀειμνήστου Μητροπολίτου Βαρνάβα.

ἄρθρον 42

Μεταβατικές Διατάξεις

Ὅσο χρόνο διαρκοῦν οἱ ἐργασίες ὀλοκληρώσεως ἀνεγέρσεως τοῦ δευτέρου ὀρόφου τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Ἱδρύματος καί ἀνακαινίσεως τοῦ ὑπολοίπου κτιρίου, τὸ Δ.Σ. δύναται κατὰ τὴν κρίση του ἔχοντας ὑπ'ὄψιν τίς ὑφιστάμενες ἀνάγκες, καθὼς ἐπίσης καί τίς οικονομικές δυνατότητες τοῦ Ἱδρύματος-Μονάδος νά δέχεται ὀρισμένον ἀριθμὸν Τροφίμων καί μόνον φύλλου θήλης καί νά καλύπτει ὀρισμένες ἀπὸ τίς θέσεις τοῦ προσωπικοῦ, πάντοτε σύμφωνα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐγκαταβιούτων Τροφίμων.

ἄρθρον 43

Κατάργηση τοῦ Ἱδρύματος

Τὸ παρὸν Ἴδρυμα καταργεῖται μὲ ἀπόφαση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, γιὰ τὴν λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου, ὅταν δὲν ἐκπληροῖ τίς ἐκκλησιολογικές του προϋποθέσεις καί τὴν ἀποστολή του, ὅταν παρεκκλίνει ἀπὸ τὸν σκοπὸ του, ἢ καταστῆ ἀνέφικτη ἡ λειτουργία του. Σέ κάθε περίπτωση καταργήσεως τοῦ Ἱδρύματος κάθε κιντὸ ἢ ἀκίντῳ περιουσιακὸ του στοιχεῖο, καθὼς καί κάθε δικαίωμα καί κά-

θε ἀξίωσή του περιέρχεται στὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος.

ἄρθρον 44

Τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρὸν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο κατόπιν ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, γιὰ τὴν λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου.

ἄρθρον 45

Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς

Μέ ἐσωτερικὸ Κανονισμὸ πού καταρτίζεται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἱδρύματος καθορίζονται λεπτομερῶς τὰ σχετικά μὲ τὴ λειτουργία τοῦ Ἱδρύματος καί εἰδικώτερα ὅσα ἀφοροῦν στὰ προσόντα, τὰ καθήκοντα τοῦ προσωπικοῦ, τὸν πειθαρχικὸ ἔλεγχο τῶν δαπανῶν καί τὴν ἐν γένει διαχείριση τῶν οικονομικῶν, τὸν καθορισμὸ ὀρίου ἡλικίας καί καταστάσεως ὑγείας τῶν εἰσαγομένων, τὴν ἱατρικὴ παρακολούθηση καί περίθαλψη τῶν ἀσθενῶν, τὸν καθορισμὸ τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων τῶν Τροφίμων καί τοῦ προσωπικοῦ, τὴ διαδικασία βεβαίωσης καί ἐπιβολῆς τῶν ἀναγκαίων κυρώσεων καί ὅ,τι ἄλλο κριθεῖ ἀπαραίτητο κατὰ τὴ λειτουργία του.

ἄρθρον 46

Ἰσχύς τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρὸν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Οὗτος δὲ δημοσιεύεται καί στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος "ΕΚΚΛΗΣΙΑ".

ἄρθρον 47

Καλύψη Δαπάνης

Ἀπὸ τίς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ δὲν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος.

Ἀθῆναι 16.6.2011

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ , Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης

Κανονισμός Διοικήσεως, Διαχειρίσεως και Λειτουργίας
του Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν:
«Μουστογιάννειον Γηροκομεῖον - Ἴδρυμα Κατακοίτων Γερόντων
“Οἱ Ἅγιοι Θεόδωροι” Τροπαίων Ἀρκαδίας
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως»

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τάς υποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπό τās Εὐαγγελικές Ἐπιταγάς, τούς Ἱεροῦς Κανόνas καί τούς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τό Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τάς ὑφισταμένες κοινωνικές καί πνευματικές ἀνάγκas τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

4. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 297/21.7.2011 Ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος Εὐποιίας «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ», διά τῆς ὁποίας δέχεται νά λειτουργῇ τό «ΜΟΥΣΤΟΓΙΑΝΝΕΙΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ Τροπαίων» ὡς Ἴδρυμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

5. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 201/2011 Ἀπόφασιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 645/8.7.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου.

6. Τήν ἀπό 5.8.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Τήν ἀπό 18.8.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: «Μουστογιάννειον Γηροκομεῖον - Ἴδρυμα Κατακοίτων Γερόντων “Οἱ Ἅγιοι Θεόδωροι” Τροπαίων Ἀρκαδίας» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως, τό ὁποῖον θά λειτουργῇ κατά τās διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καί Λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: «Μουστογιάννειον Γηροκομεῖον - Ἴδρυμα Κατακοίτων Γερόντων “Οἱ Ἅγιοι Θεόδωροι” Τροπαίων Ἀρκαδίας» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

Ἄρθρον 1

Νομική μορφή - Ἔδρα

Τό ἴδρυμα ἀποτελεῖ ἐξηρητημένην ὑπηρεσίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως, αὐτοτελοῦς οικονομικῆς διαχειρίσεως, κοινωφελοῦς σκοποῦ καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, τελοῦν ὑπό τήν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως. Ἐχει ἔδραν τὰ Τρόπαια Ἀρκαδίας καί διοικεῖται συμφώνως πρὸς τās διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 2

Σκοποί

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ Λειτουργία τοῦ «ΜΟΥΣΤΟΓΙΑΝΝΕΙΟΥ Γηροκομεῖου - Ἰδρύματος Κατακοίτων Γερόντων Τροπαίων “ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΘΕΟΔΩΡΟΙ”» καί ἡ κατά τό δυνατόν ἄριστος περίθαλψις τῶν εἰς αὐτό περιθαλπομένων, οἱ ὁποῖοι κατά προτίμησιν θά εἶναι κάτοικοι τῆς Γορτυνίας ἢ καταγόμενοι ἐξ αὐτῆς.

Ἄρθρον 3

Διοικήσις

1. Τό Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπό πενταμελές (5) Διοικητικὸν Συμβούλιον, τό ὁποῖον συγκροτεῖται ἀπό:

α) Τόν ἐκάστοτε Μητροπολίτην Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως ὡς Πρόεδρον, ἀναπληρούμενον ἀπό τόν νόμιμον ἢ τόν εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένον ἀναπληρωτὴν του.

β) Ἐνα (1) Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως ὀριζόμενον ὑπό τοῦ Σεβ. Προέδρου, μέ τόν ἀναπληρωτὴν τούτου.

γ) Δύο (2) λαϊκοὺς ἄνδρας ἢ γυναῖκας ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως, ὀριζόμενους ὑπό τοῦ Σεβ. Προέδρου, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν των, διακρινομένων διά τήν εὐσέβειαν καί τὰ φιλιανθρωπικά των αἰσθήματα.

δ) Τόν ἐκάστοτε πρόεδρο τοῦ ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΠΟΪΙΑΣ Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ».

2. Τό Δ.Σ. κατά τήν πρώτην συνεδρίαν αὐτοῦ ὀρίζει ἐκ τῶν μελῶν του τόν Γραμματέα καί τόν Ταμίαν αὐτοῦ.

3. Τό ἀξίωμα τοῦ Προέδρου καί τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικόν καί ἄμισθον.

~ Άρθρον 4

Καθήκοντα του Διοικητικού Συμβουλίου

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον διοικεί τό Ίδρυμα καί φροντίζει διά τήν εκπλήρωσιν τών σκοπών του. Είναι αρμόδιον διά τήν έν γένει διαχείρισιν τών υποθέσεων του Ίδρύματος, τήν όποίαν διεξάγει αυτότελώς, ώστε νά μή συγχέεται μέ άλλας ύπηρεσίας ή διαχειρίσεις Ίδρυμάτων τής Ίερās Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως καί συντάσσει τόν Έσωτερικόν Κανονισμόν αυτού.

Ειδικώτερον καί ένδεικτικώς:

α) Όρίζει τās διαφόρους ύπηρεσίας καί λειτουργίας του Ίδρύματος αναλόγως προς τās έκάστοτε ανάγκας καί τούς επιλεγόμενους στόχους έντός τών σκοπών του.

β) Ψηφίζει τόν Προϋπολογισμόν καί Άπολογισμόν Έσόδων καί Έξόδων, τούς όποιους υποβάλλει προς έγκρισιν εις τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

γ) Έγκρίνει πāsαν δαπάνην του Ίδρύματος καί αποδέχεται ή άπορρίπτει κληρονομίας, κληροδοσίας, δωρεάς ή άλλας εισφοράς καί δή υπό όρον.

δ) Διορίζει καί παύει άπαν τό προσωπικόν του Ίδρύματος.

ε) Έξετάζει τās πειθαρχικά παραπτώματα του προσωπικού καί άποφασίζει αναλόγως.

στ) Άποφασίζει επί παντός θέματος διοικήσεως, διαχειρίσεως, οργανώσεως καί λειτουργίας του Ίδρύματος μή προβλεπομένου υπό του παρόντος Κανονισμού.

ζ) Οι άποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται διά πλειοψηφίας κατόπιν γενομένης ψηφοφορίας καί εις περίπτωσιν ίσοψηφίας ύπερισχύει ή ψηφος του Σεβ. Προέδρου.

~ Άρθρον 5

Καθήκοντα του Προέδρου

Ό Σεβ. Πρόεδρος, έκτός από τās προαναφερθείσας αρμοδιότητάς του, ένεργεί καί κατά τās κατωτέρω όριζόμενα:

α) Άντιπροσωπεύει τό Ίδρυμα ένώπιον άλλων τών Άρχών έκχωρεί κατά περίπτωσιν τό δικαίωμα τουτο εις έτερον Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κατόπιν άποφάσεως αυτού.

β) Προσκαλεί τό Διοικητικόν Συμβούλιον καί διευθύνει τās συνεδριάσεις του.

γ) Καταρτίζει τās θέματα τής Ήμερησίας Διατάξεως τών Συνεδριών του Δ. Συμβουλίου.

δ) Λαμβάνει γνώσιν άλλων τών εισερχομένων καί έξερχομένων έγγράφων του Ίδρύματος καί υπογράφει άλλην τήν άλληλογραφίαν, τās οικονομικής φύσεως έγγραφα, τās συμβόλαια καί τās συμβάσεις αυτού.

ε) Μεριμνά διά τήν έκτέλεσιν τών άποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

~ Άρθρον 6

Καθήκοντα Ταμίου καί Γραμματέως

1. Ό Ταμίας καταρτίζει τόν Προϋπολογισμόν καί Άπολογισμόν του Ίδρύματος καί τηρεί όλα τās λογιστικά βιβλία τās όποια προβλέπονται. Διενεργεί άλλας τās διαχειριστικές - ταμιακάς πράξεις εισπράξεων, πληρωμών κ.λπ., παρακολουθεί άλλας τās σχετικές πράξεις εις τās έπίσημα βιβλία του Ίδρύματος, τās όποια τηρεί. Τό χρηματικόν ποσό, τό όποίον πρέπει νά έχει ό Ταμίας στα χέρια του διά τήν αντιμετώπισιν τρεχουσών αναγκών, καθορίζεται από τό Δ.Σ.

2. Ό Γραμματέας τηρεί τās πρακτικά του Δ.Σ. καί μεριμνά διά τήν ύπογραφή τους. Τηρεί πρωτόκολλον καί ένημερώνει τās μητρώα του Ίδρύματος. Διεκπεραιώνει τήν άλληλογραφίαν καί φυλάσσει τήν σφραγίδα του Ίδρύματος.

~ Άρθρον 7

Διευθυντής καί Καθήκοντα αυτού

Διά του παρόντος συνιστάται μία (1) θέσις Διευθυντού του Ίδρύματος.

α) Ό Διευθυντής διορίζεται καί παύεται μέ άπόφασι του Δ.Σ. του Ίδρύματος, έκτελεί πās τās έντολάς του Δ.Σ. καί είναι ύπεύθυνος διά τήν καλήν λειτουργίαν του Ίδρύματος. Ό Διευθυντής δύναται νά είναι καί μέλος του Δ.Σ. του Ίδρύματος.

β) Ό Διευθυντής, όταν δέν είναι μέλος του Δ.Σ. εισηγείται άνευ ψηφου τās θέματα του Δ. Συμβουλίου, συνεργάζεται μετά του Ταμίου καί του Γραμματέως διά τās θέματα έκάστου (άρθρον 6).

γ) Καθορίζει τās προγράμματα έργασίας του προσωπικού καί παρακολουθεί τήν καλήν έκτέλεσιν αυτών.

δ) Έλέγχει τās παραβάσεις τών καθηκόντων τών εργαζομένων καί επιβάλλει τήν ποινήν τής προφορικής ή έγγραφου επιπλήξεως. Βαρύτερα παραπτώματα αναφέρει εις τόν Σεβ. Πρόεδρον του Δ. Συμβουλίου διά τās περαιτέρω.

ε) Ό Διευθυντής δύναται νά εκπροσωπή τό Ίδρυμα εις τās Δικαστήρια καί τās Δημόσιες Άρχάς, μετά από άπόφασιν του Δ. Συμβουλίου.

~ Άρθρον 8

Πόροι καί Διάθεσις αυτών

1. Πόροι του Ίδρύματος είναι:

α. Τās νοσήλια ΟΓΑ, ΙΚΑ ή άλλων Ταμείων, εις τās όποια οι τρόφιμοι του Ίδρύματος είναι ασφαλισμένοι.

β. Οι συντάξεις τών περιθαληομένων.

γ. Κληροδοσίες ή κληρονομίες ευγενών Δωρητών.

δ. Επιχορηγήσεις, δωρεές καί άλλες προσφορές Νομικών ή φυσικών Προσώπων.

ε. Έτησία επιχορήγησις του Ίδρύματος Εϋποιίας «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ».

στ. Έπιχορηγήσεις τής Ίερās Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

2. Οι ανωτέρω πόροι διατίθενται με απόφαση του Δ.Σ. του Ίδρυματος διά:

α. Τήν διαμονήν, διατροφήν, ιατροφαρμακευτικήν και πάσαν ἐν γένει περιθαλψιν και φροντίδα τῶν περιθαλπομένων.

β. Τήν ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν συντηρήσεως, ἐπισκευῆς και ἀνακαινίσεως τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος και τῶν δαπανῶν κοινοχρήστων.

γ. Τήν ἀντιμετώπισιν τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν διοικήσεως και λειτουργίας τοῦ Ίδρυματος.

δ. Τήν προμήθειαν τοῦ ἀπαιτουμένου ἐξοπλισμοῦ και λοιπῶν κινητῶν περσοισακῶν στοιχείων και ἀναλωσίμων πρὸς κάλυψιν τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν.

ε. Τήν ἀμοιβήν και τὰς ἀσφαλιστικὰς - ἐργοδοτικὰς εἰσφορὰς τοῦ ὑπηρετοῦντος ἐμμίσθου προσωπικοῦ, συμφῶνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας.

στ. Τήν ἀπόδοσιν πάσης ἀλλῆλης ὀφειλῆς τοῦ Ίδρυματος ἡ ὁποία ἀναγράφεται εἰς τὸν ἐγκεκριμένον Προϋπολογισμόν και τήν κάλυψιν πάσης ἀλλῆλης δαπάνης ἡ ὁποία ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ίδρυματος.

ἄρθρον 9

Τὸ ἴδρυμα τηρεῖ τὰ παρακάτω βιβλία, τὰ ὁποία θεωροῦνται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως:

α) Βιβλίον πρωτοκόλλου εἰσερχομένων και ἐξερχομένων ἐγγράφων.

β) Βιβλίον πρακτικῶν τοῦ Δ.Σ., στοῦ ὁποῖο καταχωροῦνται τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ και ὅλαι αἱ ἀποφάσεις και πράξεις του.

γ) Βιβλίον κινητῆς περιουσίας τοῦ Ίδρυματος (χρεώγραφα, εἰδικὰ ἀξία κ.λπ.)

δ) Βιβλίον ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ίδρυματος (κτηματολόγιον), τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἶναι θεωρημένον συμφῶνως πρὸς ὅσα προβλέπει ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία.

ε) Διπλότυπα ἐντάλματα Εἰσπράξεων και Πληρωμῶν.

στ) Βιβλίον Ταμείου.

ζ) Τὰ ἀναγκαῖα βιβλία διά τὴν παρακολούθησιν τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας και τὸν σκοπὸν τοῦ Ίδρυματος, ὅπως βιβλίον παρακολούθησεως τῶν μισθῶσεων, βιβλίον περιθαλπομένων τροφίμων, βιβλίον ἀποθήκης ὑλικοῦ κ.λπ.

ἄρθρον 10

Σφραγίς

Τὸ ἴδρυμα ἔχει ἰδίαν κυκλικὴν σφραγίδα, ἡ ὁποία γύρωθεν φέρει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ίδρυματος και εἰς τὸ κέντρον τὴν εἰκόνα τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

ἄρθρον 11

Πανήγυρις Ίδρυματος

Τὸ ἴδρυμα ἔχει προστάτας του τοὺς Ἁγίους Θεοδώ-

ρους και πανηγυρίζει τὸ Σάββατον πρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τελοῦνται και ἱερά Μνημόσυνα πάντων τῶν κεκοιμημένων Εὐεργετῶν και Δωρητῶν τοῦ Ίδρυματος Εὐποιίας «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ».

ἄρθρον 12

Κατάργησις τοῦ Ίδρυματος

1. Ἄν οἱ σκοποὶ τοῦ Ίδρυματος καταστοῦν ἀνέφικτοι ἢ ἂν ἤθελε ποτέ κριθῆ ὅτι δέν εἶναι ἀναγκαῖα πλέον ἡ λειτουργία του, ἐπειδὴ αἱ ἀναγκαῖαι τῆς Κοινωνίας καλύπτονται ἱκανοποιητικῶς ἀπὸ τὸ Κράτος, εἴτε ἀπὸ ἀλλῶν κοινωνικῶν φορεῖς, τότε τὸ ἴδρυμα καταργεῖται δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου και τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως.

2. Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως ἐπανερχεται εἰς τὸ ἴδρυμα Εὐποιίας «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ» ἡ χρῆσις τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ εὐρισκομένων μηχανημάτων, ἐπίπλων και σκευῶν (ὅσα ἀνήκουν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἐν λόγῳ Ίδρυματος Εὐποιίας), τὸ ὁποῖον εἶναι και ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῶν, τὰ δέ χρήματα τοῦ ταμείου τοῦ Ίδρυματος και ἡ ὑπόλοιπος κινητὴ και ἀκίνητος περιουσία, τὴν ὁποῖαν τυχόν θὰ ἔχη ἀποκτήσει ἐκ δωρεῶν, ἀνήκουν εἰς τὴν ἱεράν Μητροπόλιν Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως.

ἄρθρον 13

Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς δύναται νὰ συμπληρωθῆ ἢ τροποποιηθῆ δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκριμένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου και δημοσιευμένης εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

ἄρθρον 14ον

1. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δημοσίευσίν του διά τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς δημοσιεύεται και εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 15ον

Κάλυψις δαπάνης

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ δέν προκαλεῖται οικονομικὴ δαπάνη διά τὸ Δημόσιον ἢ τὸν προϋπολογισμόν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως.

Ἀθῆναι 18.8.2011

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης

**Κανονισμός Περί Συστάσεως καί Λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τήν ἐπωνυμίαν:
«Φιλανθρωπικόν Ἰδρυμα Ἀργυρίου Ρόρρη
οἱ Ἅγιοι Ἀναργυροὶ τῆς Ἐνορίας Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας»**

**Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 παρ. 4 καί 29 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
2. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 10/2011 Πράξιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 304/31.5.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. Ἀλεξάνδρου.
3. Τήν ἀπό 30.5.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
4. Τήν ἀπό 16.6.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τήν Ἐνορίαν Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: «Φιλανθρωπικόν Ἰδρυμα Ἀργυρίου Ρόρρη Οἱ Ἅγιοι ἈΝΑΡΓΥΡΟΙ, τῆς Ἐνορίας Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας», τό ὁποῖον θά λειτουργῆ κατά τάς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ :

Κανονισμός Περί Συστάσεως καί Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τήν ἐπωνυμίαν: «ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΡΟΡΡΗ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΚΟΣΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ»

**Ἄρθρον 1
Σύστασις - Ἐπωνυμία**

1. Συνιστάται εἰς τήν Ἐνορίαν Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: «Φιλανθρωπικόν Ἰδρυμα Ἀργυρίου Ρόρρη "Οἱ Ἅγιοι

ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ", τῆς Ἐνορίας Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας»

2. Τό Φιλανθρωπικόν τοῦτο Ἰδρυμα, συνιστώμενον εἰς ἐκτέλεσιν δωρεᾶς τοῦ δωρεοδότου Ἀργυρίου Ρόρρη, θά λειτουργῆ σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμίαν τοῦ δωρεοδότου καί τοὺς ὅρους οἱ ὁποῖοι περιλαμβάνονται εἰς τόν παρόντα Κανονισμόν.

**Ἄρθρον 2
Χαρακτήρ - Ἔδρα**

Τό ὡς ἄνω συσταθέν Ἰδρυμα ἀποτελεῖ Ἐκκλησιαστικήν Ὑπηρεσίαν τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἐνορίας Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας, ἔχει ἰδίαν διαχείρισιν καί μή κερδοσκοπικόν χαρακτήρα. Θά ἔχη ἔδραν τόν Κοσμάν Κυνουρίας καί θά φέρῃ σφραγίδα κυκλικήν μέ τήν εἰκόνα τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων εἰς τό μέσον καί κυκλικῶς τήν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἰδρύματος.

**Ἄρθρον 3
Σκοπός**

Σκοπός τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ παροχή χρηματικῆς βοθηθείας - χορηγίας, ὡς κάτωθι:

- α) Εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Παναγίας Ἐλῶνης καί εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἀγίων Ἀναργύρων Ἐνορίας Κοσμά,
- β) Εἰς ἄπορα κορίτσια,
- γ) Εἰς μαθητάς μέσης ἐκπαίδευσως καί φοιτητάς ΑΕΙ καί ΤΕΙ καί τῶν δύο φύλων,
- δ) Εἰς ἄτομα μέ εἰδικάς ανάγκας καί ἀναπηρίας καί
- ε) Εἰς ἀσθενεῖς διά θεραπείαν.

**Ἄρθρον 4
Διοίκησις**

1. Τό Ἰδρυμα διοικεῖται ἀπό πενταμελές Διοικητικόν Συμβούλιον ἀπαρτιζόμενον:

α) Έκ του ἑκάστοτε Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ἀναπληρωμένου ὑπὸ τοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμά, ὡς Προέδρου,

β) Ἐκ τῶν δύο ἀνηψιῶν τοῦ δωρεοδότη, τὸν Γεώργιον Κ. Ρόρρην καὶ τὸν Πέτρον Γ. Καλογεράν καὶ

γ) Ἐκ δύο προσώπων, ὄντων δημοτῶν καὶ κατὰ προτίμησιν διαμενόντων ἐν Κοσμά, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω τριῶν μελῶν, τῶν περιπτώσεων α' καὶ β'.

2. Ἡ θητεία τῶν ὡς ἄνω μελῶν τῶν περιπτώσεων α' καὶ β' εἶναι ἰσόβιος, τῆς δὲ γ' περιπτώσεως εἶναι τριετής καὶ ἀνανεοῦται.

3. Εἰς περίπτωσιν δι' οἰονδήποτε λόγον ἀποχωρήσῃς μέλους τοῦτο, ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατόπιν ἀποφάσεως αὐτοῦ. Τὰ συγγενικά πρόσωπα τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς παραγράφου β' ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν γνησίων καὶ νομίμων ἀπογόνων αὐτῶν, ἀπεριορίστως καὶ εἰς βῆθος χρόνου.

ἄρθρον 5

Πόροι - Διαχειρίσεις

Πόροι καὶ ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α. Τὸ χρηματικὸν ποσὸν ποῦ θὰ κατατεθῇ εἰς τραπεζικὸν λογαριασμὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰδρύματος, ἅμα τῆ συστάσει αὐτοῦ.

β. Τόκοι καὶ μερίσματα.

γ. Δωρεαὶ καὶ ἐνισχύσεις εἰς κιντὰ καὶ ἀκίνητα πράγματα καὶ ἄυλοι ἀξίαι.

δ. Ἐνοίκια ἐκ κατοικιῶν ἢ καταστημάτων.

Ἡ διοικήσεις καὶ ἡ διαχειρίσεις τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος τὴν ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κατὰ πρώτην Συνεδρίαν αὐτοῦ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν αὐτοῦ.

α. Ὁ Ταμίας μετὰ ἀπὸ ἐξουσιοδότησιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κινεῖ τὸν λογαριασμὸν τοῦ Ἰδρύματος (καταθέσεις - ἀναλήψεις).

β. Τηρεῖ τὸ Βιβλίον Ταμείου καὶ τὰ Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Πληρωμῶν, εἰς τὰ ὁποῖα καταχωρίζονται τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα.

γ. Καταρτίζει εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, οἱ ὁποῖοι ψηφίζονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Μαντινείας καὶ Κυνουρίας πρὸς ἔγκρισιν ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

δ. Ὁ Γραμματέας συντάσσει τὰ Πρακτικά τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν Ἀλληλογραφίαν, τὴν ὁποῖαν καὶ συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου. Κρατεῖ τὸ βιβλίον Πρωτοκόλλου, τὸ Βιβλίον Πράξεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὸ Ἀρχεῖον, τὸ Βιβλίον τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ.

4. Μὲ βάσιν τὰ πραγματικά καὶ καθαρὰ ἔσοδα, ἡ διάθεσις τούτων γίνεται μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὡς ἑξῆς:

α. Εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Παναγίας Ἐλῶννης καὶ εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίων Ἀναργύρων Ἑνορίας Κοσμά, ποσὸν 1.000 εὐρώ κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον.

β. Εἰς ἄπορα καὶ εἰδικῶν ἀναγκῶν - ἀνάπηρα κορίτσια, ἡλικίας 18-25 ἐτῶν, ἄγαμα, ἐγγεγραμμένα καὶ διαμένοντα εἰς Κοσμᾶν ἢ εἰς ἄλλον τόπον ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

γ. Βοηθήματα εἰς ἀσθενεῖς διὰ θεραπείαν.

δ. Βοηθήματα εἰς σπουδαστὰς καὶ φοιτητὰς.

5. Ἡ σειρά αὐτὴ προτεραιότητος, θὰ τηρῆται χωρὶς παρέκκλισιν. Παρέχεται δὲ ἡ εὐχέρεια εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, ἐφ' ὅσον συντρέχη ἐξαιρετικὴ καὶ ἔκτακτος περίπτωσις μεγάλῃς ἀνάγκης, νά χορηγηθῇ βοήθεια καὶ ἐκτὸς σειράς. Τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἕκαστον ἔτος θὰ διανέμῃται, θὰ προέρχεται ἀπὸ τὰ ἐνοίκια καὶ τοὺς τόκους. Τὸ κεφάλαιον, ἐφ' ὅσον δέν ἐπενδυθῆ, θὰ παραμένῃ ἀκέραιον.

6. Ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων ποῦ θὰ ἐπιχορηγῶνται, θὰ καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀναλόγως τῶν ἐσόδων. Ἀπαραιτήτως θὰ προηγῶνται ἡ Ἱερά Μονὴ Παναγίας Ἐλῶννης καὶ ὁ Ἱερός Ναὸς τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων.

7. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον διοικεῖ καὶ διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Δι' ἀποφάσεών του δύναται νά προβαίνη εἰς ἀγοράν καὶ πωλήσεις κινητῶν καὶ ἀκινήτων καὶ νά ἐπενδύη χρηματικά ποσὰ τοῦ Ἰδρύματος μὲ ἀποδοτικωτέραν πρόσοδον.

ἄρθρον 6

Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς Λειτουργίας

Ὁ Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς Λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, θὰ καθορισθῆ λεπτομερῶς μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀναλόγως τῶν περιστατικῶν καὶ συνθηκῶν, ποῦ θὰ παρουσιασθοῦν καὶ θὰ διαμορφωθοῦν εἰς τὸ μέλλον καὶ θὰ ἐγκριθῇ ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Καθορίζεται ἀπὸ τοῦδε, ὅτι διὰ τὰς χορηγίας τῶν ἀτόμων τῶν περιπτώσεων β', γ' καὶ δ' τῆς παραγράφου 3 τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, θὰ ὑποβάλλεται Αἴτησις εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον μὲ σχετικὰ δικαιολογητικά (πιστοποιητικὸ γεννήσεως, ἀγαμίας, φοιτήσεως καὶ ἀντίγραφον φορολογικῆς δηλώσεως τοῦ πατέρα κ.λπ.) ἀπὸ 15 Μαΐου ἕως 15 Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους.

3. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον θὰ ἐξετάζη τὰς Αἰτήσεις καὶ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σειράς προτεραιότητος, τῆς ἀξιολογήσεως ἐκάστου περιπτώσεως καὶ τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον θὰ ἔχη εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ Ἴδρυμα, θὰ

επιλέγη τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα συγκεντρώνουν τὰς προβλεπομένας προϋποθέσεις. Ἡ παράδοσις τῶν χρημάτων θά γίνηται τὴν 1ην Ἰουλίου, ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, μετὰ τὴν καθιερωμένην Λιτανεΐαν.

ἄρθρον 7

Ἐκπροσώπησις τοῦ Ἰδρύματος

1. Τὸ Ἴδρυμα ἐκπροσωπεῖται δικαστικῶς καὶ ἐξωδίκως ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ. Ὅσαι αἱ πράξεις διαχειρίσεως (ἀγοραί, πωλήσεις κ.λπ.) τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ.

2. Δύναται τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, μετὰ γνώμην τοῦ Προέδρου, νὰ ὀρίζῃ ἓν ἐκ τῶν μελῶν του, διὰ τὴν νόμιμον ἐκπροσώπησιν τοῦ ἰδρύματος, εἰς συγκεκριμένας πράξεις διαχειρίσεως.

ἄρθρον 8

Τελικαὶ Διατάξεις

1. Τροποποιήσις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ διὰ τὴν καλὴν καὶ εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος γίνεται ὑπὸ τῆς ΔΙΣ κατόπιν ὁμοφώνου Ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου καὶ δημοσιευομένης εἰς τὸ περιοδικὸν Ἐκκλήσια καὶ τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Διὰ τὴν διασφάλισιν τῶν χρημάτων τῆς δωρεᾶς εἰς τὸ Ἴδρυμα καὶ τὴν καλυτέραν ἀπόδοσιν τούτων, δύναται τὸ Δ.Σ. νὰ ἐπενδύῃ χρηματικὸν ποσὸν εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων, μετοχὰς κ.λπ. ὥστε ἐκ τῆς ἀποδόσεως των, νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ Φιλανθρωπία εἰς βάθος χρόνου.

Τὴν πρώτῃν Κυριακὴν τοῦ Ἰουλίου μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων ἢ τὴν Κυριακὴν τελέσεως τοῦ Μνημοσύνου ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἐνορίας, μετέριμναν τοῦ Δ.Σ., νὰ τελεῖται Ἱερόν Μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ψυχῶν Ἀργυρίου, γονέων καὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ.

4. Τὰ δωρηθέντα ποσὰ εἰς τὸ Ἴδρυμα προέρχονται ἐκ κοπιώδους καὶ συνεχοῦς ἐργασίας καὶ ληλογιμένης οἰκονομίας ἐτῶν, ἐξ ἀγαθῆς Φιλανθρωπικῆς διαθέσεως, οἰκογενειακῆς παραδόσεως καὶ ἀγιογραφικῆς παραινέσεως: Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Οὕτω δημιουργεῖται, ἐκτὸς τῆς νομικῆς, καὶ ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις χρηστῆς διοικήσεως καὶ τιμίας διαχειρίσεως, ὥστε νὰ ἀναπέμπωνται εὐχαριστία μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ δεήσεις ὑπὲρ τοῦ δωρεοδότη Ἀργυρίου Ρόρρη.

ἄρθρον 9

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 10

Κάλυψις δαπανῶν

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ οὐδεμία δαπάνη προκαλεῖται εἰς τὸν Προϋπολογισμόν τῶν Νομικῶν Προσώπων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμά Κυνουρίας καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας.

Ἀθῆναι 16.6.2011

Ὁ Ἀθηνῶν ἹΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Πρός
Τόν Πρεσβύτερον
Ευάγγελον Δεσποτίδην τοῦ Νικολάου,
Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Διά τοῦ παρόντος, κοινοποιούμέν σοι κατωτέρω τῆν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 25/2010 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διά Πρεσβυτέρους, Διακόνους καί Μοναχοῦς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδά τῷ ἄρθρῳ 122 παρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρό Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο τίθεται καί ἰσχύει συμπληρωθέν ὑπό τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καί κατά τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπό τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβῃς γνῶσιν αὐτῆς καί ἀσκῆσαι κατ' αὐτῆς τὰ συμφώνως τοῖς ἄρθροις 126 καί 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικο μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καί τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπό τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀπόφασις καταστῆ, συνωδά τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστική καί ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 25/2010

Τό Πρωτοβάθμιον Συνοδικόν διά Πρεσβυτέρους, Διακόνους καί Μοναχοῦς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 154ης Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου καί Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου καί ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας κ. Θεοκλήτου, β) Κασσανδρείας κ. Νικοδήμου, γ) Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ καί δ) Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου.

Συνελθόν εἰς Συνεδρίαν τῆ 12ῃ Ὀκτωβρίου 2010, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καί ὥρα 6ῃ ἀπογευματινῇ, ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάλῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καί Ἰασίου 1 καί τῇ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ καί τοῦ Γραμματέως Αὐτοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Τσιρίγκα, ἵνα κρίνῃ καί δικάσῃ τόν Πρεσβύτερον Ευάγγελον Δεσποτίδην τοῦ Νικολάου, Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων, κατηγορούμενον ἐπί: ..... καί συγκεκριμένως ὅτι Κληρικός τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολᾶς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ..... ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καί ρητῶς τιμωρούμενοις ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων ..... καί ὑπὸ τοῦ Γραφικοῦ Λογίου ....., τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ παραπεμφθείσης ἐνώπιον Αὐτοῦ, λόγῳ ἀρμοδιότητος, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/2010 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος καί μὴ προσελθόντος καί μὴ παραστάντος κατά τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθόν καί ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καί στοιχεῖα.

Λαβόν ὑπ' ὄψιν καί τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ.

Σκεφθέν κατὰ τοὺς Θείους καί Ἱεροὺς Κανόνας καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ .....

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καί ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καί τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, ὡς καί ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικὰ περιστατικὰ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καί κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδά τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρό Αὐτῶν διαδικασίας», ὅτι ὁ κατηγορούμενος Κληρικός τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολᾶς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ .....

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἠπέθθη, καίτοι νομίμως κληθείς, ὅπως ἐμφανισθῆ ἐνώπιον Αὐτοῦ καί ἀποσείσῃ τὰς εἰς βᾶρος αὐτοῦ κανονικὰς κατηγορίας, φυγοδικῶν καί καταδεικνύων διὰ μίαν εἰσέτι φοράν τὸ ὀριστικόν τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀποσηματισμοῦ του.

Ἐπειδή τὰ ἀνωτέρω ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καί ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καί τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καί δὴ καί ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων:

.....

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

1) Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τόν κατηγορούμενον Εὐάγγελον Δεσποτίδην τοῦ Νικολαίου, Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων, κατηγορούμενον ἐπί: ..... καί συγκεκριμένως ὅτι Κληρικός τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολίας Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ..... ἐπί ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καί ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων..... καί ὑπὸ τοῦ Γραφικοῦ Λογίου .....

2) Ἐπιβάλλει αὐτῷ παμψηφεῖ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὕψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος, ἀπογυμνοῦν αὐτόν τέλειον παντός Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καί τίτλου, κατάγον αὐτόν καί ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καί ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30€) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καί ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

† Ὁ Σάμου καί Ἱκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Κασσανδρείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης ΕΦΡΑΙΜ

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἄρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀμπελοκῆπων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 14ῃ Ἰουνίου 2011

Ὁ Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σερρών καί Νιγρίτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Τιμίου Σταυροῦ Συκιᾶς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σέρραις τῇ 16ῃ Αὐγούστου 2011

† Ὁ Σερρών καί Νιγρίτης ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 17.8.2011

Συνήλθε τήν Τετάρτη, 17 Αὐγούστου 2011, στήν πρώτη Συνεδρία Της γιά τόν μήνα Αὐγουστο ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία:

-Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως.

-Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀσχολήθηκε μόνο μέ Ὑπηρεσιακά ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 18.8.2011

Συνήλθε τήν Πέμπτη, 18 Αὐγούστου 2011, στήν δεύτερη Συνεδρία Της γιά τόν μήνα Αὐγουστο ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

-Πρὶν ἀπό τήν ἔναρξη τῆς Συνεδρίας, ὁ Μακαριώτατος, παρουσίᾳ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων, τέλεσε Τρισάγιο στό Παρεκκλήσιο τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάλου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κυροῦ Διονυσίου, ὁ ὁποῖος ποίμανε θεοφιλῶς τήν Ἐπαρχία του ἐπί τριανταδύο ἔτη.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία:

-Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

-Κατόπιν τῆς παρουσιάσεως στήν Ἐπιτροπή Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων τῆς Βουλῆς τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ ὑπό κατάρτιση βασικοῦ Νομοσχεδίου γιά τά Ναρκωτικά, ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ ἀρμόδια γιά τά θέματα αὐτά Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Εἰδικῶν Ποιμαντικῶν Θεμάτων καί Καταστάσεων παρακολουθεῖ ἀνελλιπῶς τό θέμα καί παρέμ-

βει κατά τήν διαβούλευση τοῦ Νομοσχεδίου, ὑποστηρίζουσα τίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας.

-Κατόπιν τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου γιά τήν δωρεά ὀργάνων καί τήν εἰκαζομένη συναίνεση χωρίς νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν κἄν οἱ θέσεις τῆς Ἐκκλησίας, ἀπεφασίσθη:

α) Νά ἀνακληθεῖ ὁ Ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπό τόν Ἐθνικό Ὄργανισμό Μεταμοσχεύσεων.

β) Νά ἀποσταλεῖ Ἐγκύκλιος πρὸς τόν Λαό γιά νά ἐνημερωθεῖ σχετικά μέ τίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας γιά τό θέμα αὐτό, ἡ ὁποία ὑποστηρίζει τήν ἀξία τῆς φιλαλληλίας καί τῆς προσφορᾶς ζωῆς, ἀλλά ἀρνεῖται τήν εἰκαζομένη συναίνεση καί τήν ἰδιωτικοποίηση τῶν Μεταμοσχεύσεων.

-Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. ἀσχολήθηκε μέ Ὑπηρεσιακά ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 19.8.2011

Συνήλθε τήν Παρασκευή, 19 Αὐγούστου 2011, στήν τρίτη Συνεδρία Της γιά τόν μήνα Αὐγουστο ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατά τήν σημερινή Συνεδρία ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος:

-Ἐπικύρωσε τά Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

-Ἀσχολήθηκε μέ τρέχοντα Ὑπηρεσιακά ζητήματα καί ἐνέκρινε ἀποσπάσεις Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σέ Ἱερές Μητροπόλεις τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 5.9.2011

Συνήλθε τήν Δευτέρα 5 Σεπτεμβρίου 2011, στήν πρώτη Συνεδρία Της, ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 155ης Συνοδικῆς Περιόδου.

Στήν ἀρχή τελέσθηκε ἡ εἰδική Ἱερά Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου καί στή συνέχεια ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος καλωσόρισε τὰ νέα Μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου, εὐχήθηκε εὐδόωση τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου σέ πνεῦμα ἀγάπης καί συνεργασίας καί τόνισε ὅτι ἔχουν ἀλλάξει οἱ δομές τῆς κοινωνίας, γι' αὐτό καλούμεθα ὅλοι μαζί, χωρίς μεγαλοστομίες, ἀλλά μέ ἔργα ἀγάπης, νά συμβάλουμε νά ὑπάρξει συστηματική παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μέσα στήν κοινωνία.

Μετά τόν Μακαριώτατο Πρόεδρο, ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Συνέδρων ἀντιφώνησε ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Δ.Ι.Σ., Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας καί Παξῶν κ. Νεκτάριος, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τόν Μακαριώτατο Πρόεδρο, δι' ὅσα ἐποικοδομητικά εἶπε, ἐξέφρασε τόν σεβασμό ὅλων καί τόνισε ὅτι ἡ Ἐκκλησία, χωρίς νά ἐκκοσμικεῖται, μπορεῖ νά εἶναι «πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη» καί ὁ προφητικός λόγος τῆς Ἐκκλησίας θά κληθεῖ νά δώσει τή δική του μαρτυρία. Τέλος εἶπε ὅτι ὀφείλουμε νά ἀκολουθήσουμε τό ἔργο τῆς προηγουμένης Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου καί νά διαφυλάξουμε τήν ὁμόνοια καί συμπόρευση πάντων.

Μετά τήν ἐπικύρωση τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως ἀπό τῆς λήξεως τῆς προηγουμένης Συνόδου ἕως σήμερα, συγκροτήθηκαν τὰ Συνοδικά Δικαστήρια σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περί Ἱερασιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρό αὐτῶν διαδικασίας». Στή συνέχεια διορίσθηκαν οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί Σύνδεσμοι - Μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν κατά τίς διατάξεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Νόμου 590/1977, καθὼς καί τὰ Συνοδικά Μέλη στά Διοικητικά Συμβούλια Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱεραῆς Συνόδου καί Ὑποεπιτροπῆς «Διπτύχων». Ἐπίσης ἔγινε ἡ συγκρότησις τοῦ Α.Υ.Σ.Ε. καί τῶν λοιπῶν Ὑπηρεσιακῶν Συμβουλίων.

Εἰδικότερα, ὡς Συνοδικοί Σύνδεσμοι τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, διορίσθηκαν:

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῆς Ἀρχιγραμματείας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζικνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱερόθεος

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καί Μουσικῆς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων κ. Ἐπιφάνιος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Δογματικῶν καί Νομοκανονικῶν Ζητημάτων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παῦλος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Ἐπιμορφώσεως Ἐφημεριακοῦ Κλήρου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας καί Παξῶν κ. Νεκτάριος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων καί Διαφωτίσεως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή Κοινωνικῆς Προνοίας καί Εὐπορίας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καί Κοζάνης κ. Παῦλος.

-Στήν Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας.

Ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου ὁρίσθηκε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ.

Κατόπιν ἀναγνώσθηκε ὁ Κανονισμός Ἐργασιῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ὄρισε τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κερκύρας καί Παξῶν κ. Νεκτάριο, Μέλος τῆς Μεικτῆς ἐπιτροπῆς Ἐκκλησίας Πολιτείας.

Ἀνεγνώσθη ἡ ἀπό 1ης Σεπτεμβρίου 2011 ἐπιστολή τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου, εἰς τὴν ὁποία ἀναφέρει ὅτι «γιά λόγους ὑγείας καί καταπονήσεως σωματικῆς, μὴ δυναμένου νά συνεχίσει ἐν πλήρει δυνάμει τὴν διακονίαν του» ἐπιθυμῆ νά παραιτηθεῖ ἀπὸ τὸν θρόνο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζακύνθου. Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, σεβομένη τὴν προσωπικὴ ἐπιλογή τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἔκανε ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ τὴν ὑποβληθεῖσα παραίτηση, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 34, παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί ἀναφέρθηκε διεξοδικά στὴν ἱερατικὴ διακονία καί προσφορά τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Χρυσοστόμου, στό συντελεσθέν ἔργο του τόσο στὶς διάφορες θέσεις πού ἡ Ἐκκλησία τὸν τοποθέτησε, ὅσο καί ὡς ποιμενάρχης στὴν Ἱερά Μητρόπολη Ζακύνθου καί ἀποφάσισε νά ἐκφράσει τὴν εὐαρέσκειά Της.

Τέλος ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 6.9.2011

Συνῆλθε τὴν Τρίτη, 6 Σεπτεμβρίου 2011, στὴν δευτέρη Συνεδρία Της γιὰ τὸ μῆνα Σεπτέμβριο ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐνέκρινε τὸν κατάλογο τῶν δικαιούχων τοῦ ἐπιδόματος γιὰ τὸ τρίτο τέκνο στὴ Θράκη, γιὰ τὸ δίμηνο Ἰουλίου - Αὐγούστου 2011. Οἱ οἰκογένειες πού θὰ λάβουν τὸ ἐπίδομα εἶναι 876 καί τὸ ποσό ἀνέρχεται στὰ 180.000,00 €.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε μὲ τὰ θέματα τῶν Σχολείων καί Σχολῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὰ θέματα αὐτά, ἀποφάσισε νά ὑποβάλλει τίς προτάσεις, στίς ὁποῖες κατέληξε, στό Ὑπουργεῖο Παιδείας, Διά Βίου Μαθήσεως καί Θρησκευμάτων, γιὰ περαιτέρω ἐπεξεργασία καί τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐξέτασή τους.

Ἐπίσης συζήτησε καί ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 7.8.2011

Συνῆλθε τὴν Τετάρτη, 7 Σεπτεμβρίου 2011, στὴν τρίτη Συνεδρία Της γιὰ τὸ μῆνα Σεπτέμβριο ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικά τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Ἐπίσης ἐνέκρινε ἀποσπάσεις Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ Ἱερές Μητροπόλεις τοῦ ἔξωτερικοῦ καί ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἀνοιχτὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου στόν ἐπιχειρηματικὸ κόσμο τῆς χώρας

Ἀγαπητοί μου,

Σὲ ἐποχὴ κρίσεως, δοκιμασιῶν καί ἐθνικῶν περικοπειῶν, οἱ δυσκολίες, οἱ ταλαιπωρίες καί τὰ βάραια τῶν ἀνθρώπων μεγεθύνονται καί φανερῶνουν τίς διαστάσεις τοῦ δράματος πού διέρχεται ὁ τόπος.

Ὅμως στίς δύσκολες περιστάσεις εἶναι πού ἀναδεικνύονται μὲ λαμπρότητα ἀρετές ὅπως ἡ φιλοπατρία, ἡ γενναιοδωρία, ἡ αὐταπάρνηση καί ἡ μεγαλοθυμία.

Τίς σελίδες τῆς νεότερης ἱστορίας μας κοσμοῦν εἰκόνες ἡρώων, ἐθνομαρτύρων, μεγάλων πολιτικῶν καί ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν ἀλλὰ καί τῶν μεγάλων εὐεργετῶν πού στήριξαν τὴν Πατρίδα σὲ δύσκολες ὥρες οικονομικά καί διὰ τῆς ἐπιρροῆς τους σὲ ἔθνη καί προσωπικότητες ἀνά τὴν οἰκουμένη.

Δέν πρέπει, ἐπίσης, νά λησμονοῦμε ὅτι μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ἡ Ἐκκλησία προσέφερε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς περιουσίας της συμβάλλοντας οὐσιαστικά στὴν ἀνασύσταση καί τὴν ἐπιβίωση τῆς πατρίδας, ἀνεξαρτήτως ἂν κάποιοι σήμερα δέν τὸ ἀναγνωρίζουν ἢ τεχνικῶς διαστρεβλῶνουν τὴν Ἱστορία.

Σήμερα είμαστε και πάλι πρόθυμοι για όλα, αρκεί η Πολιτεία να μας τό επιτρέψει σύμφωνα με όσα ήδη συζητούμε και προτείνουμε προς ύλοποίηση.

Μέ αυτά τά δεδομένα παίρνω τό θάρρος να απευθυνθώ και προς Έσας.

Στίς μέρες μας, καλούμαστε και πάλι, ό καθένας από τή θέση του και αναλόγως τών δυνάμεών του, να αποδείξουμε έμπρακτα τή φιλοπατρία και τήν ευαισθησία στό κάλεσμα τής Ιστορικῆς εϋθύνης.

Έπιτρέψτε μου λοιπόν, από τή θέση μου ως Άρχιεπισκόπου, μέ βαθειά ανησυχία για τό μέλλον του λαού μας, να απευθυνθώ στην αγάπη σας, στην ευαισθησία σας και στό ενδιαφέρον σας για τόν τόπο μας.

Έπιτρέψτε μου να σας προσκαλέσω και να σας παρακαλέσω να σταθεΐτε άρωγοί και προστάτες στην αναζωογόνηση τής ασθμαίνουσας και αίμορραγούσας οικονομίας τής Πατρίδας μας.

Έσεΐς γνωρίζετε καλύτερα πώς να κινηθεΐτε και τί πρέπει να πράξετε. Έμεΐς, άπλως, παρατηρούμε μέ πόση όδύνη και αγωνία ό λαός μας πληροφορεΐται ότι χρήματα και καταθέσεις μετακινούνται στό έξωτερικό, ενώ η ανάγκη είναι να βρίσκονται εδώ η άκόμα και να επαναπατρισοϋν.

Έπιχειρήσεις κλείνουν, μεταφέρονται σε άλλες κώρες και οΐ επενδύσεις και τά έργα σταματοϋν, κάνοντας τήν ανεργία να καλπάζει, τούς νεότερους να ξενιτεύονται και τήν άβεβαιότητα να δηλητηριάζει τήν έλπίδα και τό κουράγιο τών Έλλήνων.

Πιστεύουμε ότι σε όλα αυτά τά τραγικά μπορεΐτε να έχετε καιρία διορθωτική παρέμβαση και ανατρεπτική συμβολή.

Θά ήθελα να σας διαβεβαιώσω πώς σε ό,τι και όπου η Έκκλησία μπορεΐ να βοηθήσει θά είμεθα πρόθυμοι και παρόντες.

Εϋχομαι και προσεύχομαι η παράκλησή μου να βρεΐ ότα εϋήκωα και καρδιές ανοικτές και είμαι βέβαιος ότι μόνο ότι ό Θεός θά σας ανταμείψει αλλά και ότι κάποιος από έσας θά προσθέσουν τά όνόματά τους στους κρίκους τής χρυσῆς αλυσίδας τών μεγάλων έθνικών μας ευεργετών.

Μέ αισθήματα έλπίδας και ευγνωμοσύνης, διάπυρος προς Θεόν ευχέτης

Ό Άρχιεπίσκοπος

† Ό Άθηνών Ιερώνυμος

Έκδήλωση στό Βυζαντινό Μουσείο για τίς τοιχογραφίες τής Στενῆς Εϋβοΐας

Παρουσία του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου πραγματοποιήθηκε τήν 1.9.2011 η καταληκτική έκδήλωση στό Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο τής έκθεσης μέ θέμα «Τοιχογραφίες από τή Στενή Εϋβοΐας: Η επιστροφή».

Στήν έκθεση που ολοκληρώνεται στίς 4 Σεπτεμβρίου, παρουσιάζονται πολύ σημαντικῆς αξίας τοιχογραφίες του 16ου αΐωνα από τό βυζαντινό ναό τής Παλαιοπαναγιάς στή Στενή Εϋβοΐας, οΐ όποΐες είχαν βιαίως άποσπασθεΐ από τό μνημείο κατά τή δεκαετία του 70.

Οΐ τέσσερις από αυτές εντοπίσθηκαν στή Βασιλεία τής Έλβετίας πριν μερικά χρόνια και μετά από ενεργειες τών αρμόδιων ύπηρεσιών του Ύπουργείου Πολιτισμού επέστρεψαν στην Ελλάδα τόν Φεβρουάριο του 2010.

Οΐ άλλες τρεΐς, που είχαν βρεθεΐ θρυμματισμένες στό πάτωμα του ναού μετά τούς βανδαλισμούς τών αρχαιοκαπήλων τό 1975, άποκαταστάθηκαν στα έργαστήρια συντήρησης του μουσείου.

Στήν έκδήλωση η διευθύντρια τεκμηρίωσης και προστασίας πολιτιστικών αγαθών του ΥΠ.ΠΟ. κυρία Ρόζα Προσκυνητοπούλου αναφέρθηκε εκτενώς σε «ζητήματα αρχαιοκαπηλίας και παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών», ενώ η διευθύντρια τής 23ης Έφορείας Βυζαντινών Άρχαιοτήτων κυρία Παρή Καλαμαρά όμίλησε μέ θέμα «Τά μνημεία στό περιβάλλον τους: σκέψεις γύρω από τίς απαιτήσεις τής διαχείρισής τους».

Στήν έκδήλωση άπνύθναν χαιρετισμό ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος κ. Ιερώνυμος, η Γενική Γραμματέας του Ύπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού κυρία Λίνα Μενδώνη και η διευθύντρια του Μουσείου κυρία Εϋγενία Χαλκιά.

Συνάντηση του Μακαριωτάτου με τόν Ύπουργό Ύγείας

Στίς 23.8.2011 ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος συναντήθηκε στην Ίερά Άρχιεπισκοπή μέ τόν Ύπουργό Ύγείας και Κοινωνικῆς Άλληλεγγύης κ. Άνδρέα Λοβέρδο. Κατά τή συνάντηση συζητήθηκε ό νέος Νόμος περί μεταμοσχεύσεων. Ό Μακαριώτατος δήλωσε μεταξύ άλλων τά εξής: «Ύπάρχει

μία διαφωνία σχετικά με την εικάζόμενη θέληση πού ὁ κ. Ὑπουργός εἶπε ὅτι θά ἐφαρμοσθεῖ τό 2013. Σέ αὐτό τό θέμα ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐπιφυλακτική, καθὼς εἶναι πιθανόν νά δημιουργήσει προβλήματα ἄλλων μορφῶν. Αὐτή ἡ διαφωνία δέν μᾶς ἐμποδίζει νά συνεργασθοῦμε, νά δοῦμε ποιὰ εἶναι αὐτή ἡ σκέψη πού μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσει ὥστε νά ἀρνηθοῦμε μερικά πράγματα, νά προσθέσουμε ἄλλα καί νά μπορέσουμε νά εἶμαστε χρήσιμοι στοὺς συνανθρώπους μας». Ἐξ ἄλλου ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τοὺς δημοσιογράφους ὅτι ὁ κ. Λοβέρδος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νά συζητήσει τό θέμα μέ τὴν Ἱερά Σύνοδο.

Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος πρὸς τοὺς Ἐκπαιδευτικούς τῶν Σχολείων τῆς Ἀθήνας μέ τὴν εὐκαιρία τοῦ Νέου Σχολικοῦ ἔτους 2011-12

Ἀριθ. Πρωτ. 2849 Ἀθήνα 1 Σεπτεμβρίου 2011

Ἀγαπητοί μου,
«Θυμᾶμαι παιδί πού ἔγραφα κάποτε τὸν πρῶτο στίχο μου. Ἀπὸ τότε ξέρω ὅτι δέν θά πεθάνω ποτέ-ἀλλά θά πεθαίνω κάθε μέρα», ἔγραψε ὁ ποιητής¹.

Ὅπως ἡ ποίηση ἔτσι καί ἡ εὐθύνη τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν, ἡ διδασκαλία τους, βρίσκεται στὰ σύνορα τῆς αἰωνιότητας καί τοῦ θανάτου. Ὁ δάσκαλος πού ἐμπνέει τὰ παιδιά ζεῖ γιὰ πάντα στὴν καρδιά τους γιατί ἡ παρουσία του ἀποκαλύπτει ἕνα κόσμο πού μέχρι τώρα δέν εἶχαν δεῖ. Ζεῖ στὴ μνήμη τους γιατί ὅ,τι χαράζεται στὴν ψυχὴ μένει γιὰ πάντα στὴ θέση αὐτή. Μαθαίνουν, ἐπειδὴ ἡ διδασκαλία του δέν ἀρκεῖται στὶς τεχνικές πλευρὲς τῆς ἀλλά ὀλοκληρώνεται μέσα ἀπὸ τό μοῖρασμα καί τὴν ἔγνοια του.

Ὁ δάσκαλος εἶναι ἕνας ποιητής. Εἶναι «διαρκῆς χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονικὴ προέκταση. Βλέπει τὸν ἥλιο καί νιώθει τό φῶς»². Εἶναι δημιουργός γιατί πλάθει ἀνθρώπους μέ σωφροσύνη, πίστη, ἀκεραιότητα καί μέ φωτεινὴ ψυχὴ γιὰ νά βρεθοῦν λύσεις ἀνθρωπιάς στό σκοτεινὸ ὀρίζοντα τῆς σημερινῆς πραγματικότητας,

Τό κόστος εἶναι βέβαια βαρὺ. Εἶναι οἱ μικροὶ θάνατοι πού συναντᾶμε στὸν καθημερινὸ μας βίον, ὀτιδήποτε, μικρὸ ἢ μεγάλον, ἀπειλεῖ μέ ἐξαφάνιση τὴ δημιουργικότητα καί τὸν ἐνθουσιασμό σας.

Ἐδῶ ὁμως βρίσκεται καί ὁ πυρῆνας τῆς ἀντίστασης σέ ὀτιδήποτε ἀπειλεῖ μέ ἀλλοτρίωση. Διότι δέν ἀντιστεκόμαστε μόνο ὅταν λέμε ὄχι, ἀλλά ὅταν μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι ἕνας ἄλλος κόσμος εἶναι δυνατός καί συμμετέχουμε στό χτίσιμό του.

Καλή καί Εὐλογημένη Χρονιά

1. Τ. Λειβαδίτη, Ποίηση 3, σελ. 420, ἐκδ. Κέδρος.
2. Ν. Καρούζου, Πεζὰ κείμενα, ἐκδ. Ἰκαρος

Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος πρὸς τοὺς μαθητὲς καί τίς μαθήτριες τῶν Γυμνασίων καί Λυκείων μέ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐνάρξεως τοῦ Νέου Σχολικοῦ ἔτους 2011-12

Ἀγαπητὰ μου παιδιά

Μία σύγχρονη στιχουργὸς περιγράφει τό βίον τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου μέ πολὺ καθαρό τρόπο¹: «Μεγάλωσα τό τέρας τῆς πόλης ἥπια φόβον πολὺ, ἥπια μόλυνση πολλή, ἥπια ψέματα... Ξεγλίστησα ἀπὸ τὸν πόθον μου νά μάθω κοροΐδεφα τὴ δίψα μου νά δῶ...γιατί εἶμαι ἐδῶ...».

Ἡ δυσάρεστη ἀλήθεια πού περιγράφουν οἱ στίχοι αὐτοὶ μπορεῖ νά γίνῃ διαφορετικὴ. Ὁ κόσμος μπορεῖ νά ἀλλάξει. Μποροῦμε νά ἔχουμε «ἕνα κόσμο πού δέν θά ποδοπατοῦνται τὰ ὄνειρα πού δέν θά μᾶς γκρεμίζουν τό κατώφλι πού θά μποροῦμε νά χαμογελάμε μ' ἕνα μεγάλο γέλιο ὀλοστρόγγυλον, πλατὺ σάν τὸν ἥλιον πού ἀνεβαίνει»².

Μποροῦμε νά ζήσουμε σέ κοινωνίες « ὅπου τὰ ξίφη θά σφυρηλατηθοῦν σέ ἄροτρα καί οἱ λόγχοι σέ δρεπάνια. ..τὰ ἔθνη δέν θά μαθαίνουν νά πολεμοῦν, ἀλλά ὁ καθένας θά κάθεται κάτω ἀπὸ τὴν κληματαριά του χωρὶς κανένας νά τὸν τρομάξει»³.

Ὁ μόνος τρόπος γιὰ νά φθάσουμε σέ αὐτὸ τὸν εἰρηνικό καί χαμογελαστό κόσμο εἶναι ὁ δρόμος τῆς παιδείας. Ἡ δίψα γιὰ νά μάθετε τὸν ἑαυτό σας, τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καί τίς αἰτίες γιὰ ὅσα συμβαίνουν γύρω σας, εἶναι οἱ ὀδηγοί σας.

Μὴν ἀρκεστεῖτε στὰ βιβλία σας ἀλλά ἐρευνᾶστε καί ἄλλα στίς βιβλιοθηκὲς καί ὅπου ἄλλοῦ σᾶς βοηθοῦν οἱ νέες τεχνολογίες. Μὴν ἀφήσετε τό σαράκι τῆς χρησιμοθηρίας νά βλάψῃ αὐτὴ τὴν ἀναζήτηση.

Ἀγαπητὰ μου παιδιά,

Ἀκολουθήστε τό Μ. Βασίλειον πού συμβουλεύει: «νά συναναστρέψετε τοὺς λόγιους καί τοὺς

ἀρχαίους ἄνδρες, ἀλλά μὴν παραδώσετε μέ μιᾶς, σάν τό πλοῖο, τά πηδάλια τῆς σκέψης σας καί νά τούς ἀκολουθεῖτε ὅπου καί ἂν σᾶς ὀδηγήσουν, ἀλλά νά δέχεσθε ἀπό αὐτούς ὅ,τι εἶναι χρήσιμο καί νά γνωρίζετε τί πρέπει νά παραβλέπετε... Προετοιμασεῖτε γιά τόν μεγάλο αὐτό ἀγώνα καί νά συναναστρέφεστε μέ ποιπῆς, λόγιους καί ρήτορες καί μέ κάθε ἄνθρωπο ἀπό τούς ὁποίους πρόκειται νά προέλθει κάποια ὠφέλεια»⁴.

Προσέξτε «τά μύχια τῆς καρδιᾶς σας καί κοιτάξτε μπροστά μέ καθαρή συνείδηση τούς σταθερούς δρόμους»⁵ πού σᾶς ἀνοίγει μπροστά σας ὁ Θεός.

Καλή καί Εὐλογημένη Χρονιά

1. «Μεγάλωσα» (στίχοι-μουσική Χ. Ἀλεξίου).
2. Τ. Λειβαδίτη ὁ ἄνθρωπος μέ τό ταμπούρλο.
3. Μιχαῖας 4.3-4.
4. Μ. Βασιλείου «Πρός τούς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλλήνων ὠφελοῦντο λόγων», ΕΠΕ τόμ. 7.2
5. Παροιμ. 4.23,25.

Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος πρὸς τούς μαθητές καί τίς μαθήτριες τῶν Δημοτικῶν Σχολείων μέ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐνάρξεως τοῦ Νέου Σχολικοῦ ἔτους 2011-2012

Ἀγαπῆτά μου παιδιὰ,

Μία ἡμέρα σέ ἓνα μπαλκόνι ἑνὸς ἀθηναϊκοῦ σπιτιοῦ εἶδα ἓνα ἡλιοτρόπιο, ἓνα λουλουδί ψηλὸ μέ κίτρινα φύλλα πού πάντοτε στρέφεται πρὸς τόν ἥλιο. Ἦταν ριζωμένο σέ μία γλάστρα καί εἶχε σκαρφαλώσει πάνω στά κάγκελα τοῦ μπαλκονιοῦ γιά νά δεχθεῖ τίς ἡλιαχτίδες πού τόσο ἀγαπᾷ.

Οἱ δάσκαλοι οἱ ὁποῖοι σᾶς μαθαίνουν γράμματα στό σχολεῖο, πού σήμερα ξεκινᾷ, σᾶς δείχνουν πού εἶναι ὁ ἥλιος πού θά φωτίσει τίς καρδιές σας. Μέ τά βιβλία, τούς χάρτες, τόν πίνακα, τά τετράδια, σᾶς βοηθοῦν νά χαράξετε τό δρόμο πού ὀδηγεῖ πρὸς τό φῶς τῆς γνώσης.

Ἡ γνώση, ὅμως, ἀπό μόνη της δέν ἀρκεῖ. Ὅπως μᾶς διδάσκει ἓνας μεγάλος ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας¹ πρέπει νά συνδυάζεται μέ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό καί ὅλους τούς ἀνθρώπους. Μέ τὸν τρόπο αὐτὸν οἰκοδομοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας ἀλλά καί ὅλους τούς ἀνθρώπους πού μᾶς πλησιάζουν.

Ἀγαπῆτά μου παιδιὰ,

Ὅπως τὰ ἡλιοτρόπια ἀναζητῆστε τό φῶς τοῦ Χριστοῦ καί τό φῶς τῆς γνώσης.

Μέ τὸν τρόπο αὐτό θά γίνετε τό φῶς στά μάτια μας πού πολὺ ἔχουν σκοτεινιάσει τὸν τελευταῖο καιρὸ.

Καλή καί Εὐλογημένη Χρονιά

1. Ἀγ. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ Κεφάλαια περὶ ἀγάπης τέταρτη, 59, Φιλοκαλία ΕΠΕ τ.14.

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας

Ἡ ἐνθρόνιση τοῦ νέου Ἱγουμενοῦ τῆς Ἁγίας Λαύρας

Στὴν ἱστορική Ἱερά Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας Καλαβρύτων, ὅπου ἔγινε τὸν Μάρτιο τοῦ 1821 ἡ ὀρκωμοσία τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Ἀχαΐας, ἐξελέγη νέος Ἱγούμενος κατόπιν τῆς ἐκδημίας τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ Φιλαρέτου. Ὁ νέος Ἱγούμενος τῆς Μονῆς εἶναι ὁ Πανος. Ἀρχιμανδριτῆς π. Εὐσέβιος Σπανός, τὸν ὁποῖο ἐνεθρόνισε στίς 13.8.2011 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος. Παρέστησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βρεσθῆνης κ. Θεόκλητος, ὁ Βουλευτὴς Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος Παπαδόπουλος, οἱ Δημοτικὲς καί τοπικὲς ἀρχές καί πλῆθος πιστῶν. Εἰς μνήμην τοῦ κοιμηθέντος Καθηγουμένου τῆς, Ἀρχιμ. Φιλαρέτου, ἡ Μονὴ ἐξέδωσε τιμητικὸ τεῦχος, τό ὁποῖο ἐξιστορεῖ τὸν βίον καί τό δημιουργικὸ ἔργο τοῦ ἐκλιπόντος.

Ἱερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας

Τελετὴ ἀγιοκατατάξεως 1241 Νεομαρτύρων

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 26 Ἰουνίου πραγματοποιήθηκε στὸν μητροπολιτικὸ Ἱερό Ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναούσης ἡ τελετὴ τῆς ἀγιοκατατάξεως τῶν 1241 Νεομαρτύρων τῆς Νάουσας πού μαρτύρησαν στὴν περιοχὴ Κιόσκι κατὰ τὸ ἔτος 1822.

Στὸ πολυαρχιερατικὸ συλλεῖτουργο ἔλαβαν μέρος ἀρχιερεῖς ἐκπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καί ἀτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Προεξῆρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προικον-

νήσου κ. Ἰωσήφ, ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καί ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβασμιώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πρωικοινησίου κ. Ἰωσήφ μεταξύ ἄλλων συνεχάρη τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροίας κ. Παντελεήμονα γιά τήν πρωτοβουλία του νά προκαλέσει τήν επίσημη ἀναγραφή στάς δέλτους τοῦ ὀρθοδόξου ἀγιολογίου τῶν νεομαρτύρων τῆς Νάουσας, πού τό στεφάνι τῆς ἀγιότητος τό ἔλαβαν βέβαια τή στιγμή τοῦ ἔνδοξου μαρτυρίου τους. Στή συνέχεια ἔπλεξε τό ἐγκώμιο τῆς Νάουσας λέγοντας ὅτι ἡ πόλις αὐτή πλέον θά λέγεται ὄχι μόνο ἡρωική ἀλλά καί ἀγιότοκος. «Υπάρχουν πόλεις πού ἔδωσαν δύο ἢ τρεῖς ἢ πέντε ἢ δέκα ἀγίους, ὅμως σχεδόν δύο χιλιάδες ἀγίους δέν νομίζω νά ὑπάρχει ἄλλη πόλις παγκοσμίως».

Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου

*Οἱ ἑορτές γιά τή μνήμη
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου*

Μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα, ὅπως ἀρμόζει στόν Πολιοῦχο Κορίνθου καί φωτιστή ὀλοκλήρου τῆς Οἰκουμένης Ἀπόστολο Παῦλο, ἐορτάστηκε κι ἐφέτος ἡ μνήμη Του στόν Ἱ. Καθεδρικό Ναό, πού τιμᾶται στό ὄνομά Του, στήν Κόρινθο.

Τό βράδυ τῆς 28ης Ἰουνίου καί ὥρα 7.00 μ.μ. ἐτελέσθη ὁ Μέγας Συνοδικός Πολυαρχιερατικός Ἐσπερινός προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμπτου κ. Δανιήλ, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, πλαισιουμένου ὑπό τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ὑδρας κ. Ἐφραίμ, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου, Ἄρτης κ. Ἰγνατίου, Ναυπάκτου καί Ἀγ. Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Χαρτοῦμ κ. Ἐμμανουήλ, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετροπόλεως κ. Ἀθηναγόρου καί βεβαίως τοῦ Ποιμενάρχου τῆς ἐκεῖ Μητροπόλεως κ. Διονυσίου. Ὁ Ἐπίσκοπος Μητροπολίτης Σεβ. κ. Διονύσιος προσφώνησε τόν ἐκπρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καί τῆς Ἱ. Συνόδου, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καισαριανῆς Βύρωνος καί Ὑμπτου κ. Δανιήλ, εὐχαριστώντας

τόσο αὐτόν ὅσο καί τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς, πού ἀπήφισαν κόπους καί ἀποστάσεις, ἐρχόμενοι στήν πόλι τῆς Κορίνθου ὥστε νά τιμήσουν τίς Ἐορταστικές Ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀποστόλου Προστάτου τῆς πόλεως τῆς Κορίνθου Θεοῦ Παύλου ὑπό τόν τίτλον «Ἐ Κορίνθου Παῦλεια», αἰτιολόγησε τοὺς λόγους τῆς πανηγύρεως καί κάλεσε τοὺς πιστοὺς νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη στόν Θεό καί στήν Θεία Πρόνοια. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμπτου κ. Δανιήλ, κήρυξε τόν Θ. Λόγο ἀναφερόμενος στόν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν Ἅγιο Παῦλο καί στήν προσφορά του στόν Χριστιανισμό, σκιαγραφώντας τήν προσωπικότητά του καί παρότρυνε τοὺς Κορινθίους νά τόν ἔχουν ὡς πρότυπό τους. Ἀκολούθησε ἀνά τίς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἡ πάνδημος Ἱερά Λιτάνευσις τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, φερομένης ἐπὶ στρατιωτικοῦ ὀχήματος, πού εὐγενῶς παρεχώρησε τό 6ο Σύνταγμα Πεζικοῦ, καί ἐπὶ τῶν χειρῶν μελῶν τῶν μοναστικῶν ἀδελφοτήτων τῆς Ἱ. Μ. Κορίνθου τῶν Ἱερῶν Λειψάνων τῶν Ἀγίων: Ἀποστόλου Παύλου, Ἀποστόλου Ἰάσονος, Ἱερομαρτύρων Βλασίου καί Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, τῶν ἐν Ἁγίοις Πατέρων Σωφρονίου Ἱεροσολύμων καί Μακαρίου Κορίνθου, Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, Ὀσίων Παταπίου, Νίκωνος τοῦ νέου καί Ὑπομονῆς, καθὼς καί ἡ θαυματουργή Ἱ. Εἰκόνα πάντων τῶν Ἀγίων πού ἔχουν σχέση μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου.

Τήν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς, τήν 29ην Ἰουνίου, τό πρωί στήν Ἱερά Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθοῦ καί τῆς Θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, συνιεργουγούντων τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων Ναυπάκτου καί Ἀγ. Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Σύρου κ. Δωροθέου, Χαρτοῦμ κ. Ἐμμανουήλ, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετροπόλεως κ. Ἀθηναγόρου ὡς καί τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Διονυσίου.

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας, Παξῶν καί Διαποντίων Νήσων

Ἐγκαινιάσθηκε ὁ Βρεφονηπιακός Σταθμός

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις, σέ συνεργασία μέ τό «Ἴδρυμα Ἐλένης Μπέλλου», ξεκίνησε ἀπό 1η Σεπτεμβρίου 2011 τήν λειτουργία τοῦ Βρεφονηπια-

κοῦ Σταθμοῦ «Ἐλένη Μπέλλου» γιά βρέφη ἡλικίας ἀπό 6 μηνῶν μέχρι νήπια ἡλικίας 4,5 ἐτῶν, στό ἰσόγειο τοῦ κτιρίου τό ὁποῖο στεγάζει τίς διοικητικές ὑπηρεσίες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως στήν περιοχή Πλατυτέρας ἔναντι τοῦ Ἰδρύματος Χρονίως Πασχόντων.

Τόν ἀγιασμό τῶν Ἐγκαινίων τέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καί Διαπονητίων Νήσων κ. Νεκτάριος. Σέ σύντομη προσφώνησή του ὁ κ. Νεκτάριος ἐπεσήμανε ὅτι σκοπός τοῦ Σταθμοῦ εἶναι, ἐκτός τῆς φιλοξενίας καί τῆς παροχῆς τῶν ἀναγκαίων κοινωνικῶν δεξιότητων γιά τά βρέφη καί τά νήπια, εἶναι καί ἡ παροχή πνευματικῆς μορφώσεως, γνωριμίας μέ τήν Ἐκκλησία καί τήν ὀρθόδοξη πίστη καί παράδοση.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορεῖ κανεῖς νά ἀπευθύνεται στή Γραφεῖα τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, ἔναντι τοῦ «Ἰδρύματος Χρονίως Πασχόντων ἢ Πλατυτέρα» καί στό τηλέφωνο 26610-25750.

Ἱερά Μητρόπολις Σερρών καί Νιγρίτης

*Ἔργασίες ἀποκατάστασης
στήν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου*

Τό ἔργο τῆς ἀποκατάστασης - ἐπανάχρησης τῆς βορειοδυτικῆς πτέρυγας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου στίς Σέρρες ἐντάχθηκε στό ΕΣΠΑ μέ ἀπόφαση τῆς Ἐνδιάμεσης Διαχειριστικῆς Ἀρχῆς Περιφέρειας Κεντρικῆς Μακεδονίας.

Τή μελέτη καί τήν αἴτηση χρηματοδότησης εἶχε καταθέσει ἡ Διεύθυνση Ἀναστυλώσεων Βυζαντινῶν καί Μεταβυζαντινῶν Μνημείων τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καί ἡ πρόταση ἀξιολογήθηκε θετικά. Τό ἔργο περιλαμβάνει τήν ἐκτέλεση ἐργασιῶν ἀποκατάστασης τῆς βορειοδυτικῆς πτέρυγας τῆς βυζαντινῆς μονῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀγιορείτικου τύπου μέ ὄχυρωματικό περίβολο καί στό σύνολό τῆς ἔχει κηρυχθεῖ διατηρητέο μνημεῖο.

Ἡ Μονή ἔχει ὑποστῆ φθορές τῶν ἀρχιτεκτονικῶν καί μορφολογικῶν τῆς στοιχείων, καί ἔχει καί προβλήματα στατικῆς ἐπάρκειας. Μέ τό ἔργο τῆς ἀποκατάστασης προβλέπεται καί ἡ ἀπόδοσή τῆς σέ χρήση γιά τήν ἱκανοποίηση σύγχρονων λειτουργικῶν ἀναγκῶν διαμονῆς καί φιλοξενίας, καθῶς καί γιά δημιουργία χώρων παραγωγῆς καί ἐπεξεργασίας προϊόντων.

Τό ἔργο χρηματοδοτεῖται ἀπό τό Ἐπιχειρησιακό Πρόγραμμα “Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013” καί συγχρηματοδοτεῖται ἀπό τό Εὐρωπαϊκό Ταμεῖο Περιφερειακῆς Ἀνάπτυξης.

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως

Σύναξη γιά τίς Προσβυτέρες

«Ἡ Ὁρθόδοξη Προσβυτέρα στή σκιά ἢ στό πλευρό τοῦ Ἱερέως;» ἦταν τό θέμα πού ἀπασχόλησε τήν καθιερωμένη Σύναξη Προσβυτερῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως. Ἡ Σύναξη ἔλαβε χώραν στίς 30.8.2011 στίς ἐγκαταστάσεις τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος «Χριστιανική Ἐλπίς». Ὁμιλήτρια ἦταν ἡ Καθηγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μικροκάστρου Σιατίστης Θεολογία μοναχή, ἡ ὁποία τόνισε ὅτι «ἡ λειτουργία τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας κρέμεται ἀπό λεπτές κλωστές». Τήν ἐκδήλωση εὐλόγησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Βαρνάβας συνοδευόμενος ἀπό τόν Πρωτοσύγκελλο π. Διονύσιο Πατσάνη καί κληρικούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἱερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ὁ ἑορτασμός τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου

Στίς 29 καί 30 Αὐγούστου ἐτελέσθησαν μέ λαμπρότητα οἱ πανηγυρικές ἐκδηλώσεις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Παλαιοῦ Φαλήρου. Γιά πρώτη φορά οἱ πιστοί εἶχαν τήν εὐκαιρία νά προσκυνήσουν τμήμα τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Στόν Πανηγυρικό Ἐσπερινό χοροστάτησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Γεώργιος καί συμμετεῖχαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος καί ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης Σεβ. κ. Συμεών. Παρέστησαν ὁ Δήμαρχος Παλαιοῦ Φαλήρου κ. Διονύσιος Χατζηδάκης καί μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου. Στίς 30 Αὐγούστου ἐτελέσθη ἡ Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου καί συνιεργουρούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Γεωργίου Νέας Σμύρνης κ. Συμεών. Τό ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐτελέσθη ὁ μεθέορτος Ἐσπερινός καί ἡ Ἱερά Παράκλησις.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον

*Ἀνακοινωθέν γιά τή Σύναξη
τῶν Προκαθημένων στό Φανάρι*

Τῆ προσκλήσει τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, καί ὑπό τήν προεδρείαν αὐτοῦ συνήλθον εἰς Σύναξιν οἱ Προκαθήμενοι τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καί τῆς παλαιφάτου Ἐκκλησίας Κύπρου εἰς Φανάριον μεταξύ 1ης καί 3ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. Τῆς Συνάξεως ταύτης μετέσχον αὐτοπροσώπως οἱ Μακαριώτατοι Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος καί Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλος καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος.

Τόν Πατριάρχην Ἀντιοχείας κ. Ἰγνάτιον, κωλυθέντα τελικῶς νά παρασθῆ, ἄν καί οὗτος πρῶτος πάντων τῶν προσκληθέντων Πατριαρχῶν ἀσμένως ἀπεδέξατο τήν πρόσκλησιν, ὅπως μετάσχη τῆς Συνάξεως ταύτης, ἐξεπροσώπησεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀπαμείας κ. Ἰσαάκ.

Οἱ Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι μετά τῶν Ἀρχιερέων συνοδῶν αὐτῶν καί ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας, συνεχороστάτησαν, τῆ Πέμπτῃ, 1η Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ., μετά τῆς Α.Θ. Παναγιότητος καί τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κατά τήν, συμφώνως πρὸς τήν ἐκपालι κρατήσαν ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ τάξιν, τελεσεύσαν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῆ ἐορτῆ τῆς Ἰνδίκτου, καί συνυπέγραψαν μετά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τήν ἐπὶ τούτῳ καταστροφθεῖσαν Πρᾶξιν ἐπὶ τῆ ἐνάργει τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους.

Τό ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐπραγματοποιήθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ τελετή ἐνάργεως τῆς Συνάξεως ταύτης, ἐν ἀρχῇ τῆς ὁποίας ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ἀνέγνω τήν εἰσηγητικὴν αὐτοῦ ὁμιλίαν, μεθ' ἧν οἱ Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι καί ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας ἀπύθναν χαιρετισμούς καί κατέθεσαν τὰς ἑαυτῶν σκέψεις ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Συνάξεως ταύτης.

1. Ἡ Σύναξις τῶν Προκαθημένων, ἔχουσα ὡς κύριον θέμα αὐτῆς τήν ἐξέτασιν τῆς καταστάσεως εἰς τήν Μέσσην Ἀνατολήν, προέβη εἰς ἀλληλοενη-

μέρωσιν καί ἐκτενῆ συζήτησιν ἐπ αὐτοῦ, μετά τήν ὁποίαν ἐξαπέλυσε Μήνυμα τῶν Προκαθημένων πρὸς τό πλήρωμα τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν ὡς καί πρὸς πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζεται ἀλληλεγγύη καί συμπάθεια πρὸς τοὺς ἐκεῖ δοκιμαζομένους ἀδελφούς καί ἀπευθύνεται ἔκκλησις πρὸς τοὺς ἀνά τόν κόσμον πολιτικούς καί θρησκευτικούς ἡγέτας διὰ τήν καθιέρωσιν ἀρχῶν καί τήν ἀνάληψιν δεσμεύσεων πρὸς εἰρηνικὴν συμβίωσιν τῶν πιστῶν τῶν διαφόρων θρησκειῶν εἰς τόν εὐδαισθητον τοῦτον γεωγραφικόν χῶρον.

2. Συναφῶς πρὸς τό ἀνωτέρω θέμα, ἡ Σύναξις ἀπεφάσισεν ὅπως:

α) Τά Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα καί ἡ Ἐκκλησία Κύπρου συνδράμουν καί ἐνισχύσουν ἔτι περισσότερο τόν μερίμνη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συμφώνως καί πρὸς τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (1986), διεξαγόμενον διαχριστιανικόν καί τόν διαθρησκευτικόν μετά τῶν ἄλλων δύο μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν διάλογον.

β) Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπικοινωνοῦν πρὸς τό Γραφεῖον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκάστοτε ἀναφυομένων ἐν τῇ περιοχῇ προβλημάτων καί ἐξεύρουν τῶν ἐνδεικνυμένων λύσεων διὰ τῆς λήψεως τῶν προοπτικῶν μέτρων.

γ) Μεριμνήσουν:

i. διὰ τήν ἀνέγερσιν θεραπευτηρίου ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, εὐρισκομένου ἐντὸς τῆς κανονικῆς γεωγραφικῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ, διὰ τήν νοσηλείαν καί θεραπείαν τῶν ἐν τῇ ἐμπεριστάτῳ περιοχῇ ἐκείνῃ εὐρισκομένων ἀσθενῶν,

ii. διὰ τήν παροχὴν ὑπὸ ἐκάστης Ἐκκλησίας κατ' ἔτος ὑποτροφίας εἰς νέους, πιστοὺς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, πρὸς πραγματοποίησιν προπτυχιακῶν ἢ μεταπτυχιακῶν σπουδῶν εἰς καθιδρύματα τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, καί

iii. διὰ τήν συμβολήν, ἐν συνεργασίᾳ μετά τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, εἰς τήν καταπολέμωσιν λοιμωδῶν νόσων (π.χ. Aids/Hiv) καί ἐπιδημικῶν ἀσθενειῶν εἰς πολλάς χώρας τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου.

3. Εἰς τὰ πλαίσια τῶν συζητήσεων ἡ Σύναξις ἠσυχολήθη καὶ μέ τὸ θέμα τῆς προετοιμασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου καὶ ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐπισημειώθῃ ἡ διαδικασία τῆς προπαρασκευῆς αὐτῆς, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ σύγκλησις αὐτῆς εἰς τὸ ὁρατὸν μέλλον.

Μετά λύπης διεπιστώθη ὅτι τὸ προκλιθέν, τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον, ἀδιέξοδον εἰς τὴν πορείαν πρὸς τὴν ὑλοποίησιν τῆς ἀπὸ μακροῦ προετοιμαζομένης συγκλήσεως αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὰς προβλέψεις τοῦ Κανονισμοῦ Λειτουργίας τῶν Πανορθοδόξων Προσυνοδικῶν Διασκέψεων, τὰς ἀφορῶσας εἰς τὸν δι' ὁμοφωνίας τρόπον λήψεως τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, καὶ ὑπέβαλον τὴν εἰσήγησιν εἰς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅπως Οὗτος συγκαλέσῃ Σύναξιν τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Προέδρων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἀνωτέρω προβλέψεων, διὰ τὴν ταχύτεραν προώθησιν καὶ ὀλοκλήρωσιν τῆς προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου.

4. Ἡ Σύναξις υἰοθέτησε τὴν πρότασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἵνα πραγματοποιηθῇ εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον συνάντησις θρησκευτικῶν ἡγετῶν τῆς περιοχῆς τῆς Μεσογείου, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἡδύνατο νὰ συμφωνηθῇ καὶ διακηρυχθῇ ἐν εἶδος οἰκολογικῆς «Χάρτας τῆς Μεσογείου», ὡς συμβολῆς εἰς τὴν προσπάθειαν προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν καὶ συνεργασίαν τῶν θρησκευτικῶν τῆς περιοχῆς.

5. Προσέτι, λόγω προσφάτων γεγονότων ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ Σύναξις ὑπεγράμμισε τὴν ἀνάγκην, ὅπως πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι σέβωνται καὶ τηροῦν ἀσπληρῶς τὰ γεωγραφικὰ ὄρια τῆς δικαιοδοσίας ἐκάστης, ὡς ταῦτα καθωρίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Ἱδρυτικῶν αὐτῶν Τόμων.

Τέλος, οἱ Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι καὶ ὁ Θεοφιλέστατος ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας πύχαρίστησαν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τὴν ἀπευθυνθεῖσαν εἰς αὐτοὺς πρόσκλησιν νὰ ἔλθουν εἰς τὸ Ἱερόν τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρον καὶ διασκεφθοῦν ἀπὸ κοινοῦ ἐπὶ ἀπασχολούντων τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν ἐν τῇ συγκυρίᾳ ταύτῃ προβλημάτων καὶ ἀπεφάσισαν ὅπως οὗτοι συσκέπτονται τακτικώτερον περὶ τῶν ὀρθοδόξων πραγμάτων.

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 3ῃ Σεπτεμβρίου 2011

Ἐκλογή νέων Μητροπολιτῶν καὶ Ἱγουμενῶν

Στις 29.8.2011 ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου προσέβη στὴν πλήρωσιν τῆς γεροντικῆς Μητροπόλεως Νικαίας, ἐκλέγοντας παμψηφεί τὸν ἀπὸ Δέρκων Κωνσταντῖνο, ὁ ὁποῖος νωρίτερα εἶχε ὑποβάλει οἰκειοθελῶς τὴν παραίτησή του. Διάδοχός του σπὴ γεροντικὴ Μητροπολιτὴ Δέρκων ἐξελέγη ὁ μέχρι σήμερα Μητροπολίτης Μοσχονησίων Ἀπόστολος, ἡγούμενος τῆς Ἱεραῖς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, ὅπου εὐρίσκεται ἡ ἱστορικὴ Θεολογικὴ Σχολή. Στὴ θέση τοῦ Ἱγουμενῶν ὁρίζεται ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Προύσσης κ. Ἐλπιδοφόρος.

Ἐπίσκεψη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ Ρώσου Μητροπολίτου στὴν Ἴμβρο

Στις 21.8.2011 ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐπεσκέφθη τὴ νῆσον Ἴμβρο καὶ παρέστη σὲ μυστήριο τοῦ βαπτίσματος στοῦ χωριοῦ Ἀγρίδια ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλο. Τὸν Παναγιώτατος συνόδευαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίων, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, καθὼς καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Δορυλαίου κ. Νίκανδρος. Στις 22 Αὐγούστου ὁ κ. Βαρθολομαῖος καὶ ἡ συνοδεία του ἐπεσκέφθησαν τὸ χωριὸ Ἁγιοι Θεόδωροι, ἰδιαίτερη πατριδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Μετέβησαν στοῦ σχολεῖο τοῦ Πατριάρχου καὶ στοῦ οἰκολογικὸ πάρκο, τὸ ὁποῖο δημιουργήθηκε μὲ προσωπικὴ πρωτοβουλία τοῦ Παναγιωτάτου.

Ἀνακοινωθέν γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς Ἱεραῖς Συνόδου

Γενομένης τῆς τακτικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεραῖς Συνόδου, αὕτη ἀπετελέσθη διὰ τὸ ἑξάμηνον 01.09.2011 - 29.02.2012, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ἐκ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν:

Γέροντος Νικαίας κ. Κωνσταντίνου, Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου, Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀμβροσίου, Περγάμου κ. Ἰωάννου, Πριγκηποννήσων κ. Ἰακώβου, Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος, Σεβαστείας κ. Δημητρίου, Ἁγίου Φραγκίσκου κ. Γερασίμου, Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου κ. Εὐγενίου, Κορέας κ. Ἀμβροσίου, Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κ. Στεφάνου, Προύσσης κ. Ἐλπιδοφόρου.

Ἐκκλησία τῆς Κύπρου

*Συνάντηση τῶν Προέδρων τοῦ Συμβουλίου
Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς*

Κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου στήν πρόσφατη συνάντησή του στόν Ἀμμάν τῆς Ἰορδανίας μέ τούς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, πραγματοποιήθηκε ἡ Συνάντηση τῶν Συμπροέδρων τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς στήν Κύπρο. Οἱ ἐργασίες τῆς Συνάντησης ἐγίναν στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου, ὅπου ἄρχισαν τό πρωί τῆς Τρίτης, 24 Αὐγούστου 2011 καί ὀλοκληρώθηκαν τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας.

Ὁ φιλοξενῶν Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καλοσόρησε τούς Συμπροέδρους τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς καί εὐχήθηκε ἐπιτυχῆ ἔκβαση τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάντησης. Στό χαιρετισμό του, μεταξύ ἄλλων, ὁ Μακαριώτατος ἀνέφερε ὅτι «ἀπό ἐμᾶς ἐξαρτᾶται τό μέλλον τοῦ Συμβουλίου». Ὅπως τόνισε κατά τήν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στό Ἀμμάν «αὐτό εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ».

Κατόπιν προσφώνησε ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλος, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου γιά τή φιλοξενία καί τήν εὐκαιρία νά συσκεφθοῦν στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, γιά τό μέλλον καί τή δημιουργική προσφορά τοῦ Συμβουλίου.

Προτοῦ λάβουν τό λόγο οἱ ὑπόλοιποι Συμπρόεδροι ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀνέγνωσε ἐπιστολή τοῦ Καθολικοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων τῆς Κιλικίας κ. Ἀράμ, ὁ ὁποῖος λόγω ἔκτακτων ὑποχρεώσεων δέν πρόλαβε νά παρασεῖ προσωπικά.

Μετά τίς σύντομες προσφωνήσεις τῶν Συμπροέδρων, ἀκολούθησαν συζητήσεις γιά τήν ὁργάνωση τῆς ἐπικείμενης Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΣΕΜΑ. Ἀπεφασίσθη ἡ Γενική Συνέλευση τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς νά γίνει στήν Κύπρο στίς 29 καί 30 Νοεμβρίου 2011 καί ὀρίσθηκαν τά θέματα πού θά συζητηθοῦν. Γιά τήν καλύτερη δυνατή ὁργάνωση τῆς Γενικῆς Συνέλευσης θά ὑπάρχει συντονισμός καί συνεργασία μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας πού προσκαλεῖ καί τῆς προεδρεύουσας Ἐκκλησίας.

Νωρίτερα, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ὑποδέχθηκε τούς τρεῖς Προέδρους τοῦ

Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς: τήν Α.Θ.Μ. τόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλο, τό Λουθηρανό Ἐπίσκοπο Μουνίμπ Γιουνάν καί τό Μαρωνίτη Ἐπίσκοπο Μπούλος Μάταρ στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου.

*Δήλωση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
Χρυσόστομου γιά τήν τραγωδία
στίς Ναυτική Βάση*

«Ἐκφράζουμε τό βαθύτατο συγκλονισμό μας γιά τήν τραγωδία, πού ἐπληξε σήμερα τήν πατρίδα μας. Ἀνείπωτη εἶναι ἡ θλίψη καί ἡ ὀδύνη μας γιά τό κακό πού μᾶς βρῆκε. Πρόσωπα ἀγαπημένα χάθηκαν τόσο ἀδίκαια καί τραγικά, ἐνῶ ἄλλα πολλά τραυματίστηκαν καί σπκῶνουν τό σταυρό τῆς δικῆς τους φοβερῆς δοκιμασίας, δίνοντας τή μάχη γιά τή ζωή τους.

Αὐτήν τήν ὥρα οἱ πολλοί λόγοι περιτεῦουν. Τονίζουμε μόνο τήν ἀνάγκη γιά ψυχραίμη ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης καί γιά παροχή κάθε δυνατῆς στήριξης πρὸς τούς ἀδελφούς μας ἐκείνους, πού ἰδιαίτερα κατά τίς κρίσιμες τοῦτες ὥρες τῆς φοβερῆς δοκιμασίας τους ἀπό τόν ἀδόκητο χαμό τῶν ἀγαπημένων τούς προσώπων, τήν ἔχουν ἀνάγκη.

Οἱ σκέψεις καί οἱ καρδιές ὄλων στρέφονται καί ἀγκαλιάζουν μέ ὄλη τή θερμότητα τῆς ἀγάπης καί τῆς συμπαράστασής μας τίς οἰκογένειες καί τούς συγγενεῖς τῶν ἀδικοχαμένων ἀδελφῶν μας. Ὑπογραμμίζουμε ὅτι, σ' αὐτές τίς τραγικές ὥρες πού διερχόμαστε, ἡ Μπτέρα Ἐκκλησία, καί ἐμεῖς ὁ ἴδιος προσωπικά, στεκόμαστε ἀλληλέγγυοι δίπλα τους καί συμμετέχουμε ὀλόψυχα στόν ἀβάστακτο πόνο τους ἀπό τό χαμό τῶν ἀγαπημένων τούς προσώπων. Πατρικά τους διαβεβαιώνουμε ὅτι ὁ θρῆνος καί ὁ καημός τους εἶναι καί δικός μας θρῆνος καί καημός.

Ὅλη μας τήν ἀγάπη καί τή συμπαράσταση ἐκφράζουμε, ἐπίσης, καί πρὸς τίς οἰκογένειες καί τούς συγγενεῖς τῶν τραυματισθέντων.

Εὐχόμαστε ὁ Θεός νά ἀναπαύσει τίς ψυχές τῶν αἰμύνηστων ἀδελφῶν μας, πού τόσο ἀδίκαια καί ἀδόκητα χάθηκαν, ἀλλά καί νά ἐνισχύει καί νά παρηγορεῖ στό βαρύτατο πένθος καί στήν ὀδύνη τούς τίς οἰκογένειές τους. Εὐχόμαστε, ἀκόμη, ὅπως ὁ Θεός δίνει δύναμη καί κουράγιο στούς τραυματίες μας γιά τή σύντομη ἀποθεραπεία τους».

† Ὁ Κύπρου Χρυσόστομος
Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου,
11 Ἰουλίου 2011.